

འགྱུར་ཕྱོག་བྱོད་གྱི་བསམ་བཞིག་པ།

REFLECTION IN A CHANGING WORLD

མཁའ་ལྷོ་པུ་ཤེ་མཁའ་ལྷོ་པུ་ཤེ།

ཡུལ་མཁའ་ལྷོ་པུ་ཤེ་པུ་ཤེ་པུ་ཤེ།

འགྱུར་ལྡོག་ཁྲོད་ཀྱི་བསམ་བཞིག་པ།

REFLECTIONINACHANGINGWORLD

ལྷོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཆོས་བརྩམས།

ཡུང་གོའི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

图书在版编目数据

喜绕嘉措随笔三/喜绕嘉措 著. - 中国博学出版社,

四季出版有限公司2019.06

ISBN 978-988-8612-53-6

I. ①喜… II. ①喜… III. ①随笔集—中国

喜绕嘉措随笔三

喜绕嘉措 著

作 者	喜绕嘉措
版面设计	雪巍
封面设计	雪巍
出 版 社	中国博学出版社
出版发行	四季出版有限公司
微 信	1479603394
邮 箱	1479603394@qq.com
网 址	www.hksjiys.com
责任编辑	王敏
责任校对	刘军
总 策 划	中国博学出版社
地 址	香港出版
开 本	781mmx1086mm
印 张	12
字 数	一万字
印 数	0001-8500
版 次	2019年6月第1版 2019年6月第1次印刷
书 号	ISBN 978-988-8612-53-6
定 价	28元

版权所有，翻印必究；
未经许可，不得转载。

图书如有印装错误，影响阅读，可向承印厂联系调换。

དཀར་

ཆག

ཏྲ གཏམ་བཤད་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒྲིལ།

3 བོད་ཀྱི་ཕྱིན་པའི་རིག་གནས་ཚྱོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ།

—— ཕྱི་ལོ2017ལོའི་ཟླ5ཆོས་14ཉིན་ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཁང་དུ་ཞུས་པ།

4 གཅིག དེང་རབས་ཕྱི་ཆོགས་ཁྲོད་ཀྱི་ཕྱིན་པ།

14 གཉིས། ཕྱིན་པའི་རོ་བོ་སྐགས།

18 གསུམ། ང་ཆོད་ཕྱིན་པ་གཏོང་སྤངས་ལེགས་བཅོས་དགོས་ཚུལ།

27 བཞི། ཕྱིན་པ་མཁོ་བའི་བོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་གལ་ཆེན་གསུམ།

35 ཆོད་པའི་དགོས་པ།

—— ཕྱི་ལོ2017ལོའི་ཟླ6ཆོས་20ཉིན་མདོ་སྐད་འཇང་དགུན་ཆོས་ཐེངས་བཅུ་ལའི་ཕྱིར་ཞུས་པ།

37 གཅིག ཆོད་པ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་གཞི་མ་ཡིན།

41 གཉིས། ཆོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་དོན།

43 གསུམ། བོད་དར་ཆོད་པའི་རིག་གཞུང་།

48 བཞི། གནས་ལུགས་བཅི་རྒྱ་ཆོད་པའི་ཚོན་འགོ་ཡིན།

51 ལ། གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་ལ་ཆོད་པ་མ་དར་བའི་རྒྱ་ཁྱེན།

55 ཟུག ཆོད་པ་དང་དེང་རབས་དཔལ་ཡོན།

65 འཕྲོད་བསྟེན་སྐར་བཤད་པ།

—— ཕྱི་ལོ2017ལོའི་ཟླ6ཆོས་20ཉིན་མགོ་ལོག་དུ་སྤྲེལ་ལེན་འཕུལ་ཆས་ནང་ཐད་ཀར་ཞུས་པ།

- 75 བོད་ཀྱི་བཅད་ལྷ་ཆེའི་འགན་འཁུན་གཞན་ཞིག
 — ཕྱི་ལོ་2018ལོའི་ཟླ་6ཚེས་15ཉིན་རྡོ་རྗེ་གཞན་སྟོང་པ་གྲོ་སྟོང་ཐེངས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོང་ལྷ་ས་པ།
- 75 གཅིག རྡོ་རྗེ་པས་ཡིག་ཆའི་མཐའ་དཔྱད་ཚོམ་གལ་ཆེ་ཚུལ།
- 80 གཉིས། སྟེན་ཏུ་རྒྱུ་དུར་ཉེར་མཁོའི་ལྷ་བྱའ་ཙལ་འདོན་དགོས་དོན།
- 92 གསུམ། བཤད་སྒྲ་ཁག་གིས་ལོ་རྒྱུ་པ་སྦྱང་སྤྱང་བྱེད་གལ་ཆེ།
- 96 བཞི། མི་རབས་མཐུད་མཚམས་ཀྱི་སྐབས་འདིར།
- 101 ལ། འཕལ་ལྷགས་གཉིས་ཀའི་ཆེད་ཏུ་གཟིགས་བྱ་བ་སྦྱོད་དགོས།
- 103 ཏུག རིག་གཞུང་ནམ་དག་ཆགས་པའི་ཙལ་གྱི།

ཕྱག་རིམ་ཚོད་ཀྱི་བརྗེད་བྱང་།

- 113 ཚ་ཚུམ་གཞིར་སྒྲ་བ།
 — མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་ཏེ་ལེ་བྱ།
- 119 རེ་མཉེད་ཚུམ་གཞིར་སྒྲ་བ།
 — མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་ཨ་ནག་ས་མན་ཏར།
- 127 དགའ་ལྷན་ལྷ་མཚོད་ནམ་རེད།
- 135 ཚ་བ་གར་ཡོད་མི་བརྗེད་བར་གྱིས།
 — བོད་ཅིས་གཅིག་གྱུར་ཐད་ཏུ་བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་ཀུན་ལ་བུལ་པ།
- 147 སྒྲ་བར་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་ཆེས་བྱུན།
 — སྒྲན་རིའི་ཁྱི་འདྲིན་སོ་གསུམ་པ་མཚོག་དགོངས་པ་བོན་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པར་གྱིས།

གཏམ་བཤད་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒོ།

བོད་ཀྱི་སྦྱོན་པའི་རིག་གནས་རྒྱགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ།

——ཕྱི་ལོ་2017ལོའི་རྒྱ་ཆོས་14ཉིན་ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཁང་དུ་ཞུས་པ།

འོ་ལགས་སོ། །ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་སྐུལ་ཚེ་རིང་རྟོ་
རྒྱུ་གཙོ་སྤྱོད། ཉི་མ་ལའི་རིག་མཛོད་ཁང་གི་ལས་བྱེད་མི་སྣ་ཡོངས་ལ་འཆམ་འདྲིའི་
བཀའ་གནས་བཤེས་ཞུ། (ཐལ་མོ་རྟེན་པ་སྤྱོད་)

ཁ་སང་སྐུལ་ཚེ་རིང་རྟོ་རྒྱུ་ང་ལ་འདིར་ཡོང་སྟེ་ཁ་བར་ཞིག་བྱེད་རོགས་
གསུངས་སོང་། ངས་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་བཏང་དུས། བྱེ་བྲག་དུ་བརྒྱུད་བྱེད་འདི་བཤད་
དགོས་སྐྱེམ་པ་ཞིག་ཏན་ཏན་མེད་པ་འདྲ་ཞིག་རེད། དེས་ན་བྱེད་ཉི་མ་ལའི་རིག་
མཛོད་ཁང་འདི་ནི། གཞི་རྩ་ནས་ཁོང་གིས་ཐེབས་ཆ་ཞིག་བཙུགས་ཏེ་ཐེབས་ཆ་
དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་བྱ་གཞག་སྐབ་ཀྱི་ན་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས།
ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་སྦྱོན་པའི་རིག་གནས་དང་། སྦྱོན་པའི་ལས་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ཁ་བར་ཞིག་ཞུ་བསམ་བྱུང་།

ང་ལ་མཚོན་ན། སྦྱོར་བཏང་གི་གྲ་པ་གྲ་རྒྱུ་སྒྲོབ་གཉེར་པ་དཔུས་མ་
ཞིག་ཡིན་པས། ཐེབས་ཆའི་ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལག་ལེན་གྱི་ཉམས་སྦྱང་གང་
ཡང་མེད་ལ། བྱ་བ་དེ་འདྲ་སྐབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཀྱང་མིན། ཡིན་
ན་ཡང་། སོ་སོ་སྒྲོབ་གཉེར་པ་རིག་གནས་ལ་དགའ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་

གྱིས། བོད་ཀྱི་ལས་རིགས་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རིག་གི་གནས་སྤངས་ལ་དོ་
སྤང་ཅུང་ཟད་བྱེད་ཨེ་ཐུབ་ལྟ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེའི་ངོས་ནས་སྐད་ཆ་ཞིག་
བཤད་ཀྱི་ཡིན།

གཅིག །དེང་རབས་སྤྱི་ཚོགས་ཐོད་ཀྱི་སྒྱུར་ལ།

“དགེ་ལས”ཟེར་བ་དེ་དང་སང་ལས་རིགས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་ལ། དེ་ལ་
ཟུ་སྐད་ཏུ་慈善事业ཟེར་གྱི་ཡོད་པར་འདུག །ང་ཚོའི་ཙུ་བའི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་
གཞུང་ལྟར་ན་དེ་ལ་སྒྱུན་པའི་ལས་རིགས་ཟེར་ཆོག་གི་རེད། དེས་ན་སྒྱུན་པ་དང་
འབྲེལ་བའི་ལས་ཀ་དེ་ནི། དེང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལས་རིགས་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་
ཆགས་འདུག །ལྟག་པར་རུབ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཨ་རི་
ལྟ་བུར་མཆོག་ན། སྒྱུན་པའི་ལས་རིགས་ནི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་བའི་ཙུ་
བའི་སྤྱོད་ས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཆོད་རེད། དེར་བརྟེན། སྒྱུན་པའི་ལས་རིགས་
ཟེར་ན་འདྲ། དགེ་ལས་ཟེར་ན་འདྲ། དེ་ནི་སོ་ཚོའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་སྤྱན་མོང་མིན་
པའི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་དང་། སྤྱན་མོང་མིན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེལ་ཤུགས་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་མཁན་ཡང་ཡོད་འདུག །

ང་ཚོ་བོད་ལ་མཆོག་ན་ཡང་། སྒྱུན་པའི་ལས་རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་པོ་རོ་སྤྱོད་
ཤུག་གི་རིང་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་འཇུག་ཐོག་འདིའི་
ནང་ན། ང་ཚོའི་སྒྱུན་པ་གཏོང་སྤངས་སམ། ཡང་ན་སྒྱུན་པའི་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་ཐད་ནས་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟར་འཇུག་ཐོག་གཏོང་དགོས་པའི་གནས་
ཡོད་སྤིད་ཀྱི་རེད་སྟེ།

མི་རིགས་ཤིག་ལ་མཆོད་ན། ལས་སྲ་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཅུང་། སྤྱགས་ཐག་
རིང་པོ་འཕེལ་ཐག་རིང་པོ་འི་བར་ཡར་རྒྱས་སྲ་འཁྲོ་དགོས་ཆོ། ལས་ཀ་དེའི་ལྷག་ཀྱང་
ན་ལྷ་གྲུབ་བམ་མཆོད་ཉིད་རིག་པ་ཡོད་རྒྱ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་རྩ་
དང་འབྲེལ་ནས་ལས་རིགས་ཤིག་གཉིས་ཆོ། ལས་ཀ་དེའི་རྩ་བ་བརྟན་ལ་སྤྱགས་
རིང་བ་ཞིག་ཡོང་བའི་གནས་སྤངས་ཡོད་པ་ནི་སལ་ཆེར་རྒྱུ་ཤེས་ཤིག་རེད་སྟེ།

དཔེ་བཞག་ན། ཆོང་གི་བྱ་གཞག་གམ་ཅ་ལག་བརྩེ་རེས་ཀྱི་ལས་ཀ་དེ་ནི།
འཁྲོ་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་བྱུང་ནས་ལོ་ངོ་ཉ་ཅང་རིང་པོ་འགོར་ཡོད་ན་ཡང་། ཉེ་
དུས་སྲ་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ཆེད་མཐོན་པོར་འཕེལ་
ཐུབ་དོན་ནི། དེའི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རིག་པ་དང་། ལྷ་གྲུབ་
ཆེད་ལྷན་གྲུབ་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྷ་བྱ་རེད། དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་པའི་ལས་ཟེར་
ན་འདྲ། དག་ལས་ཟེར་ན་འང་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷ་གྲུབ་དང་མཆོད་ཉིད་རིག་པ།
གཞུང་ལྷགས་བཅས་ལ་རྒྱབ་ཁེན་པའི་ཐོག་ནས་བསྐྱབས་ན། ལས་ཀ་དེའི་རྩ་བ་
བརྟན་ཅིང་རྒྱུ་རིང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་སྟེ།

དེ་ཡིན་སོང་དུས། སྤྱི་པའི་ལས་རིགས་དེའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ལྷ་གྲུབ་ལ་མཆོད་
ན། ང་ཆོའི་རིག་གནས་ནང་རྒྱ་གར་འཕགས་ལུ་འབྱུང་བ་དག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་
ལུན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་«སྤོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ»དང་། «རྒྱན་སྤྱག་པོ་
བཀོད་པ»ལ་སོགས་པ་ཡོད། སྤྱིར་སྤྱེལ་ཆེན་གྱི་མདོ་སྤེའི་ནང་ན་སྤྱི་པའི་སྐར་
གསུངས་མེད་པ་ཞིག་པལ་ཆེར་མེད་པ་ལྷ་བྱ་རེད།

ལག་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་བྱིས་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྤྱི་པ་དང་། རྒྱལ་
པོ་གཟུགས་ཅན་སྤིང་པོ་སོགས་ནས་བརྒྱུད་། རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་

ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྲོད་དུ་སྤྱིན་པའི་ལས་སུ་འཇུག་མཁན་ཏེ་ཅང་མང་
 བོ་བྱང་ཡོད་པ་རེད། བོད་གངས་ཅན་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཆོས་
 སྤྱིན་པའི་ལས་ཤིན་ཏུ་དར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་གིས་མཐོང་བཞིན་
 པའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་བྱང་པོ་འདི་བྱང་བ་ཡིན་པ་རེད། དཔེར་ན། ང་ཚོའི་
 སྤར་གྱི་ལོ་ལྷ་པ་ནམས་ལ་མཚོན་ན། བསྟན་པ་སྤྲ་དར་སྐབས་འགྲོ་སོང་ནམས་
 རྒྱལ་པོའི་གཞུང་ནས་བཏང་བ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། བསྟན་པ་སྤྲ་དར་གྱི་སྐབས་
 སུ་རང་རང་གིས་རང་སྤོ་ཁྲུག་མ་བྱས་ཏེ་ཕེབས་དགོས་པས། མང་ཆེ་བ་མི་གཞན་
 གྱི་རོགས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་པ་རེད། ཟས་གོས་ཀྱི་འགྲོ་སོང་། ལྷ་རྟེན། ལམ་དངུལ་
 ལ་སོགས་པ་ནི་གཞན་གྱི་རོགས་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་པ་རེད་འདུག །དེས་ན་རྒྱ་གར་
 ནས་གཙུག་ལག་རིག་གནས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཚུར་བསྐྱར་སྟབས་པ་དེ་ཡང་། ཟ་བའི་
 ཆ་ནས་མི་རིགས་རང་ལ་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་དར་བའི་བཀའ་དྲིན་ལ་ལྷག་ཡོད་
 ཟེར་ཆོག །

དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཆོ་ནི། ཆོས་ལྷགས་ནས་བཤད་ན་བོད་མིའི་ཆོ་
 འདི་ཕྱི་འཁྱབ་ལུ་ཏེ་སྤྱུག་འཆལ་ལུ་བཅི་ཞིང་། ཆོས་ལྷགས་ནས་མ་བཟུས་
 གྱང་དགོན་པ་ཁག་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཤེས་རིག་དང་། འཇུགས་སྤྱན་
 སྐྱ་རྩལ་སོགས་ཀྱི་ལྟེ་གནས་ལྟ་བུར་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་ནས་སྤར་གྱི་
 བཟོ་སྐྱེད་སྐྱ་རྩལ་སོགས་ནི་དགོན་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་སོ་བྱང་སོགས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་
 རེད་འདུག །གང་ལྟར་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་སོ་སོར་བཟོ་སྐྱེད་གྱི་རིག་གནས་སོགས་དེ་
 འདྲའི་གཏོས་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་བ་དེ་ཡང་བོད་མི་རིགས་ལ་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་
 དར་བའི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཟེར་ཆོག་སྟེ།

དེས་མི་ཚད། སྒོན་ཆད་ང་ཚོས་རྒྱུ་འཚལ་ནས་ལྟ་སར་འགྲོ་སྐབས་ལེ་
དབར་སྟོང་ཕྱག་བསྐྱོད་དགོས་པ་ཡིན་དུས། སྐབས་དེར་འགྲམ་འགྲལ་ནི་སྐབས་
མི་བདེ་ཞིང་། མི་ཞིག་གིས་ཟས་གོས་མང་པོ་ནི་མི་ཐེག་པས། སྟོང་མོ་རྒྱག་ཞོར་
ཕྱིན་ན་ལམ་སྐབས་ཀྱི་འགྲོ་གྲོན་དཀའ་ངལ་མེད་པར་འགྲོ་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ལ་མོགས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ང་ཚོར་སྒྲིན་པའི་རིག་གནས་དར་བའི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྟུན།

པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་«ཡིག་འབྲུ་ཁྱི་བདུན་མ»ཡིན་ནམ་ཅིག་ཏུ་ཡང་། བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་མི་སྤྱ་ཡང་མུ་གེས་འཆི་མ་མུང་སྟེ། བོད་མི་ཚོས་མཐོང་ས་ནས་མི་
ཞིག་མུ་གེས་འཆི་རུ་འཇུག་པའི་དཔེ་མི་སྲིད། རྒྱ་མཚན་ནི་བོད་ལ་སྒྲིན་པའི་རིག་
གནས་དར་བས་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད། དེ་ལྟར་ལག་ལེན་གྱི་ཐད་ནས་ཀྱང་བོད་
ལ་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་སྒྲིན་པའི་རིག་གནས་ཆེས་ཆེར་དར་ཡོད་པར་འདུག །

ད་རུང་དཔེ་བཞག་ན། རྒྱལ་པོ་མུ་ནེ་བཙན་པོས་དབུལ་ཕྱུག་ལན་གསུམ་
བསྐྱམས་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་འདུག །ཞོང་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་
དེ་གཞི་ཅི་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཡོང་བ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ལ། དེ་དངོས་གནས་ཡིན་
མིན་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔང་ཉགས་གསལ་པོ་འདྲིན་བྱུང་གི་མི་འདུག་མོད། གལ་
ཏེ་དབུལ་ཕྱུག་ལན་གསུམ་བསྐྱམས་ཟེར་བ་དེ་བདེན་ན། ཕྱག་པོའི་རྒྱ་ཁོར་སྟགས་
ནས་དབུལ་པོ་ཚོར་བྱིན་པ་ནི་རྩ་བ་ནས་ཡིན་མི་སྲིད་དེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་རྟོག་འཛིང་རབ་དང་རིམ་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ལོ་
རྒྱུས་གང་དུ་མི་གསལ་བ་རེད། དེས་ན་དབུལ་ཕྱུག་བསྐྱམས་ཟེར་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་
པོའི་གཞུང་གི་རྒྱ་ཁོར་གྱིས་དབུལ་པོར་རོགས་བྱས་པའི་སྲིད་ཁྲིམས་ཤིག་ལ་ཟེར་བ་

མིན་ནམ་སྐྱམ། གང་ལྟར་དེ་ཡང་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྤར་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་
འདྲ་བས། བོད་མིའི་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ཉམས་སུ་བྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ་ཅང་
རིང་པོ་རེད།

ད་ལྟའི་རྒྱུ་སུ་ཡང་ང་ཚོར་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་དར་བཞིན་པའི་སྐབས་
ཤིག་རེད། མི་ཞིག་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་མཆོད་མཇུག་ལ་སོང་ན་ཡང་། མར་ཡོང་
ཞོར་ལ་དགོན་མཐའི་སྤང་པོར་སྤང་འབྱེད་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་གོམས་སྒོལ་ནི་ང་
ཚོའི་འཆོ་བའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དགོན་མཐར་སྐྱོད་བོད་ཉོན་གསུམ་གྱི་
སྤྲོད་མོ་པ་མང་པོ་འདྲ་ཡོད་ཀྱིས་པས་ཀྱང་མཆོད་ཐུབ། དེར་མ་ཟད་ཐེབས་
ཅ་ཚོགས་པ་བཅུགས་ཏེ། ཐེབས་ཅའི་ངོས་ནས་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ཉམས་བཞེས་
ཀྱིས་སྤྱིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་མང་པོ་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པ་རེད།

སྤར་པ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བོད་སྤྱིར་ཐེབས་ཅ་བཅུགས་སྤྱིང་བ་དང་། དེ་
བཞིན་ཨ་དགོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཆོང་པ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲས་ཀྱང་ཐེབས་ཅ་ཆེ་ཆུང་
སྤྱི་ཚོགས་བཅུགས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་སྒོ་སོ་སོའི་ནང་སྤྱིན་པ་བཏང་དང་གཏོང་
བཞིན་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོས་བྱག་ལས་དེ་འདྲ་སྤྱི་བོད་ཀྱི་ཅ་བ་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱིན་
པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ངེས་སུ་མཐོང་།

ཆུ་མི་རིགས་ལ་མཆོད་ན། སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་སྤྱིན་
ཆེན་པོ་དར་མེད་ཆོད་ཡིན་ལ། ད་ལྟའི་རྒྱུ་སུ་ཡང་འཇམ་གླིང་གི་དཔལ་འབྱོར་
ལྟ་པའི་ལུང་པ་སོ་སོར་བཏུས་ན། ཆུ་ནག་གི་ད་ལྟའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆུ་ཆོད་
དང་བཟུར་ན་སྤྱིན་པའི་ལས་རིགས་ནི་ངོ་ཆ་དགོས་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སུ་ཡོད་སྐད་
ཐོས། སྤྱིན་པའི་ལས་རིགས་ནི་ཆུ་ལ་ཁབ་འདྲིའི་ནང་ཏེ་ཅང་ཉམས་དམའ་ཞིང་

ཉག་པ་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་འདུག་ཟེར། ད་ལྟའི་འཛམ་སྐྱིད་གི་གནས་སྐབས་ཐད་ནས་བལྟས་ན། དགེ་ལས་ཟེར་ན་འདྲ། སྤྱི་པའི་ལས་རིགས་འདི་ཆེས་དར་བའི་ལུང་པ་ནི་ཨ་རི་རེད་འདུག །ཨ་རི་ན་འཕྱོར་ལྡན་གྱི་ཕྱག་པོ་མང་བ་དེ་རྒྱ་ཆེན་གཅིག་ཡིན་རྒྱུ་རེད་དེ། དེ་གཅིག་ཕུ་མ་རེད། ཁོ་ཆོར་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་དར་བའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་མང་པོ་ཡོད་པར་སྟ།

གཅིག ཁོང་ཆོ་ཡེ་ཤུ་ཆོས་ལ་དད་པའི་དད་པར་བྱག་ཡོད་དེ། «དམ་པའི་གསུང་རབ»ཏུ་ཡང་སྤྱི་པའི་ཆོས་སྐོར་བྱང་ཡོད་ས་རེད། དཔེར་ན། ཁོ་ཆོར་གསུང་རབ་ལས་བྱང་བའི་གཏམ་རྒྱུད་འདི་འདྲ་ཞིག་ཤོད་རྒྱུ་འདུག །ཡེ་ཤུ་སྟོན་པས་ཕྱག་པོ་ན་གཞོན་ཞིག་ལ། “སྤྱི་པའི་བདེ་ག་པའི་དངོས་པོ་ཀྱན་སྤྱི་པར་ཐོངས་ཞེས་གསུངས་པ་ན། ན་གཞོན་དེ་མེར་སྐྱའི་དབང་གིས་སྤྱི་པ་གཏོང་མ་ལུས་པས། ཡེ་ཤུ་སྟོན་པས་འཁོར་རྒྱུ་ལ། “ལྟོས་དང་། ཕྱག་བདག་ཆོ་ལྷ་ལུ་ལ་རུ་བཞོད་འདོད་པ་ནི་རྩ་མོང་ཁབ་མིག་རུ་བཞོད་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་རབ་རུ་དགའ་འོ་གསུངས་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་རེད། གང་ལྟར་ཁོང་ཆོར་ཆོས་ལུགས་དེའི་ནང་རུ་བདེ་ག་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྤྱི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྤྱི་ན་མཆོག་གི་ལས་སུ་བཅི་བའི་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་འདུག །

གཉིས། དབྱིན་སྐད་རུ་སྤྱི་པའི་ལས་ལ་ག་རེ་ལབ་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། འོ་སྤྱི་དེ་ངས་སློག་ཤེས་གྱི་མི་འདུག །ངས་དབྱིན་སྐད་ནི་ཆོག་གཅིག་ཀྱང་མི་ཤེས། རྒྱ་ཡིག་རུ་སྤྱི་སྐྱུར་བྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་པོ་མེད་པས་གཞུག་ཞོགས། གང་ལྟར་PHILANTHROPYཟེར་བའི་ཆོག་དེ་གནའ་བོའི་རྒྱ་རིག་གི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་པས། ཨ་རི་པའི་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལུངས་ནི་

གནའ་པོའི་རྩི་རིག་གི་ཤེས་རིག་ལ་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ངེས་རེད། དེས་ན་ཁོ་ཚོའི་
སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ནི་སྤྱགས་གཅིག་ནས་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བྱུང་ལ་ཐུག་
ཡོད་ཅིང་། སྤྱགས་གཅིག་ནས་གནའ་པོའི་རྩི་རིག་གི་ལྟ་བྱུང་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་ཞིག་
རེད་སྟེ།

(ཡང་གཅིག་ཏུ། རུབ་སྤྱགས་སུ་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་ནི་ཁོ་ཚོའི་ཆོས་སྤེལ་བའི་ཐབས་
ལམ་ཞིག་ཏུ་འབྱེད་བའི་སྒོལ་རྒྱན་ཡང་ཡོད་ལ། ད་སྐབས་ཨ་རབ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཡང་ཆོས་
ལུགས་བྱུང་མཐའ་ཁག་སོས་རང་རང་གི་དཔུང་ཁག་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཁོར་མང་པོ་སྤྱིན་
པར་བཏང་ནས་མི་མང་གི་སྒོ་ཁ་འགྲུག་པའི་སྒྱུར་བ་རྩི་ཆོགས་ཚུལ་གྱི་ཡོད་སྐད་ཐོས། འོན་
ཀྱང་དེར་རབས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་དར་བའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་གཙོ་རྒྱུག་གི་སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི་དེ་
འདྲ་ཙམ་བ་ནས་མིན། མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་གི་བདེ་ཆ་བསྐྱབ་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་ཚོགས་རིས་
མེད་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ལ་སྤྱན་པའི་དེར་རབས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་ལམ་སྒོལ་ཞིག་ཆགས་
འདུག །)

ཨ་རིའི་ཡུལ་དུ་དེར་རབས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་ལམ་སྒོལ་ལམ། ཐེབས་ཙམ་བཅུགས་
ནས་སྤྱིན་པ་གཏོང་མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་ལོ་བརྒྱའི་སྤྱིན་ཀྱི་རྩི་ལུགས་ཀྱི་ཁི་ལས་
པ་གྲགས་ཅན་གླར་ཀེ་གླི(Andrew Carnegie 卡内基)ཞུ་བ་ཁོང་ཡིན་པར་གྲགས།
རྒྱ་སྐད་དུ་ཁོང་ལ་钢铁大王(རྩི་རྩི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཟེར་གྱི་འདུག ཁོང་གིས་རང་
ཉིད་ལ་བདོག་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་རྩི་ལུགས་པ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་ཆ་དུ་བཏང་
རྒྱུ་སྐད་ཆ་གྲགས་ཅན་ཞིག་གསུང་ཁྱོད་བ་རེད། སྐད་ཆ་དེ་ནི་ཨ་རིའི་སྤྱིན་
པའི་རིག་གནས་ཀྱི་མཚོན་རྟགས་ལྟ་བུའི་ལེགས་བཤད་དུ་རྒྱུར་ཡོད། གང་ཞེ་ན།
“མི་ཞིག་འཆི་བའི་ཚེ། རྒྱ་ཁོར་གྱི་ཕུང་པོ་གཏོས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ནི་ངོ་ཆོ་

ཞིག་ཡིན་གསུངས་པ་རེད།

དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ལ་ཚོགས་ཟུར་པོ་པོ་ནས་
འདར་རྒྱལ་དགོས་ས་ཡོད་པ་རེད། འབྱོར་ལྡན་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། རང་གི་
འབད་བཙོན་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཁོར་ཡོངས་སྤྱོད་གཏོས་ཆེན་པོ་ཞིག་བསགས་པ་དེ་རང་
ཉིད་ཀྱི་འཛོན་ཐང་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ཁོར་ཡོངས་སྤྱོད་དེར་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་
ཕན་བདེའི་བྱ་གཞག་མང་པོ་བསྐབས་ན་དེ་ནི་རང་གི་ལས་ཀའི་རིན་ཐང་དང་
སྤྱིང་པོ་ཡིན་པ་རེད།

དེར་མ་ཟད། ཨ་རི་པ་ན་མས་ཀྱི་སེམས་སྟུ། དགེ་ལས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཟེར་
ན་འདྲ། སྤྱི་པའི་བྱ་གཞག་ནི་རང་དབང་གི་མངོན་རྟགས་ཤིག་ཏུ་ཡང་བཙུགས་
ཡོད་པར་འདུག་སྟེ། འོན་དག་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་སྤྱི་གཞུང་ལ་ལག་བཟེད་ནས་
བསྐྱུག་རྒྱ་མ་ཡིན་པར། སྤྱི་དམངས་རང་ངོས་ཀྱི་རུས་པས་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་
གཏོང་སྐྱབས་ཤིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་མཚོན་བྱེད་ཅིག་
དང་། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་འགན་འཁུལ་ཁུར་སྐྱབས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་འདུག །ངས་འདི་
ནས་ཨ་རིའི་སྤྱི་པའི་ལས་རིགས་བཤད་དོན་ནི། ཁ་སང་དེ་རིང་གི་དུས་སྟེ་སྤྱི་
པའི་རིག་གནས་ནི་དཔལ་ཡོན་ལྡན་པའི་ལུང་པ་ཚོའི་དཔལ་ཡོན་ཀྱི་མངོན་སྐྱབས་
གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ར་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

སྤྱི་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཆགས་སྐྱབས་ཤིག་
དང་། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་བཟོ་བ་སྐྱར་ལེན་སྐྱབས་ཤིག་ཡིན་དོན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱི་
དམངས་ཟེར་བ་ནི་དེང་རབས་དམངས་གཙོའི་བརྗེ་ཆད་ཅིག་ཡིན་ལ། ཟུབ་ཁབ་
དང་ཚོགས་མི་སྤྱིའི་བྱ་བ་ལ་འགན་ཁུར་རྒྱ་ནི་སྤྱི་དམངས་ཀྱི་ལེགས་བྱང་གལ་ཆེན་

ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་གཞུང་ནི་གནས་སྐབས་རིང་གི་བའི་དོན་བྱ་འགའ་ཞིག་སྦྱབ་
པ་པོ་རུ་མི་མང་གིས་འོག་འཕངས་ཏེ་བསྐྱོན་པ་ཅམ་ཡིན་ཏུས། སྤྱི་བའི་བྱ་
གཞག་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་དམངས་ཆོས་འགན་ཁུར་ནས་སྦྱབ་གྱི་ཡོད་པ་
རེད། སྤྱི་དམངས་མི་རེས་སྤྱི་བའི་བྱ་གཞག་ལ་འགན་ཁུར་ཆོག་པ་དང་། འགན་
ཁུར་བའི་འདུ་ཤེས་ཡོད་ཆོག་པ། འགན་ཁུར་བའི་སྦྱོར་བ་སྤེལ་ཆོག་པ་སོགས་ནི་
རང་དབང་གི་མཆོན་ཏྲགས་རེ་རེ་ཡང་ཡིན་པར་འདུག །

ཨ་རིའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ བྱི་ལོ2014ལོར་སྤྱིན་པའི་ཚུགས་སུ་ཞལ་འདེབས་སུ་ལ་
བའི་དདུལ་གྲངས་ནི་མི་ལོ་དྲུག་ཅུའི་རིང་གི་གྲངས་མང་ཤོས་ཆགས་པ་རེད་ཟེར།
ལོ་དེར་ཨ་སྤྱིར་དུང་ཕུར་3000ལྷག་སྤྱིན་པ་གཏོང་མཁན་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་ནག་
ཀྱང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་བསྐྱོན་འཁོར་ཐད་ནས་འཛམ་གླིང་གི་རིམ་པ་གཉིས་པར་
སྤེལ་སྒྲུབ་སྒྲིག་གི་ཡོད་ན་ཡང་། ལོ་རེར་སྤྱིན་པ་བཏང་བའི་དདུལ་གྲངས་ནི་ཨ་
རིའི་བརྒྱ་ཆའི་གསུམ་ཅམ་ལས་ཟིན་གྱི་མེད་པས། དེའི་ཐད་ནས་ཏ་ཅང་ཐབས་སྤྱོད་
པོ་འདྲ་ཞིག་རེད་འདུག །

ཨ་རིའི་ཡུལ་དུ་དདུལ་འཁོར་དེ་འདྲ་ཞིག་སྤྱིན་པར་གཏོང་གི་ཡོད་ན། སྤྱིན་
པ་པོ་སྤྱི་སྤྱི་རེད་ཅེ་ན། དེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་པར་འདུག་ཟེ། མི་
སྤྱིར་རེ་རེས་ཞལ་འདེབས་སུ་ལ་བ་དང་། ཐེབས་རྩ་ཆོགས་པས་ཞལ་འདེབས་སུ་ལ་
བ། ཁེ་ལས་གྱི་རོས་ནས་ཞལ་འདེབས་སུ་ལ་བ་སོགས་རིགས་མང་པོ་ནས་སྤྱིན་པའི་
རྩ་ཡོང་གི་ཡོད་པར་བཤད། གང་ལ་སྤྱིན་པ་གཏོང་བའི་ཡུལ་ནི། ཆོས་ལུགས་
གྱི་བྱུང་ཁོངས། སྤྱི་གསོའི་བྱུང་ཁོངས། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་བྱུང་ཁོངས། ཆོན་རིག་
ཞིབ་འཇུག་གི་བྱུང་ཁོངས། ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྤྱོད་གྱི་བྱུང་ཁོངས་སོགས་རིགས་སྤྱོད་

ཆོག་པ་ཡོད་པས། ཨ་རི་དཔལ་ཡོན་ལྷན་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་གཞིགས་འདེགས་གལ་ཆེན་ཞིག་ནི་སློན་པའི་རིག་གནས་ཡིན་པར་སྒྲམ།

དཔེར་ན། དེང་རབས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཤེས་རིག་སློབ་གསོ་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་རིག་སློབ་གསོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་མིན་གྱི་གནད་ནི་སློབ་གྲྭ་ཆེར་ཐུག་ཡོད་པས་ན། རྒྱ་བརྒྱུགས་ཨ་རིའི་ཡུལ་དུ་གཞུང་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་ནི་སློབ་གྲྭ་སྤྱི་ལོ་ཤས་དང་སྤེན་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་ནི་སློབ་གྲྭ་ཡག་ཤོས་ཡིན་ལ། སྤེན་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་སོ་སོའི་འགོ་གྲན་ནི་སློབ་མའི་སློབ་ཡོན་གྱི་ཡོང་སྒོ་ལས་གཞན་ཆང་མ་ཐེབས་ཆ་སོ་སོའི་རོགས་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ཡོད་པར་འདུག ཉ་ལྷ་ཏ་ཏ་སློབ་ཆེན་དང་། ཡེལ་སློབ་ཆེན་ལྷ་བུའི་གཅུག་ལག་སློབ་ཆེན་ཁག་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཐེབས་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་ལངས་བསྐྱེད་ཡོད་སྐད་འདུག་ན། སློན་པའི་རིག་གནས་ནི་སློན་ཆོག་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་ཤོག་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་དེ་འདྲ་རེད།

རྒྱ་མཆོན་དེ་ལྟ་ན། བོད་ལ་ཡང་སློན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་ལོ་ངོ་དེ་འདྲའི་རིང་པོར་དར་བ་དེ་ནི། ང་ཆོ་སློབས་པ་སྐྱེ་འོས་པ་ཞིག་དང་དགའ་འོས་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ན་ཡང་གནད་དོན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། སློན་པའི་ལས་རིགས་དེ་སྤྲོ་ཆོན་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་ཡོད་དེ། སློན་པ་པོ་དང་། གང་ལ་སློན་པའི་ཡུལ་དང་། ཇི་ལྟར་སློན་པའི་ཚུལ་བཅས་རེད། དེའི་གསུམ་པ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་དུ། པ་ལོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་པའི་ཉམས་ལེན་དེ་ཤེས་རབ་གྱིས་མ་བྱེན་ན་ནི། མི་ལོང་བ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཡོད། མིག་གིས་མི་མཐོང་བའི་མི་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱིས་སེམས་བཟང་དང་རྒྱབས་ཆེན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་

ཅུང་། རུས་དང་རུས་སུ་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་དེ། མི་ཞིག་གི་ངོ་ན་
ལམ་ལོག་དུ་ལྷུང་མི་འཇུག་མཁན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་མིག་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནམ། དཔེ་
དེ་བཞིན་དུ་སྦྱིན་པ་སོགས་ཕྱ་གཞག་ཐུབ་ས་ཆེན་གང་ཡིན་ཅུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལམ་
བྲིད་དམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་མི་ལྟ་བུ་ཆོ། དེས་ཕན་ཐོགས་པ་དང་གནོད་སྐྱེལ་
བ་གཉིས་ཀྱི་འབྱུང་སྲིད་གསུངས་པ་རེད། དེ་ནི་ཉག་ཉག་ང་ཚོ་སྤང་གིན་པའི་
གནད་དོན་རེད་སྟེ།

ངས་སྐད་ཆ་ཅུང་ཉོག་སོང་ན་ཡང་། མདོ་དོན་བཤད་འདོད་པ་གང་ཞེ་
ན། ང་ཚོ་འུ་རིགས་འདི་འུ་རྒྱུད་ན་སྦྱིན་པའི་སྤྱིང་སྤྱོད་ས་དང་སྦྱིན་པའི་རིག་
གནས་ཡོད་པ་ནི་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། སྦྱིན་པ་གཏོང་སྤངས་ཀྱི་
ཆ་ནས་དེང་གི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་འཆོམ་པ་ཞིག་ཡོད་ཐབས་སུ་བསམ་སྒྲོ་
གཏོང་དགོས་པའི་གནས་མང་སོ་ཞིག་འདུག །དེ་ལ་བསམ་སྒྲོ་མ་བཏང་ན་ཕན་
ལས་གནོད་སྐྱེལ་བཞིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་འབྱུང་གི་འདུག །དེ་རིང་ངས་བཤད་
འདོད་པའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་ཡིན།

གཉིས། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་སོགས།

མ་གཞི་ནས་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་རེད་ཅེ་ན། རྩེ་རིན་པོ་ཆའི་«ལམ་
རིམ་ཆེན་པོ་»ལས། “གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་དང་། དེས་དྲངས་པའི་ལུས་
ངག་གི་སྦྱོར་བའོ། །”ཞེས་གསུངས་ཡོད་པས། སྦྱིན་པ་ནི་གང་ཟག་ཅིག་གི་ལུས་
ངག་ཡིད་གསུམ་ག་ལ་འབྲེལ་བའི་སྦྱོད་པ་ཅིག་རེད། དེ་ཡང་སེམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
གཏོང་བའི་སེམས་པ་ཡིན་ལ། ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་གཉིས་ཀར་

སྤྱད་དོན་ནི། «མདོ་ཐེ་དགོན་མཆོག་སྤྱི་མོགས་སུ་སྤྱིན་པ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
དང་། མདོ་ཐེ་ལ་ལར་སྤྱིན་པ་གསུམ་དང་བཞི་གསུངས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་
སུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྤྱིན་པ་བརྩ་སོགས་གསུངས་ཡོད་པས་རེད།

སྤྱིན་པར་གཉིས་སུ་དབྱེ་ན་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་དང་ཟང་
ཟིང་གི་སྤྱིན་པ་ལོ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ཞེས་པ་ནི་ནང་ཆོས་འཆད་པ་གཅིག་ཤུ་མ་ཡིན་
པར་གཙུག་ལག་རིག་བྱེད་གང་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པར་འགྲོ་གི་ཡོད་
པ་རེད། དེར་མ་ཟད་བཟོ་སྟོན་པ་སོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ན་མ་སོ་
བ་མེད་པ་གང་བསྟན་པ་སྟེ། སན་པའི་གཞི་འཕྱགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ཡིན་པས། མདོར་ན་ཤེས་རིག་སྟོབ་གསོའི་སྦྱར་བ་ཆ་ཆར་
ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པར་གཏོགས་ཤིང་། དེ་ཐམས་ཅད་རག་གི་སྦྱར་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་
རེད། ལུས་ཀྱི་སྦྱར་བར་གཏོགས་པའི་སྤྱིན་པ་ནི་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་སྟེ་རྩ་འབྱེད་
ལོངས་སྟོད་བཏང་བ་དེ་ཡིན། དེ་འདྲའི་ལུས་རག་གི་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀའི་རྩ་བ་ནི་
གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་ཡིན་པ་རེད།

གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་དེ་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་གཞན་ལ་སན་པའི་
སེམས་ཤིག་ཡིན་པས། ལོ་ངོ་སྟོང་ཡག་སྟོན་གྱི་གཞན་སན་གྱི་སེམས་དང་། དེ་
རིང་གི་དུས་ཀྱི་གཞན་སན་གྱི་སེམས་གཉིས་ཀ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་ལ་བྱད་མེད།
དེ་ལ་ཡུལ་དུས་ཀྱི་བྱད་པར་རྩ་བ་ནས་མེད། སྤྱི་ཆོགས་ལ་འགྱུར་ཤོག་ཅི་འདྲ་ཕྱིན་
བྱུང་། སན་པའི་སེམས་ཉིད་སེམས་ཀྱི་མཆོག་ཅིག་ཡིན་པ་དེ་གཡུང་བྱུང་གི་ཆོས་
ཤིག་རེད། འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞིག་རེད།

སྤྱིན་པ་པོའི་རྩུད་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་གཏོང་སེམས་ནི་དེ་འདྲའི་རྒྱབས་པོ་ཆེ་ཞིག་

ཡིན་ཅུང་། སྤྱིན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་འཁོར་གསུམ་ཉེ། སྤྱིན་པ་པོ་དང་། ཀང་ལ་
སྤྱིན་པའི་ཡུལ་དང་། ཇི་ལྟར་སྤྱིན་པའི་ཚུལ་གསུམ་གའི་ནང་ནས་ཐ་མ་དེ་ལ་ང་
ཚོས་བསྐྱར་དུ་བསམ་གློ་གཏོང་དགོས་པར་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཟེན་དོན་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་སྐབས། སྤྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་འབྲས་ལུ་
ལུན་སྲུང་ཚགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་མོད། གཙོ་བོ་དབུལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་མེལ་
བའི་ཆེད་ཟང་ཟེང་གི་དངོས་པོ་སྤྱིན་པར་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་བོད་མིའི་སྤྱིན་པ་གཏོང་སྐབས་ལ་བལྟས་ན། ང་ཚོའི་སྤྱིན་
པ་དེས་དབུལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་མེལ་ལུབ་ཀྱི་མེད་པར་མ་ཟད། དབུལ་བོ་ཇེ་མང་
དུ་གཏོང་བཞིན་པའི་སྤྱང་ཚུལ་འདུག །སྤྱིན་པ་བཏང་བས་དབུལ་བོ་ཇེ་མང་དུ་
སྐར་ན་སྤྱིན་པའི་དགོས་པ་ལྷོག་ཚུགས་ནས་སྤྱིན་པ་རེད། དཔེར་ན། མི་འགྲུང་
བར་ད་ལོའི་ས་གར་བ་ཚོས་ཀྱི་རེད། ལྷ་ས་ནི་ང་ཚོ་བོད་པའི་སྤྱི་ཚུན་ཐོག་ཚས་
ཀྱི་ཉེ་བ་ཡིན་པས། སྤྱི་ཚུན་རིག་གནས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་མང་པོ་མཐོང་ལུབ་ས་བཟེར་ན་
འདྲ། མི་རྒྱུས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཁྱོད་སྤྱི་ཚུན་རིག་གནས་ཀྱི་བག་ཆགས་མཐུག་པོ་
ཡོད་པའི་གནས་ཤིག་རེད། དེའི་ཕྱིར་དུས་ཆེན་གྱང་པར་ཅན་འདིར་ལྷ་ས་སོགས་
ལུ་དགེ་སྦྱོར་སྤྱབ་མཁན་མང་པོ་ཡོད་ལ། གཞན་ལ་སྤྱིན་པ་གཏོང་རྒྱ་ནི་ང་ཚོའི་
དགེ་སྦྱོར་གྱི་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་རེད།

ང་ཚོས་སྤྱིན་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི། དབུལ་བོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལག་དུ་ཐད་ཀར་སྐོར་
ཟུར་འགའ་རེ་དང་སྐོར་མོ་འགའ་རེ་འཛོག་རྒྱ་དེ་རེད། སྐབས་དེའི་སྤྱིན་པའི་ཀུན་
སྤོང་རྒྱལ་པར་དག་པ་རེད། དགེ་བ་རེད། དེ་ལ་དོགས་པ་མི་འདུག །འོན་ཀྱང་
སྤྱིན་པ་དེ་ལྟར་བཏང་ན་གཏོང་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཕན་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཐོགས་ཀྱི་

ཡོད་མེད་ནི་བྱི་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བཅིས་ནས་བསམ་གཞིགས་གཏོང་དགོས་པར་
ཆགས་ཡོད། ཐད་ཀ་ནས་སྒྲོར་བྱུང་འགའ་རེ་སྤང་པ་དེས། བྱིས་པ་ཆུང་ཏུ་ལོ་རྒྱུག་
བདུན་ཅན་ནས་མི་ཆུན་པའི་བར་ཏུ་སྤྲོད་མོ་པ་ལོ་རེ་བཞིན་རྗེ་མང་ཏུ་གཏོང་གི་
འདུག །ས་ག་ཟླ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་ཁོ་ཚོའི་ལག་ཏུ་སྒྲོར་བྱུང་འགའ་རེ་
སྤང་པ་དེས། ཁོ་ཚོའི་མི་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ཁག་སེལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད་དམ་ཞེ་
ན། ཙ་པ་ནས་མི་ཐུབ་པར་མ་ཟད། ལས་ཀ་ལས་མི་འདོད་པར་རང་དགར་ཉལ་
མཁན་རྗེ་མང་རྗེ་མང་ཡིན་པའི་སྤང་ཚུལ་འདི་བྱུང་བ་རེད།

རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་གི་སྒྲོ་ནས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་སོ་སོ་ནས་ཡིན་ན་འདྲ།
ཡང་ན་ལྷ་ས་ལྷ་བུ་ཞིག་ནས་ས་ག་ཟླ་བའི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་སོ་སོས་ཐེབས་ཙ་
ཞིག་བཅུགས་ཏེ། ཏུས་དེར་སྤྱོན་པ་གཏོང་མཁན་ཀུན་གྱིས་དེའི་ནང་ཞལ་འདེབས་
ལུལ་ཁིང་། ལུལ་བའི་རྒྱ་ནོར་དེ་དག་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བྱིས་པ་
དབུལ་པོ་ཚོའི་སློབ་ཡོན་ཏུ་སྤང་ཅིང་ཤེས་ཡོན་བསྐབ་ཏུ་བཅུག་ན་ནི། བྱིས་པ་
དེ་ཚོའི་མི་ཚོའི་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་སེལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། གཏན་ཏུ་དབུལ་པོའི་
རྒྱུ་བསལ་ལས་གྲོལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ནད་པ་ཉམ་ཐག་ལ་སྤྲོན་ཡོན་དང་། ཆུན་
འཁོགས་བདག་མེད་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཡང་དེ་བཞིན་ལུལ་ན་ལེགས་སྟེ།

མདོར་ན། ང་ཚོའི་མྱེན་པའི་ཀུན་སྤྲོད་བསྐྱར་དགོས་པ་མིན་ཡང་། མྱེན་
པ་གཏོང་ཚུལ་ནི་ཐབས་དང་རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་དགོས་པར་འདུག །དེ་
བྱས་ན་ངས་པ་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་ཙ་ཞིག་བསྐྱར་ཐུབ་པར་སྟེ།
ཀུན་སྤྲོད་བཟང་པོ་རྗེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཅུང་། དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅིས་མ་ཟིན་ན། རྒྱུ་
ཕྱོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་འབྱུང་བའི་ལས་ཀ་མང་པོ་བསྐབ་སྤྲོད་པ་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་

ཚུལ་ཞིག་རེད།

གཞུང་། ར་ཆོད་ཐུན་པ་གཏོང་ལྟངས་ལེགས་བཅས་བྱེད་ཚུལ།

ཅུབ་ཚུགས་སུ་ཡང་ཐུན་པ་དར་ཚུལ་གོང་ཏུ་ཞུས་པ་ལྟར་རེད། ཐུན་པ་
དར་བའི་གནས་ཚུལ་ཡོ་རོབ་དང་ཨ་རི་གཞིས་ཀྱང་ཅུང་འདྲ་ཡི་མི་འདུག །ཨ་
རི་ནས་ཐུན་པའི་ལས་རིགས་དེ་འདྲའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཞིག་དར་ཐུབ་པའི་རྒྱ་
ཁྱོན་གང་ཞེ་ན། ཨ་རིར་ཕྱག་བདག་མང་བ་དེ་ཙམ་བའི་ཆ་བའི་ཆ་ཁྱོན་གཅིག་ལོས་ཡིན་
མོད། དེ་ལས་ཀྱང་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད་པ་ནི་ཡུལ་དེའི་མི་པལ་ཆེར་ཐུན་པ་
གཏོང་བ་ལ་དགའ་བ་དེ་རེད། ཡང་བཤད་ན། མི་རྒམས་ཀྱིས་རྒྱས་ཅི་ཞིག་ཐུན་
པར་བཏང་ཏུང་དེ་ཆུད་ཚོས་མི་འགྲོ་བའི་དོ་དམ་དང་སྤྲིན་ཁྲིམས་འཐུས་ཆང་ཡོད་
པ་དང་། ཐབས་ལམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཕན་འབྲས་ལེགས་པོ་
མཐོང་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་ཁོ་ཆོ་ཐུན་པ་ལ་སློབ་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་རེད།

དེ་ཀྱན་གྱི་ཙམ་བ་ནི་ཡིད་རྟོན་རེད། ཐེབས་ཙམ་ཚོགས་པ་གང་ཞིག་ཏུ་མི་ཞིག་
གིས་སྒྲོར་མོ་བརྒྱ་ཞལ་འདེབས་བྱེད་པའི་དབང་ཏུ་བཏང་ན། ཞལ་འདེབས་བྱེད་
མཁན་གྱི་སེམས་སུ་ངའི་སྒྲོར་མོ་བརྒྱ་པོ་འདི་ཕན་བདེའི་མཐུན་རྐྱེན་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་
ངས་ཡིན་སྟམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་པ་རེད། ཡིད་རྟོན་ཏུང་བའི་ཐེབས་ཙམ་ཚོགས་
པ་དང་། ཡིད་རྟོན་ཏུང་བའི་རོགས་སྒྲོར་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཐུན་པའི་
ལས་རིགས་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་ཙམ་བར་ལྟར་ཡོད།

འོ་ན། ཡིད་རྟོན་རི་ལྟར་བྱུང་བ་རེད་ཅེ་ན། ཚུར་ཞལ་འདེབས་ཅི་ཙམ་
ཡོང་བ་དང་། ཕར་ཅི་ཙམ་བཏང་བ། ཅི་ཞིག་ལ་བཏང་བ། ལས་ཀ་བའི་འགྲོ་

གྲོན་ཅི་ཙམ་བཏང་བ། བཏང་བའི་འབྲས་སུ་ག་འདྲ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 ཐམས་ཅད་མྱི་གསལ་ནང་གསལ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་བ་རེད། ཆོགས་པའི་ནང་གི་
 འགྲོ་རིམ་ཐམས་ཅད་མྱི་གསལ་ནང་གསལ་བྱས་ན་དེ་ཡིད་རྟོན་གྱི་ཙ་བ་ཡིན་གྱི།
 ཁོ་ཆོས་ཅི་ཞིག་སྤྱབ་ཀྱིན་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པའམ། ཞལ་འདེབས་
 མང་པོ་བཏང་ཡང་དེ་ལ་འབྲས་སུ་ཅི་ཡང་སྟོན་རྒྱ་མེད་ན་མི་མང་ལ་ཡིད་རྟོན་
 འབྱུང་བའི་གཞི་མེད་པར་གྱུར་པ་རེད།

རྒྱ་ནག་ཏུ་བྱུང་པའི་ལས་རིགས་དར་རྒྱས་མི་ཐུབ་པའི་གནད་ནི་ཙ་བའི་
 ཆ་ནས་ལམ་ལུགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད། མྱི་རྒྱལ་དུ་ཁེ་གཏོང་མིན་པའི་ཆོགས་པ་
 འཇུགས་རྒྱ་གཞུང་ལ་ཆོག་མཆན་ཞུ་མི་དགོས་ཤིང་དེབ་སྐྱེལ་ཡང་མི་དགོས་པའི་
 སྐབས་ཡོད་པར་སྟེ། འདི་ནས་ནི་ཆོག་མཆན་ཞུ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་རྣམས་དུ་ཆེན་
 པོ་བཅོས་ཡོད་པས། ཁེ་གཏོང་མིན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག་བཅུགས་ཏེ་ཁེ་གཏོང་
 བཅོ་ཆོང་ཆོགས་པ་ཞིག་འཇུགས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་
 ཙ་བའི་ཆ་ནས་རོགས་སྐྱོར་ཆོགས་པ་འཇུགས་ཁག་པོ་བཅོས་ཡོད་པ་རེད། གཞན་
 པན་གྱི་ལས་བསྐྱབ་རྒྱ་ཡང་གཞུང་གིས་མ་གཏོགས་དེའི་ཐད་དམངས་ཀྱི་སྟོབས་
 རྒྱགས་འདོན་རྒྱུའི་མགོ་ཅུང་ཟད་མནན་ཡོད་པ་འདྲ་བོ་རེད།

གང་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཏུ་བྱུང་པའི་ལས་རིགས་དར་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གཅིག་ལམ་ལུགས་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་སྔོན་རྒྱན་རིག་གནས་དང་ཡིད་རྟོན་གྱི་
 གནས་ཚུལ་ལའང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་འདི་ནས་ཐེབས་ཙ་ཆོགས་
 པ་དང་རོགས་སྐྱོར་ཕྱི་ཆོན་ཆོར་མི་རྣམས་ཡིད་ཆེས་ཞེ་དྲག་ཡོད་པ་མ་རེད། ལས་
 ཀ་འདི་ཁྲབ་སྟོན་ཞིག་ཨེ་ཡིན་ནམ། རྟོག་ཏུ་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ། རང་གི་ཁེ་

ཕན་ཆེད་སྟོག་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཨི་ཡོད་དམ་སྟམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ཡི་རེད། དེ་
འདྲའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྒྲིན་པས་རྒྱ་ནང་དུ་སྒྲིན་པའི་ལས་རིགས་དར་
རྒྱས་ཡག་པོ་འབྱོར་ཡི་མི་འདུག །

རྒྱའི་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ཁོད་དུ་གཏོང་བའི་སེམས་རྩ་བ་བྱས་པའི་བཟང་
སྦྱོང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཟེར་ན་གལ་འགྲིག །ཁོང་ཚོའི་ཁོད་དུ་ཡང་ཆོས་དད་ཅན་
སྟགས་ཡོད་པས་སྒྲིན་པའི་ཉམས་ལེན་ཡང་བྱང་ལོས་ཡོད་རེད། དུལ་ལ་ལྷ་གི་
བྱང་སྐབས་དགོན་པ་དང་ལྷག་པོ་ཆོས་འབྲས་ལྷག་སྒྲིན་པའི་སྟོལ་སྟགས་བྱང་ཡོད།
འོན་ཀྱང་རྩ་བའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། གཞན་དོན་དུ་རྒྱ་ནང་གཏོང་རྒྱ་དེ་འཕྱོར་ལྷན་
ཞིག་གི་མི་ཆོའི་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་བྱེད་སྐྱབས་སུ་ཅི་བའི་ལྷ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ནི་ཁོ་
ཆོར་ཏ་ཅང་རྒྱང་རྒྱང་ཡིན་པར་མཐོང་། རྒྱ་ནང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་འཆོ་བ་
རྒྱས་སྟོས་ཆད་མེད་བྱ་རྒྱ་དེ་འཕྱོར་ལྷན་ཞིག་གི་མི་ཆོའི་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་བྱེད་
སྐྱབས་སུ་འཛིན་པ་ནི་ཁོ་ཆོའི་གཙོ་རྒྱགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་རེད་མ་གཏོགས། རང་
གི་དཔལ་འཕྱོར་གཞན་དོན་དུ་བཏང་སྟེ་གཞན་ལ་སྤུན་སྲུང་ཆོགས་པའི་ཕན་བདེ་
བསྐྱེད་ཅུས་ན། དེ་ནི་རང་གི་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ཅི་བའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་
ཏ་ལམ་མི་འདུག་སྟམ། དེ་ནི་ཁོ་ཆོའི་སྟོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ལ་འབྲེལ་བ་ཏན་ཏན་
ཡོད་ངེས་སྟམ།

རྒྱའི་ཆ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་འདིར་སྒྲིན་པའི་ལས་རིགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་ཅུང་། ང་ཆོ་བོད་རང་གི་རིག་གནས་དང་ལྷ་གྲུབ་སྤྱན་མོང་མིན་པ་ཡིན་
ཅུས། ང་ཆོས་ནི་རིག་གནས་དེ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྲིམས་དང་མཐུན་
པའི་ཐོག་ནས་སྒྲིན་པའི་ལས་རིགས་སྤུན་སྲུང་ཆོགས་པ་ཞིག་དར་བའི་ཕྱོགས་སུ་

རེ་བ་འཛིན་དགོས་ཀྱི་འདུག །

སྤྱི་པ་གཏོང་ཡུལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཡུང་པ་སོ་སོའི་གནས་སྤངས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པས། ཨ་རིའི་ཡུལ་དུ་ལོ་གཅིག་གི་ནང་སྤྱི་པའི་ཇུས་གང་ལ་གཏོང་ཡུལ་ཕྱི་ཆེན་རེའུ་མིག་ལ་བཞུས་ཆོ་གཙོ་བོ་བཅུ་འདུག །དང་པོ་ཆོས་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐེབས་ཆའི་ཚྱུགས་དང་། གཉིས་པ་སློབ་གསོའི་ཚྱུགས་རེད་འདུག །གསུམ་པ་དྲན་མ་སོང་། ཁོར་ཡུག་སྤང་སློབ། སྤྱི་ཆོགས་ཞབས་ཕྱིའི་ལས་རིགས། རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱ་གཞག་སོགས་ཁག་མང་པོར་གཏོང་གི་འདུག །གང་ལྟར་སྤྱི་པ་གཏོང་ཡུལ་ནི་ཡུང་པ་སོ་སོའི་གནས་སྤངས་མི་འདྲ་བ་ལྟར་འགོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ང་ཆོ་བོད་ལ་མཆོན་ན། སྤྱི་པའི་ལས་སུ་འཇུག་མཁན་དག་གིས་སྤྱི་པའི་ལས་རི་ལྟར་སྐབ་ཚུལ་ཏེ། ཐེབས་ཆ་འཇུགས་སྤངས་དང་། དེ་ལ་དོ་དམ་བྱེད་སྤངས་སོགས་རུབ་ཚྱུགས་ཀྱི་སྤྱི་པའི་ལས་རིགས་སྐབ་པའི་ཆོགས་པ་སོ་སོའི་འགོ་སྤངས་ལ་དཔེ་ལེན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ཁོ་ཆོ་ནི་ཐེབས་ཚུལ་ལྷ་མང་ལྷན་ལ་ལས་ཀ་ཞིབ་བྲ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག །འོན་ཀྱང་ཆ་བའི་ཆ་ནས་སྤྱི་པའི་སེམས་གལ་ཆེན་པོར་སྤྱི་པ་དང་། དེ་ཡང་སྤྱིས་བྲ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་སོ་སོར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་བཅའ་མཆོད་ཉིད་རིག་པ་ནི་ང་ཆོ་རང་ལ་ཡོད་པས་དེར་ཁྱེད་ཀྱི་གཞུག་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྟར་རང་གི་རིག་གནས་གཞིར་བཟུང་ནས་སྤྱི་པ་བཏང་བྱུང་། སྤྱི་པ་གཏོང་ཚུལ་གྱི་ཐེབས་ལམ་གཞན་གྱི་འགོ་སྤངས་དཔེར་སྤངས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་གི་རེད་སྟེ། སྤྱི་པ་མ་གཏོགས། བྱེ་བྲག་དུ་ཐེབས་ཆའི་འགོ་སྤངས་སོགས་ནི་ངས་མི་ཤེས་པས་ཁྱེད་ཀྱི་ཤེས་མ་སོང་།

གཙོ་བོ་ནི་གོང་ནས་ཞུས་པ་ལྟར། ང་ཆོར་སྤྱི་པའི་སེམས་དང་ཀུན་སྤོང་།

གིས་མཚོན་པའི་སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ངོམ་རི་བའི་རིག་གནས་ཤིག་
 ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། ལྷ་ས་ནས་བར་སྐྱོར་ལ་སྐྱོར་བ་ཐེངས་ཤིག་བརྒྱབ་ཆོ། མི་ཚོ་
 གཙུག་ལག་ཁང་ནང་དུ་མཚོན་མཇལ་སྤྱིན་རྗེས་ སྤྱི་སྐྱོར་ཡོང་ནས་སྤྱང་གོག་ཚོར་
 སྤྱིན་པ་གཏོང་བཞིན་པ་མཐོང་གི་རེད། དེ་ནི་བར་སྐྱོར་ནས་མཐོང་ཐུབ་པའི་རིག་
 གནས་ཀྱི་སྤང་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་ལ་མཛེས་སྤྱད་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཀྱང་རེད། འོན་
 ཀྱང་ཟུར་གཞན་ཞིག་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་བལྟས་ཆོ། སྤྱིན་པ་གཏོང་རྒྱུ་
 དེ་ལ་འབྱུར་བ་ཞིག་མ་བཏང་ན་ང་ཚོར་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་གི་འདུག་
 གླམ།

དབུལ་པོར་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་སྟངས་སྟ། ལུབ་ཚྭ་གས་ནས་ཉ་འཛིན་སྟངས་
 དཔེར་འགོད་གྱི་འདུག་མོད། ང་ཚོས་དཔེ་གཞན་ཞིག་འཛོག་པར་བྱེད། མི་ཞིག་
 ལ་ཐད་ཀར་དབྱར་རྩ་དཔུན་འབྱ་རྩ་མ་གང་གིས་རོགས་བྱས་པ་ལེགས་སམ། ཡང་
 བ་དབྱར་རྩ་དཔུན་འབྱ་རྩ་སྟངས་བསྐྱབས་ན་དེ་ལེགས། དེ་ནི་གནད་དོན་ཞིག་
 རེད། དབྱར་རྩ་རྩ་མ་གང་གིས་ཐད་ཀར་རོགས་བྱས་ན་ཁོས་དེ་བཙོང་ནས་རིན་
 རོས་རྗེས་ཡང་དདུལ་ཟད་འགྲོ་གི་རེད། དབྱར་རྩ་དཔུན་འབྱ་རྩ་སྟངས་བསྐྱབས་
 བཞག་ན་ཁོས་མི་ཚོ་གང་པོར་བརྟོག་པས་ཁེ་ཕན་ཐོབ་རྒྱུ་ཐ་དད་རེད། ལུབ་
 ཚྭ་གས་སྟ་དེ་ཉ་ལ་དཔེ་སྐྱོར་གྱི་འདུག །དཔེར་ན། རྒྱ་ཁར་གནས་པའི་མི་ཞིག་
 རྟོགས་པས་མཐར་བུ་ལ། ཉ་རྒྱ་མ་ཁ་ཤས་སྤང་བ་ལེགས་སམ། ཁོ་ལ་ཉ་འཛིན་
 རྒྱུ་བསྐྱབས་པ་ལེགས་ཞེས་འདྲི་ཡི་རེད། ཉ་འཛིན་རྒྱུ་བསྐྱབས་བཞག་ན་ཁོས་
 རི་སྤྱིད་འཚོ་བའི་བར་དུ་འཛིན་ཚོག་པ་མ་རེད་དམ།

དེས་ན། དཀའ་ངལ་འབྲུལ་སེལ་མི་གཙོ་བར་གཏོང་ནས་སེལ་རྒྱ་གཙོ་བས།

བྱིས་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཚོར་སྒྲོར་བྱུང་ཁ་ཤས་ཐུན་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་རིག་སྒྲོབ་གསོར་
མ་ཅུ་གཏོང་དགོས་པ་རེད། དེ་བཞིན་དེང་སང་སྐད་འཕྲིན་ཚོགས་པ་ནམས་སུ་
ནད་པར་རོགས་སྐྱོར་ཞུ་བའི་སྐད་མང་པོ་གཏོང་གི་འདུག །ང་ཚོས་ནི་མི་ཞིག་
ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཐག་པའི་གནས་སྤངས་ལ་སླེབས་ཆོ། ཕན་ཚུན་བསྐྱལ་ནས་རོགས་
བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། དང་པོའི་ཆ་ལ་ནད་སྨྲ་འགོག་དང་འཕྲོད་བསྟེན་
གྱི་བྱ་བའི་ཐད་སྐྱོར་བ་ཚོ་མ་ཁལ་དང་ཤུགས་རྒྱག་མཁན་ང་ཚོའི་ནང་དཀོན་པོ་
འདུག །རེ་བྱུང་ཡོད་ཅུང་དེ་དག་ལ་རྒྱབ་རོགས་བྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་རྒྱུ་གི་རེད།

ཡུལ་གྱུ་གཞན་དག་ལ་མཚོན་ན། ནད་རིགས་ཚབས་ཆེན་ཞིག་ལ་སྤྲན་
འཚོལ་བཞིན་པའི་སྐབས། སྤྲན་དེ་འཚོལ་མཁན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་ཕྱེ་ཁག་སོ་སོར་
རོགས་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པར་འདུག །ལས་ཀ་དེར་མ་ཅུ་གཏོང་མཁན་ཡང་
ཡོད་པ་རེད། གལ་ཏེ་ནད་གང་ཞིག་འཛོམས་ཅུས་པའི་སྤྲན་གསར་ཞིག་ཆེད་ན་
དེ་ནི་ནད་པ་རེ་བྱུང་བསྐྱབ་པ་ལས་ལྡང་གིས་ལྷག་པའི་ཕན་འབྲས་དང་ལྡན་པ་
རེད། གང་ལྟར་བྱ་གཞག་གང་ཡིན་ཅུང་། རྒྱུའི་ཅ་བའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་
པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་ན་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་རེད།

ད་ཅུང་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དཔེ་བཞག་ན། «མདོ་སྡེ་
དཀོན་མཆོག་སྨིན་»ཏུ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཐུན་པ་བཅུ་འཆད་སྐབས། “བསྟི་
སྤངས་དང་མ་བརྟེས་པ་དང་”གསུངས་ཡོད་པ་ལྟར། ཕ་རོལ་པོའི་ཕྱིས་ཐང་ལ་
མི་གནོད་པའི་ཐུན་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཐུན་པ་གཏོང་བ་པོ་
གོང་ནས་བསྐད་དེ་ཆེན་པོ་དང་གཟི་བརླིང་ཅན་འོད་མདངས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་
བྱས་ཤིང་། ཐུན་པ་གཏོང་ཡུལ་ནི་ཉམ་ཐག་པའི་ངང་ལག་པ་བཟེད་དེ་སྤོང་པའི་

ཚུལ་ཡག་པོ་མིན་པར་གསུངས་པ་རེད། རྒྱུན་པ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་ཕྱིས་ཐང་ལ་མི་གནོད་པ་དང་སེམས་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུན་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་རེད།

(རྒྱལ་ཕྱོགས་དཔལ་ཡོན་དར་བའི་རྒྱ་ཚོགས་སུ་དེ་ནི་ལེགས་བྱང་ལྡན་པའི་མིའི་འགོ་སླལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། རྒྱུན་པའི་ལས་ཤིག་སྐྱབ་པའི་ཆོ་དང་ཡང་ན་དཀའ་ངལ་ལ་འབྲུང་བའི་མི་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་འདོད་ཆོ། བྱིད་ལ་རོགས་པ་བྱེད་མེད་དགོས་ཞེས་སྒྲོན་ལ་འདྲི་བ་མ་གཏོགས། ཐང་ཀར་རྒྱུན་པའི་དངོས་པོ་སྟེར་བའམ་རོགས་རེས་བྱེད་བྲལ་བ་བྱས་ཆོ། ཕ་རོལ་པོས་ཁོ་ལ་འབྲུ་དམོན་དམ་ཡང་ན་ཁོའི་ཕྱིས་ཐང་ལ་གནོད་བརྒྱུན་སོང་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་རེད། དེ་བས་བསྟི་སྐྱངས་དང་མ་བརྟན་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་རེད་སྟེ།)

དེ་ཡིན་སྐད་དུས། སློབ་མར་སློབ་ཡོན་སྤྱོད་ཀྱིན་པ་དང་། སྐར་བཅུགས་སློབ་གྲྭ་སོགས་ལ་ཐུབ་སྦྱར་བྱེད་ཀྱིན་པ་དང་། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཐུབ་སྦྱར་བྱེད་ཀྱིན་པ་དང་། ཞིབ་འཇུག་སྡེ་ཁག་སོགས་ལ་ཐུབ་སྦྱར་བྱེད་ཀྱིན་པ་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ཁོང་ཚོས་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ཀ་ཞིག་སྐྱབ་པ་ལ། གང་ཟག་གཞན་ཞིག་གིས་མ་དདུལ་བཏང་ནས་ཁོང་ཚོའི་རིན་ཐང་མངོན་གུར་བྱེད་ཐབས་སུ་རམ་འདེག་བྱས་པ་ཡིན་དུས། དེ་འདྲའི་རྒྱུན་པ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་ཕྱིས་ཐང་ལ་འང་གནོད་ཀྱི་མ་རེད།

རྒྱུན་པ་གཏོང་སྐྱངས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཞིག་དང་། ལེན་སྐྱངས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། སར་ཚུར་གཉིས་ཀའི་སེམས་སུ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་ཡིན་ངེས་སྟེ། མ་གཞིར་ཆོའི་རིག་གཞུང་ནང་དུ་རྒྱུན་པ་གཏོང་ཡུལ་ལ་ངེས་པར་ཉམ་ཐག་ཅིག་མི་དགོས་པར་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་སྐབས་སུ་ནི་རྒྱུན་

པའི་ཡུལ་ཟེར་དུས། དེས་པར་ཉམ་ཐག་ཅིག་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ང་ཚོའི་ལྷན་པའི་
ནང་ཤུགས་དྲག་ཏུ་འཆར་གྱི་འདུག། སྒྲིར་ཉམ་ཐག་ལ་སྒྱུ་པ་བཏང་བ་ཏན་ཏན་
འགྲིག་གི་རེད། མ་འགྲིག་པ་ཡོད་པ་མ་རེད།

རེད་དེ། དཔེ་ཞིག་བཞག་ན། ཉེ་དུས་ཤིག་ཏུ་ང་ཚོ་རྩ་བ་ལྟོང་གི་ཚོང་
པ་འགས་སློབ་གསོའི་མ་དདུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞག་འདུག། གཙུག་པོ་ལྟོང་གིས་རྩ་
འཇུགས་བྱས་ཏེ་བཞག་པ་ཞིག་རེད། མ་དདུལ་དེས་ལས་ཀ་ཅི་ཞིག་སྦྲུབ་གྱི་ཡོད་
ཤེས་མ་སོང་ཡང་། དེར་མ་དདུལ་འཇོག་མཁན་གས་ཀྱི་ཚོང་པ་སྒོགས་པོ་དེ་འདྲ་
ལ་ཁ་བརྒྱབ་བྱས་ཆོ། ཁོ་ཚོས་གཅིག་མཐུན་དུ་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་ཡུལ་
ནི། སློབ་ཡོན་སློང་མི་རྩས་པའི་ཉམ་ཐག་སྟེ། བྱིས་ཚང་དཀའ་ངལ་ཅན་ཡིན་པར་
སྦྲེལ་འདུག། དེ་འགྲིག་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོའི་བསམ་སྒྲུབ་འི་ནང་། སུ་སློབ་
སྦྱོང་ཡག་ན་དེ་ལ་རོགས་བྱེད་དགོས་སྟམ་པ་དེ་ཆེར་མི་འདུག་པས། དེ་ནི་མཐར་
ལྷུང་བའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་རེད་སྟམ།

བྱ་བ་གང་ཡིན་དུང་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ཞིག་གལ་ཆེ། རྩ་བ་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་གཡས་སྒྲིགས་དང་གཡོན་སྒྲིགས་ཟེར་བའི་སྒྲིགས་གཉིས་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་
ཀ་ནི་སྤྱི་དཔྱོད་རིག་གསུམ་སོ་སོའི་ཐད་ནས་ལྟ་ཚུལ་དང་ལམ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་
དུས། སྒྱུ་པ་གཏོང་སྤངས་ཀྱི་ཐད་ལ་ཡང་དེ་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ཆོད། གཡས་
སྒྲིགས་ཀྱིས་ནི་སུ་ལ་རུས་པ་ཡོད་ན་དེ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། གཡོན་སྒྲིགས་ཀྱིས་ནི་སུ་
ཉམ་ཐག་ན་དེ་སྦྱོར་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀ་འགྲིག་པས། གཉིས་ཀ་
ཡོད་ཆེ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ཞིག་ཡོད་གི་ཡོད་པ་རེད།

ཚོང་ལས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཀྱང་། ཉམ་ཐག་འཕྱོར་མེད་ཚོར་མཐུན་ཞིན་སྦྱོར་བ་

ནི་གཡོན་པའི་བྱེད་སྤངས་ཡིན་ལ། དེར་མ་འགྲིག་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཚོ་ཚས་
པའི་བསམ་ཚུལ་ནི་དེ་དང་ཐག་ཉེ་ཅམ་ཡོད་པ་རེད། གཡས་པའི་བསམ་ཚུལ་
ནང་ཕྱག་པོ་ཚར་རམ་འདེགས་བྱེད་རྒྱ་རབ་ཏུ་གཙོ་སྟེ། ཁེ་ལས་ཆེན་པོ་གཅིག་
བཞིབས་ན། མི་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལས་ཀ་ཤོར་འགོ་བས། ཕྱག་ཆེན་ཇི་མང་
ཏུ་གཏོང་རྒྱ་ནི་དབུལ་སྒོལ་གྱི་ལམ་ཡག་ཤོས་སུ་བརྩི་བ་རེད། འོན་ཀྱང་གཡོན་པ་
ཚོའི་སྤང་ངོར་ཕྱག་པོར་རམ་འདེགས་བྱེད་པ་ནི་རྒྱགས་པའི་ཁ་ལ་གསུར་ལྟ་བུར་
མཐོང་བས། ཉམ་ཐག་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོར་བརྩི་ཡི་རེད།

དེ་བཞིན་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། སློབ་ཡོན་སྔོན་མི་རུས་པའི་ཉམ་
ཐག་ལ་རོགས་བྱས་ན་དེ་ཡང་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་སྤངས་གཅིག་ཡིན་ལ། ཁོའི་བྱིས་
ཚང་གི་འབྱོར་བ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ། གཙོ་བོ་སྤུ་གྲུ་ཁོ་རང་སློབ་
སྐྱོར་ཡག་པོ་ཡོད་ཆེ། དེ་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱས་ན་དེ་ཡང་རོགས་སྐྱོར་བྱེད་སྤངས་
གཅིག་ཡིན་པ་ཤེས་གལ་ཆེ་སྟེ། ལྷག་པར་དུ་མི་རིགས་ལ་མཆོན་ན། མི་རིགས་
དེ་ཡར་ལངས་རྒྱ་ནི་མི་འཛོན་རུས་ཅན་ཚོར་རག་ལས་ཀྱི་རེད་མ་གཏོགས། ཉམ་
ཐག་ཚོར་རག་ལས་ཀྱི་མ་རེད།

མི་ཉམ་ཐག་གི་རིགས་ལ་རོགས་སྐྱོར་བྱ་རྒྱ་ཡང་གལ་ཆེ་མོད། མི་རིགས་
ཤིག་ཡར་ལངས་འདྲོད་ན་ནི། ཤེས་ཡོན་དང་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཤེ་ཆན་སོ་སོའི་
ནང་གི་ཆེ་གྲ་(精英)ནམས་ལ་མཐུན་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེ་སྟེ། མི་རིགས་ཀྱི་མདུན་
ལམ་ནི་མཐར་ཐུག་ན་ཆེ་གྲའི་རིགས་ལ་རག་ལས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི། ཉམ་ཐག་གི་
རིགས་ལ་རག་ལས་པ་ཞིག་མིན་པ་དེ་ཡང་ཚས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཤིག་ཡིན་
པར་སྟེ། ང་ཚོའི་བསམ་པའི་ནང་དུ། གང་ངར་ངར་དང་གང་འཛོན་འཛོན་གྱི་

རིགས་ལ་རམ་འདེགས་ཞུ་འདོད་མེད་པ་དེ་ནི་ཞན་ཆ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་བོད་མིའི་
བསམ་སྒྲིའི་ཞན་ཆ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག །

ཉམ་ཆུང་སློག་ལ་ང་ཚོར་བརྟེན་པ་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། འཛམ་
གླིང་འདིའི་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་དུ་ད་ལྟོ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་མཁན་བོད་ལྗ་བྱ་
དགོན་པོ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད། དུད་འགོ་ནི་མི་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཉམ་ཆུང་རེད། དེ་བཞིན་
མིའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཉམ་ཐག་གི་རིགས་ལ་ཏ་ཅང་བརྟེན་པ་ཆེན་པོ་འདུག །དེ་ཡག་
པོ་ཞེ་དུག་རེད། འོན་ཀྱང་གང་ངར་ངར་གྱི་ཚུ་གའི་རིགས་ལ་རམ་འདེགས་དགོས་
པའི་གནད་མི་ཤེས་པ་ནི་ང་ཚོའི་མི་རིགས་འདི་ཡར་ལངས་མི་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་ཞིག་
ཡིན་པར་སྟམ་པས། ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། ལས་རིགས་སྡེ་
ཚན་སོ་སོའི་ནང་དུ་རོགས་སྐྱོར་བྱས་ཆེ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྟར་བ་ཞིག་ཡོང་གལ་
ཆེན་པོ་རེད་སྟམ།

བཞེ། ཐུན་པ་མཁོ་བའི་བོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་གལ་ཆེན་གསུམ།

ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་མཚོན་ན། དཔལ་འབྱོར་ཡོད་མཁན་
དང་། ཐེབས་རྩ་འཕྲུགས་མཁན། སྤྱི་པན་གྱི་ལས་ཀ་སྦྱབ་མཁན་ཚོས་ངེས་
པར་བྱགས་སྒྲུང་དགོས་པའི་གནས་ནི། ང་ཚོའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་སྐབས་
དང་། ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་སྐབས། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྐབས་གསུམ་རེད་སྟམ།
འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཆ་བཞག་ན། ཨེ་ཇི་ལྟ་བུའི་འགོས་ནད་ཅིག་བོད་
པའི་ཁྲོད་ཁྱབ་བཅལ་དུ་བྱིན་ན། མི་རིགས་རྩ་སྒྲོང་གི་ཉེན་ཁ་འབྱུང་བས། སྲིད་
འབྱོར་རིག་གསུམ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགོ་མིན་སླིང་བའི་གཞི་མེད་པ་ཆགས་འགོ་གི་

རེད།

འཕྱོད་བསྐྱེན་གྱི་གནས་སྐབས་ནི་མི་རྣམས་འཇིག་རྟེན་དུ་འཆོ་བའི་མ་བུ་ཡིན་ན་ཡང་། རང་ཆོ་ནི་འཕྱོད་བསྐྱེན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ལག་ལེན། གོ་རྟོགས་སོགས་གང་ཐད་ནས་ཏ་ཅང་ཞན་པོ་ཡིན་ཁར། འགོས་ནད་གྱི་རིགས་བྱུང་བཞིན་པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ང་ཉེ་གི་གནས་ཚུལ་ཡིན་པ་རེད། ལྷག་བསམ་ཅན་དང་ཕན་སེམས་ཅན་སྐོར་ཞིག་གིས་འདི་ལ་མ་ཅ་བཏང་ཞིང་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་དེའི་ཐད་ཤུགས་བརྒྱབ་པའི་ཚད་ཏ་ཅང་སྤྱོ་བོ་རེད་སྟེ། རྒྱ་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱིས་དེའི་ཐད་ཏ་ལས་པའི་འབད་འབྱུངས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་དོན་ཆེན་དུ་བཅིས་ནས་རམ་འདེགས་བྱེད་པ་དང་། མ་ཅ་གཏོང་བ། དྲིལ་སྒྲོག་གི་མཐུན་སྦྱར་བྱེད་མཁན་སོགས་ཀྱིས་ཏུང་ཡིན་པར་མཐོང་། རང་ཆོ་བོད་ལ་མཆོན་ན། འགོས་ནད་འདི་རིགས་བྱུང་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་དེ་ལས་ཆབས་ཆེ་བའི་ཉེན་ཁ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད་སྟེ།

དེ་ནས་ཤེས་རིག་སྒྲོབ་གསོའི་གནས་སྐབས་རེད། དཔེར་ན། ད་ལྟ་བྱིད་རྒྱ་པས་སྤྱབ་གྱིན་པའི་བྱ་བ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཀའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། ཤེས་རིག་སྒྲོབ་གསོ་ལ་ཆ་བཞག་ན། མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་པོ་མཆོན་བྱེད་ནི་སྐད་ཡིག་ཡིན་པས། སྐད་ཡིག་འཇིག་ན་མི་རིགས་ཀྱང་མེད་འགོ་བ་རེད། འོ་ན་སྐད་ཡིག་ཇི་ལྟར་གནས་དགོས་པ་རེད་ཅེ་ན། ད་ལྟའི་ན་གཞོན་མང་པོ་ཞིག་རང་གི་རིག་གནས་ལ་ཡིད་རྟོན་མེད་པར་འཕྱར་བཞིན་འདུག །ཡིད་ཆེས་མེད་པར་འཕྱར་བཞིན་འདུག །ཁག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་

སྒྲིན་གང་མང་ལ་བཞུན་ནས་དེ་ལྟར་གྱུར་པ་རེད། དཔེར་ན། ཐག་ཉེ་ནས་རྒྱ་མི་
རིགས་སོགས་ཀྱང་ཕྱི་དངོས་པོ་ཁ་ཁ་ཟྱུ་ཟྱུ་ལྱེད་ལྱེད་ཡར་རྒྱས་སུ་སྐྱོང་དུ་སྤྱོད། ཚུགས་
མང་པོ་ནས་ང་ཚོ་རང་ཉིད་ལ་ཡིད་ཚིན་ཤོར་འགྲོ་ཡི་འདུག །དེའི་སྐོར་དེ་རིང་
རྒྱས་པར་བཤད་མ་བཤད་མི་འདུག་སྟེ།

འདི་འདྲའི་སྐབས་ཤིག་ལ། ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སྒྲིབ་པའི་ཐབས་
སྒྲ་ཁ་གཉིས་ལས་མེད་པར་སྟེ། གཅིག་ནི་སྐོལ་རྒྱན་རིག་གནས་རྒྱན་འཛིན་
བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱན་བཟུང་བ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་གནའ་བོའི་རིག་
གཞུང་ནམས་ལ་དེང་གི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་འོད་མདངས་
གསར་པ་རྒྱས་སུ་འདུག་རྒྱ་དེ་རེད། གཉིས་པ་ནི་ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་འདིའི་ཐོག་ལ།
མིའི་འཆོ་བའི་ནང་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་རིག་པའི་གནས་ཏེ་ལག་ཅུལ་གྱི་སྐོར་ལྟ་
དང་། དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་དང་རིག་གཞུང་སྟེ་དམངས་གཙོ་རང་དབང་
གི་སྐོར་དང་། མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་རིག་པ་དང་། ཆོན་རིག་
ཤེས་བྱ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ཚུར་བསྐྱར་ནས་རང་གི་སྐད་ཡིག་ལྷག་པོར་གཏོང་རྒྱ་
དེ་རེད།

ལམ་དེ་གཉིས་ཀ་ནི་ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་འཛིན་ཉེན་དུ་གསོན་
ཐབས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད། དེ་མ་གཏོགས་ང་ཚོའི་སྐད་ཡིག་གལ་ཆེ་རབས། དེ་
མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཆོན་བྱེད་ཡིན་རབས། དེ་བརྒྱན་ན་མི་རིགས་ཀྱང་འཛིན་འགྲོ་
རབས་རྒྱང་རྒྱང་ལའ་སྟེ། མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐད་ཡིག་འཛིན་དགོས་པར་སྒྲིས་
པ་ཅམ་གྱིས་ཁྱེད་ལ་འགྲོལ་ཁག་པོ་རེད། སྐབས་སྐབས་སུ་རྒྱང་གཡུག་པ་བཞིན་
མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཤུགས་དྲག་པོ་མཆེད་དུས་ཀྱན་གྱིས་སྤྱོད་ན་

ཡང་། མི་ཟེར་བ་འདིས་དུས་ཚོད་ཡུན་རིང་པོར་མི་འདོར་བའི་ཚུ་བའི་ཁི་ཕན་
ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁི་ཕན་ཡིན་པས། རང་གི་སྐད་ཡིག་ལ་བརྟེན་ན་རང་ཉིད་ཁ་གསོ་
རྒྱུ་འགའ་ཡོད་ཐུབ་པ་དང་། འཛམ་གླིང་གི་རྗེས་སུ་སླེབས་ཐུབ་པ། ཤེས་རིག་
སྣ་ཚོགས་ལ་རྒྱུད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་དུས་གཞི་ནས་སྐད་ཡིག་དེ་རྒྱུན་རིང་པོར་
གནས་ཀྱི་རེད།

དེ་བཞིན་སྔོན་རྒྱུན་རིག་གནས་ལ་ཆ་བཞག་ན། མ་གཞི་ང་ཚོར་སྔོན་རྒྱུན་
རིག་གནས་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྔོན་རྒྱུན་རིག་གནས་ལས་དེང་གི་
ལོ་རྒྱུད་གི་སེམས་ཁམས་དང་འཛམ་ཞིང་། ཕྱི་རབས་གཞོན་ནུ་ཚོར་སྔོ་བ་འཕེལ་
བའི་ཁྱད་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་ང་ཚོས་སྔོག་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དེ་ལྟར་
སྔོག་འདོན་ཐུབ་ན་ལོ་གཞོན་ནུམས་ཀྱང་རང་གི་རིག་གནས་ལ་སྔོ་སྤང་སླེབ་ཀྱི་
རེད། དེ་འདྲེ་མ་ནུས་ཚེ། རིག་གནས་བཟང་རབས་དང་ཡ་མཚན་ཡིན་རབས་
བཤད་པ་ཅམ་གྱིས་གཞོན་སླེས་ཚོར་སྔོ་སྤང་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། གཞོན་ནུ་ཁོ་
ཚོའི་སེམས་སུ་ཡང་། ལ། དཔོན་གནས་དྲང་གནས་མ་ཤེས་པ་རེད་མ་གཏོགས།
རང་ལ་རིག་གནས་ཡག་པོ་ཡོད་འདུག་ཨང་སྟམ་པའི་སྔོ་སྤང་སླེབ་ནུས་ཚེ། སྔོན་
རྒྱུན་རིག་གནས་ལ་འོད་མདངས་གསར་པ་ཞིག་མཆེད་ཀྱི་རེད། དེ་ཚོའི་ཕྱོགས་
སུ་ཡང་ཐེབས་ཚུ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རམ་འདེགས་དང་རོགས་སྐྱོར་གནང་རྒྱ་གལ་
ཆེན་པོ་རེད་སྟམ། དེ་བཞིན་དེང་རབས་ཤེས་ཡོན་མང་པོ་ཞིག་རང་གི་སྐད་ཡིག་
སྤང་ཡོང་དགོས་རེད་མ་གཏོགས། དེ་ལ་སྔོ་བརྒྱབ་ན་ཤིན་ཏུ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད།

དེ་ནས་སླེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་གི་ཕྱོགས་རེད། ང་ཚོ་མདོ་དབུས་མཐོ་སྐང་གི་
སླེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལ་མཚན་ན། སྤྱིར་སྔོད་བཅུད་གཉིས་ཀ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་

ཚུལ་དུ་བྱུང་པའི་གནས་ལུགས་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བཤད་རྒྱ་ཡོད་ཅིང། ཐག་ཉེ་
ནས་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། མདོ་དབྱུང་མཐོ་སྒང་གི་སྒྲེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ནི་དམིགས་
བསལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། སྒྲེ་ཁམས་ཀྱི་མ་ལག་ཏུ་ཅང་གཉིས་པོ་ཡིན་པས།
གནོད་པ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ང་ཚོ་སྤྱིར་ཁ་གཏོང་དུ་སོང་ནས་སྤང་
ཀོར་ཀོར་ཞིག་བཀོག་ན་ཡང་ལོ་མང་པོར་ཕྱིར་སོས་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟ་
རེད། རྒྱ་ཁོག་ཅིག་ནས་སྤོང་ཆུ་ཞིག་བཅད་ན་ཡང་ལོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ཞིག་
བསྐྱར་དུ་སྒྲེ་བྱུང་ས་རེད། ས་དམའ་ཞིང་བརྒྱན་ལ་བྲོ་བས་ལམ་སང་ཕྱིར་སོས་སྒྲེ་
མོ་རེད། ང་ཚོ་མཐོ་སྒང་ནས་ནི་སྒྲེ་ཁམས་ལ་གཏོར་བརྒྱག་ཅུང་ཟད་བཏང་བྱང་
ཕྱིར་སོས་དཀའ་བས། ང་ཚོ་གནས་པའི་བྱིམ་གཞིས་སམ་རང་སའི་སྒྲེ་ཁམས་ཁོར་
ཡུག་ལ་སྤྱང་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

དེས་ན་ཐེབས་རྩ་བཅུགས་ནས་སྒྲིན་པའི་ལས་སུ་འཇུག་མཁན་ཚོས་ཀྱང་
རྩར་སོ་སོ་ནས་ཕྱག་ལས་གནང་ན་ཡག་པོ་རེད་སྟེ། དེ་ཀྱང་ཐེབས་རྩ་གཅིག་
གིས་འབྲུབ་མི་སྲིད་ཀྱང་། གང་དུ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་དང་། གང་དུ་གནད་
འགག་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཐུགས་ལ་བརྟགས་ཏེ། དེ་དག་སོ་སོར་ཕན་བདེ་སྤྱབ་ཐབས་
ཀྱི་ཆ་ནས་གཞན་ལ་དཔེ་བླངས་ཤིང་། མིག་ལྟོས་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་ང་ཚོ་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་གཙོ་པོ་ཞིག་རེད་སྟེ།

ཨ་རི་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཡང་། ཡར་རྒྱས་སུ་བྱིན་པ་ནི་སྲིད་གཞུང་གི་སྟོབས་
ཤུགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་སྒྲི་ཚོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་དང་མི་དམངས་ཀྱི་སྟོབས་
ཤུགས་ཀྱིས་ཡིན་པ་རེད། སྲིད་གཞུང་གིས་ལས་ཀ་ག་རེ་བསྐྱབས་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་
ན། མི་དམངས་ལ་རང་དབང་གི་ངང་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་བར་སྟོང་ཆེན་

པོ་ཞིག་སྤང་ཡོད་པ་རེད། མི་ཀུན་པོར་བྱ་བ་བཟང་པོ་སྦྱབ་པའི་ཐོབ་ཐང་ཕུལ་
 ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་ལུང་པ་ལ་ལའི་ནང་དུ་ནི། མི་རྣམས་ལ་བྱ་བ་བཟང་པོ་སྦྱབ་
 པའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། བྱ་བ་བཟང་པོ་ནི་མི་རེ་རྒྱུད་གིས་མ་གཏོགས་
 གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱབ་མི་ཚོག་པར་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། མི་ཞིག་གིས་གཞན་ལ་
 བན་པའི་ལས་དང་། གཞན་དག་དགའ་བའི་ལས་ཤིག་བསྦྱབ་འདོད་དུང་དེ་ལ་
 སྤངས་འཛིན་ལྷ་ཚོགས་བྱེད་ཀྱི་རེད།

ཨ་རི་སོགས་སུ་མི་རྣམས་བཟང་པོའི་ལས་སུ་བདེ་ལགས་ངང་འཇུག་པའི་
 ཕྱི་ལོ་མཐུན་ཞུན་དང་ནང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པས། འབྱོར་ལྡན་དང་མཁས་པ་
 སོགས་སྤྱི་ཚོགས་ལས་རིགས་སོ་སོའི་ཁྲིད་ཀྱི་མི་ཅེ་ག་རྣམས་ཀྱིས། རང་ལ་གང་
 ཡོད་པའི་རྒྱས་པ་འདོན་པ་ཡིན་པས་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཕྱིན་པ་རེད།
 གནས་ཚུལ་དེ་ཀུན་ང་ཚོས་མིག་གིས་མཐོང་བཞིན་པ་རེད། ཨ་རིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་
 མི་སྐྱེར་རིང་ལུགས་རྩ་བ་བྱས་ནས་ཀྱབ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་། མི་སྐྱེར་
 རིང་ལུགས་དར་དུས་རང་ཉིད་གཅིག་སུ་ལས་བསམ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཁྲོན་ནས་མ་
 རེད། དུལ་དེའི་འབྱོར་ལྡན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་བཏང་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བན་
 བདེ་སྦྱབ་པའི་ཚད་ནི་འཛམ་གླིང་ཏ་ལས་དགོས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་ལྟ་
 བུ་རེད།

ཊོ་བླེད་(Warren Buffett 巴菲特)དང་། སོ་རེ་སེ་(George Soros 索罗斯)
 དང་། བེལ་ཀེ་ཚོ་(Bill Gates 比尔·盖茨)སོགས་ཕྱག་བདག་ཅེ་ག་དེ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་སྦྱིན་པའི་ལས་སུ་འཇུག་མཁན་གཙོ་བོ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་རེད། བེལ་ཀེ་ཚོས་
 སྐད་ཆ་གྲགས་ཅན་ཞིག་བཤད་ཚུངས་ཏེ། “ང་ནི་ལྷ་ཆེན་པོས་མི་ཡུལ་དུ་དངུལ་

མཛོད་ཀྱི་ལྷ་མིག་འཛིན་ཏུ་བཏང་བ་ཞིག་རེད། ད་ནི་ངས་སྐར་ཡང་ལྷ་མིག་དེ་
ལྷ་ཆེན་ལ་ཕྱིར་འབྲལ་གྱི་ཡིན་ཞེས་པའོ། །ཁོང་གིས་ནི་རང་ལ་བདོག་པའི་རྒྱ་ཚོར་
ཡོངས་རྒྱུ་ཆོག་གི་བདེ་ཆར་བཏང་ཡོད་པ་རེད། ད་ཅུང་ན་ནིང་ལོར་ངོ་
དེབ་གསར་གཏོད་པ་བཟའ་འཆོ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཨ་སྐོར་དུང་ཕྱུར་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་
ཅིག་གིས་ཐེབས་ཆ་བཙུགས་པ་རེད་ཟེ།

ཁོང་ཆོའི་རྒྱུད་ན། གཞན་ལ་སྤྱི་པ་བཏང་ནས་ཕན་ཐོགས་པ་དེ་ནི། རང་
གི་སྤྱན་སྐྱེས་ཆོག་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་དུ་ལྷ་བའི་རིག་གནས་སྐོལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་
འདུག །དེའི་ཐོག་དུ་དེང་རབས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་ཡག་པོ་སྤྱད་དེ་སྤྱི་པ་བཏང་བ་
ཡིན་པས། སྤྱི་པའི་ལས་རིགས་ཀྱིས་ནི་སྤྱི་ཆོག་པའི་ལས་ཀྱིས་ལ་རུས་པ་ཆེན་པོ་
བཏོན་དང་འདོན་བཞིན་པ་རེད།

ང་ཆོར་མཆོན་ན་ཡང་མ་གཞི་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་ཆེས་ཆེར་དར་བའི་མི་
རིགས་ཤིག་རེད། སར་ལྷོས་དང་། བོད་པ་གང་དུ་མང་བའི་ས་ཚྭ་གསུམ་ན་སྤོང་
མ་བ་མང་པོ་གནས་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེས་ཀྱང་བོད་མི་རིགས་སྤྱི་པ་ལ་དགའ་བ་
དང་སྤྱི་པའི་རིག་གནས་དར་བ་མཆོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ཁྱི་འདུ་ནས་ཀྱང་བོད་ཁྱོམ་
དུ་སྤྱི་ཆོ་སྤོང་མོ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ལྟེ། དེ་ལ་བཟང་ཆ་ནས་འདང་བརྒྱབ་
ན། ང་ཆོར་བཙེ་བ་ཆེ་ཞིང་སྤྱི་པ་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་མཆོན་བྱེད་ཅིག་
རེད། འོན་ཀྱང་ཞན་ཆ་ནས་འདང་བརྒྱབ་ན། ང་ཆོས་སྤྱི་པ་གཏོང་སྐྱངས་ཀྱི་
ཐབས་ཚུལ་ནོར་སོང་བའི་དབང་གིས། ལས་ཀ་ལས་མི་འདོད་པའི་མི་རྒྱུ་མང་
དང་། རང་གིས་འབད་བཙོན་མི་བྱེད་པའི་མི་རྒྱུ་མང་དུ་གཏོང་གི་ཡོད་རེད།

དེ་ལྟ་ན། ང་ཆོར་སྤྱི་པའི་ཀྱན་སྤོང་སྤྱན་སྐྱེས་ཆོག་པ་འདི་འདྲ་ཡོད་

པ་དང་། སྤྱིན་པའི་རིག་གནས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་ལ། སྤྱིན་པ་གཏོང་
 ལྷངས་ཀྱི་ལམ་མ་ནོར་བ་ཞིག་རྟེན་ན་ནི་ང་ཚོ་ལ་འབྲས་བུ་ལེགས་པོ་འབྱུང་ངེས་
 རེད་སྟམ་གྱི་འདུག །དེ་ཐམས་ཅད་ངའི་ཉ་རྩ་ཚུལ་ཙམ་ཡིན། ག་འགྲིག་པོ་དང་
 ཁ་ཚང་པོ་ཞིག་ཤོད་ཐུབ་མ་སོང་། ཉ་ཉླག་མང་པོ་ཞིག་ཤོར་སོང་ངེས། དེ་རིང་
 གཟའ་ཉི་མ་རེད། བྱེད་ནམ་པའི་དུས་ཚོད་འགོར་དྲགས་ན་མི་ལེགས་པས་དེ་ཙམ་
 བྱེད་ཀྱི་ཡིན། གི་བ་འདྲ་ཡོད་ན་གསུངས་ཤོག་དང་ཁ་བརྟུང་ཙམ་ལྷུས་ཚོག །

ཚུད་པའི་དགོས་པ།

—— ཕྱི་ལོ་2017ལོའི་ཟླ6ཚེས20ཉིན་མདོ་སྐད་འཇང་དགུན་ཚས་ཐེངས་བཅུ་ལའི་སྟེང་ཁྲུས་པ།

དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་པ་དང་། སྟོགས་དང་སྟོགས་ནས་ཕེབས་པའི་
དཔེ་ཆ་བ་རྣམ་པ་ལ་ཐོག་མར་འཆོམ་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་དང་། ཁམས་
བཟང་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། (ཐལ་མོ་རྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ།)

དངོས་གནས་བྱས་ན། ང་ནི་མི་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་སྟེ་སློབ་སྦྱོང་ལ་དགའ་
ཞེན་མ་བཏང་བའི་གང་ཟག་ཅམ་ཡིན་པས། དགེ་འདུན་པ་འདི་འདྲའི་མང་པོ་
ཞིག་ལ་སློབ་གསོ་དང་སློབ་སྟོན་སོགས་ནི་གང་ཡང་བྱེད་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་
ལ་མཆོན་ན་སློབ་གསོ་སློབ་སྟོན་ཞེས་སྒྱུར་ན་ངོ་ཆ་དགོས་པའི་གནས་ཡིན། འོན་
ཀྱང་། དགུན་ཚས་འདིའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡང་དང་
ཡང་དུ་བསྐྱལ་མ་བྱས་པར་བརྟེན། ཁོང་རྣམ་པའི་གསུང་ངོ་མ་རྒྱུག་པ་ཅམ་དུ་
འདིར་སྐད་ཆ་ཁ་ཤས་ཞུ་བ་ཡོང་བ་ཡིན།

དེ་རིང་བྱིད་རྣམ་པར་གང་གི་སྟོགས་ནས་ཞུ་བསམ་གྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ཚུད་
པའི་དགོས་པའི་སྐོར་ནས་སྐད་ཆ་ཁ་ཤས་ཞུ་འདོད་བྱུང་སོང་། སྤྱིར་ན་ང་ཉ་ལྟ་
ཞིག་གི་སྐད་ཆ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སློབ་གསོ། སློབ་སྟོན་སོགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་
མོད། རང་ཅག་ཆ་ཆང་སློབ་གཉེར་པ་ཡིན་དུས། རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བའི་

སྐད་ཆས་པན་ཚུན་བསམ་ཚུལ་བརྗེ་རེས་བྱས་ཆོ། གཅིག་བྱས་ན་བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྐད་ས་དང་། འདང་རྒྱག་སྒྲིགས་ཀྱི་ཐད་དུ་ཐུགས་པན་ཅུང་ཟད་རེ་སོས་ཀྱང་སྤྲོད་སྟུང་།

སྤྱིར་བཏང་། ཚྱོད་པ་ནི་མཁས་པའི་བྱ་བ་འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་གྲ་ཁག་གི་སློབ་སྦྱོང་གི་རྒྱུད་རིམ་ལ་མཚན་ན། འཆད་པའི་བྱ་བ་དང་ཚོམ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ལ་བལྟས་ན། ཚྱོད་པའི་བྱ་བ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་དང་། གཅིགས་འཛིན་ཆེ་ཤོས། རྒྱན་རིང་ཤོས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་ཚང་མའི་སྤྱོད་བས་ཀྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།

འོ་ན། ཚྱོད་པའི་བྱ་བ་ལ་དགོས་པ་ག་རེ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་དྲིས་ན། དྲི་བ་འདིའི་ཐོག་ལ་ནི་ང་ཆོས་བསམ་སློ་གཏོང་དགོས་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་སྟུང་གི་འདུག ཚྱོད་པའི་དགོས་པ་སྤྱོད་ཆོ། གཅིག་ན་ནང་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བྱུང་ཁོངས་ནས་དེ་ལ་འདང་རྒྱག་སྐད་ས་ཤིག་དང་། གཉིས་སུ་འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་བྱུང་ཁོངས་ནས་དེ་ལ་འདང་རྒྱག་སྐད་ས་ཤིག་སྟེ་སོ་སོར་ཡོད་པས། ཟུར་མང་པོ་ནས་དེ་ལྟར་འདང་བརྒྱབ་ན། བོད་རང་གི་རིགས་པའི་འགོ་སྐད་ས་དང་། རིགས་ལམ་སྦྱོང་སྐད་ས་མོགས་ལའང་ངོས་ཟིན་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་སྟུང་།

དེ་མ་གཏོགས། དེ་རིང་གི་དུས་སུ་གཞོན་སྐྱེས་ཁག་ཅིག་གིས། བཅས་རྒྱན་ཚྱོད་པ་བྱས་བསྐད་པ་ལ་དགོས་པ་དེ་ཅམ་མེད་པ་འདྲ་བོ་དང་། དགོས་པ་རྒྱུད་པ་འདྲ་བོ་ཞིག་ཡིན་པའི་དོགས་པ་སློང་མཁན་མང་པོ་མཐོང་རྒྱུ་འདུག སྤྱིར་མི་ཞིག་ལ་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་སྟེ་ཆོགས་ཡོད་ན་རྒྱན་ལྡན་ཞིག་རེད། ང་གང་ཟག་

མེར་ལ་མཚན་ན། ཚུད་པ་ནི་མི་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཚས་རབ་ཏུ་ནམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་
རབ་འཚར་ཡོངས་འབྱུང་བའི་གོ་རིམ་དང་། མི་ཞིག་གིས་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་
ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་བྱ་བ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག་
ལ། ཚུད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བྱའཁོར་ས་གཅིག་ཤུ་མ་ཡིན་པར། ཤེས་བྱ་
རིག་པའི་ཕྱེ་ཚན་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཁྲོད་ཏུ་འདྲ་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་
གི་འདུག་པས། དེའི་རྒྱ་མཚན་མདོར་བསྟུན་ཤིག་ཞུ་འདོད་བྱུང་བ་ཡིན།

གཅིག རྩོད་པ་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་གཞི་མ་ཡིན།

སྤྱིར་ན་ཚུད་པ་དར་ཡུལ་གྱི་ཤེས་རིག་དང་། ཚུད་པ་དར་ཡུལ་གྱི་མི་
རིགས། ཚུད་པ་དར་ཡུལ་གྱི་ལུང་པ་བཅས་གྱི་རྩ་བའི་རྟགས་ཤིག་ནི། ཁོང་ཚོ་ལ་
མཚན་ཉིད་རིག་པ་དར་ཡོད་པ་དེ་རེད། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དར་བའི་མི་རིགས་
དང་། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དར་བའི་ཡུལ་ལུང་ནམས་གྱི་ནང་ཏུ་ཚུད་པའི་རིག་
གནས་ཆེས་ཆེར་དར་ཡོད་པར་འདུག་སྟུན། དེས་ན་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི། ང་ཚོ་
ནང་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་ཏུ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་མེད་པ་
རེད་དམ་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་མ་རེད། འཛམ་གླིང་ཤར་ཅུབ་གྱི་ལུང་པ་སོ་སོའི་ནང་ཏུ་
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེར་མ་ཟད། གཏན་
ཚིགས་རིག་པ་ཡང་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་འདུག །དེ་ལྟ་ན། ང་ཚོ་ནང་པ་
སངས་རྒྱུས་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་
འདི་ན་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གི་
ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པ་རེད།

འོན། ང་ཚོ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ཡུང་གང་དུ་ཚྛད་པའི་རིག་གནས་དར་
 ཡོད་པ་དང་། ཚྛད་པའི་རིག་གནས་དེས་མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ལེགས་ཉེས་སྒྲང་དོར་
 གྱི་ལྟ་བ་དང་། གང་ཟག་སྐར་རེ་རེའི་ཚོས་རབ་དུ་ནམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་གོང་
 འཕེལ་གཏོང་རྒྱར་རྩས་པ་ཅི་འདྲ་ཐོན་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། ལོ་རྒྱུས་ལ་ཕྱིར་བལྟས་
 ཚོ། འཛམ་གླིང་འདི་ན་གནའ་བོའི་རྒྱ་རི་སི་དང་རོམ་ལས་བརྒྱད་པའི་མཆན་ཉིད་
 རིག་པའི་རྩ་ལག་ཅིག་དང་། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱད་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་
 པའི་རྩ་ལག་ཅིག་ཡོད་པར་འདུག་ལ། སྔོན་རྒྱན་དེ་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་ཚྛད་པ་ནི་
 བྱ་གཞག་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་དངོས་པོའི་
 གནས་ལུགས་ལ་སློ་འདོགས་གཅོད་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་རེད། གལ་ཏེ་
 གསུང་རབ་ལས་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཡིན་པ་དང་མིན་པར་ཐག་བཅད་པ་ཅམ་
 དང་། སློང་བྲིད་གྱི་སྐབས་སུ་དགེ་ཆན་གྱིས་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཐག་བཅད་པ་
 ཅམ་སྟེ། དཔེར་ན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་རེད། ཟག་བཅས་ཐམས་
 ཅད་སྟག་བསྐལ་བ་རེད། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་རེད་ཅེས་སྒྲུས་པ་ཅམ་
 དང་། དེ་གོ་བའི་ཐོས་བྱུང་གི་སློ་ཅམ་གྱིས་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སློ་
 འདོགས་གཏན་ནས་མི་ཆོད་པས་རེད། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སློ་འདོགས་
 གཅོད་པའི་ལམ་ནི། གང་ཟག་རང་གིས་རྟགས་རྒྱ་མཆན་སྟེ་ཆོགས་པར་བརྟེན་
 བས་ཡུལ་ལ་ངེས་ཤེས་སྟེ་ཐབས་སུ་བརྩོན་རྒྱ་དེ་རེད། དེ་ལྟར་བརྩོན་པའི་ཚོ། རང་
 དང་རིགས་མཚུངས་པའི་སློབ་གཉེར་པ་གཞན་མང་པོ་དང་མཉམ་དུ་ཕན་ཚུན་གོ་
 བསྟར་དང་དགག་སྒྲུབ་བྱས་ན། དེའི་བར་ནས་རྒྱ་མཆན་རྟོག་དེ་གདེང་ཐོབ་པའི་

གོ་བ་ཆགས་པ་ཡིན་པས། ཚུད་པའི་བྱ་བ་གལ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་པ་
རེད།

དཔེར་ན། དེ་རིང་འདིར་འཛོམས་པའི་སློབ་གཉེར་པ་ནམས་ལ་མཚན་ན་
ཡང་། གལ་ཏེ་གསུང་རབ་ལས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཀྱི་མཐུན་ནས་མང་དུ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་ལ་སློ་
འདོགས་ཚད་ན་ནི། ཚོས་ཐོག་འདི་འདྲ་ཞིག་འཚོགས་ནས་མཁས་པ་མང་པོ་
དང་། སློབ་གཉེར་པ་མང་པོས་སན་རྒྱ་དགག་སྟབ་དང་ཚོད་པ་བྱེད་དགོས་
དོན་མེད་དེ། ལུང་ཙམ་གྱིས་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཐག་བཅད་པ་དང་། དཔེ་ཁྲིད་
དགེ་ཆུན་གྱིས་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་ཐག་བཅད་པ་ཙམ་ལ་ནི་རང་རང་གི་ལུང་པའི་
ནང་དུ་ཉན་ན་ཆ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་འཛོམས་ཀྱི་རེད། འདིར་ཡོང་དགོས་དོན་གང་
ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།

འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚོམ་པར་མི་མང་པོ་མཉམ་དུ་འཛོམས་ནས་
སན་རྒྱ་དགག་པ་དང་ཤེས་རབ་བསྐྱར་གསེབ་བྱེད་དགོས་བྱུང་དོན་ནི། ལུ་
གང་ཡིན་རུང་བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་མ་རྟེན་པ་དེ་སྲིད་དུ་གང་ཟག་རང་
གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་མེད་པར་ཆགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་རེད།
(དེར་དུས་ཕྱི་ནང་ཀུན་དུ་སྐར་རྒྱལ་གྱི་བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྐྱབས་ཆགས་རྒྱ་ནི་དེར་
རབས་སློབ་གསོའི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་བཅིས་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཕར་དེད་ན་སློབ་བྱ་
སྐར་སོ་སོའི་བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་ཤེས་རྟེན་རྒྱ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་ཚོས་རབ་
དུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རྒྱལ་བུ་ཅིག་རྒྱུད་ལ་འབྱོར་རྒྱ་དེ་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་སྟེ།
དེ་ལའང་མང་པོ་མཉམ་དུ་ཚོགས་ནས་བགྲོ་སྐྱོང་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་དབུད་ཚོམ་ལ་སོགས་

དཔེ་ཆ་དང་དུས་དེབ་སོགས་ལུ་སྤེལ་ཏེ་སོ་སོའི་ནུས་དཔྱད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དངོས་དང་བརྒྱད་
 པའི་སློ་ནས་ཕན་ཚུན་བརྗེ་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དགོན་པ་གྲུ་ཆང་ཡིན་ན་འདྲ། སློབ་
 གྲུ་ཡིན་ན་འདྲ། དགོ་ཚུན་དང་སློབ་མའི་བར། སློབ་མ་དང་སློབ་མའི་བར་གང་ཡིན་ཡང་
 སོ་སོའི་འཆར་སློ་ཕན་ཚུན་བརྒྱུ་མེད་དང་ཚྭ་པས་གཤེབ་བསྐྱར་མ་བྱས་ན་སྤེལ་ཚུགས་ཀྱི་
 བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྤངས་དངོས་མ་ཞིག་ཆགས་ཚུལ་མི་འདུག་སྟེ།)

བསློམས་བྱུང་གི་སློ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཐོན་
 པ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྦྱར་ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོང་གི་མེད་པས། ང་ཚོ་སྤྱི་པོ་རང་ག་བ་
 རྣམས་ལ་མཚོན་ན། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དང་། དངོས་པོའི་
 གནས་ལུགས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་བྱེད་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་
 ཀ་མ་གཏོགས་མེད་ལ། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་མངོན་སུམ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 ཅམ་ཡིན་ང་ལས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི་ང་ཚོས་ཐོབ་མེད་པ་རེད། དེས་ན་
 དབང་པོའི་མངོན་སུམ་འདི་ཅམ་གྱིས་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་མ་གཏོགས་
 དེ་ལས་སྤྲ་བ་རྟོགས་བྱུང་གི་མེད། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལས་ཀྱང་རགས་པ་རྣམས་
 མ་གཏོགས་སྤྲ་བ་རྟོགས་ཁག་པོ་རེད།

དེ་ལྟར་ང་ཚོར་གཞུགས་བྱ་རང་གིས་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་
 དཔག་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་ལ། མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་གཟུགས་ཅན་ཅམ་ལས་
 རྟོགས་མི་རུས་པ་ཡིན་དུས། སྤྲ་བ་སློག་གྱུར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་རྗེས་དཔག་ལ་
 བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་རེད། དེས་ན་རྗེས་དཔག་ནི་རྟོགས་དང་གཏན་ཆོགས་
 ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ཡིན་དུས། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཕན་ཚུན་ཚྭ་པ་དང་
 བརྒྱུ་མེད་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

སྒར་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཙམ་མ་ཡིན་
པར་སྤྱོད་པའི་རྣམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆོ་ལའང་ཚུད་པ་དར་ཡོད་པས། ནང་པ་
དང་སྤྱོད་པ་ཚུད་པ་དང་། ནང་པའི་མཁས་པ་ནང་པ་ཚུན་ཚུད་པ་སོགས་
མང་དུ་བྱུང་ཡོད་པས། ཚུད་པའི་རིག་གནས་ནི་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཤེས་རིག་
སྤྱི་ལྷན་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་མཆོད་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་དར་ཆེས་སུ། མགོན་པོ་སྤྱི་
རྒྱུ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་པརྟེ་ཏ་ཐམས་ཅད་པོ་ཚུད་པ་ལ་མཁས་
ཤིང་། ཚུད་པའི་ལམ་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅིད་མཁན་
ཤ་ལྷག་ཡིན་དུས། ང་ཆོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ནང་དུ་ཚུད་པ་ནི་བསྟན་པ་
འཛིན་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཞིག་དང་། གང་ཟག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་
ཀྱི་ཤེས་རབ་རྒྱས་བྱེད་ཀྱི་མཐུན་ཆུན་གཙོ་བོ་ཞིག་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས། “ཚུད་པ”ཞེས་པའི་ཆེ་གདོན།

ཚུད་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཆོག་དེ་ནི། བོད་ཡིག་གི་ནང་ནས་སྤྱིར་ན་དོན་མང་
པོ་ལ་འབྲུག་གི་འདུག། སྐབས་རེར་ཚུད་པ་ཞེས་ན་འཐབ་མོ་དང་འབྲུག་པ་ལ་
འབྲུག་ཅིང་། སྐབས་རེར་རྣྟ་བུ་ལ་ཡང་འབྲུག་གི་རེད། འོན་ཀྱང་འཆད་ཚུད་
ཚོམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་ཚུད་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཚུད་པ་དང་རིགས་ལམ་ཚུད་པའི་
ཚུད་པ་རེད། དེ་ལྟར་བོད་ཡིག་གི་ཚུད་པ་ཞེས་པ་དེ་དོན་སྣ་ཆོགས་ལ་འབྲུག་གྱང་
ཚུར་བསྟུན་ན་དོན་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཆོག་གི་འདུག། གང་ཞེ་ན། ཁེ་སན་ཚུད་པ་
དང་། གནས་ལུགས་ཚུད་པ་གཉིས་ཀ་རེད། འཆད་ཚུད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་

ཚུང་པ་ནི་དེ་གཉིས་ལས་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་རེད།

གནས་ལུགས་ཚུང་པའི་དགོས་པ་དེ། འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་སྤྱོད་པ་
ནང་བཞག་ནས་ང་ཚོས་བསམ་སྒྲོ་ཞིག་བཏང་ན་ག་འདྲ་འདུག་ཅེ་ན། ང་ཚོ་སྤྱོད་
རང་ག་བ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། ཚེར་བ་དང་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་སྤྱི་ཚུང་པའི་
ཚུ་བ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་སུ་རྟོག་དྲ་སྤྱོད་ཚོགས་མཚམས་མི་ཆད་
པར་འབྱུང་གི་རེད། ཆེ་བ་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར། མི་རིགས་དང་མི་རིགས་
བར། རྒྱུ་རྒྱུ་བ་གང་ཟག་སྤེུ་སོ་སོའི་བར་ཚུན་ལ་རྟོག་དྲ་ལྷགས་ཀྱི་རེད། དེ་དག་
ནི་ང་ཚོ་སྤྱོད་པ་ཐ་མལ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་དཀའ་
རྟོག་ཡིན་པ་རེད། འོ་ན་དཀའ་རྟོག་དེ་དག་ཇི་ལྟར་སེལ་དགོས་པ་རེད་ཅེ་ན། མི་
རིགས་ཤིག་ལ་གནས་ལུགས་ཚུང་པ་དང་། རིགས་ལམ་ཚུང་པའི་རིག་གཞུང་མ་
ལག་ཆང་བ་ཞིག་ཡོད་སྤྱི་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་ཕན་ཚུང་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
དཀའ་རྟོག་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་སེལ་བྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད། མདོར་ན། ཁེ་ཕན་གྱི་
ཚུང་པ་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུང་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ང་ཚོ་ལ་མཚོན་ན། བྱང་པའི་ལྷ་གྲུབ་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དཀའ་གནས་མང་
པོ་ཞིག་ཚུང་པའི་ལམ་ནས་རྣམ་གཞག་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་བཀལ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས།
ང་ཚོས་རང་གི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་འགྲོ་སྤངས་དང་ཚུང་པའི་རིགས་ལམ་འདི་
སྤྱད་དེ། འཛིག་རྟེན་འདིའི་མི་ཚོའི་དཀའ་རྟོག་རགས་པ་མང་པོ་ཞིག་སེལ་ཐབས་
སུ་བརྒྱལ་བརྟན་བྱས་ནས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་འདྲ་མང་པོ་ད་སྤྱོད་བརྩམས་
མེད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཁས་པ་པལ་ཆེ་བ་ཞིག་རྣམ་གྲོལ་
དོན་དུ་གཉེར་མཁན་ཡིན་པས་མིན་ནམ་སྟེ།

འོན་ཀྱང་། རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་ཚུད་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་ཉིད་
 རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སྤྱོད་པ་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མ་ཟད། རིག་པའི་སྡེ་ཆོན་
 གཞན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཚུད་པའི་རིགས་ལམ་ཐོག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པར་
 འདུག་པས། ཚུད་པ་ནི་ཤེས་རིག་སྡེ་ཆོན་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བྱེད་གི་གཞུང་རྩ་ལྟ་
 བྱར་ཆགས་ཡོད་ས་རེད། དཔེར་ན། དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་གི་སློབ་ཡོན་
 ཚུད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུབ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་གི་འདུག །

གསུམ། བོད་དར་ཚུད་པའི་རིག་གཞུང་།

འོ་ན། ང་ཚོར་ཚུད་པ་རི་ལྟར་བྱེད་ཚུལ་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལྟགས་ཡོད་
 དམ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་
 བསྟན་བཅོས་བཞེ་མཛད་པའི་ནང་ཆོན་གི་«ཚུད་པའི་རིགས་པ»ལྟ་བུ་རེད། དེས་
 བོ་སྤྱོད་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་དཔང་པོ་བཅས་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་ཆོས་བསྟན་ཡོད་པ་རེད། དེ་
 བོ་ཚུད་ཚུལ་གི་རྣམ་གཞག་སྟོན་བྱེད་ཅིག་རེད། དེའི་ཚུལ་ཁ་རྩེ་གསལ་དུ་བཏང་
 བས་སྐུལ་བ་དག་འདུན་གྱུབ་གི་«ཆོད་མ་རིག་སྐུན»དུ། ཚུད་པའི་གང་ཟག ཁྲི་
 ལྟར་ཚུད་པའི་ཚུལ། གང་ལ་ཚུད་པའི་གནས། ཚུད་པའི་དུས། ཚུད་པའི་འབྲས་
 ནུ་བཅས་བསྟན་ཏེ། ཚུད་ཚུལ་གི་རྣམ་གཞག་དེ་རིག་པའི་གཞུང་ཆ་ཆོད་པ་ཞིག་
 གི་ཚུལ་དུ་རྩུར་མང་པོ་ནས་བཀྲལ་ཡོད་པ་ནི་བྱེད་རྣམ་པར་ཁྱེམ་དགོས་པ་རེད།

དེའི་ནང་ལ་ག་རེ་གསུངས་འདུག་ཅེ་ན། ཚོལ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་ཚུད་པའི་
 ཆོ་རིས་པར་དུ་དཔང་པོ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཚུད་པའི་
 དཔང་པོ་ལ་རིགས་གསུམ་དབྱེ་ཡོད་པ་ནི། ཤན་འབྱེད་པའི་དཔང་པོ་དང་། རྩེས་

སྤྱི་བརྒྱུད་པའི་དཔང་པོ་དང་། ཚར་གཙོད་པའི་དཔང་པོ་གསུམ་རེད།

དེ་གསུམ་རྩི་ལྟར་ཞེ་ན། དཔེ་བཞག་ན། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཞི་གཅིག་ལ་བརྒྱུད་པའི་རྩིས་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པ་འདིའོ། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འདོད་པ་འདིའོ་ཞེས་བརྒྱུད་པ་མ་གཏོགས། སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འབྱེད་པའི་དཔང་པོ་ལ་རྩིས་སྤྱི་བརྒྱུད་པའི་དཔང་པོ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚྱོད་པ་ལས་འདི་རྒྱལ་སོང་། འདི་ལས་སོང་ཞེས་དབྱེ་བ་འབྱེད་མཁན་གྱི་དཔང་པོ་དེ་ལ་ཤན་འབྱེད་པའི་དཔང་པོ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པར་མ་ཟད་ཚྱོད་པ་ལས་ལས་མཁན་ཚར་གཙོད་པའི་དཔང་པོ་དེ་ལ་ནི་ཚར་གཙོད་པའི་དཔང་པོ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཚྱོད་ལྟུང་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དང་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚྱོད་པའི་གནས་ཚུལ་འགའ་ཞིག་ལ་ཤར་བཞག་ན། དམངས་གཙོའི་སྲིད་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་ཚྱོད་པའི་རིགས་པ་དང་འགྲོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་སྟེ། དཔེར་ན། སྲིད་འཛིན་གྱི་འོས་མི་གཉིས་ཀྱིས་འོས་ཚྱོད་པའི་གོ་རིམ་ལྟ་བུ་རེད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་སྲིད་འཛིན་གྱི་འོས་ཚྱོད་པའི་སྐབས་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་དངོས་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚྱོད་པ་མིན་ཡང་དོན་ལ་ནི། གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ། ཚྱོད་པ་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཚྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ངས་སྲིད་ཁྲིམས་ལུགས་པ་འདི་དང་འདི་བྱེད་ཀྱི་ཡིན། བ་རྩིས་པོའི་འདི་དང་འདི་འགྲོགས་གི་མི་འདུག་ཅེས་ཚྱོད་པ་བྱེད་པར་མ་ཟད། དགག་མཁན་རྣམས་ལ་ཚྱོད་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་རེད། སྐབས་དེའི་ཚྱོད་པའི་དཔང་པོ་སྤྱི་བརྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་ནས་

སྤྱག་མཁན་གྱི་སྤྱོད་པ་འཛིན་ཚུད་པའི་དཔང་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། དཔང་མི་དེ་
དག་གིས་ཚུད་པའི་གོ་རིམ་ཆ་ཚང་ལ་ཉན་རྒྱུ་། རང་རང་གང་ལ་མོས་ས་དེར་
འོས་སྤྱག་དུས་ཁོ་ཚོ་ཤན་འབྱེད་པའི་དཔང་པོ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཉིས་
ལ་ཤན་སྤྱོད་སྤྱེ་བྱུང་མཁན་ལ་འོས་སྤྱགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔངས་གཙོའི་སྤྱི་ལུགས་
ནི་འཇམ་སྤྱིང་འདྲིའི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ལུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་གི་ཡག་ཤོས་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ཡང་ཚུད་པའི་གྲོགས་དང་བཅས་པའི་སྤྱི་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་སྤང་།

དེ་བཞིན་དུ་བྲིམས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་འཇིག་རྟེན་འདྲིའི་རིག་གནས་གལ་ཆེ་
ཤོས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཚུད་པའི་རིགས་པ་དང་འགྲོགས་པའི་ཤེས་རིག་ཅིག་
ཡིན་པར་སྤྲུལ་སྟེ། གཞི་རྩ་ནས་ཚགས་པ་ཤིག་གམ། མི་རིགས་ཅིག་གམ། རྒྱལ་
ཁབ་ཅིག་ལྟ་བུ་གང་དང་གང་ཡིན་ཅུང་། དེ་ལྟམས་པར་གནས་ཐབས་ཀྱི་རྩ་བའི་
སྤྱི་བྲིམས་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སློབ་ཤོས་གཙང་མས་བསྐྱར་དཔྱད་དང་བཀལ་
བརྟག་བརྒྱུད་ནས། བན་པ་ནི་གང་། གཞོད་པ་ནི་གང་ཞེས་པའི་གཞོད་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཞིབ་དུ་སྤྱོད་པའི་ཐོག་ནས་སྤང་དོར་གྱི་གནད་མ་འཕྲུག་པ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབ་
དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེར་མ་ཟད། གང་ཟག་གཅིག་ཉེས་མིང་གང་ཅུང་གི་ཐོག་ནས་བྲིམས་
སྟེགས་སུ་བོས་ཆེ་ཡང་། ཞིབ་དཔྱད་ཁང་གིས་མི་འདི་ལ་ཉེས་པ་འདི་དང་འདི་
འདྲུག་ཅེས་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱས་ཆོ། ཁོའི་བྲིམས་ཚུད་པས་དེ་ལ་དག་སེལ་བྱས་ཏེ་པན་
ཚུན་ཚུད་པ་བྱེད་ཀྱི་འདྲུག །སྐབས་དེའི་ཚུད་པའི་དཔང་པོ་ནི་བྲིམས་དཔོན་ཡིན་
ལ། དེ་ནི་ཚུད་པའི་དཔང་པོ་རིགས་གསུམ་པོའི་ནང་ནས་ཆར་གཙོད་པའི་དཔང་
པོ་ཡིན་པ་རེད། ཁོས་མི་དེ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པར་མཐོང་ན་ཆད་པའི་སློབ་ནས་ཆར་

གཙོད་ཀྱི་འདུག་པས། དེང་རབས་ཀྱི་བྲིམས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ནང་དུ་ཡང་ཚྀད་པ་
གནས་ཡོད་ཅིང་། དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་ནང་དུ་ཡང་དེ་མཚུངས་རེད།

དེར་མ་ཟད། ཁྲོམ་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་ནང་དུ་ཡང་ཚྀད་
པའི་རིགས་པ་གནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཁ་པར་བཟོ་མཁན་གྱི་ཁེ་ལས་སྡེ་ཚན་
གཉིས་ཀྱི་འགྲན་ཚྀད་ལྟ་བུ་རེད། དེ་གཉིས་ཀྱི་པན་ཚུན་དངོས་སུ་ཡིན་པར་ཐལ།
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཞེས་རྟགས་གསལ་གཏོང་བ་མིན་ཡང་། གཅིག་གིས་སྤྱན་སྤྱུ་
ཚྀགས་པའི་ཅ་ལག་ཅིག་བཟོས་ན། གཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལས་སྤྱན་སྤྱུ་ཚྀགས་པ་
ཞིག་བཟོས་ཏེ་པན་ཚུན་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱལ་པམ་ཚྀད་ཀྱི་ཡོད་པར་སྤང་། ཚྀད་
པ་དེའི་ཤན་འབྲེད་པའི་དཔང་པོ་ནི་ཅ་ལག་དེ་ཉི་མཁན་གྱི་ཚོང་ར་དང་འཛད་
སྤྱད་པ་རེད་འདུག །དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་འདིའི་བྱ་གཞག་གལ་ཆེན་གྱི་རིགས་མང་
པོ་ཞིག་གི་རྣམ་གཞག་དེ་ཚྀད་པའི་རིགས་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཏུས།
ཚྀད་པའི་རིགས་པ་ནི་དེ་འདྲའི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད།

འོ་ན། རྒྱལ་སྤྱི་བརྒྱུད་པའི་དཔང་པོ་འཛིག་དགོས་པའི་ཚྀད་པ་གང་རེད་
ཅེ་ན། ར་ཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་ཞིང་སྤྱི་བ་རྣམས་ཚྀད་
པའི་ཚོ། ཤན་འབྲེད་མཁན་ཞིག་གིས། ཁྲོད་རྒྱལ་སྤང་། འདི་པམ་སྤང་ཞེས་ཤན་
འབྲེད་དཀའ་མོ་ཡིན་པ་རེད། ད་དུང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱིས་གཅིག་མཐུན་
དུ་ཁས་ལེན་མི་རུས་པའི་དཀའ་གནས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏུས། དེ་དག་
ཚྀད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱི་བརྒྱུད་པའི་དཔང་པོ་ཅམ་མ་གཏོགས། ཤན་འབྲེད་
པའི་དཔང་པོ་དང་། ཚར་གཙོད་པའི་དཔང་པོ་སུས་ཀྱང་བྱེད་ཁག་པོ་རེད།
(སྐབས་འདིར་ངས་པར་ཁྱེད་གོས་པ་ཞིག་ནི། ང་ཚོར་ཚྀད་པའི་རིགས་ལམ་དང་། དེའི་

གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཆེན་ཡོད་པ་དེ་དག་དེར་རྟུལ་གྱི་དཔལ་ཡོན་དར་བའི་ལུང་པ་ས་སོའི་
 དམངས་གཙོའི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འཕྱོད། བྱིམ་ས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ལ་
 ཡང་སྒྱར་ཆོག་པའི་ཚུལ་ལ་གོ་བྱ་བ་སྦྱོང་འདོད་ནས་སྐད་ཆ་འདི་དག་ཞུས་པ་ཡིན་གྱི། ང་
 ཆོ་ལ་སྒར་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པས་གཞན་གྱི་དཔལ་ཡོན་གལ་ཆེན་དེ་དག་མི་དགོས།
 རང་ཅག་གི་རིག་གཞུང་འདི་ཁོ་ན་སྤངས་པས་ཆོག་ཅེས་བཤད་འདོད་པ་གཏན་ནས་མིན།
 དེར་སང་འཛམ་གླིང་གི་གཙོ་བྱ་གས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པའི་ལྷེ་ཆེན་དེ་དག་དངོས་གནས་
 ཀྱི་ཆེན་པོ་དང་། འཕྱུས་ཚང་མོ། འགྲོ་མའི་བྱི་ཆོགས་ཡར་ལྷུས་གྱི་གཞུང་ཤིང་ལྷ་ལུར་གྱུར་
 ཡོད་པས། རང་རེའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་འཕེལ་ལྗས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་
 ལམ་དེར་མི་ཞུགས་ཐུ་མེད་ཆགས་ཡོད།

དེས་ན་དཔལ་ཡོན་དེ་དག་གི་གཞི་རྒྱའི་རིགས་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིག་
 གནས་ཀྱི་ས་པོན་ནི་ང་ཆོའི་རིག་གཞུང་ནང་དུ་མ་གཞི་ནས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་དང་། གཞན་
 ཡང་། ཚུད་པའི་རིག་གནས་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་ཅག་བོད་པ་སྦྱོ་བོ་སྐར་རེ་རེའི་རྒྱད་ལ་
 ཡོངས་ཁྲབ་རིན་ཐང་གི་དཔལ་ཡོན་འཇགས་པར་བྱེད་པའམ། འཛམ་གླིང་སྐད་འདིའི་གཙོ་
 རྒྱལ་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རིག་མཐའ་དག་ནང་འདྲིན་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐད་མཐུན་ཁྱེན་དུ་
 འགྲོ་བ་ལས་འགལ་རྒྱུ་དུ་མི་འགྲོ་བར་འདུག་ཅེས་བཤད་འདོད་པ་ཡིན། དེ་ཉ་ཅང་གལ་
 ཆེན་པོ་རེད། མི་རིགས་སོ་སོའི་སྒྲིབ་རྒྱུ་དུ་ཆགས་པའི་རིག་གཞུང་ཙུ་བ་ནས་འདྲ་གི་མ་
 རེད། ལ་ལ་འགྲོ་མི་ཐུན་མོང་གི་དཔལ་ཡོན་ཆགས་པར་མཐུན་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ལ་
 ལ་འགལ་རྒྱུ་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ངས་ཤེས་གསལ་པོ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་འདུག་སྟེ།

བཞི། གནས་ལུགས་བཅི་རྒྱ་ཚོད་པའི་ཐོན་འབྲུག་ཡིན།

གང་ལྟར་ཁྲོམ་རའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྲན་ཚོད་ནི་ཚོད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཞིག་
ཡིན་པ་དང་། དེར་རབས་གྱི་བྲིམས་གྱི་འགོ་ལུགས་ནང་དུ་ཡང་ཚོད་པ་གནས་
ལ། ཆབ་སྲིད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཡིན་དུས། ཚུགས་གཉིས་ཀྱིས་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་
སྐབས་སུ་ཐོན་དུ་འགོ་བའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཚུགས་གཉིས་ཀས་
ཚོད་པའི་ཐོག་སྒོལ་བཅི་རྒྱ་དང་གནས་ལུགས་ཁས་ལེན་རྒྱ་དེ་ཡིན། གནས་ལུགས་
གཏན་ནས་ཁས་མི་ལེན་ཆེ་ཚོ་ཚོད་པ་བྱེད་པའི་རྟེན་ཡོད་པ་མ་རེད། གནས་ལུགས་
ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་བར་ལ་ལུགས་མཐུན་གྱི་ཚོད་པ་ཡོང་གི་རེད་མ་གཏོགས།
གཞན་དུ་ན་ཚོད་པ་ལ་རྒྱལ་པམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡང་ཡོང་རྒྱ་མེད་པ་རེད།

དེ་ཡིན་སྐད་དུས། ཚོད་པའི་རིག་གནས་དར་པའི་མི་རིགས་གང་དང་གང་
ཡིན་ཅུང་། དེ་འདྲའི་མི་རིགས་དེའི་སེམས་ཁམས་སུ་སྤྱིའི་ཆ་ནས་བདེན་པ་ཁས་
ལེན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཁས་ལེན་པ། གནས་ལུགས་ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ཞིག་ཡོད་
ཆོད་རེད། འཇིག་རྟེན་འདིའི་དཀའ་རྒྱུ་མང་པོ་ཞིག་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོགས་པ་
འགའ་རེས་གནས་ལུགས་ཁས་མ་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། གནས་ལུགས་
ཁས་ལེན་རྒྱ་ནི་དཀའ་རྒྱུ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད།

དེའི་ཕྱིར་ན་ཚོད་པ་དར་བའི་དོན་སྤྱིར་ནི། དཔེར་ན། དེ་རིང་ང་ཆོ་འདིར་
འདུས་ཏེ་«ཚད་མ་ནམ་འགྲེལ»གྱི་བརྗོད་གཞི་གཅིག་ལ་དོགས་སྦྲོང་བྱས་ཆོ། གང་
ཟག་སྒྲེར་རེ་རེའི་ཤེས་རབ་གྱི་འཆར་སློང་དང་། ལུང་རིགས་གྱི་ཚོར་རལ་བརྟེན་
ནས་དོགས་པ་དེ་གཙོ་བོ་ཐབས་བྱ་རྒྱ་མ་གཏོགས། སུ་དབང་ཆེ་རྒྱུང་དང་། ལུས་

པ་ཆེ་ཆུང་། མིང་གྲགས་ཆེ་ཆུང་གིས་ཐག་གཅོད་རྒྱ་མིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་རེད། མདོར་
ན། གནས་ལུགས་ནི་མི་མང་གིས་སློ་སློས་བསྐྱར་ནས་ཐག་གཅོད་པ་ལས། དབང་
ཆེ་བ་དང་རྒྱས་པ་ཆེ་བ་ཞིག་གིས་ཁ་ཆོན་གཅོད་རྒྱ་མིན་པ་དེ་ནི། ཚུད་པའི་འགྲོ་
སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་དཔལ་
ཡོན་གྱི་རྩ་བ་ཡང་ཡིན་པར་སྒྲུལ།

མི་རིགས་གཞན་གྱིས་ཚུད་པའི་རིགས་པ་དང་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་རིགས་པ་
སྤྱད་དེ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཤེས་རིག་སྡེ་ཚན་མང་པོ་ཞིག་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་
ཀྱང་། ང་ཚོར་མཆོད་ན། དཔལ་རྒྱ་ལེན་ནས་དུས་ད་ལྟ་བར་དུ་ཚུད་པའི་རིགས་
ལམ་ཐོག་ནས་གང་བཟུལ་བའི་བརྗོད་བྱ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་གནད་དོན་ཏེ། སྤྱི་
བ་ལྷ་ཕྱི་དང་། ཆོ་སྤྲོད་གི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་མོགས་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་བརྟུར་ཤ་ཞིབ་
ཅིང་ཕྱ་བ་བཅད་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་དག་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་པ་མ་རེད།
མ་འོངས་པ་ན་ང་ཚོའི་གཞོན་སྤྱོད་ཕྱི་རབས་པ་དང་ལྷག་པར་བྱིས་པའི་ནང་གི་
གཞོན་སྤྱོད་ཕྱི་རབས་པ་ཚོའི་ནང་དུ། ནང་པའི་མཆོད་ཉིད་རིག་པ་དང་། ནང་
པའི་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་གཞིར་བཟུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་རིག་པའི་མ་ལག་
གཞན་དང་གཞན་འཇུགས་མཁན་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད་སྒྲུལ།

ཚུད་པའི་རིགས་ལམ་ནི་གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་ལ།
གཏན་ཆོགས་རིག་པ་འཕམ་ཆད་མ་རིག་པ་དང་ནང་རིག་པ་གཉིས་ནི་ཁ་ཁ་ཡིན་
ཏེ། ཚུད་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་བརྟུར་ཤ་གཅོད་པའི་ཐབས་ཅིམ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་། ཆད་མ་རིག་པ་ནི་ཐབས་ཚུལ་དེ་སྟོན་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་

ཚང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ང་ཚོས་ཐབས་ཚུལ་དེ་བཅད་སྟུང་བཏང་ནས་ནང་རིག་
 པའི་ཟབ་ཅིང་སྤ་བའི་གནས་རྣམས་གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། «ཚད་མ་
 གུན་བརྟུས»ལྟ་བུ་ནི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་རྒྱུ་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ལ། «ཚད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ»ལྟ་བུ་ནི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་རྒྱུ་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པར། «ཚད་མ་
 གུན་བརྟུས»ལས་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་བཅད་སྟུང་བཏང་ནས་ནང་པའི་
 ལྟ་བུ་བྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།
 «ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ»ནི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་ནང་རིག་པ་གཉིས་ཀའི་གཞི་
 མཐུན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཛོག་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པ་རེད།

གཞི་ཅའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིག་པའི་གནས་
 ཆེན་ལྔ་བཟང་སྐབས། ཚད་མ་རིག་པ་ཟེར་ན་ཆོག རྒྱ་མཆན་རིག་པ་ཟེར་ན་
 ཆོག རྒྱའི་རིག་པ་ཟེར་ན་ཆོག གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཟེར་ན་ཆོག འདྲེ་དག་དོན་
 གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་རེད། འཇུག་གི་དབང་གིས་མདོ་སྤྲེ་སྟོང་
 པ་ལ་ལར་ཚད་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱའི་རིག་པ་ཞེས་བསྒྱུར་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ཞེས་པ་
 རྒྱ་མཆན་གྱི་རྒྱ་རེད། ཡང་«བྱང་ས»དུ་རིག་པའི་གནས་ལྔ་བཟང་སྐབས། ཚད་
 མ་རིག་པ་ཞེས་མ་བཟངས་པར་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་བཟངས་ཡོད་པ་རེད།
 གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ལ་བཞེན་ནས་ནང་པའི་ལྟ་བུ་བྱི་རྣམ་
 གཞག་ཞིབ་ཅིང་སྤ་བ་བཀྲལ་བ་དེ་ནི་དཔལ་ལྷ་ལྟར་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཤེས་རིག་
 གི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཡིན་པ་རེད།

ང་ཚོར་མཆོན་ན། ཚུད་པ་ནི་མི་ཞིག་མཁས་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་གོམ་
 རིམ་ནང་གི་བྱ་གཞག་གཅི་པོ་ཞིག་ཡིན་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ། དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་

དུ་ངོས་ཟིན་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་རེད་སྟེ། དེ་གལ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ཡང་ང་
 ཚོ་རང་གི་ཁོར་ལུག་གཅིག་སྤེལ་ནང་ཁ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཏེ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། བཅ་རྒྱུ་
 ཚུད་པ་བྱས་བཞུད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱང་བ་སྦྱེ་སྤྱིད་ཀྱི་རེད། འོན་
 ། གྲང་ཚུད་པའི་རིག་ཐང་དེ་འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་སྒྲོམ་དུ་བརྟག་སྟེ་བལྟས་
 བ། དེ་གལ་ཆེ་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་རིག་བྱབ་ཀྱི་རེད་སྟེ།

གཏན་གྱི་འདུན་མ་ཟེར་ན་འདྲ། མཐར་ཐུག་གི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་
 པའི་རིག་གཞུང་སྟེ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་བྱབ་ཁོངས་
 སུ་ཚུད་པའི་རིག་གནས་དེ་གལ་ཆེ་བར་མ་ཟད། ཚོ་འདིའི་བདེ་དོན་རགས་པ་
 ཐག་གཅོད་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཏེ། སྤྱི་དོན་རིག་པ་དང་། བྱིས་རིག་
 པ། དཔལ་འབྱོར་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་བྱབ་ཁོངས་སུ་ཡང་། མི་མང་པོས་སྒྲོ་བྱས་
 བསྐྱར་རྒྱ་དང་། ཚུད་པ་དང་བཟལ་བཟླ་གི་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་དུ་ཆགས་
 ཡོད་ཚུལ་ཏེ་གོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

༥། གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་ལ་ཚུད་པ་མ་དང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན།

གནའ་བོའི་ཤེས་རིག་དར་བའི་ལུང་པ་རྟིང་པ་ཁག་ལས། གནའ་བོའི་རྒྱ་
 རི་མི་ལས་བརྒྱད་པའི་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ནས་
 བརྒྱད་པའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སོགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཚུད་པ་ནི་ཤིན་དུ་གལ་ཆེན་པོ་
 ཆགས་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་དང་མི་མཚུངས་པ་ཞིག་ལ། ལོ་རྒྱུས་རིང་པོ་ཅན་གྱི་ཤེས་
 རིག་ཁྲོད་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ཤེས་རིག་ནི་ཚུད་པ་མ་དང་བའི་རྒྱུན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་
 འདུག །དེ་དག་ང་ཚོས་ཏེ་གོ་དགོས་པ་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་ཡང་ཆན་ཁྱི་ཉོང་(秦始皇)

གི་ཡར་ཕྱིན་དུ་མཁའ་པ་བརྒྱ་འགྲུག་སྤྱིར་ཞེས་གྲགས་པའི་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་པས།
དུས་དེར་ཚོད་པ་ཅུང་ཟད་དར་ཅོང་ཡང་དེའི་རྗེས་ནས་བརྒྱུད་ཚོད་པའི་འཕྲིན་
ལས་རྒྱལ་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་རེད།

དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མཁའ་པ་ཚོས་ཞིབ་འཇུག་གནང་ཆོ་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་ལ་ཐུག་
ཡོད་པར་སྒྲ་ཡི་འདུག །

གཅིག ཁོ་ཚོའི་ཡི་གེ་དེ་གཟུགས་རིས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་པར་བཤད་
ཀྱི་འདུག བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རྒྱ་མཚན་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒྲ་
ནས་བཅོས་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་རེད། རྗེས་འཇུག་དེ་ཡིན་པས་དེའི་རྗེས་སུ་ཡི་གེ་འདི་
ངས་པར་བོ་བཅས་སྒྲ་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྱད་འདི་བོ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
འདིའོ་ཞེས་རྒྱ་མཚན་འདྲེན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་ནི་ཡུལ་གྱི་
ནམ་པ་ལ་བལྟས་ནས་དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རིམ་ཐད་ཀར་གྲིས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི། བོད་
ཡིག་སྐད་ནང་བཞིན་སྒྲ་རིག་པའི་ཚོས་ཉིད་ལྟར་བཅོས་པ་ཞིག་མིན་པ་རེད། རྒྱ་
ཡིག་ནི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་དེ་ཡི་གེ་བཅོ་མཁན་ཁོ་རང་ལ་རི་ལྟར་སྤང་བའི་
ཚུལ་རིམ་གྲིས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཡི་གེ་དེ་བཅད་སྤྱོད་གཏོང་མཁན་གྱི་མི་ཚོའི་
བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྤངས་ཀྱང་རྒྱ་སྤྱད་དུ་形象思维ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་ཤོད་
ཀྱི་འདུག །

བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྤངས་ལ། རྒྱ་སྤྱད་དུ་形象思维ཟེར་བ་ཞིག་དང་། 抽
象思维འམ་逻辑思维ཟེར་བ་གཉིས་ཏེ། ཟུང་བས་འཇུག་ཚུལ་དང་། དབྱེད་པས་
འཇུག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་རང་གི་ཟུང་ཚོར་གྱི་སྒྲ་ནས་བསམ་
གཞིགས་གཏོང་མཁན་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་གཏན་ཚིགས་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་

བསམ་གཞིགས་གཏོང་མཁན་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ནི་མི་རིགས་སོ་སོའི་ཡི་གེ་དང་སྐད་ལ་རག་ལས་པ་ཞིག་ཡིན་ཚད་རེད། མི་རིགས་
ཤིག་ལ་སྐད་ཆ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན། བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྐབས་ཀྱང་དེ་
འདྲ་ཡོད་པར་སྒྲི་ཡི་འདུག །ང་ཚོའི་ཚད་མའི་བརྟེན་གྱིས་བཤད་ན། སྐྱོན་
ལུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་མཚུངས་ཟེར་བ་དེ་རེད། མི་རིགས་སོ་སོའི་རག་གི་བརྟེན་
དང་། རྟོག་པའི་འཆར་སློ་གཅིག་པ་ཡིན་ཚད་འདུག །

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་དུ། སྤྱི་ཚད་གཉིས་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བར་བཅིས་ཏེ་
སྤྱི་ཚད་སྟག་སེང་ཁ་སྤྱོད་ཅིས་དེ་གཉིས་བྱང་སྤེལ་བྱས་ནས་བསྐབ་དུ་འཇུག་དོན་
ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། ཚོག་ལ་འབྲལ་བ་ཆར་གཅོད་པ་སྤྱི་རིག་པ་དང་། དོན་ལ་འབྲལ་
བ་ཆར་གཅོད་པ་ཆད་མ་རིག་པ་གཉིས་ནི་གནད་གཅིག་ལ་འབབ་པའི་རིག་གནས་
གཉིས་ཡིན་པ་རེད། རྒྱ་མཁན་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་ཆེད་བྱང་དང་། རྒྱ་ཆེད་དེའི་
ཀྲན་སྤོང་གི་ཚོལ་བའམ་བརྒྱུད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ལུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གཅིག་
ཡིན་པས་རེད།

གནའ་བོ་ལྷོ་རི་སའི་ལུལ་དུ་ཡང་དེ་ག་རང་རེད། བེ་ལ་ཐོ་ཡིས་བཅུགས་
པའི་སྒོ་བ་སྤྱིང་ཡིན་ན་འདྲ། སྤྱིས་སྤྱ་རུས་རབས་བར་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཡི་ཤུའི་བཤད་
སྒྲ་ཁག་དུ་ཡིན་ན་ཡང་འདྲ་སྟེ། ཚོག་རྒྱན་རིག་པ་དང་། བརྟེན་རིག་པ་སོགས་
ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཚོས་ངེས་པར་སྤྱང་དགོས་པའི་རིག་ཚན་དུ་བཅི་བ་རེད། དེ་
ནི་དོན་གྱི་གནས་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བརྟེན་ཤིག་གཅོད་དགོས་པ་དང་། གཏན་
ཚིགས་ནི་ཚིག་གི་བརྟེན་ཚུལ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་པས་རེད། (དེས་ན་སྤྱི་ཚད་བྱང་འབྲེལ་
དུ་སྒོ་བ་སྤྱོད་བྱང་དགོས་པའི་སྒོལ་དེ་གནའ་བོས་སྤྱ་རུབ་ཚུགས་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་མཚུངས་

བར་མ་ཟད། ར་ཚོ་བོད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་རེད། དེང་སང་ལུང་ལྷོགས་ཀྱི་སྐད་རིགས་ཞིབ་
 འཇུག་པ་ལ་ལས་印欧诸系ཟེར་བའི་རྩ་བའི་མ་ལག་གི་མཆེད་ཁྲམས་གཅིག་ལས་ཤར་
 རྩོགས་སུ་རྒྱ་གར་བར་དུ་མཆེད་པའི་པར་སྤྲིག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ལུབ་
 རྩོགས་སུ་འཇར་མན་ལ་མཆེད་པའི་སྐད་ཡིག་གི་རྒྱད་ཆེན་པོ་གཞིས་བྱུང་བ་ལས་དེ་གཞིས་
 ཀར་འཛམ་གླིང་དུ་ཏ་ལས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་ཆེས་ཆེར་དར་ཚུང་
 ཡོད་པ་དེ་ཡང་པར་དེད་ན་སྐད་རིགས་ཀྱི་རྒྱད་གཅིག་ལ་ཐུག་ཡོད་པས་ཡིན་པར་སྟེ། ར་
 ཚོའི་བོད་ཡིག་ཀྱང་རྩ་བའི་རྩ་ནས་印欧诸系ཟེར་བ་དེའི་ཁྲོད་སུ་གཏོགས་པར་
 བཤད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་ཡི་གེ་ནི་གཞུགས་རིས་ཡི་གེ་ཡིན་དུས་སྟོན་ཆད་བརྟ་
 རྩོད་རིག་པ་ཡང་བྱུང་མེད་ཆོད་རེད། ཉེ་དུས་གསར་དུ་བརྟ་རྩོད་ཀྱི་གཞུང་རེ་
 བཅོས་པར་སྟེ། བདོར་ན། རྒྱ་ནག་ལ་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་དང་ཆོད་པ་མ་དར་
 པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཅིག་ནི་སྐད་ཡིག་ལ་ཐུག་པར་སྟེ། ཡི་འདུག །

ཁོ་ཚོར་ཚུད་པ་མི་དང་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་པ་གང་ཞིན། བདེན་རྒྱུག་གང་
ཡིན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། གནས་ལྷགས་དང་མཐུན་མིན་གྱི་དབྱེ་བ་ལོགས་གོང་མའི་
དབང་ལྷགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་པའི་ལམ་སྟོན་དེ་རེད། དབང་ཆ་ཐམས་ཅད་ཆེག་
རྟུན་བྱས་པ་དེ་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་གཏན་ཆོགས་རིག་པ་མི་དང་པའི་རྒྱ་ཁྱེད་
སོང་ཡོད་དེ། ཡོད་ཆོད་དབང་ལྷགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་པའི་ལཱ་གྱུ་ཞིག་ཏུ། ཡིན་
མིན་དང་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལ་ལམས་པ་ཆོས་བཀལ་བརྟག་བྱེད་ཆོག་གི་མ་རེད།
དེ་ནི་ཁོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུད་ལྷག་གཉིས་རྟག་གི་སྟོན་རྒྱུ་རེད། གནའ་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་དང་། ལུང་སྟོན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་གཞི་གཉིས་གཞི་
ཅའི་ཆ་ནས་འདྲ་པའི་རྒྱུན་གྱིས། གནས་ལྷགས་དང་བདེན་དོན་ནི་སྒྲིག་བྱ་ཤེས་

རབ་ཅན་མང་པོས་རང་དབང་གི་ངང་ནས་བརྟུན་ཤིང་གཅད་རྒྱ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེ་བ་མ་
གཏོགས། རྒྱལ་པོའི་དབང་གིས་ཐག་གཅོད་རུང་བའི་གནས་སུ་བསྐྱེ་ཡི་མ་རེད།
གང་ལྟར་དབང་ཆ་ཆེན་ལྷན་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་གཏན་ཆོག་ས་པའི་འགལ་རྒྱུ་དུ་
གྱུར་ཡོད་པ་རེད།

ཁོ་ཚོར་ཚུད་པ་མི་དར་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱའི་སྲོལ་རྒྱུན་
རིག་གནས་གཙོ་བོ་རུ་འཁུར་སོགས་ཡིན་པས་རེད། རུ་འཁུར་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེས་
བྱུང་ལ་དམ་པ་དམ་པ་མིན་པའི་དབྱེ་བ་བྱེད་སྐབས། ཚུད་པ་ལ་མི་དགའ་བའམ།
མི་ཚུད་མཁན་ནི་སྐྱེས་བྱུང་ལ་མི་རྟགས་ཤིག་ཏུ་བསྐྱེས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན།
中庸དང་不爭་སོགས་དམ་པའི་རྟགས་སུ་བསྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་རེད། ཚུད་ལ་དགའ་
བ་དང་བཤད་པའི་རིག་གནས་ལ་ཆེས་ཆེར་དགའ་བ་ནི་དམ་པ་མིན་པའི་སྐྱོན་
དུ་བསྐྱེས་འདུག གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཁོ་ཚོར་གཏན་
ཆོག་རིག་པ་མ་དར་བ་རེད།

བླུག་ རྒྱུད་པ་དང་དེང་རབས་དཔལ་ཡོན།

ང་ཚོར་མཚོན་ན། ཚུད་ལ་མཁས་པ་ནི་དམ་པ་མིན་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་བསྐྱེ་
བར་མ་ཟད། མཁས་པའི་རྟགས་སུ་བསྐྱེས་ནས་རྟོག་གེ་བ་ཞེས་སྐྱུར་གྱི་རེད། ང་
ཚོའི་ཁོར་ཡུག་ནས་ཀྱང་སྐབས་སྐབས་སུ་རྟོག་གེ་མགོ་མཁྲིགས་ཞེས་བརྟན་ཆོག་
ཏུ་བེད་སྤྱོད་པའི་རུས་ཡོད། ང་ཚོའི་ནང་ན་རྟོག་གེ་བར་ཟུར་བྱེད་མཁན་གྱི་
གང་ཟག་ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་དེ། དད་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་འགྲོ་མཁན་གྱི་རིགས་
དང་། སྐྱེས་སྐྱུབ་ལ་གཞི་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་གཉིས་ཀ་རེད། དེ་གཉིས་ཀས་རྟོག་

གེ་མགོ་མཁྱེས་ཞེས་སྒྲིང་ཆོག་གི་ཚུལ་དུ་གསུང་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་རྟོག་གི་བ་རང་གི་སེམས་སྟུ། རང་ཉིད་ཚོད་པ་ལ་དགའ་བའམ།
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཞིས་ཀར་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱའི་དོན་ཐག་གཙོད་
པར་དགའ་བ་དེ་དང་། དད་པ་དང་། སྒྲིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟགས་ནི་འགལ་བ་
ཞིག་དུ་གཏན་ནས་མཐོང་གི་མ་རེད། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱུང་གིས་«ཙ་བ་ཤེས་རབ»
བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་པོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ན། ཕྱི་རོལ་
པའི་མཁས་པ་མང་པོས་ཁོང་ལ། ང་ཆོས་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བཅུ་དྲུག་ཁས་ལེན་
པས་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབ་ཐུབ་གྱི་རེད། ཁྱོད་གྱིས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་གྱི་དོ་པོ་ཉིད་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲིམ་ཆོ། གཏན་ཆོགས་
འཇུགས་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་མེད་པར་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པས། ད་ཁྱོད་གྱིས་གཞལ་
བྱའི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་གཏན་ལ་འབབ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེན་ཀ་བྱས་དུས། དེ་ལ་
སྟོབ་དཔོན་སྐུ་སྤྱུང་གི་«ཚོད་རྒྱུག»ཏུ། ངས་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་རྗེས་དཔག་
དང་རྟོགས་གྱི་ཚུལ་ཁས་མི་ལེན་པ་མ་གཏོགས་ཐ་སྐྱད་ཙམ་གྱི་རྗེས་དཔག་
ཁས་མི་ལེན་པ་མིན་ཞེས་ལན་མཛད་པ་སྟེ། “རྗེས་དཔག་དཔེ་དང་ཉེ་མཇལ་
དང་། །”ཞེས་རྗེས་དཔག་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་ཡོད་ལ། རྗེས་དཔག་ཁས་
སྐྱངས་ཕྱིན་དེའི་རྟེན་གཏན་ཆོགས་ཀྱང་ཁས་སྐྱངས་པ་རེད།

དེས་ན་ང་ཆོས་བལྟས་ཆོ། མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱུང་གི་རྟོག་གི་བ་ཞིག་རེད། དེ་
བཞིན་སྟོང་དཔོན་ལགས་ལྟར་འབྱེད་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་ཡང་། གཅིག་ཏུ་ཁོང་ཉིད་
རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། གཞིས་སུ་ནང་ཆོས་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་
རེད་དེ། ཁོང་ཡང་རྟོག་གི་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས་«དབུ་མ་ཆོག་

གསལ་ཏུ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་འགོག་སྐབས། “རྟོག་གི་བ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གི་བ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་བསྟན་པར་འདོད་པས། དབུ་མའི་ལྷ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་ཏུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་རག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བཀག་ཡོད་པས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་རྟོག་གི་བ་ཞེས་སྒྲིབ་ཡོད་པ་རེད།

དེས་ན། ཚུད་ལ་མཁས་པའི་རྟོག་གི་ལམ་མཐུ། “རྟོག་གི་སྦྱོར་སྟབས་ནི་དང་སང་གི་དུས་འདིར་ལྷག་པར་གལ་ཆེ་བས་དེའི་ཚུགས་སུ་བྱགས་རྒྱག་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ་གྱི་འདུག། རྟོག་གི་བ་ལ་བ་དུས། དད་པ་ལ་མི་མས་མཁན་ཞིག་དང་། སྟོམ་ཉམས་ལེན་ལ་མི་འཇུག་མཁན་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ནས་གོ་མི་རིགས་ན་ཡང་། འགའ་རེའི་སྤང་ངོར། རྟོག་གི་བས་ནི་རྒྱ་མཚན་མ་རྟེད་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་དུས། དེ་ནི་དད་མོས་རྒྱུད་བའི་རྟོགས་ཤིག་དང་། ཆོས་ཉམས་ལེན་མི་བྱེད་མཁན་འདྲ་བོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དངོས་གནས་བྱས་ན་རྟོག་གི་སྦྱོར་སྟབས་ནི་དང་སང་གི་དུས་སུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ།

ཕྱིར་རྟོག་གི་བའི་དོན་ནི། «མདོ་མེ་རྒྱན་»ལས། “རྟོག་གི་བརྟེན་ཅིང་མ་དེས་ལ། ལམ་བྱུང་ཀུན་རྫོབ་རྒྱོ་བ་ཅན། བྱིས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པར་འདོད། །”ཅེས་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་མན་ན་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ལ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱུང་པ་གཏོང་མཁན་ཐམས་ཅད་རྟོག་གི་བ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་རེད།

འོ་ན། རྟོག་གི་བ་ཆོས་མི་ཆེའི་ལམ་ལ་འཇུག་ཞིག་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེ་ན། རྟོག་གི་བའི་ཆོག་དོན་ཟེར་ན་འདྲ། རྟོག་གི་བའི་དམ་ཆོག་ཟེར་ན་འདྲ་སྟེ།

དེ་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་ཅེས་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྤང་གི་«རིགས་སྟོ»ཏུ་གསུངས་
ཡོད་པ་རེད། དང་པོ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྤང་དང་བཅས་བཞི་པོ་
རང་དོན་སྟབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། གཉིས་
པ། སྟབ་དག་དང་སུན་འབྲིན་ལྟར་སྤང་བཅས་བཞི་པོ་ནི་གཞན་དོན་སྟབ་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟན་ཡོད། དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

ཐོག་མར་རང་དོན་སྟབ་པ་ལ་མཁས་དགོས་ན། སྤང་བར་བྱ་བ་དང་
འདྲོང་བར་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ལ། དེ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཙོ་
པོ་ནི། གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པའམ་དངོས་དབང་གིས་ཐད་ཀར་འཇུག་པའི་ཡུལ་
རྣམས་སྟོ་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་ཤིང་། མངོན་སུམ་གྱིས་
ཐག་གཅོད་མི་རུས་པའི་གནས་རྣམས་ནི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོ་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་
པ་ཡིན་པ་རེད། དེ་བཞིན་གཞན་གྱི་དོན་སྟབ་པ་ལ་མཁས་དགོས་ན་ཡང་། ས་
རོལ་པོར་གནས་ལྷགས་ར་སྤྲད་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ས་རོལ་པོ་འབྲུལ་བའི་
དབང་ཏུ་སོང་ཡོད་ན་རྩ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་སུན་འབྲིན་དགོས་པ་རེད། དེ་མ་
གཏོགས་བཅའ་ཐབས་དང་། དམག་ཤུགས་འདྲེན་པ་སོགས་ནི་ལས་ཀ་ཐབས་སྟོ་
ཤོས་ཡིན་པར་གསུངས་ཡོད།

དཔེར་ན། འཇམ་གླིང་དམག་ཆེན་དང་པོའི་རྗེས་སུ་ཡུན་རིང་མ་འགོར་
བར་འཇམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་བྱང་ཞིང་། དམག་ཆེན་གཉིས་པ་མཇུག་
བརྩམས་རྗེས། འཇམ་གླིང་འདིའི་ཤེས་ལྡན་དཔྱོད་ལྡན་དང་མིག་རྒྱུད་ཅན་གྱི་དམ་
པ་མང་པོ་ཞིག་གིས། ད་ཅ་བ་ནས་འགྲིག་གི་མི་འདུག །འབྲུལ་ལས་རྗེ་དར་རྗེ་
དར་ཡིན་པས་མིའི་མཚན་ཆ་རྗེ་དར་རྗེ་དར་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཁར། ད་འབྲུག་

ཆེན་གསུམ་པ་ལངས་ན་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་ཆག་སྒོ་སྒོ་ཡུལ་ལས་འདས་
པ་ཞིག་ལྟར་ངེས། ད་ནི་འཁྲུག་ཆེན་དེ་འདྲ་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་སུ་བཙོན་དགོས་
ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཕྱག་ལས་མང་པོ་གནང་བ་རེད། དེ་འགོག་ཐབས་སུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
ཙུ་འཕྱགས་ཤིག་དགོས་པར་མཐོང་ནས་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་
བཅུགས་པ་རེད།

མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་པོ་ལ་ང་ཚོས་གོ་བ་སྤྱི་མོ་ཞིག་བྲངས་ན།
འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་མོ་མོར་ཚུད་པ་བྱེད་སའི་སྤྱིངས་ཆ་ཞིག་བསྐྱུན་པ་ལྟ་བུར་
སྤང་སྟེ། དེའི་ཐོག་ཏུ་རྒྱལ་ཁབ་མོ་མོའི་འབྲུས་མི་དག་གིས་ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་ཚོད་
པ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཆོད་རེད། ཚུད་པ་བྱེད་སའི་སྤྱིངས་ཆ་ཞིག་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཡོད་
པ་དེས་ནི། འཛམ་གླིང་ལ་དམག་འཁྲུག་མི་འབྱུང་བ་དང་ཁི་བདེ་འབྱུང་བའི་ཐང་
རྒྱས་པ་གང་འཆམ་ཞིག་ཐོན་ཡོད་པར་ཐོས། དེས་ན་འཛམ་གླིང་ལ་ཁི་བདེ་འབྱུང་
ཆེད་བཅུགས་པའི་ཙུ་འཕྱགས་དེ་ཡང་། རྟོག་གའི་སྤྱིང་སྤྱོད་བས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་
པ་ཞིག་ཆགས་འདུག་སྟེ།

སུ་ལ་གནས་ལུགས་ཡོད་མེད་དང་སུ་ལ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་བཅུད་དེ།
བདེན་པའི་སྤྱོགས་སུ་མང་པོ་ཞིག་ལངས་རྒྱ་དང་། རྒྱན་པའི་སྤྱོགས་སུ་ན་འབྱིན་
པའི་ཐབས་ལམ་དེ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་བྱ་བ་བསྐྱབས་ན། དམག་དང་མཚོན་
ཆ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་རྒྱ་རྩེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ན་གཞན་ཇེས་
སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་ནི་རྒྱབ་ངག་དང་སུན་འབྱིན་ཏེ། རྟགས་དང་རྒྱ་མཚན་གྱི་
སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་ར་སྤྱོད་རྒྱ་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད། གལ་ཏེ་བདེན་པའི་དོན་ཞིག་
གཞན་ལ་ར་འཕྲོད་ན་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་པར་ཡང་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ལྟར་བལྟས་ན། མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཟེར་བ་དེ་ཡང་། གོ་སྐྱབས་བཤད་ན་ཚུད་པ་བྱེད་སའི་ཆོས་ར་ཞིག་དང་འདྲ་པོ་མ་རེད་དམ། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་གང་ཚུད་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། ང་ཆོས་ཆོས་ར་ནས་ཚུད་བྱ་དེ་དག་མིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་བར་གྱི་ཚུད་རྟོག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་རིམ་ཁྱར་གཙོད་པའི་རྒྱལ་ཚུད་ཀྱི་ཡོད་པར་འདུག །གང་ལྟར་དེ་ཡང་ཚུད་ར་ཞིག་རེད།

དེ་བཞིན་དམངས་གཙོའི་སྲིད་ལུགས་ནང་གི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱང་ཚུད་ར་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། (ལ་ལས་གྲོས་ཚོགས་ཞེས་པའི་གདོད་མའི་གོ་དོན་ནི་སྐད་ཆེན་པོས་འདོད་ཚུལ་སྒྲིག་ས་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། དེས་ན་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་ལྟ་ཚུལ་སྐད་ཆེན་པོས་འཆད་སྐབས་གཞི་ནས་ཚུད་པ་འབྱུང་བ་ཆོས་ཀྱི་དེད། གྲོས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཚུད་པའི་ལམ་ནས་ཐག་གཙོད་པ་ནི་གྲོས་ཚོགས་ཟེར་བ་ཞིག་རྒྱུགས་པའི་དམིགས་ཡུལ་རེད། ང་ཆོས་ནམ་རྒྱུན་གསར་འགྱུར་ལས་མཐོང་བ་དེ་ལྟར་རེད། ལ་ལས་ཁ་ནས་ཚུད་པས་མ་ཆོག་པར་ཐ་ན་ཁ་ཚུར་གྱིས་རྒྱག་རེས་བྱེད། ཐེ་མཐོན་ལྟ་བུས་ནམ་རྒྱུན་ལྟ་བུས་རྒྱག་རེས་བྱེད་ཀྱིན་འདུག འོན་ཏེ་དེ་དག་གིས་གྲོས་ཚོགས་ནང་དུ་དེ་ལྟར་ཚུད་པ་ནི་ངར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ནའང་ཕྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་ཏ་ཅང་འཇམ་པོ། གོ་རིམ་ཡོད་པ། སྤྱིགས་སྲོལ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། དེ་དོན་ཐེ་མཐོན་གྱི་མཁས་པ་ལྷུང་དབྱིན་ཐེ(龙应台)ཡིས་ཚུལ་རིང་པོ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་པ་དེར་བལྟས་ན་གྲོས་ཚོགས་ནང་གི་ཚུད་པ་ནི་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེའི་དོན་སྤྱིང་། དེའི་ཕན་ཡོན་སོགས་ཞིབ་དུ་རྟོགས་དེས། འདིར་མང་པོ་བཤད་མ་བཤད་མི་འདུག འདིར་ཤེས་དགོས་རྒྱ་ཞིག་ནི་མི་མང་གིས་སོ་སོའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཁེ་ཕན། ལྟ་ཚུལ་སོགས་གཞི་ཁྱོན་ཆེན་པོས་ཚུད་པ་བྱེད་སྐབས་མཆམས་ལན་རེར་རྟོག་དུ་འབྱུང་གི་ཡོད་པས་ཚུད་

མཁན་ཚུགས་མོ་སོས་རང་རང་གི་འཇུག་ཚབ་བདམས་ཏེ་གོས་ཁང་དུ་ཚུད་པ་བྱེད་འཇུག་
 པ་རེད། རྒྱ་རིག་དང་རོམ་གྱི་སྐབས་སུ་འཇུག་ཚབ་ནམས་ཐང་ཆེན་དུ་འདུས་ཏེ་ཚུད་པ་
 བྱེད། རྒྱུ་སུ་ཡོ་རོབ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚུད་པ་བྱེད་སའི་གོས་ཁང་བཅུགས་ཏེ་དེ་དེ་ཚུད་པ་
 བྱེད། དཔེར་ན། རྒྱ་རན་སིའི་གོང་མའི་སྐབས་སུ་ཁེ་ཕན་ཚུད་མཁན་མི་མཐུན་པའི་ཚུགས་
 ཆེན་པོ་གཉིས་བྱང་བ་ལ་ཚུགས་གཅིག་གོང་མའི་གཡས་སུ་བཞུད། ཚུགས་གཅིག་གོང་མའི་
 གཡོན་དུ་བཞུད་དེ་ཚུད་པ་བྱས་པར་གྲགས། རྒྱུ་སུ་གཡས་པ་དང་གཡོན་པ་ཞེས་པའི་
 མིང་དེ་བྱང་བ་རེད་ཟེར། རྒྱལ་ཁབ་འདྲིར་ཡང་གོས་ཆོགས་གོང་འོག་གི་དོད་དུ་དམངས་
 འཇུག་དང་སྤྲིད་གོས་ཡོད་པ་ཆང་མས་ཤེས་གསལ་རེད། མི་རིགས་ཀྱི་འཇུག་མི་ཆོས་ཆོགས་
 ཆེན་སྐབས་སུ་ད་གཟོད་མི་རིགས་ཀྱི་གོན་པ་ཁྱོན། གཟུབ་འཕྲོར་སྤྲོས་ཏེ་ཞུགས་ཀྱིན་ཡོད་
 པ་དེ་ཡང་མི་རིགས་སོ་སོའི་འཇུག་ཚབ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་བསམ་པ་རེད། བོད་ལ་ཁྱོན་མཁན་
 དེ་དག་ནི་བོད་པ་མི་རིགས་འདིའི་ཁེ་ཕན་ཚུད་མཁན་གྱི་འཇུག་ཚབ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་རེད།
 སེར་མོ་བ་དེ་དག་ནི་ང་ཆོའི་འཇུག་ཚབ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཆོ་ནི་ང་
 ཆོའི་ཁེ་ཕན་ཚུད་མྱུར་གོས་ཆོགས་སུ་ཞུགས་ཀྱི་ཡོད་མེད་ངས་མི་ཤེས། དེང་སང་རང་རེའི་
 རྒྱ་སེར་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཚུད་པ་ནི་ཉྱུ་དྲ་སྤྲོད་བྱེད་ཅིག །མཐུན་སྦྲེལ་མི་འོང་བྱེད་ཅིག་
 གཏན་ནས་མི་དགོས་པ་ཞིག་དུ་བསམས་ཀྱི་ཡོད་འདུག །དེ་འདྲ་ཡིན་ན་དམངས་འཇུག་
 དང་སྤྲིད་གོས་ཀྱི་ཆོགས་འདུར་སྟོས་དང་གཞི་ནས་ཏ་གོ་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཚུད་པ་དང་ཚུད་པ་དགོས་མིན་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་ལྡེ་
 ཆན་པོ་སོའི་ནང་བཞག་སྟེ་བཟུང་ན་དེའི་དོན་སྟོང་མཐོང་སྤྲོ་མོ་རེད། ང་ཆོས་སྐབས་དང་
 སྐབས་སུ། རང་གི་ཤེས་རིག་གི་གནས་སྟངས་མང་པོ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་
 རྒྱུ་དང་སྦྲར་ནས་བཟུང་ན། བསྐྱར་དུ་གནད་དོན་གསར་པ་མང་པོ་མཐོང་བུལ་གྱི་རེད་

སྟམ། དེ་ཡང་རྒྱའི་སྐྱོར་ཡི་གེ(拼音)བཟོ་མཁན་མཁས་པ་ཀུའུ་ཡོལ་ཀོང་(周有光)ཟེར་བ་དེས་རྒྱ་ནག་གི་མཐོང་ལམ་ནས་འཛམ་གླིང་ལ་མི་བཟ་བར་ཟུ། འཛམ་གླིང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་སྟོས་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པ་རེད།)

ཐོད་ཀྱི་ཚྭ་པའི་མིང་ལ་དེང་སང་“ཆོས་ཚྭ་”ཟེར་བའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྦྱར་གྱི་འདུག་ན་ཡང་། ང་ལ་མཆོན་ན། ཐ་སྟངས་དེར་ཚ་བ་ནས་དགའ་པོ་མི་འདུག །དེ་ནི་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་解经ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་བ་སྦྱར་བ་ཞིག་རེད། ཐ་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་བཏགས་ནས་ཚྭ་པ་ནི་གྲུ་པ་ཆོ་ཁོ་ནའི་བྱ་གཞག་ལྟ་བུ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཞིན་འདུག་ཀྱང་། ངས་ནི་དེ་འདྲ་ཞིག་ལར་ནས་མ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །གང་ལྟར་ཚྭ་པ་ཚྭ་པ་རེད། ང་ཆོས་ཚྭ་བ་ཞིན་པ་གང་ཡིན་དེས་པར་ཆོས་ཡིན་དགོས་པའི་དེས་པ་མེད་པ་ཆང་མས་ཤེས་བཞིན་པ་ལྟར་རེད། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གང་ཤེས་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཚྭ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷོ་ནང་གི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཚྭ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཆོས་རའི་ནང་ནས་ཆོ་འདི་དང་ལྷོ་མར་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་མང་པོ་ཚྭ་ཀྱི་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཚྭ་པ་ཟེར་བ་ལས་“ཆོས་ཚྭ་”ཟེར་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་སྟམ། མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་ཚྭ་པ་ནི་“ཆོས་ཚྭ་”ཅམ་མིན།

དེ་འདྲ་ཡིན་སྲིད་ཏུས། ཐོད་ཀྱི་ཚྭ་པ་ནི་སྦྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཆོ་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྐྱེ་བ་ཆོར་མཆོན་ན་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལམ་མང་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་དང་། དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་བའི་མཐུན་སྦྱོར་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཡང་སྦྱོགས་གཅིག་སྟེ་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ན། མི་རིགས་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྲོད་ཏུ་ཚྭ་པའི་སྲོལ་རྒྱན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་

པའི་རྒྱ་མཚན་རྩ་ངོས་འཛིན་རུང་བ་ཡིན། བོད་ཀྱི་དགོན་པའི་ནང་རྩ་ཚུད་པའི་
 རིག་གནས་དར་བ་དེ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཁྲོད་རྩ་ཚུད་པའི་རིག་གནས་
 དར་བའང་ཡིན་པ་རེད། དེས་ན་བོད་རང་ལ་སྤྲོ་མོ་ནས་ཡོད་པའི་ཚུད་པའི་རིག་
 གནས་འདི་ནི། རང་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཤེས་རིག་རྣམས་གྲངས་གཞན་དང་གཞན་
 འཕྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྩ་ཡང་འབྲེར་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་འབྲེར་
 ཟུབ་ན་ཚུད་པའི་སྲོལ་རྒྱན་འདི་ནི་རིག་གནས་རྒྱུད་རྒྱུད་ཞིག་ཙུ་བ་ནས་མ་རེད་
 ལྷན་གྱི་ཡོད།

(དེ་བཞིན་རྩ་སྤྲོ་མ་སྤྲོ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩ་ལ་ལས་ཐོན་པའི་རིག་པའི་སྤྲེ་ཚན་
 ཚུགས་ཟུབ་ཅན་དག་དགོན་པ་འཕམ་ཆོས་པའི་སྤྲེ་གཅིག་སྤར་ཉར་ནས་འདུག་རྒྱ་མ་ཡིན་
 པར། རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་འཛིན་རྟེན་གཉིས་ཀ་སྟེ། ལྷག་པར་འཛིན་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཕན་བདེ་
 འབྱུང་ཐབས་ཤིག་རྩ་བསྐྱར་རྒྱ་ནི་ཉར་གལ་ཆེན་པོ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ། ད་ལྟའི་ཡུལ་དུས་དམིགས་བསལ་བ་འདིའི་ནང་རྩ་རང་རེ་བོད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་མ་དོར་
 བའི་ཐོག་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཤེས་རིག་སྤྱི་བྱེད་རྒྱས་མ་བྱུང་ན། གཞན་ལྟ་ཅི། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ལེགས་པར་གནས་མི་ཟུབ་པ་དངོས་མཐོང་ལག་ཟིན་རེད།
 དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་རེད། དེ་དོན་བྱེད་རྣམས་ཤུགས་དགོངས་བཞེས་
 དགོས་རྒྱུའི་གནད་ཅིག་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད།)

ད་དུས་ཚུད་འགོར་ཟིན་པས་དེ་ཙམ་བྱེད། ངས་དུས་ཚུད་ལ་མ་བཟུས་
 པས་འགོར་དུགས་འདུག །གང་ལྟར་ན་མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན།
 ཚུད་པའི་བྱ་བ་ནི་དེ་འདྲའི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤུགས་ལ་བརྟགས་ཏེ། མ་
 འོངས་པར་ང་ཚོ་ཀུན་གྱིས་ཆོས་རབ་རྩ་རྣམས་འབྲེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་

ནང་པའི་ལྷ་ཁྱབ་གྱི་རྒྱན་རིང་ནས་རིང་དུ་འཛིན་ཐུབ་པའི་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།
ཐུགས་རྩི་ཆེ། (ཐལ་མོ་དེབ་སྤྲ།)

འཕྲོད་བསྟེན་སྐར་བཤད་པ།

——ཕྱི་ལོ2017ལོའི་ཟླ6ཆེས་20ཉིན་མགོ་ལོག་ཏུ་སྐྱ་ལེན་འཕུལ་ཆས་ནང་ཐང་ཀར་ཁྱེས་པ།

འོ་ལེགས་སོ། །མགོ་ལོག་ཁྱེས་འཕྲོད་བསྟེན་སྐར་ཁག་གི་ནང་རིགས་སྟེན་འཕྲོག་ཤེས་བྱ་དྲིལ་སྟོན་པ་ལྟ་ཡས་སྐལ་བཟང་ལགས་ཀྱི་རེ་བ་ལྟར། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ཐོག་ལ་སྐད་ཆ་ཉུང་ཉུང་ཞིག་བཤད་གྱི་ཡིན། སྤྱིར་དུ་རང་ལ་མཚོན་ན། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ཚུགས་སུ་ལས་ཀ་སྦྱབ་པའི་ཉམས་ཚུང་ཡོད་མཁན་དང་། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤེས་མཁན་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན།

ཡིན་ན་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་འདིར། ལུལ་དང་རྒྱས་སོགས་རྒྱ་རྒྱུན་མང་པོའི་དབང་གིས། ང་ཚོ་པོད་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་ནང་གྱི་རིགས་ལྟ་ཚོགས་འབྱུང་གི་འདུག་པས། མི་རིགས་སྤྱིའི་ཐང་ནས་ཉེ་ཁར་འཕྲད་ཀྱིན་པ་དང་། གང་ཟག་སྤེར་སོ་སོའི་མི་ཚའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱང་ཁྲག་གི་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་འདིའི་སྐབས། ལས་རིགས་སོ་སོའི་ཁྲོད་ཀྱི་མི་ཚོས་འདིའི་ཚུགས་སུ་སྐད་ཆ་རེ་བཤད་ན། ཀྱན་གྱིས་དོ་སྣང་ཡོང་རྒྱར་ཕན་སྤྱིད་རྒྱ་རེད་སྟེ་ཕན་པའི་བསམ་ཚུལ་དེའི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་ཉུང་ཤས་ཤིག་བཤད་རྒྱ་ཡིན།

སྤྱིར་གང་ཟག་སྤེར་ཞིག་གི་མི་ཚའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་དོན་ནས་བལྟས་ན། བདེ་ཐང་གི་ལུས་པོ་ཞིག་ཡོད་རྒྱ་དེ་ནི་མི་ཚའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་གཞི་མ་ཡིན་པ་རེད། འདིག་

རྟེན་འདིའི་འཛོལ་འདྲིའི་དོན་སྦྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙ་བ་སྟེ། བདེ་ཐང་གི་ལྷན་པོ་ཞིག་
མེད་ན་ནི་གཞན་པ་ལ་ཆེར་ཡང་མེད་པར་ཆགས་སོང་བ་རེད། དེས་ན་རང་ཉིད་
ལ་བདེ་ཐང་གི་ལྷན་པོ་ཞིག་ཡོད་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་གང་ཟག་སྒྲེར་སོ་སོས་
ངོས་འཛིན་ཐོབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

དེ་ནས་འཕྲོད་བསྟེན་ཞེས་པའི་མིང་ཚིག་འདི་བོད་རང་གི་གནའ་བོའི་
གསོ་བ་རིག་པའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན་མིན་ཤེས་མ་སོང་ཡང་། ཟས་མ་འཕྲོད་པ་
དང་། འབྲུང་ཁམས་མ་འཕྲོད་པ་སོགས་ནི། འབྲུང་ཁམས་ཀྱི་འདུ་བ་མི་སྟོམས་
པའམ་ནད་ཀྱི་ཙ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ལྷན་པོའི་འབྲུང་ཁམས་མི་སྟོམས་པའི་ཙ་
བ་ནི་གང་ཞིག་མ་འཕྲོད་པ་ལས་འབྲུང་གི་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱི་འདུག །དེ་ལྟར་ཅི་
ཞིག་མ་འཕྲོད་པ་དེ་ནད་ཀྱི་ཙ་བ་ལྟ་བུར་ཅི་བའི་བཤད་སྟངས་དེ་གནའ་བུ་མོ་ནས་
ཡོད་ཏུས། འཕྲོད་བསྟེན་ཞེས་པ་དེ་ཡང་ང་ཚོ་རང་གི་རིག་གཞུང་གི་འགྲོས་དང་
མཐུན་པའི་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན་པར་སྟུམ།

འོ་ན། འཕྲོད་བསྟེན་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། རང་གི་ལྷན་པོམས་ཀྱི་
བདེ་ཐང་ལ་འཕྲོད་པའི་ཟས་དང་བྱ་སྟོད་བསྟེན་པ་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་ཟེར་གྱི་རེད།
ད་ལྟའི་དུས་སུ་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནད་དོན་འདི་ང་ཚོས་ངེས་པར་དུ་སྤྱིང་དགོས་
པའི་དོན་དག་ཅིག་ཏུ་ཆགས་དོན་ཡང་། མ་གཞི་ནད་ཀྱིས་གཙུག་བ་ནི་འགོ་བ་མའི་
སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྤར་ནས་ཡོད་བསྟེན་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་སྤྱི་ཚོགས་ལ་
འགྱུར་བ་རབ་དང་རིམ་པར་སོང་སྟེ། འགྲིམ་འབྲུལ་སྐབས་བདེ་ཏུ་གྱུར་ཏེ་ང་ཚོ་
སྤྱི་རིལ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་རྗེ་ཆེར་འགོ་བཞེན་པའི་སྐབས་འདིར། ང་
ཚོས་སྟོན་ཆད་ངོ་མི་ཤེས་པའི་ནད་ཀྱི་རིགས་འཛིགས་སུ་བྱང་བ་མང་པོ་ཞིག་ང་

ཚོའི་མི་རིགས་འདིའི་ནང་སྤང་ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱིན་པའི་ཚུལ་ནི། ཞིབ་
འཇུག་པ་དང་དེའི་སྒྲིག་པ་ནམས་ཀྱིས་བཤད་དང་ཤོད་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་རེད།

འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནད་དོན་བཤད་ཡོང་དུས། ང་ཚོའི་གསེབ་བ་རིག་
པའི་ནང་དུ། ནད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཟེར་ན་ཆོག །ནད་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་ཟེར་
ནའང་ཆོག །ཡང་ན་ནད་ཇི་ལྟར་གསེབ་པའི་ཚུལ་ཟེར་ནའང་ཆོག་སྟེ། དེ་ལ་ཟས་
དང་། སྦྱོང་ལམ། སྤྲུལ། དཔུང་བཅས་བཞིའི་ཐོག་ནས་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེའི་ནང་ནས་ད་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སྤང་ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟར་བྱས་
ཀྱིན་པའི་འཛིགས་སུ་རུང་བའི་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚ་བ་ནི། ཟས་དང་སྦྱོང་ལམ་
གཉིས་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

ང་ཚོའི་སྤྱན་ཆད་ཀྱི་ཟས་སྦྱོང་དང་། ད་ལྟའི་ཟས་སྦྱོང་མི་འདྲ་བའི་བྱང་
པར་ཅི་ཞེ་ན། ང་ཚོ་བོད་པ་འཕྲུང་བཞིན་པའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་འཛིགས་ཉེན་འདི་
ནི། ཚ་བའི་ཆ་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་དཔུང་པ་
གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་ཞིག་
གི་མིག་ལམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕྱུར་བ་དང་། སྲིད་དོན་པ་ཞིག་གི་མིག་ལམ་གྱི་
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕྱུར་བ། གསེབ་རིག་པ་ཞིག་གི་མིག་ལམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕྱུར་བ་
སོགས་ནི་ངོ་བོ་དང་ནམ་པ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་གླིང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།
དེ་དག་ལས་གསེབ་རིག་པ་ཞིག་གི་མིག་ལམ་གྱི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
གང་འདྲ་རེད་ཅེ་ན། ང་ཚོས་“དེང་རབས་ཅན་”ཞེས་པའི་མིང་གིས་འབོད་ཀྱིན་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕོ་འཕྱུར་ཆེན་པོ་འདི་ལ་གསེབ་རིག་པ་ཚོའི་མིག་གིས་བལྟས་
ཆོ། ནད་ཀྱི་རིགས་སྤར་མེད་པ་ལྷ་ཚོགས་སུ་བྱས་ཏེ་སོང་ལྟེ་ཤིན་ཏུ་ཉེན་ཆབས་

ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་རབ་དང་རིམ་པར་འབྱུང་གི་ཡོད་པར་འདུག །

དེའི་ཕྱིར་ན། དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ནས་ངས་དཔེ་ཆ་ཞིག་
མཆོམས་སྦྱར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། དཔེ་ཆ་དེ་ནི་རྒྱའི་མཁས་པ་ལུའུ་ཀྲའོ་ཏུ་(刘招华)ཞེས་
པས་བཅམས་པ་ཞིག་སྟེ། ད་རུང་བོད་ཡིག་ཏུ་འགྱུར་མི་འདུག །དཔེ་ཆ་དེའི་མིང་
ལ་རྒྱ་སྐད་ཏུ་«我的凉山兄弟»དང་། བོད་སྐད་ཏུ་«ང་ཡི་ལང་ཁྲན་སྤུན་ལྷ»ཟེར་བ་
རེད། དེ་བ་དེའི་ནང་རྒྱའི་མཁས་པ་ཁོང་གི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལང་
ཁྲན་དབྱིས་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱུལ་གྱི་ས་ཆར་ཐེབས་ནས། ལོ་ངོ་ལྷན་རིང་གི་བར་
དབྱིས་རིགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་པ་རེད།
དེའི་ནང་ཏུ་གཙོ་བོ་ད་ལྟོ་འི་སྤྱི་ཚོགས་འཕོ་འགྱུར་ཆེན་པོ་འདིའི་རྒྱབ་ཕྱོངས་འོག་
ཏུ། དབྱིས་རིགས་ནི་ཉལ་ཐ་དང་ཨེ་ཇིའི་ནད་གཞིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་རྒྱས་པས་པལ་
ཆར་ཅ་སྟོངས་ལ་འགོ་བའི་ཉེན་ཁར་རྒྱུད་པའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་ཕྱིན་པ་
ཞིག་གནང་འདུག །

དེའི་ཕྱིར་དེ་རིང་གི་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ནས་ངས་དཔེ་ཆ་དེ་མཆོམས་
སྦྱར་བྱས་པ་ལགས་ན། རྒྱ་ཡིག་ཤེས་མཁན་ནམས་ཀྱིས་དེ་ལ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་རྒྱའི་
རེ་བ་ཡོད། གལ་ཏེ་དུས་དང་གནས་སྐབས་སྤྱིན་ན་བོད་ཡིག་ལ་བསྐྱུར་གལ་ཆེ་
སྟམ། དེའི་ནང་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་ཚུལ་འཕྲོད་བསྟེན་རྒྱུང་པའི་ངོས་ནས་མ་
སྟངས་བར། མི་རིགས་ཤིག་གི་ཁྲོད་ནད་ཀྱི་འཛིགས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཅ་བ་
ནི། སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱི་དོན་གྱི་འགྱུར་
བ་སོགས་ཏེ། མདོར་ན་སྤྱོད་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ལ་གནས་མ་ཡིན་པའི་འཕོ་འགྱུར་ཞིག་
བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་འཛིགས་ཉེན་བྱུང་བའི་སྐོར་ཞིབ་ཅིང་ཕྱ་

བ་མིས་འདུག །

དངོས་གནས་བྱས་ན། ཅ་བའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་འཕྲོད་བརྟེན་ལ་དོ་སྣང་
བྱེད་དགོས་དོན་ནི། རང་རེའི་མི་རིགས་ལ་བདེ་ཐང་གི་འཛིགས་ཉེན་བྱུང་སྟེ།
འགོས་ནད་ཚབས་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་བྱུང་ཉེ་བུ་རུ་གྱུར་ཆོ། ང་ཚོའི་ཚོས་དང་རིག་གནས་
ལ་སོགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་སྟོངས་འགོ་གི་རེད། འགོས་ནད་ཚབས་ཆེན་ཞིག་
གིས་མི་རིགས་ཅ་སྟོངས་སུ་འགོ་ཉེན་བྱུང་སྐབས། ང་ཚོས་ཚོས་དང་རིག་གནས་
དཔལ་ཡོན། སྲིད་དོན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅི་ཅམ་སླེང་ཡང་སྟོང་པ་རེད། ཅ་
བའི་ཅ་བ་ནི་ང་ཚོའི་ཆོ་སྤྲུལ་རུ་གནས་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་རེད། དེ་ཕྱིར་ང་ཚོར་
བདེ་ཐང་གི་ལྷན་པོ་ཞིག་ཡོད་རྒྱ་ནི་འཛིག་ཉེན་རུ་འཚོ་བའི་ཅ་བ་ཆགས་ཡོད།

གནའ་བོའི་རུས་སུ་ང་ཚོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཞན་དང་འབྲེལ་འདྲིས་གྱི་གོ་
སྐབས་ཉུང་བ་དང་། རི་མཚོ་ས་གཙང་ན་བསྐད་ཡོད་པ། ནམ་རྒྱུན་མི་གཞན་
དང་འགྲོགས་འདྲིས་མེད་པ་རེད། སྐབས་དེར་ཡང་སྤྱིར་མ་ཞི་བའི་ནད་ལ་སོགས་
ཡོད་ངེས་ཀྱང་། འགོས་ནད་ཚབས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་དང་དེ་རྒྱ་བྱུང་ཉེ་བུ་འགོ་བའི་
སྐབས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་གི་རེད། དེ་ཉུང་བའི་ཁྱེད་གྱིས་དེའི་ཐད་ང་ཚོའི་མི་རིགས་
འདིར་འཛིགས་ཉེན་གྱི་སེམས་ཁམས་བྱུང་མེད་པ་རེད། སྲིད་དོན་གྱི་བྱུང་ཁོངས་
ནས་ཡིན་ན་འདྲ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་བྱུང་ཁོངས་ནས་ཡིན་ན་འདྲ་སྟེ། སྤྱིར་ང་ཚོའི་
མི་རིགས་འདི་ལ་འཛིགས་ཉེན་གྱི་སེམས་ཁམས་མི་འདུག །

འཛིགས་ཉེན་གྱི་སེམས་ཁམས་ཤིག་མེད་ན། དེར་སང་“དཔལ་ཡོན་”རུ་སྒྲོ་
བཀྲགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕོ་འཕྱུར་ཆེན་པོ་འདིའི་ཁྲོད་རུ། མི་རྣམས་ནི་སྤྱིགས་
བཞི་དག་བཞིས་བསྐྱར་བའི་གནས་སྟངས་འོག་ཡོད་པས། བདེ་ཐང་གི་གནས་

ཚུལ་ཡང་སྟོགས་བཞི་དག་བཞིས་བསྐྱར་ཡོད་པ་རེད། རིག་གནས་དཔལ་ཡོན་གང་དང་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདྲ་། མི་སྐྱེར་གྱི་གདམ་ག་དང་། རང་དབང་གི་ལམ་ཁ་གཙུག་པོར་འཛིན་པའི་འཆོ་བ་ནི། སྟོགས་བཞི་དག་བཞིས་བསྐྱར་པའི་འཆོ་བ་རོལ་སྒྲངས་ཤིག་ཡིན་ཟེར་ཆོག །དེའི་ཕྱིར་ང་ཚོར་འཕྲོད་བཞེན་སྟོགས་ཀྱི་ཐད་ནས་འཛིགས་ཉེན་གྱི་སེམས་ཁམས་མེད་པ་དེས། ང་ཚོ་ཅ་མེད་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་བཟོ་སྲིད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྟོན་ཆད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ང་ཚོའི་ཡུལ་འདྲིར་འགོས་ནད་ཆབས་ཆེན་བྱུང་བ་དགོན་པའི་དབང་གིས། དེར་འཛིགས་ཉེན་ཆེ་བའི་བག་ཆགས་ནི་མི་རབས་གོང་མ་གོང་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་འཛིག་སྲོལ་མི་འདུག །

ད་ནི་ང་ཚོ་ངེས་པར་ཏུ་གཉིད་ལས་སད་དེ། ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་གྱི་སྟོགས་ནས་འཕྲོད་བཞེན་ལ་དོ་སྣང་ངེས་པར་བྱེད་དགོས་འདུག །དེ་ལ་མི་ཆ་ཆང་གིས་སྟོགས་སོ་སོ་ནས་ཤུགས་མ་བརྒྱབ་ན་ཉེན་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་འབྲད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཉེན་ཁ་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དཔེར་ན། ལུས་འབྱུང་ནད་དང་། ཞེ་རིའི་ནད་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་རྒྱ་བྱབ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ནད་འདི་དག་རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་གངས་ཆ་སྟོམས་གྱིས་ཇི་འདྲ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་དང་། གྲོང་ཚོ་རེ་རེའི་ནང་གངས་ཀྱི་ཇི་འདྲ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་སྟོགས་ལ་ང་རང་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་སྟོམ་ཚོག་གང་ཡང་མེད་ནའང་། འབྲེལ་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། ད་ལྟའི་གནས་སྒྲངས་འདི་ལྟར་ཟུ་མཐུད་སོང་ན། ལོ་བརྒྱ་ཁ་ཉི་ཤུ་ཞིག་ནས་བོད་རིགས་པལ་ཆེར་ཅ་སྟོངས་སུ་འགྲོ་སྲིད་པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པར་འདུག་པས། ང་ཚོའི་མི་རིགས་དེ་འདྲའི་ཉེན་ཁ་ཞིག་ལ་འབྲད་གྱི་ཡོད་པ་ཏན་ཏན་རེད།

དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་དབང་གིས། ཀུན་གྱིས་རྣམས་པ་རེ་འདོན་དགོས་ངེས་ཀྱང་
མི་སོ་སོའི་རྣམས་པ་མི་འདྲ་བ་རེད། རང་རང་གི་བྱང་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་རྣམས་པ་
འདོན་སྤངས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་རེད། ང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། དེ་འདྲའི་འཕྲོད་བསྟེན་
གྱི་འཇིགས་ཉེན་དེ་བརྒྱུ་ཐབས་གྱི་ཐད་རྣམས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་
ཅིག་མ་རེད། གཙོ་བོ་ངག་ཐོག་ནས་ཀུན་གྱིས་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྤངས་དགོས་ཚུལ་
རེ་བསྒྲགས་རྒྱ་ཙམ་ལས་རྣམས་པ་གཞན་མི་འདུག །

འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྤངས་བྱེད་མཁན་གྱི་དབྱང་ཁག་འདིའི་ནང་དུ། འབྲེལ་
ཡོད་ཆེད་ལས་པ་དང་། དང་སྒྲངས་པ་ཁ་ཤས་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོད་པར་བྲུ་སྒྲུལ་
སོགས་ཚོས་པའི་ལྟེ་ཡིན་ན་འདྲ། ཙམ་པ་པོའི་ལྟེ་ཡིན་ནང་འདྲ། ཆོང་པའི་ལྟེ་
ཡིན་ནང་འདྲ། སྤྱིད་དོན་པའི་ལྟེ་ཡིན་ནང་འདྲ་ཐམས་ཅད་ཞུགས་དགོས་
པར་འདུག འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་དོན་དག་ནི་ལས་རིགས་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་འཇིག་
ཉེན་སྤྱིའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་དུས། ལས་རིགས་སོ་སོའི་ཁྲོད་གྱི་མི་ཐམས་ཅད་
གྱིས་འདིའི་ཐད་དོ་སྤངས་བྱེད་རྒྱར་འབོད་སྒྲུལ་ཞུས་པ་ཡིན།

དེ་མ་གཏོགས་བྱེ་བྲག་རྒྱ་ཁེ་རིའི་ནད་དང་། ལུས་འབྲུའི་ནད་སོགས་རི་
ལྟར་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་དང་། དེ་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་སོགས་ནི་ཆེད་ལས་པའི་
ངག་ལ་ཉན་རྒྱ་མ་གཏོགས། ང་ཚོས་གང་བྱུང་དུ་བཤད་པོད་གྱི་མ་རེད། ངས་
དེ་ཐད་གང་ཡང་མི་ཤེས་པས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བཤད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད། མི་
ཤེས་བཞིན་དུ་དྲིལ་སྒྲིག་བྱེད་པ་ལས་ཁ་རྒྱ་རྒྱ་བཟུང་ན་ཡག་ཤོས་ཡིན་པ་རེད།

གཙོ་བོ་ཀུན་གྱིས་འདི་ལ་དོ་སྤངས་ཡོད་དགོས་པ་དང་། དོ་སྤངས་མ་བྱས་ན་
ང་ཚོ་འཇིགས་ཉེན་ལ་འཕྲད་གྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ནི་གསལ་ཐག་ཆོད་རེད།

ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཞིབ་འཇུག་པ་ཞིག་ཆབ་མདོ་རུ་ལོ་མང་པོར་བསྐད་དེ། ཕྱིར་འགྲོ་ཁར་
 གྲོགས་པོ་བོད་རིགས་ཤིག་ལ་ཁ་བརྟེན་འདི་འདྲ་བྱས་འདུག་ཀྱིང་ཅག་གི་མི་རིགས་
 འདིས་ཚོས་དང་རིག་གནས་ཤོད་གྱི་འདུག །ཡག་པོ་རེད། རྒྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཤོད་
 གྱི་འདུག །ཡག་པོ་རེད། འོན་ཏེ་ངས་བལྟས་ན་བྱེད་ཚོའི་མི་རིགས་འདི་ཨེ་ཇིའི་
 བད་གྱིས་ཆར་སྤྲིད་གྱི་རེད། རྒྱ་མཚན་གང་རེད་ཅེ་ན། ངས་ཨ་ལྷོ་རི་ཁའི་ས་ཆར་
 ལོ་མང་པོར་ལས་ཀ་སྤྱབ་པ་ཡིན། ས་ཆ་དེ་རུ་བད་འདིའི་གནོད་པ་འབྱུང་སྟངས་
 དང་། ས་ཆ་དེའི་འཚོ་བའི་གོམས་གཤིས། གཙང་སྤྱོད་བསྟེན་ལ་ལྟ་སྟངས་
 སོགས་དང་། བྱེད་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཏ་ཅང་འདྲ་བོ་རེད་ཅེས་སྐད་ཆ་བཤད་པ་
 རེད། སྐད་ཆ་དེ་ནི་ང་ཚོའི་ད་ལྟའི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་
 སྟོན་ཚིག་བཞོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཏུས། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔྱད་
 རྒྱུ་འདིའི་ནང་ལས་རིགས་སོ་སོའི་མི་རྒྱལ་ཞུགས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་འདུག །

ཡིན་ན་ཡང་། བྱེ་བྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཐད་ཆེད་ལས་པའི་ངག་ལ་ཉན་
 དགོས་པ་མ་གཏོགས། བད་ཇི་ལྟར་འགོག་དགོས་པ་དང་། བད་ལ་དོ་སྣང་ཇི་
 ལྟར་བྱེད་དགོས་ཚུལ་སོགས་ནི། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་ཅམ་
 ཁ་ལ་ཁྱར་ཏེ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་དང་ལམ་ལུགས་སྟོལ་མེད་པ་བྱས་ན་ཙ་བ་ཉིད་
 བས་འགྲིག་གི་མ་རེད། དེས་པར་རུ་ཆེད་ལས་པའི་གསུང་ལྟར་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་
 གཟབ་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

ཡང་བཤད་ན། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི། གཅིག་ན་གང་ཟག་སྒྲེར་
 དང་ཚྭ་གས་པའི་ནམ་རྒྱན་གྱི་ནར་མའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེལ་བར་མ་ཟད།
 རྒྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་དང་། རྩོད་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཀྱང་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་མ་ལག་

དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས། འདི་ལ་སྟོགས་ཕྱར་སོ་སོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་ཆད་ལྡན་བྱས་
 ཏེ། ལྟ་བུའི་ལྡན་པ་དང་རྣམ་གཞག་ལྡན་པའི་དབྱེད་ཚུལ་དང་རྟུལ་དེབ་སོགས་
 འདོན་སྤྱད་ན་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་རེད།

“མི་ཤེས་པ་ནི་ལྟར་བ་འབྱུང་བའི་སྟོ་གསུངས་པ་རེད། གནད་དོན་གང་
 དང་ཡིན་ཅུང་། རང་ཆོད་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་དང་སྟོངས་པ་ལ་སྟུག་ཡོད་ཅུས། ཐོག་
 མར་རང་ཆོས་སེལ་དགོས་རྒྱ་ནི་མི་ཤེས་པའི་སྟོངས་པ་དེ་རེད། འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་
 གནས་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས། རང་གི་སྟོག་ལ་འཇིགས་ཉེན་གང་འདྲ་
 ཡོང་གི་ཡོད་ཚུལ་ཤེས་རྒྱ་ནི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེའི་ཕྱིར་འདིའི་ཐད་སྟོ་
 སྟོ་འབྲེད་སྤྱད་པའི་རིག་ཐང་ཅན་གྱི་བཅའ་མས་ཆོས་འཕྱུད་རྒྱ་དེ་ཡང་ནད་འདི་
 འགོག་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །

ར་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། ཨི་འགོག་རང་འདུན་པ་ཀན་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ་
 དང་། ལྟ་སའི་ཨི་འགོག་པ་ཉི་མ་ཆེ་རིང་སོགས་ཨི་འགོག་རང་འདུན་པ་མང་པོ་
 ཞིག་ལ་ཁ་བརྟེན་བྱེད་ཆུང་ཡོད། ཁ་བརྟེན་ཁྲོད་ནས་འཇིགས་ཉེན་རབ་དང་རིམ་
 པ་སོས་ཆུང་། ཡིན་ན་ཡང་། སོ་སོ་ནི་གྲ་པ་གྲ་རྒྱུད་དང་སྟོབ་གཉེར་པ་དཔུས་མ་
 ཞིག་ཡིན་པས། དེ་འགོག་པའི་ཐད་རྟུལ་པ་གང་ཡང་འདོན་སྤྱད་མ་སོང་། གང་
 ལྟར་ཁོང་རྣམ་པས་དངོས་གནས་དྲང་གནས་ལྟག་བསམ་སྟོན་མེད་ཀྱིས། ས་
 སྟོགས་སོ་སོ་ནས་བོད་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་ཐད་ཕྱག་ལས་སྤྱད་བཞིན་པར་སྟོང་ཁོང་
 རྟུལ་པའི་གཏིང་ནས་སྟགས་རྩེ་ཆེ་ལྷ་ཡི་ཡོད།

འདི་ནི་གངས་སྟག་རྒྱལ་གྱིས་ཡི་གེར་ཐབ་པ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་བཤད་ཟུ་ཚོའི་འགན་འཁུ་གཞན་ཞིག །

—— ཕུ་ལོ་2018ལོའི་ཟླ6ཚེས15ཉིན་རྫོང་གཞན་སྟོང་བཟོ་སྒྲིང་ཐེངས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྒྲིང་ཁྲུས་པ།

དཔལ་ལྷན་རྫོང་པའི་གདན་ས་སོ་སོ་ནས་ཕེབས་པའི་སླ་སྤྱལ་དག་གི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་པ་དང་། སློབ་གཉེར་པ་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་བཤད་ཟུ་གཞན་དང་གཞན་ནས་ཕེབས་པའི་དག་གི་བཤེས་གཉེན་རྣམ་པ་དང་། སློབ་གཉེར་པ་རྣམ་པ་ལ་ཐོག་མར་བཀའ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཁྲུས་ཀྱི་ཡིན། (ཐལ་མོ་རྟེན་སྒྲི།)

ད་རེས་གཞན་སྟོང་བཟོ་སྒྲིང་ཐེངས་བཅུ་གསུམ་པ་འཚོགས་པའི་དུས་འདིར། གཞན་སྟོང་བཟོ་སྒྲིང་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་དག་གིས་ལགས་ཀྱིས་ང་ལ་འདིའི་ཐོག་དུ་ཡོང་རོགས་ཞེས་རེ་བ་བརྒྱབ་པས། ཁོང་གི་རེ་བ་དེ་བརྒྱུ་མ་རུས་པར་ཡོང་ཁུལ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་རིང་བྲིད་རྣམ་པས་སླ་ཚོགས་ཆེན་པོ་ཐུངས་སོང་། དུས་ཚོད་ཀྱང་མང་པོ་འགོར་སོང་བས། ངས་སྐད་ཆ་མདོར་བསྟུས་ཤིག་ལྟ་ཐབས་ལ་འབད་ཀྱི་ཡིན།

གཅིག །རྫོང་པས་ཡིག་ཆའི་མཐའ་དབྱེད་ཚོམ་གལ་ཆེ་ཆུལ།

ངའི་སྐད་ཆ་དག་ནི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། སློབ་གསོ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན། ང་

ཆོ་ཐམས་ཅད་གཞུང་ལུགས་ལ་སློབ་གཉེར་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲིག་ཡིན་ཏུས། རིག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་སོ་སོའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན། རས་ལྟ་ཚུལ་གང་ལུས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ང་མི་སྐྱེར་ཞིག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཆབ་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། གཞན་པའི་ཆོགས་སྡེ་སུ་གང་གི་ཡང་ཆབ་བྱེད་ལུས་ཀྱི་མ་རེད། མི་སྐྱེར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ནི་མི་སྐྱེར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ཏུས། དེ་ལ་ནོར་འབྲུལ་འབྲུང་བའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གལ་ཏེ་གང་སྐྱས་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་དུ་ནམ་པ་ཆོས་དབྱེད་པའི་གཞིར་བདམ་འོས་པ་རེ་བྱུང་ནི་དེ་དབྱེད་གཞིར་འཛིན་ཆོག་ཅིང་། རྒྱ་མཚན་མེད་པ་དང་། ཆོ་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ན་ནི། དེ་ག་རང་བྱས་ནས་སྤང་མེད་ཏུ་གཡུག་བཞག་ན་འགྲིག །དེ་ལ་ངས་པར་བདག་པོ་རྒྱག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད།

དེ་རིང་ཐོག་མར་ཁྱེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་གཅིག་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ད་རེས་གཞན་སྟོང་བཤོ་སྤོང་ཆེན་མོ་ཐེངས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། མདང་དགུང་གི་མཚན་ལུང་དམ་བཅའི་ཐོག་ལ་ང་རང་ཡང་ཞུགས་རྒྱུའི་སྐལ་བ་བྱུང་བ་རེད། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོར་སྤང་ནི། དམ་བཅའ་བ་ནམས་ཡིན་ན་འདྲ། རྒྱགས་གསལ་གཏོང་མཁན་ནམས་ཡིན་ན་འདྲ་འདྲ་ཉི། ལོ་གཞོན་དེ་དག་ཀྱང་ལ་རིགས་ལམ་གྱི་འགྲོ་སྤངས་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་ཆགས་འདུག་པས། དངོས་གནས་དྲང་གནས་དགའ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

སྤྱིར་ང་ཆོ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བསྟན་པ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ནམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཏུས། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ནི། བསྐྱམས་བྱུང་གི་སྒོ་མ་ཐོབ་པའི་ང་ཆོ་སྤྱོ་པོ་རང་ག་བ་ནམས་ལ་མཚོན་ན། རེས་པ་རྟེན་

པའི་ལམ་གཙུག་པོ་བསམ་བྱུང་གི་སྒོ་མ་གཏོགས་གཞན་བཞོལ་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་
སྟེ།

འོ་ན། བསམ་བྱུང་གི་སྒོ་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་དགོས་པ་རེད། བསམ་
བྱུང་གི་སྒོས་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་རྟེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་རེད་ཅེ་ན། རིགས་པ་བཞི་འགྲོ་ནས་
དབྱེད་པ་བཏང་སྟེ་ངེས་པ་རྟེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས། སྒོ་བ་གཉེར་པ་མང་པོ་ཚྭ་གས་
གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས། ཕན་ཚུན་བཤོ་སྤོང་དང་། རྟོགས་སྤོང་། རྟོགས་དབྱེད།
དགག་སྒྲུབ་སོགས་གནང་ན། དེ་ནི་ང་ཚོས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་
བསམ་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་ངེས་པ་རྟེན་པའི་རྒྱུན་ཡག་ཤོས་ཡིན་ཚུལ་བཤད་མ་དགོས་
པ་ལྟ་བུ་རེད།

སྤྱིར་བཏང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་བ་ཙོག་པར་མཆོན་ན། མདོ་ཚྭ་གས་ནས་
འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་དང་། འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྩལ་
ཏུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་པལ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱེད་སྤྱེད་གས་
ནས་དཔལ་ལྷན་ཏུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྤྱིར་བ་ཡན་ལག་ཏུ་གི་ཉམས་ལེན་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པ་གནང་མཁན་གྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན་ཏུས། དེ་ཉིད་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
སྤྱི་འཛུགས་ཀྱི་ནང་ཏུ་བཞག་ཆོ། གལ་གནད་ཆེ་རྒྱུ་ཅི་འདྲ་ཡིན་པའི་སྒོར་སོགས་
ངས་ཁྱེད་ནམ་པར་ཞུ་ལྟུང་བྱས་ན། སངས་རྒྱལ་ལ་ཤུ་རེའི་བྱས་ཀྱི་ཁ་བསྐྱེད་པའི་
དཔེ་ཏུ་འབྱུར་འགྲོ་ཡི་རེད། གོང་ཏུ་ཁོང་ནམ་པས་ཀྱང་དེའི་སྒོར་མང་པོ་གསུངས་
སོང་བས་ད་ང་ལ་མང་པོ་ཞུ་རྒྱ་མེད།

ཡིན་ན་ཡང་། ང་ལ་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཞུ་རྒྱ་ཡོད། གཅིག་བྱས་ན་ངའི་
བསམ་ཚུལ་དེ་སྤྱེད་པའི་སྤྱེད་སྤྱེད་སོགས་ཁོ་ན་ཞིག་ཡིན་སྟེད་ལ། མ་གྲུས་པ་ཞིག་

དུ་ཡང་ཆགས་སྲིད་ཀྱི་རེད། ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་འདོད་བྱུང་སོང་། སྤྱིར་རྩོམ་པོ་དང་
 ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཁག་ཐམས་ཅད་བཤད་སྟུབ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བ་རྒྱུད་རྒྱུད་ཡིན་པས།
 བཤད་སྟུབ་བྱུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཆོས་རྒྱུད་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཐམས་
 ཅད་བཤད་པའི་བརྟན་པ་དང་སྟུབ་པའི་བརྟན་པ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་ནས་ཡོང་བ་
 ཤ་སྟག་རེད། འོན་ཀྱང་། སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་དེ་ལ་ཆལ་འདོན་སྤངས་མི་
 འདྲ་བའི་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་ཡོད་དེ། ཆོས་རྒྱུད་ལ་ལས་སྟུབ་པའི་བརྟན་
 པ་ཆལ་དུ་བཏོན་ཞིང་། ཆོས་རྒྱུད་འགའ་རེས་བཤད་པའི་བརྟན་པ་ཆལ་དུ་བཏོན་
 ཡོད་པར་སྤང་བས། ཆལ་འདོན་སྤངས་ཀྱི་ཆ་ལ་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་རེ་ཡོད་པར་
 ལྟ་། དེས་ན་མ་འོངས་པར་ཡང་རང་རང་གི་ལུགས་དང་བྱུང་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་དེ་
 གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་རྒྱ་རེད་སྟུང་ཀྱི་འདུག །དེ་གཅིག་ཡིན།

གཉིས་སྟུ། ངས་ད་རེས་ལྟ་འདོད་པ་གཙོ་བོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱིད་རྣམ་
 པས་འདི་ལྟར་བཟོ་སྒྲིང་འཆོགས་ཤིང་ཚུད་ལྷ་བཅུགས་ཏེ། མཚན་ཉིད་བཤད་ལྷ་
 ཁག་སོ་སོ་ནས་སྟོབ་གཉེར་གནང་བཞིན་འདུག །འདི་ལྟ་མཐུད་དུ་ཡར་རྒྱས་སྟུ་
 འཕྲོ་བ་ལ། ད་ཅུང་མཐུན་རྒྱུན་གཅིག་ནི་རྩོམ་པའི་རང་ལུགས་རེས་ཤིང་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་གཏིང་དཔོག་པའི་དགེ་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས། རང་གི་ལུགས་གཞིར་བབྱུང་
 བའི་«མཐའ་དཔྱད»གང་རྒྱས་རྒྱས་རེ་ཚོམ་སྟབ་ན་ཏུ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོད་པར་སྟུང་།

དགེ་བཤེས་དྲག་གས་དང་། དཔེ་ཆ་བ་དྲག་གས། སྟོབ་གཉེར་པ་དྲག་
 གས་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལུགས་
 ཀྱི་གཞི་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུའི་རྩོམ་ལ་གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལེན་སྟབ་
 ཀྱི་ཡོད་རེས་རེད། རེད་དེ། སྟོབ་གཉེར་པ་ལས་དང་པོ་བཞིག་ཐོག་མར་ཚུད་

གྲུ་ལ་འདུག་པའི་སྐབས་སུ«མཐའ་དཔྱད»ཞིབ་ཚགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ཆུ་ནི་ཤིན་
ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟེ། «མཐའ་དཔྱད»ཞིབ་ཚགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་ཆོ།
དེ་ནི་ཚོད་གྲུ་ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་མཐུན་ཆུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་འདུག །

ནམ་ཞིག །དངོས་གནང་དང་གནས་གཞན་དྲིང་མི་འཛིག་པའི་སློ་སྟོབས་
ཉིད་ཅིང་ནམ་དཔྱད་ཆེན་པོ་ཆགས་ཚར་ན། «མཐའ་དཔྱད»ཟེར་བ་ནི། སོ་སོའི་
ཤེས་རབ་ཉིད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་གཞུང་དོན་ཟབ་མོར་བསྟོན་བྱེད་
ཀྱི་ཟམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། སྐབས་དེར་དེ་འདྲའི་གལ་ཆེན་ཞིག་མིན་པར་ཆགས་
སྲིད་ལ། དེ་དུས་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་གལ་ཆེན་དུ་ཅི་དགོས་ངེས་རེད། འོན་ཀྱང་
དང་པོའི་གནས་སྐབས་སུ། མཚན་ཉིད་བཤད་བྲལ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོབ་གཉེར་
ཡར་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བ་ལ«མཐའ་དཔྱད»རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་ཆུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་པོ་
ཡིན་པར་སྟེ། དཔེར་ན། དགེ་ལུགས་པའི་སྟོགས་ལ་ཆ་བཞག་ཆོང་། «ཡིག་
ཆའི་མཐའ་དཔྱད»དག་གི་ཚུལ་པ་པོར་རང་རང་གི་ཡིག་ཆའི་བདག་པོ་རྣམས་ཀྱི་
མཚན་བཏགས་ཡོད་ན་ཡང་། དངོས་གནས་བྱས་ན། དགེ་བཤེས་མང་པོས་གྲོས་
བསྟུར་དང་ཞིབ་དཔྱད་གནང་ནས་བཙུམས་པ་ཞིག་ཡིན་ཆོད་འདུག །

པཌ་ཆེན་ཡིག་ཆ་ལྟ་བུར་ཆ་བཞག་ན«ཡིག་ཆའི་མཐའ་དཔྱད»ལག་ནི་སློ་
གསལ་གྲིང་གི་དགེ་བཤེས་དག་གིས་ཐེངས་མང་པོར་ཁྱས་དག་བཏང་སྟེ། སྤར་
བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལས་ཅུང་འགྲིག་དང་མི་འགྲིག་བྱུང་བ་རྣམས་
ཕྱིས་སུ་བསྐྱར་བཙོས་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡིན་སོང་དུས། བྱིད་
རྣམ་པས་ཀྱང་དེ་ནི་དུས་ཆོད་ཐུང་ཐུང་ཞིག་གི་རིང་ལས་སྤྱོད་པོས་བསྐྱབ་ཆུ་ཞིག་
ཏུ་མི་ཅི་བར། རོ་ནང་ཀུན་མཁྱེན་རྟོན་པ་བཞི་ལྟ་བུར་། ཀུན་མཁྱེན་ཏཱ་ལ་

ནུ་ཐ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་དགོངས་གཞིར་བཟུང་ནས། སོ་སོའི་རང་ལུགས་དང་མཐུན་
པར་«མཐའ་དཔྱད» བཅམ་རྒྱུའམ་བསྐྱེག་རྒྱུའི་ཚུགས་སུ་ག་ལེར་དགོངས་པ་བཞེས་
རྒྱ་གལ་ཆེན་རེད་སྟེ། དེ་ནི་ཚོད་ལྷན་མཐུད་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་བའི་མཐུན་ཆེན་
དུ་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད་སྟེ། སའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ང་ལ་བྱུང་སོང་།

«མཛོད»དང་«འདུལ་བ»གཉིས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་དུ་«མཐའ་དཔྱད»
བཅམ་མི་དགོས་པར་མཐོང་སྟེ། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་པལ་མོ་ཆེས་ཀྱན་མཁྱེན་
མཚོ་སྣ་བའི་འདུལ་བ་དང་། ཆེམས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཛོད་གཉིས་གཙོ་
བོར་བཟུང་ནས་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་རེད། གཙོ་བོ་དབྱུ་པར་ཆོད་གསུམ་ལ་རང་ལུགས་
གཞིར་བཟུང་བའི་«མཐའ་དཔྱད»བཅམས་ཤིང་། དེ་ལ་དགེ་བཤེས་རྣམ་པས་གྲོས་
བཟུར་གནང་སྟེ་བཞག་བྱེན་པའི་མཆོན་ཉིད་སོགས་འགྲིག་མིན་ལ་བརྟག་ན་ཡག་
པོ་རེད་སྟེ། དེ་ཡང་ལམ་སང་པར་སྐྱོན་བྱས་ནས་བྱུང་བཅའ་དུ་གཏོང་རྒྱུ་མ་
ཡིན་པར་དབྱེད་གཞིའི་ཚུལ་དུ་བཟུང་སྟེ། དེ་ལ་རྟགས་གསལ་བཏང་། བསོ་སྒྲིང་
བྱས་ཏེ་རིམ་གྱིས་རང་ལུགས་གཞིར་བཟུང་བའི་མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། རྣམ་
གྲངས་སོགས་ཆོང་བའི་«མཐའ་དཔྱད»རེ་གྲུབ་པར་བྱས་ན། དེ་ནི་ཚོད་ལྷན་འཇུག་
པའི་གཞི་རྒྱས་ལས་དང་པོ་ཚོར་ཏེ་ཅང་གལ་ཆེན་རེད་སྟེ། འདུག །

གཉིས། སྐྱེས་བྱ་རྒྱུད་དུར་ཉེར་མཁོའི་ལྟ་བུ་བཅའ་འདོན་དགོས་དོན།

དེ་ནས་བསམ་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། དེ་རིང་འདིར་ཁོ་ནང་པའི་བཤད་ལྷན་
ཁག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་སུ་མ་ཟད། གདན་ས་གཞན་ནས་ཀྱང་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གང་ལ་གང་འཆོམ་རེ་མེད་པས་འདུག་པས། བོད་ཀྱི་ནང་པ་

སངས་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་། བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྤྱིའི་རྒྱུན་འཛིན་
མཁན་གྱི་མཁས་པ་ཚོས་སྤྲུགས་མཉམ་འཛིན་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་ལྟ་བུས་མ་གྱི་
འདུག །གཅིག་བྱས་ན། དེ་ནི་སྤྲུགས་མཉམ་འཛིན་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་མིན་
ཡང་སྤྱི་མོད། གང་ལྟར་ངས་ནི་དེའི་སྐོར་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་པ་རེ་
བཞེས་དགོས་འདུག་སྟེ་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ད་ལྟའི་ང་ཚོའི་ནི་འགྱུར་ཕྱོག་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དུས་
ཚོད་ཅིག་ཏུ་འཆོ་ཡོད་ལ། སྤྱིར་ན་འགྱུར་བ་ནི་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་རྩ་བའི་རང་
བཞིན་ཅམ་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་«བསྐྱུས་གྲུ་ཚོད་པའི་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་དུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། རྫོང་བརྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ལ་འགྱུར་བ་འགོ་བ་ནི་དངོས་པོ་རང་གི་ཚོས་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་
མ་གཏོགས་མིས་སྒོ་བྱུར་བཅོས་པ་ཞིག་མིན། འོན་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་ལ་འགྱུར་བ་
རི་ལྟར་འགོ་བའི་ཚུལ་ནི་མིས་བཅོས་པའི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་རྩ་ཚོགས་ལ་རག་ལས་པ་
ཞིག་རེད།

ཁ་སང་དེ་རིང་གི་དུས་ཚོད་འདིར། འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་སོ་སོའི་བར་ཐན་
ཚུན་གྱི་སྐད་ཆ་དང་། གནས་ཚུལ། འགོ་སྐྱབས་གོམས་སྒོལ་ཐག་རྗེ་ཉེར་སོང་། རྒྱས་
རྗེ་ལོན་དུ་སོང་བས། མི་ཚོའི་བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྐྱབས་ཀྱང་སྡོན་ཆད་དང་མི་
འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་འགོ་ཡི་ཡོད་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།

ང་ཚོ་བོད་ནི་འཛམ་གླིང་གི་མཐོ་སྐང་ཡིན་པས་འགྲིམ་འགྲུལ་སྐབས་མི་
བདེ་ས་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། རྒྱ་ཚུགས་ཟེར་བ་དང་། བན་འཕྲིན་ཟེར་བ་འདི་ལ་ནི་
བར་ཐག་མེད་པ་ཡིན་དུས། ད་ཆ་ང་ཚོ་བོད་མིའི་བསམ་སྒོ་གཏོང་སྐྱབས་དང་

འདྲ་ཤེས་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཡང་འབྲུར་བ་འགོ་དང་འགོ་བཞིན་པ་རེད། དེར་ང་ཚོ་
དགའ་ན་ཡང་འབྲུར་བ་འགོ་གི་རེད་ལ། མ་དགའ་ན་ཡང་འབྲུར་བ་འགོ་གི་རེད།
དེ་ནི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སྤྱི་ཁྱད་བསྒྲིག་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།

འོ་ན། འདི་འདྲའི་འབྲུར་ཕྱོག་མགྲོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་དང་། འབྲུར་
ཕྱོག་མགྲོགས་པའི་དུས་ཚོད་ཅིག་གི་སྐབས་སུ། ང་ཚོ་པོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་ཟུ་
ཁག་གི་ནང་ནས་མཁས་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་
མཁན་ཚོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་ལྟར་འཛིན་དགོས་པ་རེད། རང་གི་རིག་
གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཇི་ལྟར་སྟོན་འདོན་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་བརྗོད་བྱ་
ཆེན་པོ་ཞིག་དང་དྲི་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

སྤྱིར་ང་ཚོ་པོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བའི་ཕྱེ་ལ་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། ཁ་ཤས་
ཀྱིས་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉེར་དེ་ཅུ་གནང་མ་ཐུབ་རུང་། ཐུག་མཚོད་མཐུལ་
དང་། ཁ་ཉོན་བཞུས་བརྗོད། སྒྲོམ་སྒྱུབ་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩོན་ནས་སོ་སོའི་མི་
ཆོ་ལ་རིན་ཐང་ལེན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། རྗེས་སུ་ཡི་རངས་
པའི་གནས་ཡིན། ཡང་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉེར་མ་རུས། སྒྲོམ་སྒྱུབ་
ཉམས་ལེན་མ་རུས་ཀྱང་། དགོན་པ་དེ་རུ་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་སམ་བྱ་བ་མང་པོ་
བསྐབས་ཏེ། དགེ་འདུན་གཞན་མང་པོར་ཆོས་མཐུན་གྱི་ལས་སུ་འཇུག་པའི་གོ་
སྐབས་སྤུན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཏ་ཅང་ཡག་པོ་རེད། ཡང་ཁག་གཅིག་གིས་
ནི། ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གཞན་ཡང་བྱེད་གྱི་ལས་ཡོད་མོད། གཙོ་བོ་ཐོས་པ་དང་
བསམ་པ་གཉིས་ཀར་བརྩོན་ཏེ། མཁས་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་འཛིན་ཞིང་རང་གི་མི་ཆེད་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེས་ན་ད་ལྟ་ངས་ལྷ་འདྲིང་པའི་གཏམ་འདི། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མཁས་པའི་བྱ་བར་བརྟེན་ནས་རང་གི་མི་ཚའི་རིན་ཐང་མངོན་གྱུར་བྱེད་ན་འདྲིང་པའི་ཕྱི་ཚན་དེ་ལ་ལྷ་འདྲིང་པ་ཡིན། ངའི་ལྷ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་མཆན་ཉིད་རིག་པར་མཆོན་ན། འཇམ་གླིང་འདིའི་མི་རིགས་སོ་སོས་རང་རང་ལ་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཡོད། མཆན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཡོད། མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཡོད་ཟེར་ན་ཡང་། དངོས་གནས་དྲང་གནས་འཇམ་གླིང་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་སྒྲོམ་དུ་བལྟས་ན། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལ་ཙུ་ལག་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པར་འདུག་སྟེ། གཅིག་ནི་རུབ་ཕྱོགས་སུ་གནའ་བོའི་རྒྱུ་རིག་དང་རོམ་ནས་བརྒྱད་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཙུ་བ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱད་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཙུ་བ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་པར་འདུག །

མཆན་ཉིད་རིག་པ་ཟེར་བ་ཅི་ཞིག་རེད་ཅེ་ན། མཆན་ཉིད་རིག་པ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད། དངོས་པོ་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ། སྤྲོད་ལུགས་སོགས་གང་འདྲ་ཡིན་པའི་སྐོར་ལ་བརྟག་དཔྱད་གཏོང་བའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱད་པའི་ནང་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཙུ་ལག་འདི་ནི། གང་ཟག་གཅིག་གིས་ཐོག་མ་ནས་རྣམ་གཞག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསལ་བར་བཤད་ཟིན་པའམ། རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བར་བསྟན་ཟིན་པ་མ་གཏོགས། རྗེས་སུ་དེ་ལ་ཁ་སྦྱོན་དང་གསར་གཏོད་སོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཡོང་བ་ཞིག་རེད་དམ་ཞེ་ན། མ་རེད་སྟམ་གྱི་འདུག །སྤྱིར་སངས་

རྒྱལ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་གསུང་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོས་ཐམས་ཅད་བསྟན་
ཡོད་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་སྟངས་ཤིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་དང་ཚོས་ཁས་ལེན་
ཚོག་ལ། འོན་ལ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཡང་སྲིད་ཀྱི་རེད།

འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བྱང་རབས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་
ན། སངས་རྒྱལ་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཙུ་བའི་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བཙུག་ལག་ཅིག་
བསྟན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་ལས་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་མེད་སྒྲིབ་མཁས་
པའི་དབང་པོ་མང་པོ་བྱོན་ནས་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཞིབ་ཅིང་སྤྲོ་བར་བཀྲལ་
ཏེ། ག་རྒྱུ་རྒྱལ་དང་རྒྱུ་ཞིབ་ཏུ་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་ན། ཏུས་ད་ལྟའི་
བར་གྱི་དང་ཚོའི་རིག་གནས་ཀྱི་སྒྲིབ་རྒྱུ་དེ་ཡང་ཙུ་བ་གཅིག་ལས་ཡལ་ག་ལྟ་ཚོགས་
སྒྲིབ་ནས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

དེས་ན་ད་ལྟ་ཅག་གི་ཏུས་ཚོད་འདིར་སྒྲིབས་ཏུས་སུ། དང་ཚོས་ཀྱང་རིག་
གནས་འདིའི་ནང་ནས་དེང་གི་ཡུལ་ཏུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་མཐུན་རྒྱ་གཞིར་
བཟུང་སྟེ། དགོངས་པ་སྒྲིབ་འདོན་དང་། རྒྱལ་བཙུག་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱ་ཤིན་
ཏུ་གཤམ་ཆེན་པོ་རེད་སྟེ་མ་གྱི་འདུག །དཔེར་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པ་དར་
ས་གཙོ་བོ་རྒྱ་གར་བྱང་སྒྲིབས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གར་བྱང་སྒྲིབས་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་བསྟན་པ་སྒྲིབ་མར་དར་བའི་སྐབས་སུའང་། བྱང་རབས་གཞིར་བཞག་ན།
རྒྱ་གར་ཡུལ་དབྱས་ནས་བྱང་བའི་ནང་པའི་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བཙུག་དང་། ལུ་སྒྲིབས་པར་སིག་
ནས་བྱང་བའི་ཤེས་རིག་དང་། ཡོ་རོབ་སྒྲིབ་རིག་ནས་ཞེ་ལེག་ཟན་སྟེ་ཀྱི་དམག་
སྒྲིབས་པ་དང་ལྟན་ཏུ་སྒྲིབ་རིག་པའི་གཙུག་ལག་རིག་བྱེད་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་དེར་
དར་བ་སྒྲིབས་པ་ཆུང་ཆུང་འདྲིས་ཏེ་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་

ལྟ་བུ་ཞིག་རེད།

དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟའི་དུས་འདིར། ང་ཚོས་ཀྱང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ཤེས་རིག་དར་འཕེལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་མིག་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། རང་གི་རིག་གནས་ལས་རིན་ཐང་གསར་པ་བསྐྱར་དུ་སྡོག་འདོན་བྱེད་པའི་སློ་བློས་དང་ཤེས་རབ་བརྟུར་དགོས་ཀྱི་འདུག་སྟེ། ཐབས་གང་གིས་ཞེ་ན། ང་ཚོ་པོད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱུད་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་སྒྲུ་ཁག་གང་ཡིན་ན་ཁྱད་མི་འདུག །དེ་དག་གི་ནང་ནས་སློབ་གཉེར་པ་ཡག་ཤོས་དང་དཔེ་ཆ་པ་དྲག་ཤོས་ཚོས། དེང་དུས་ཀྱི་རིག་གནས་ཟེར་ན་འདྲ། གཙོ་བོ་རྒྱབ་སྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་བཅའ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ལ་གོ་ཐོས་བསགས་ནས་དེ་ཉ་གོ་བར་བྱེད་རྒྱ་ཤིན་དུ་གལ་ཆེན་རེད་སྟེ།

དེ་རིང་གི་དུས་ཀྱི་འཛམ་གླིང་འདི་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རང་གི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། སྤྱིར་མི་རིགས་རང་རང་ལ་སོ་སོའི་རིག་གནས་དར་ཞིང་། རིག་གནས་དེ་དང་དེའི་སྒོལ་རྒྱུན་ཁྲོད་རང་རང་སོ་སོ་གནས་ཡོད་ན་ཡང་། འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་དཔལ་ཡོན་གྱི་སློམ་ནི་རྒྱབ་སྟོགས་རིག་གནས་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀྱབ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་བརྒྱབ་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་མི་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་གི་རིང་། རྒྱུ་ཁབ་རྒྱུ་ལྷོ་བོ་ལྷོ་བོ་དམག་འབྲུག་ཅུང་ཟད་རེ་བྱུང་བ་མ་གཏོགས་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་ཤན་ཐེབས་པའི་དམག་འབྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་མེད་པས། འདི་འདྲའི་ཞི་བདེའི་དུས་ཚོད་རིང་པོ་ཞིག་ནི་ད་སྔ་འཁོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་བྱུང་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྟ།

དེ་འདྲའི་ཞི་བདེའི་དུས་ཚོད་རིང་མོ་འདི་སྐྱར་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གཙོ་བོ་ནི་ཤར་སྟོགས་ཀྱི་རིག་གནས་མ་ཡིན་པར། རྒྱབ་སྟོགས་པ་ཚོས་ཁོ་ཚོའི་རིག་གནས་

ཙ་བ་བྱས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་ཐོག་སྤྲིམས་ཤིག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་
ཡིན་པར་འདུག། །འོ་ན་དེ་འདྲའི་རྒྱབ་སྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་དེ་རི་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཙ་བ་བྱས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་བདེ་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་
རིག་རྣམས་གངས་མང་པོ་གསར་གཏོད་བྱས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་རེད།

རྒྱབ་སྟོགས་སུ་ཡང་སྤངས་ཀྱི་རྒྱས་ད་ལྟའི་ང་ཚོ་དང་མཚུངས་པར་ཡེ་ཤུའི་
བཤད་གྲུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བཤད་གྲུའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཟེར་ན་ཏེ་ཅང་གྲུབ་
མཐའ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། དེ་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ་经院哲学ཟེར་གྱི་རེད། བཤད་གྲུའི་
མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི་རྒྱབ་སྟོགས་ལ་མཚན་ན་ཤེས་རིག་གི་ཙ་ལག་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡིན་པར་མ་ཟད། བཤད་གྲུའི་མཚན་ཉིད་པ་ཚོའི་ཤུགས་སྒྲིལ་འོག་ནས་ག་ལེ་ག་
ལེར་དེང་རབས་ཀྱི་སྟོབ་གྲུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། ཉེ་རབས་ཀྱི་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་
སྟོན་པའི་མཁས་པ་མང་པོ་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག། །དེས་ན་དེང་
རབས་ཀྱི་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་ནི་ཡེ་ཤུའི་མཚན་ཉིད་བཤད་གྲུའི་
ཤུགས་སྒྲིལ་འོག་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ལབ་ན་འང་ཐལ་མི་ཆེ་བར་སྟུམ།

ང་ཚོ་སངས་རྒྱས་པའི་གཙུག་ལག་ཤེས་རིག་གི་ནང་དུ་ཡང་། འགྲོ་བ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་དགོས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་དགོས་
ཚུལ་གསུང་གི་ཡོད་པ་རེད། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་དགོས་ཆེ། དེ་བསྐྱབ་
ལུལ་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་རིགས་དུ་ཡོད་ཅི་ན། ང་ཚོས་རིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཡི་ཡོད་
དེ། རྩིས་བྱ་ཆུང་བྱ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་བཅས་རེད།

དེས་འབྲུང་གི་བསམ་པ་རྒྱད་ལ་སྒྲིས་པ་ཡན་སྒྲིས་བྱ་འབྲིང་དང་། ཐེག་
ཆེན་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱད་ལ་སྒྲིས་པ་ཡན་སྒྲིས་བྱ་ཆེན་པོར་འཛོག་གི་རེད། དེ་

ཡང་སྐྱེས་ཀྱི་འབྲིང་ཡན་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་དེ་སྟོན་པའི་
 རིག་གཞུང་ནི་ད་ལྟ་ང་ཚོ་ལ་ཉ་ཅང་རྒྱས་པོ་དང་། ལུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་དུས།
 དེའི་ཆ་ནས་ང་ཚོས་སྟོན་པ་ཚོག་གཅིག་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་མ་རེད། སྟོན་གྱི་སྐྱེས་ཀྱི་
 དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་བྱེད་པ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་ཅུས་ན་དེ་ག་རང་
 གིས་འགྲིག་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་བོ་བརྒྱ་ཆའི་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ་ཙམ་སྐྱེས་ཀྱི་
 རྒྱུ་དུ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། ང་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བོ་རང་ག་བ་ཞིག་ལ་
 མཚན་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕར་ཞོག །དེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་དྲངས་པའི་
 ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ཁྲོ་བཙོས་མིན་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡང་ཉ་ཅང་ཁག་པོ་རེད།
 ནང་ཚོས་ལ་དད་པའི་སྐྱེ་བོ་དཀྱུས་མ་ཕལ་ཆེར་དེ་འདྲ་རེད་སྟེ། མང་ཆེ་ཤོས་
 ཀྱིས་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཆེ་འདྲིར་བདེ་ཞིང་
 རྒྱུད་པ་ཞིག་ཡོང་ན་སྟེ་མ་པ་དང་། ཆེ་ཕྱི་མ་ལ་ངན་སོང་གི་གནས་ཤིག་ཏུ་མི་ལྟང་
 བར་མངོན་མཐོ་ལྟ་མའི་གོ་འཕང་རེ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྟེ་མ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དད་
 ལུན་མང་ཆེ་ཤོས་ཀྱིས་དེ་འདོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད་སྟེ།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟ་ན། ང་ཚོས་དེང་སྐབས་ཆལ་འདོན་བྱེད་དགོས་པ་ནི།
 ནང་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་འདི་གཞིར་བཞག་སྟེ་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུ་དུ་འདི་དགོས་དོན་
 བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད་སྟེ། སྐྱེས་ཀྱི་འབྲིང་
 ཡན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ནང་ལ་ང་ཚོས་ཁ་གསལ་དང་སྟོན་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་ཕར་
 ཞོག །མཁས་པ་སྤྲེལ་དག་གིས་སྤྱངས་པས་མི་ཟད་པ་ཞིག་གསུངས་ཡོད་པས། དེ་
 ཉམས་སུ་ལེན་ཅུས་ན་དེས་འགྲིག་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད།

སྐྱེས་བུ་ཆུང་བུའི་སྐོར་ལ་མཚོན་ན། སྤུངས་མཚན་ལས་འབྲས་རྩ་བ་བྱས་པའི་
 བླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་རགས་ཅན་ལས་བསྟན་མི་འདུག །སྐྱེས་བུ་ཆུང་བུ་རྣམས་
 འཇིག་རྟེན་འདི་རྩ་བ་དེ་བ་ལ་ནད་མེད་པ་དང་། འབྲུག་ཚོད་མེད་པ། མཐུན་
 ལམ་ཡོད་པ། རང་དབང་ལྡན་པ། འོངས་སྦྱོང་དར་བ་སོགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་
 དེ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྐྱེ་བོ་པལ་མོ་ཆེའི་མངོན་འདོད་ཡིན་པས་སོ། །འོན་
 གྱང་། མངོན་འདོད་དེ་དག་བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་ནང་པའི་
 བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ནང་ཁྱེད་ཁྱེད་རེད་སྟུམ། གཏན་མེད་པ་མ་རེད། དཔེར་
 བཤེས་ན། མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་«སྐྱེ་བོ་གསོ་བའི་ཐིགས་པ»དང་། «བཤེས་པའི་སྤྱིངས་
 ཡིག»ལྟ་བུ་དང་། འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཌ་ཆེན་གྱི་«ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་སོགས་ནི་
 སྐྱེས་བུ་ཆུང་བུའི་དགོས་དོན་བསྟན་པའི་གཞུང་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་
 གྱང་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རྣམ་
 གཞག་གི་ཚུལ་དུ་བཀའ་བའི་གཞུང་མ་རེད།

སྤུངས་ཀྱི་མཁས་པ་ཚོས། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་
 བཞིན། ད་ལྟའི་མཚན་ཉིད་བཤད་གྲུ་ཁག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་། ནང་པའི་མཚན་
 ཉིད་རིག་པ་ལས་བཤད་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཞིར་བཟུང་སྟེ།
 སྐྱེས་བུ་ཆུང་བུའི་མངོན་འདོད་བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་། ཤེས་བྱའི་རྣམ་
 གཞག་གསར་བ་སྟོན་བྱུང་བའི་མཁས་པ་འབྱུང་རྒྱ་ཏུ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟུམ་
 གྱི་ཡོད།

ངས་དེ་ལྟར་བཤད་དོན། མ་འོངས་པའི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་རྩ་ལག་ཐམས་

ཅད་ནང་ཚས་ཀྱི་ནང་དུ་རྩེ་བུ་དགོས་ཟེར་གྱི་མེད་ལ། བོད་པ་ཀུན་གྱིས་ལྷ་པ་
 ཚོ་ལ་མགོ་སྐྱོར་རྒྱ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་ཟེར་གྱི་མེད། སྐད་ཆ་ལ་ཡག་
 བོ་མ་ཉན་ན་གོ་ནོར་འབྱུང་གི་འདུག །

ད་སྐབས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་པའི་ཕྱི་ལ། མཚན་ཉིད་བཤད་ཀྱི་ཁག་གི་ཕྱི་
 དང་། གཙུག་ལག་སློབ་ཀྱི་ཁག་གི་ཕྱི་ཕྱི་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གཙུག་ལག་སློབ་
 ཀྱི་ཁག་དུ་དེར་རབས་ཤེས་ཡོན་ནང་འདྲེན་བྱེད་པ་སྐོག་རང་འཁྲིའི་ཕྱག་ལས་
 གནང་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་ནི་གནས་རྒྱལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པས་འདིར་མི་
 སྤྱིང་། ང་ཚོ་མཚན་ཉིད་བཤད་ཀྱི་ཁག་ལ་མཚན་ན་ཡང་། སྤྱིས་བྱ་རྒྱུ་དུའི་
 མདོན་འདོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
 གསར་པ་ཚོ་མ་ལུས་ཆོ། དེ་ནི་ཚས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་དང་དགོ་བའི་ལས་སུ་འགྲོ་གི་རེད།

ད་ལྟའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་འདོད་པ་ཚོས། ལྷ་ཕྱི་
 མི་ཕྱི་དང་། མངའ་ཐང་ཆེ་རྒྱུ་ཚོད་པའི་སྦྱོར་བ་མང་དུ་སྤེལ་ན། དེ་ནི་སན་
 གཞོད་གཉིས་ལས་གཞོད་ཆེ་བ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་རེད། གནད་དོན་ཟེར་བ་དེའི་
 ཐད། མཚན་མས་མཚན་སུ་རང་གི་ཁྱོད་ནས་རང་ངོ་མཐོང་མི་ཐུབ་པས། གཞན་
 ལ་བལྟས་ན་གཞན་གྱི་གནས་རྒྱལ་ནི་རང་ངོ་མཐོང་བའི་མེ་ལོང་ཡིན་པར་
 འདུག །ཚོས་ལུགས་ནི་བོད་ཁ་བ་ཅན་གཅིག་སུ་ལས་གཞན་ལ་མེད་པ་ཞིག་མིན་
 ཏེ། འཛམ་གླིང་ལུ་ལྷ་གྲུབ་གཞན་དུ་ཡང་ཚས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཚས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་
 དང་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཡང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། ལུ་པ་ཡོ་རོབ་ལྷ་གྲུབ་
 ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བག་ཆགས་མཐུག་པོ་ཡོད་ས་ཞིག་རེད། དུས་ད་ལྟའི་བར་ཚས་དང་
 མ་ཉན་པའི་ལུ་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་སྤར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་ཁོ་ཚོའི་ཚས་ཚོགས་

ཁག་གམ་ཚས་བྱེད་པོ་རྣམས་དང་། མང་ཚོགས་བར་ལ་འགལ་བ་ལྷ་ཚོགས་བྱང་
 རྒྱུང་བ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོའི་སྤར་སོང་ཟིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་རེད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་
 སར་བལྟས་ནས་དེ་དུས་ཁོ་ཚོའི་བར་ལ་འགལ་ཚད་ཇི་ལྟར་བྱང་བའི་རྒྱལ་ལ་
 བརྟག་ན། མང་ཆེ་ཤོས་ནི་ཚས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་ངོ་མའི་སྤྱིང་ནས་བྱང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་
 པར། ཚས་ཚོགས་ཁག་གིས་ཚས་ཀྱི་རྒྱས་པ་བེད་སྤྱོད་བཏང་ནས་རང་གི་མངའ་
 ཐང་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་། ཁེ་ཕན་འཕྲོག་ཚད་བྱས་པ་ལས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མཐོང་
 གི་འདུག །

སྤར་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་། དུལ་གཞན་ལ་བྱང་ཟིན་པའི་གནས་རྒྱལ་
 དེ་རིགས་ནི། ང་ཚོས་རང་གི་བསྐྱབ་བྱར་ཁྱེར་ཏེ་མ་འོངས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བརྟན་པ་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན་པས། རབ་བྱང་པ་ཚོ་ཁྱིམ་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
 ཕྱིན་ཏེ་དབང་ཆ་ལྷ་ཚོགས་འཛིན་པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་འགན་ཚད་བྱེད་པ་
 དང་། ཁྱིམ་པ་ཚོའི་ནར་མའི་ཀྱན་རུ་སྤྱོད་པའི་ཐང་བསྐྱབ་བྱ་ཅམ་ལས་འདས་པའི་
 བྱིས་པ་འཛོག་པ་སོགས་ནི་ཤིན་ཏུ་གཟབ་དགོས་པའི་གནས་ཡིན་། ལས་ཀ་དེ་ཚོས་
 གྲང་འཕལ་ལ་རུང་ཟད་ཕན་པའི་སྐབས་ཡོད་སྤྱིད་མོད། དུགས་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་བརྟན་པ་ཆ་བ་ནས་བཟླག་པའི་ཁྱེན་རུ་འབྱར་སྤྱིད།

ང་ཚོས་དེ་འདྲའི་སྤྱོར་བ་རྣམས་ལ་འཛོམས་ཤིང་སྤངས་ཏེ། རིག་པའི་
 གཞུང་ལུགས་རྒྱན་འཛིན་དང་ཚོས་རབ་རུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་
 བས་གཞན་ཀྱི་སྒོ་སྒོ་འབྱེད་པའི་ཕྱག་ལས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཕན་བདེ་སྦྱབ་
 རྒྱལ་དེ་ལ་དགག་པ་གཏོང་མཁན་ཡོང་གི་མ་རེད་སྟེ་མ་ཀྱི་འདུག །གལ་ཏེ་ཡོང་
 རུང་དགག་པའི་ཆེད་རུ་དགག་པ་ཅམ་རུ་ཟད་པ་རེད།

འོ་ན་ང་ཚོས། རྒྱ་ལྷ་ལྷ་གྲུབ་བཅ་ནང་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིམ་
འདིའི་འོག་ནས་འཛིག་རྟེན་བདེ་ཐབས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་སམ། འཛིག་
རྟེན་འདིའི་སྒྲིམ་དགྲུས་མ་དག་ཚེ་འདིར་གཞན་གྱི་འཚེ་བ་དང་བྲལ་ནས་ཅིས་
ཐང་ལྷན་པའི་རང་འཚེ་ཐབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གསར་པ་ཚོམ་བྱུང་པའི་མཁས་པ་
གསོ་སྦྱང་བྱེད་དགོས་ཚེ། ག་རེ་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཅེ་ན། མི་རིགས་གཞན་གྱི་
ཤེས་རིག་གི་གྲུབ་རྒྱུ་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་ལེན་རྒྱ་ལྷ་གྲུབ་ཆེ་ཤོས་ཡིན། དཔེར་ན།
སློབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་«ཆད་མ་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་པ»གསར་ཚོམ་མཛད་
པས། རྒྱ་ལྷ་ལྷ་རང་ལུགས་སྒྲུབ་མོང་མིན་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཞིག་
མེད་པ་ནས་ཡོད་པར་བཟོས་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ཁོང་གིས་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་ཆད་མ་རིག་པའི་སློབ་གསར་དུ་གཏོང་པ་དེ་ཡང་། རྒྱ་
གཞན་ཡོངས་རྫོགས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་གཅིག་སྤྱི་ལུགས་རྒྱུད་ལས་འབྲུངས་
པ་མ་གཏོགས་སློབ་དཔོན་སྤྱི་ལུགས་རྒྱུད་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་རེད་དམ་ཞེ་
ན། མ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་ན་སྤྱི་ལུགས་རྒྱ་ལྷ་ལྷ་སློབ་དཔོན་སྤྱི་ལུགས་རྒྱུད་དང་ཐོགས་
མེད་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་སུ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་མ་བརྒྱུ་མས་པ་མ་
གཏོགས་དོན་ལ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྒྲིམ་ཁས་སྤྱངས་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་སུ་ཕྱི་རོལ་
རིགས་པ་ཅན་པའི་རྟོག་གཏེ་ཆོག་དོན་བརྒྱུ་སོགས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་
རྒྱ་གཞན་དག་གིས། སློབ་དཔོན་ཚོས་སྤྱང་པོས་«ཆད་མ་ཀྱུན་ལས་བརྟུས་པ»
གསར་ཚོམ་མཛད་རྒྱ་རྒྱུ་དང་ལུགས་རྒྱུད་དེས་ཅན་ཐེབས་ཡོད་པ་གསལ་
པོ་ཡིན་ཆད་རེད།

དེ་ལྟ་ན། སྤྱི་ལུགས་སློབ་དཔོན་ཁོང་གིས་རང་དང་ཐ་དད་པའི་གྲུབ་མཐའ་

གཞན་ལ་སྤྱངས་ཤིང་སྤྱོད་སྤངས་ནས། སོ་སོའི་བྱུང་མོང་མིན་པའི་རིག་གཞུང་གསར་པ་བཙུགས་ཡོད་དུས། ད་ལྟའི་ང་ཚོས་ཀྱང་ཁོང་ལྟ་བུའི་མཛོད་པ་རྣམས་ཐར་ལ་མིག་ལྟོས་ཞུ་རྒྱུ་གཤམ་ཆེན་རེད་སྟེ་སྟེན་གྱི་ཡོད། དགོན་མེད་དཔེ་ཆ་པ་ཚོས། ཚ་བ་རྒྱ་གར་ནས་བརྒྱུད་ཡོང་བའི་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་འདི་ལ་སྤྱང་དགོས་པ་དང་། དེའི་རྒྱན་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས་པ་སྟོས་མེད་ཡིན་ཞོག་ཅུབ་ཚྭ་གསུམ་པའི་ལྟ་བུ་བཟུང་ཅུབ་ཚྭ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རྣམས་གཞན་ལ་ཡང་མང་པོས་ཅུང་ཟད་རེ་བསགས་ནས་གཟིགས་རྒྱ་བསྐྱེད་རྒྱ་ཏ་ཅང་གཤམ་ཆེན་རེད་སྟེ་སྟེན་གྱི་འདུག །

གསུམ། བཅད་ལྷ་ཁག་གིས་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེད་གཤམ་ཆེ།

སྤར་རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་བླ་ལྟའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ནང་དུ། རིག་པའི་གནས་ཆེན་པོ་ལྟ་ཅི་མ་ཟད། གངས་ཅན་དང་དཔྱོད་པ་བ་སོགས་གྱི་ལྟ་བུ་ལའང་སྟོབ་གྱི་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ལོ་རྒྱུས་གྱི་བདེན་པ་ཞིག་ཏུ་ར་འཛོད་གྱི་ཡོད་ལ། དེང་གི་དུས་འདིར་ཡང་ཁ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དབུ་ཁྲིད་ནས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་དགེ་སྟོང་ཆོར་ཆོན་རིག་བསྟན་ཏུ་འཇུག་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཐམས་ཅད་སྟོལ་རྒྱན་གཅིག་ནས་མཛོད་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། སྟོལ་རྒྱན་དེའི་ཕྱག་སྟོལ་ང་ཚོས་ཀྱང་ཉམས་སུ་སྤངས་ཏེ། ཅུབ་ཚྭ་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སོགས་ལ་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་རྒྱུ་གཤམ་ཆེན་ཡིན་པར་མཛོད།

འོ་ན། ང་ཚོས་དེ་དག་ལ་སྟོབ་སྟོབ་རི་ལྟར་བྱེད་དམ། བོད་ཡིག་གི་སྟེང་དུ་ཅུབ་ཚྭ་གསུམ་པའི་རིག་གཞུང་མང་པོ་ནི་མེད། ང་ཚོ་ནི་ཆོ་གང་བོར་བོད་ཡིག་

ཁྱེད་པ་སྤྱོད་མཁན་ཡིན་པས་རི་ལྷོ་པ་བྱ་ཟེར་ན། དེ་ནི་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་
ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་མོ་མོའི་རིག་གཞུང་ལས་ཐང་དང་པའི་རིག་གཞུང་གཞན་ལ་
མིག་ཀྱང་བསྐྱེད་ཀྱང་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་མར་ལོ་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་
པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། སྤྱིར་ཡང་ལོ་སྤྱོད་པ་ནམས་ཀྱིས་དཀའ་སྤྱུང་སྤྱུག་ཏུས་དེ་འདྲ་ཞིག་
བྱས་ནས་ཀྱང་གར་གྱི་རིག་གཞུང་མང་པོ་ཚུར་དྲངས་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས། ད་ལྟ་ང་
ཚོར་དེ་དག་ལ་པོད་ཡིག་ཐོག་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག་ཆོག་གི་སྐུལ་བ་ཞིག་ཤར་
ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ། དེང་སྐབས་ཀྱང་ང་ཚོས་མི་རིགས་གཞན་དང་བྱུང་
མཐའ་གཞན་གྱི་རིག་གཞུང་ལ་སྤྱོད་པའི་ཐོག་མའི་ཆ་རྒྱུན་དུ། མི་རིགས་དང་བྱུང་
མཐའ་གཞན་པ་དེ་དག་གི་གཙུག་ལག་བསྟན་བཅོས་ནམས་པོད་ཀྱི་བར་སྐད་ཆོད་
ལྷན་དུ་སྦྱར་མཁན་གྱི་ལོ་སྤྱོད་པའི་དཔྱད་ཁག་ཅིག་འཆར་ལོངས་འབྱུང་ཀྱང་ལས་གལ་
ཆེན་མེད་སྟེ།

ད་ལྟ་གཞུང་གི་སྤྱོད་བྱ་ཁག་ནས་ལོ་སྤྱོད་པ་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བཞིན་འདུག་
ན་ཡང་། དངོས་གནས་བྱས་ན། དེ་ཚོ་པལ་མོ་ཆེར་རྒྱ་རྒྱ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་
གིས་པོད་ཡིག་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་དེ་ཅུམ་སུན་སུམ་ཚོགས་པོ་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ལོ་
སྤྱོད་བྱས་ཀྱང་བརྟ་གསལ་པོ་མི་འཕྲོད་པའི་གནད་དོན་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱིར་ན་ལོ་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་ཤིན་ཏུ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཆོ། སྐད་རིགས་
གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ལོ་སྤྱོད་པོ་མ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་མེད་ཟེར་མཁན་ཡང་འདུག་ཏེ། སྐད་
ཡིག་གཅིག་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ངོ་མ་ནི་སྐད་ཡིག་གཞན་ཞིག་གིས་ནམ་ཡང་སྟོན་
མི་ལུས་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་མཐའ་དོག་པའི་བཤད་སྤངས་ཡིན་གྱི། རྒྱ་
ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཆོ། མི་རིགས་མོ་མོའི་རིག་གཞུང་བར་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱང་

གཙོ་བོ་འབྲེག་བཅོས་གསུམ་མང་དུ་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་པལ་ཆེར་དེར་
རབས་རྩལ་མ་ལྟ་བུར་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

ཨར་ལོ་ཁོང་ས་བརྩུ་གསུམ་པའི་སྐྱ་རིང་ལ། བོད་ཀྱི་སྐྱ་དྲག་གི་སྐས་བཞི་ལུབ་
སྐྱགས་སུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་བཏང་བ་དང་། ཆ་སྐྱལ་ངག་དབང་སློབ་བཟང་ཉི་ཉོང་དུ་
སློབ་སྦྱོང་དུ་བཏང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་མ་ཆད་པར་ག་ལེ་ག་ལེར་ཡོང་
ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ནི། བོད་རང་གི་གནས་སྤངས་དང་མཐུན་པ། བོད་
པའི་སྐད་ཡིག་གི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ། བོད་མིའི་བསམ་སློབ་འབྱེར་སོ་དང་
མཐུན་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེར་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་ཤིག་འཆར་སྲིད་ན་ཡང་། གོ་སྐབས་དེ་རང་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱག་པ་
རེད།

ལོ་རྒྱུས་ཟེར་བ་དེ་སྐྱགས་གཅིག་ནས་བསམས་ན་ཕྱིར་ཡོང་མེད་པའི་འདས་
དོན་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། ཡང་སྐྱགས་གཅིག་ནས་བསམས་ན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ནི་
ཐེངས་གཅིག་འདས་པས་སྐར་ཡོང་རྒྱ་གཏན་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་མིན་པས། ད་ནི་
ཡང་བརྒྱུར་བོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བཤད་ཟུ་ཁག་གི་ནང་ནས་མཁས་པའི་བྱ་བ་ལ་
འཇུག་མཁན་གྱི་ན་གཞོན་ཆོས། བོད་རང་གི་སྐོལ་རྒྱུན་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་
ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཉིད་དུ། དེར་གི་རིག་གཞུང་ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་གང་
ལུས་གནང་ཉི། བོད་རང་གི་སྐད་བརྟེན་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་སྐྱ་རྒྱུར་གྱི་ཕྱག་
ལས་ཡག་པོ་རེ་གནང་བྱུང་ན་དགེ་མཆོན་གཞན་ལས་ཆེ་བ་ཡོད་པེས་སྐྱམ།

བཞི། མི་རབས་མཐུད་མཚམས་ཀྱི་སྐབས་འདིར།

འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱི་བོ་ཡོད་ཚད་ཀྱིས་གང་འདོད་པ་ནི་བདེ་བ་ཡིན་ལ། གང་
མི་འདོད་པ་ནི་སྤྱད་བཟུལ་རེད། འོན་ཀྱང་བདེ་སྤྱད་གི་ངོས་འཛིན་ཐད་རིག་པ་འི་
གཞུང་ལུགས་སོ་སོས་འགྲེལ་བཤད་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་རྒྱག་གི་འདུག་མོད། ང་
ཚོས་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་རིག་གཞུང་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ཟུར་དུ་བཞག་ནས།
འཇིག་རྟེན་ཡོངས་བྱལ་དུ་ལས་ལེན་པའི་ཕན་བདེའི་ཙུང་བཞིག་ངོས་བཟུང་ན། སྤྱི་
བོ་སུ་ཡིན་ཅུང་། གཞན་གྱི་མནར་གཅོད་དང་། འཆོ་བ་བྲལ་ནས་རང་དབང་གི་
ངང་ནས་འཆོ་བྱལ་པ་ཞིག་དང་། རང་ཉིད་གང་ལ་མོས་པའི་བྱ་བར་རང་དབང་
གིས་འཇུག་ཆོག་པའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་ཡོད་རྒྱུ་དེ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱང་
གྱི་ཙུང་བ་ཡིན་པ་རེད།

དེ་འདྲའི་རང་དབང་ལྡན་པའི་ཁོར་ལུག་དེ་ཡང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་པོ་
ཞིག་ཕན་ཚུན་མཐུན་སྦྱོར་གྱིས་བྱལ་དགོས་པ་ཞིག་དུ་མ་ཟད། ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་པོ་
དག་ནི་རིག་གཞུང་མི་འདྲ་བ་སོ་སོས་ཙུང་བ་བྱས་ཏེ་བྱལ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་
འདུག །ང་ཚོའི་སེམས་སྟུ། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྟལ་ཆོ་རིག་
པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་ཐུ་མེད་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། འཇིག་རྟེན་འདིའི་བྱ་
བ་གཞན་དག་ནི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་སྟལ་ཚུལ་
ཡོད་སྟུམ་ན་དེ་འདྲ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པ་རེད། དཔེར་ན། རང་རེ་པོ་ད་པའི་
སྤྱི་ཆོགས་དང་། རྒྱལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་གཉིས་དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྤྱིད་ཡར་
རྒྱས་སུ་སོང་མིན་ལ་བར་ཐག་འདི་འདྲ་ཞིག་ཤོར་དོན་ཡང་། རྒྱ་ནིར་ཡོངས་སྤྱིད་

ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་ཆུང་ཤོར་སོང་བས་མིན་ལ། དེའི་ཆེད་དུ་འབད་བཙོན་བྱས་དང་
མ་བྱས་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ནི་དེའི་རྒྱལ་རྒྱུན་དུ་དེ་བསྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་
རིག་གཞུང་ལུན་ལུ་མ་ཚོགས་པ་བྱུང་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་པར་སྟེ།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟ་ན། དབྱངས་གསལ་སོ་བཞི་སྟོང་གི་ན་པའི་བོད་ཁ་བ་གངས་
ཅན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཚུས་ཐང་ཡོད་པ་དང་བདེ་སྲིད་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་
ཆོ། རང་ཉིད་ལ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་དང་གང་མཁོ་བའི་ཚུལ་ཏུ་གོ་བར་
བྱས་ཐེས། བོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་བུ་དང་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་གཞིར་བབྱང་བའི་ཐོག་ནས་ཉེར་མཁོའི་རིག་གཞུང་གསར་པ་ཚོམ་མཁན་
དང་། ལྟ་བུ་གི་སྟོལ་གསར་པ་གཏོད་མཁན་འབྱུང་རྒྱ་གལ་ཆེན་རེད། རང་རེ་
རབ་བྱུང་པའི་ཁོད་ནས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ངེས་པ་དོན་གི་ལྟ་བུ་སྤྲོ་བ་དང་། ངེས་པ་
དོན་གི་མཚན་ཉིད་པ་བྱུང་ན། དེ་ནི་སེམས་ཅན་གི་དོན་སྒྲུབ་ཚུལ་ཁྱད་པར་ཅན་
ཞིག་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟོང་སྤངས་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་
ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཀྱི་ཡིན།

སྤྱིར་བཤད་ན། སྤར་བཙན་པོའི་དུས་རབས་སྤྱ། རྒྱ་གར་འཕགས་ལུ་ལ་
ནས་གཞན་གྱི་ཤེས་རིག་ནང་འདྲེན་བྱས་པ་དང་། ད་ལྟའི་དུས་སུ་གཞན་གྱི་ཤེས་
རིག་ནང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱིན་པ་གཉིས་ནི་ཐང་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་སྤངས་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རེད། དེ་ལྷ་ཚོས་ཏུ་དགོས་པར་འདུག །སྤུ་མ་ལ་མཚན་ན།
དེའི་གོང་ནས་བོད་རང་ལ་ཤེས་རིག་ཡོད་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱང་། རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་རྩ་ལག་ཆང་བ་ཞིག་བྱལ་མེད་པར་སྤང་། དེའི་ཕྱིར་སྐབས་དེར་རིག་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་ལག་བྱལ་པར་བྱས་པ་ཡིན་པས། སྐབས་དེ་ནི་ང་ཚོ་ལ་མཚན་

ན་གཞུང་འཇུགས་པའི་རུས་རབས་ཡིན་པར་སྒྲུལ།

ཤེས་རིག་ལྡན་པའི་མི་རིགས་གང་ཡིན་རུང་། སོ་སོའི་སྤར་གྱི་སྒྲུབ་ནང་གཞུང་འཇུགས་པའི་རུས་རབས་རེ་རེ་ངོས་འཛིན་རྒྱ་འདུག །དེ་ལ་“གནའ་རབས་ཀྱི་གཞུང་འཇུགས་པའི་རུས་རབས་”ཏེ་རྒྱ་སྐད་ཏུ་古典时期ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་རིགས་སོ་སོར་ཤེས་རིག་དཔལ་ཡོན་དར་བའི་རུས་སྤྱི་ལོ་དབང་གིས་གཞུང་འཇུགས་པའི་རུས་རབས་བྱུང་བའི་རུས་ཚོད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་མི་འདྲ། ང་ཚོར་མཚོན་ན་གཞུང་འཇུགས་པའི་རུས་རབས་ནི་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་མགོ་བཟུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་ན། དེ་ནི་སྤར་སོང་བྱེད་པ་ཞིག་རེད།

ད་ལྟའི་རུས་སུ། ང་ཚོས་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་མང་པོ་ནང་འདྲེན་བྱེད་སྐབས་སུ། རང་ཉིད་ལ་གང་ཉེར་མཁོ་ཆེ་བ་རྣམས་ནང་འདྲེན་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས། གཞི་རྩའི་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་ལག་ནི་ང་ཚོ་རང་གི་སྒྲིལ་རྒྱུན་རིག་གནས་གཞིར་བཟུང་ན་ལམ་ལག་ཤོས་ཡིན་པར་སྒྲུལ། བཅན་པོའི་རུས་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་འདྲེན་ལ་དཔེར་བླངས་ཏེ། ད་ཡང་རིག་གནས་ཀྱི་རྩ་ལག་ཡོངས་རྒྱུགས་གསར་པ་ཞིག་བརྗེ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་ན། དེང་གི་ང་ཚོའི་གནས་སྤངས་དང་གཏན་ནས་འཚམ་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད།

ཅིའི་ཕྱིར་ན། ང་ཚོ་འགྲོ་བ་མི་བེར་བ་དེ་ནི་བསམ་གཞིགས་གཏོང་མཁན་གྱི་སྒྲོག་ཆགས་ཤིག་ཡིན་ལ། བསམ་གཞིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བརྗེད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ང་ཚོ་བོད་པའི་བརྗེད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་གི་རིང་ག་ལེར་གཏན་ལ་ཕབ་བྱེད་པས། དེ་བརྗེས་ནས་གསར་པ་གསར་རྒྱུ་ཞིག་གི་ལམ་ཏུ་བརྒྱུད་ཐབས་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

གལ་ཏེ་ཅིས་ཀྱང་བསྐྱོད་དགོས་ཟེར་ན་ཡ་མ་བརྒྱ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་འགྲོ་ངེས་སུ་སྒྲུལ།
གང་ལྟར་ང་ཚོས་སློབས་པ་ཆེན་པོ་དང་རྣམ་དཔྱད་ཆེན་པོས། འཕགས་པ་
སྤྱ་སྤྱབ་དང་། སྤྱ་མ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་མཛད་རྣམ་ལ་མིག་ལྟོས་བྱས་ཏེ།
ད་ལྟའི་མཆན་ཉིད་བཤད་སྤྱུ་ཁག་གིས་ཀྱང་། རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་ཚ་ལག་ལ་
སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་གནང་ཡོད་པའི་ཐོག་དེར་བསམ་གྱི་ཤིས་ཡོན་ལའང་བྱང་བའི་
མཁས་པ་རྣམ་དཔྱད་ཅན་དང་། བོད་རང་གི་སྐད་ཆའི་ཚོས་ཉིད་ལྟར་སྤྱ་སྤྱབ་
ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་བྱུང་བའི་ལོ་ལྟ་པ་གསེ་སྦྱོང་བྱེད་ཐབས་དང་། རང་གི་གནང་
བའི་རིག་གཞུང་ལས་མི་ལ་ཕན་བདེ་སྤྱབ་ཐབས་ཀྱི་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསར་
པ་གཏོད་བྱུང་མཁན་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྤྱ་བ་གསེ་སྦྱོང་བྱེད་ཐབས་སོགས་ལ་བྱགས་
བསམ་བཞེས་ན། དེ་ནི་ཕྱགས་རྒྱུང་རིང་པོར་གཟིགས་ཏེ་རང་གི་རིག་གནས་ཀྱི་
རྒྱན་འཛིན་ཐབས་ཤིག་ཏུ་མཐོང་གི་ཡོད།

ང་ཚོས། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་སྤར་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་བཞིན་ལོ་ལྟ་བུ་
དང་། བརྒྱ། གཉིས་བརྒྱ། ལྷན་བརྒྱ་སོགས་ལ་གནས་འདོད་པའི་རེ་བ་ནི་འཛིན་
ཆོག་མོད། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུན་རྒྱ་ཚོགས་ལ་དབྱད་པ་བཏང་ཆོ། དེ་འདྲ་གནས་རྒྱ་
ནི་ཏ་ཅང་དཀའ་ཁག་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད། དཔེར་ན། ད་ནས་ལོ་སྤུས་ཅུའི་རྩིས་
སྤྱ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་པོའི་མིའི་བསམ་སྒྲོར་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་སོང་ཡོད་
ངེས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞེ་ན། ད་ནས་ལོ་སྤུས་ཅུའི་རྩིས་སྤྱ་ང་ཚོའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་སློབ་སྤྱུ་དམའ་འབྲིང་ཙམ་འགྲིམ་མ་རྒྱུང་མཁན་ཞིག་པལ་ཆེར་མེད་
ལ། སློབ་སྤྱུར་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱ་ཡིག་རྒྱ་སྐད་སྤྱངས་ཤིང་དེའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པའི་མི་
ཚོའི་བསམ་བཞིགས་གཏོང་སྤངས་དང་། སྤར་གྱི་བོད་མི་སོ་ནམ་པ་དང་། འབྲོག་

པ་དང་། སྒྲིང་བྱེད་པ་སོགས་པོད་མི་དཔུས་མའི་བསམ་གཞིགས་གཏོང་སྐབས་
གཏན་ནས་མི་འདྲ་བ་ནི་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་ར་འཕྲོད་ཀྱིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།

དེ་ཡིན་སྐབས་དུས། ད་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་གྱིས་པོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་ད་
ལྟའི་འདི་དང་ཐད་དེ་མི་འདྲ་བའི་མི་ཚོགས་གསར་པ་ཞིག་ལ་འཕྱར་འགྲོ་གི་རེད།
ཅ་བ་ཉིད་ནས་འདྲ་ཡི་མ་རེད། ད་ལྟའི་མི་རབས་འདི་ལ་གནས་ལུགས་གོ་བར་
སྒྲོད་སྐབས་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་རིན་ཐང་བཤད་སྐབས། གྲང་དོར་སྟོན་སྐབས་
སོགས་སྐབས་དེའི་མི་ཚོགས་གསར་པ་དེ་ལ་འགྲོ་དང་མི་འགྲོ་དེ་དྲི་བ་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡིན་པེས། འཕྱར་སྟོན་དེ་ནི་ད་ལྟ་ནས་བརྒྱུ་དང་ཚོའི་འཁྲིམ་སུ་མངོན་སུམ་
དུ་མགོ་བརྒྱུ་མས་ཟེན་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མཁས་པའི་བྱ་བ་ལ་འཕྱག་མཁན་ཆོས་ནི་
རྒྱ་ཆེ་ས་དང་རྒྱུ་རིང་སར་གཟིགས་ཏེ། པོད་དང་པོད་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་མདུན་
ལམ་ལ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་རྒྱ་གལ་ཆེན་རེད་སྟེ།

ད་དུང་གཅིག་ནི། མི་སོ་སོའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སམ་ཆོ་རབས་ལྷ་མའི་
ལས་ཀྱི་དབང་གིས་གང་ལ་མཇལ་བའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱུ་བ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ཡོད།
དེ་ནི་རང་རང་གི་མེ་ཉོག་སོག་པའི་ལྟ་སྐལ་ཡིན་དུས། དེའི་ཐུན་མིན་སྟོལ་རྒྱན་
དང་། ཡང་དག་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། བསྟན་པའི་རྒྱན་སོགས་འཛིན་རྒྱ་ཤིན་དུ་
གལ་ཆེན་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་དང་ཚོའི་ལས་ཀའི་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམས་པ་ནི་དེ་ཙམ་བྱེད་
མི་རུང་། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་འོག་དུ་གྲུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དང་། ཆོས་
ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ར་བ་ལས་བརྒྱལ་བའི་ལས་ཀ་སྟེ། འཛིན་རྟེན་སྤྱི་སྟན་གྱི་
བྱ་བའམ་ཡང་ན་པོད་མི་རིགས་སྤྱི་སྟན་གྱི་བྱ་བ་རེ་བསྐྱབ་རྒྱ་ནི་ཤིན་དུ་གལ་ཆེན་
རེད་སྟེ།

ཟེ། འབྲུལ་ཕྱགས་གཉིས་ཀའི་ཆེད་དུ་གཟིགས་ཆུ་བསྐྱེད་དགོས།

བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་དང་། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་
གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་ནི། ཆུ་དང་ཉ་ཡི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཆུ་སྐམ་ལ་ཉ་
པའི་སྐབས་སུ་ཆུའི་གནས་སྤངས་ལ་དོ་ཁུར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆུ་སྐམ་སྤངས་
དུས་ཉ་འཛོལ་ཐབས་མེད་པ་ནི་གཏན་ཁེལ་རེད། ཆུ་གནས་ན་ཉ་གནས་པའི་བྲབ་
པ་མེད་པ་བཞིན། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གནས་ན། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་
གནས་པའི་བྲབ་པ་མེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་རྒྱབ་ན། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བརྟན་པ་རྒྱབ་པའི་བྲབ་པ་ནི་ཡོད་པ་རེད།

དེའི་ཕྱིར་ན། ང་ཚོས་རྒྱན་དུ་ཉ་སྐྱོབ་ཐབས་གཅིག་སུ་མ་གཏོགས། ཆུའི་
འབྲེལ་གྱི་བ་དང་འཕྱར་ཕྱོག་ལ་དོ་ཁུར་བྱོན་ནས་མ་བྱས་ན་ཆ་བ་ནས་འགྲིག་གི་
ཡོད་པ་མ་རེད། ཉ་དེ་སྐྱོབས་དང་ལྡན་པར་འཕྱར་དགོས་ན། ཉ་གང་ལ་གནས་
པའི་ཆུ་དེ་སྐྱོབ་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གིས་ཆ་བ་བྱས་པའི་
གཙུག་ལག་རིག་གཞུང་དག་ནི། ནང་པའི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་སོགས་གནས་པའི་
རྟེན་ཡིན་དུས། འབྲེལ་བ་དེ་ཤེས་པའི་སོག་ནས་ཕྱག་ལས་རེ་གནང་རྒྱ་གལ་ཆེན་
རེད་སྟེ།

དེ་ལྟར་མཁས་པའི་བྱ་བ་དང་རྒྱབ་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བརྟན་པའི་རྒྱན་བསྐྱངས་ན། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་དུ་ཡང་མི་སུ་དང་
གང་ལའང་ཕོག་ཐུག་མི་འགྲོ་བར་བརྟན་པ་གནས་པའི་ལམ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡོངས་བྲབ་རིན་ཐང་གི་སྒྲོམ་དང་མཐུན་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གལ་

ཏེ་ང་ཚོས་ད་རུང་སྐར་ཡང་། རབ་བྱུང་པའི་ཕྱི་དང་དགོན་པའི་ཕྱི་འདིས་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ལ་སྐྱེས་འཛིན་བྱེད་རྒྱ་དང་དབང་བསྐྱར་རྒྱའི་བསམ་འདུན་
 འཆང་ནས། སྐར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིང་གི་འགོ་སྟོན་བཞིན། དེའི་ཐད་ལ་དགོན་པ་པན་
 ཚུན་འགན་ཚིན་སོགས་བྱས་ན་ལམ་གོ་ལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་སྐྱེ།

དེ་འདྲ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ཡང་སྐབས་རེར་ལྷག་བསམ་ནམ་པར་དག་པ་ཡིན་
 སྤྱད་མོད། རང་ལམ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོ་མ་བྱས་ན། བསམ་པ་
 བཟང་རུང་འབྲས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལྷག་འབྱུང་བའི་སྐབས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། བསམ་
 པ་བཟང་བ་ཅུ་གྱིས་གང་བྱས་ལེགས་པ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། མདོ་
 སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། ས་རོལ་རུ་ཕྱིན་པ་དུག་པོའི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་མཁན་ཚོ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་མ་བྲིད་ན། སྐབས་དང་སྐབས་སུ་གཡང་ལ་ལྷུང་བའི་ཉེན་
 ཁ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་བཞིན་རེད།

དཔེར་ན། ད་ལྟའི་དུས་སུ་བོད་རང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ནས་ཀྱང་། ཚོས་
 དང་ཚོས་སྤྱི་བ་པོ་ལ་དགག་སྒྲུབ་དང་། དྲིགས་སྦྲོང་དང་། ངན་དམོད་བྱེད་
 མཁན་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་རིག་གནས་ཤེས་མཁན་
 ཀྱི་ནང་ནས་འབྱུང་གི་ཡོད་ལ། མི་ཤེས་མཁན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་འབྱུང་གི་ཡོད་
 པ་རེད། དེ་ཚོའི་སྐད་ཆ་ཁ་ཤས་ནི་གཞི་འཛིན་ས་མེད་པ་དང་གོ་རྒྱ་མེད་པ་
 ཡིན་པས་སྤང་མེད་རུ་དོར་ཆོག་ཀྱང་། ཡང་སྐད་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་ནི་ང་ཚོས་བསམ་
 སློབ་ཏང་ལྟེ། ཨ་ལེ། འདིས་འདི་འདྲ་ཞིག་བཤད་དགོས་དོན་གྱི་ཆ་བ་གང་ནས་
 འབྱུང་གི་འདུག་སྐྱེས་རུ་དབྱེད་དགོས་པ་རེད་མ་གཏོགས། སྤྱིག་པ་མིག་བཙུམ་
 བྱས་ཏེ། ཁོ་ཚོ་ཐམས་ཅད་མི་སྤྱུག་ཅག་གི་ནང་རུ་དེད་བཤད་ན། མཐར་རང་

ཉིད་གཡང་དུ་ལྷུང་རྒྱུ་ལས་འགྲོ་ས་གཞན་ཡོད་པ་མ་རེད།

ཁོ་ཚོས་རྒྱན་དུ་ང་ཚོར་རྒྱུན་བརྩོན་དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་དོན་གྱི་རྒྱ་
མཚན་བཅའ་ཡོད་ན། མང་ཆེ་ཤོས་ནི། ང་ཚོ་རབ་བྱུང་པ་དག་གིས་བྱིས་པའི་
སྤྱི་ཚོགས་ཇི་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་འགན་ཚུན་བྱེད་ཀྱིན་པ་དང་། བྱིས་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་དུ་དབང་ཤུགས་འཛིན་རྒྱུ་འགན་ཚུན་བྱེད་ཀྱིན་པའི་གནད་ལ་ཐུག་
འདུག་སྟེ། ཚོས་པས་དེ་འདྲ་བྱས་ན་གཞན་གྱི་མིག་ལ་ཆེས་གཟན་པ་ནི་ང་ཚོ་
བོད་ཅམ་དུ་མ་ཟད། འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་
ར་འཕྲོད་ཀྱི་འདུག །དེ་ཚོའི་ཐད་ལ་ལྷག་བསམ་ནས་པར་དག་མིན་ལ་མ་ལྟོས་
པར། ཐུགས་རྒྱུང་རིང་པོར་བལྟས་ནས་ཐུགས་བསམ་རེ་བཞིས་རྒྱ་དང་ཐུག་ལས་
རེ་བསྐྱབ་རྒྱ་གཡུ་ཆེན་པོ་རེད།

ཐུག །རིག་གཞུང་རྣམ་དག་ཆགས་པའི་རྩ་བ།

ངའི་དེ་རིང་གི་སྐད་ཆ་འདི་མགོ་མཁྱུག་ཆང་བ་ཞིག་བྱུང་མ་སོང་། ཅུས་
ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མང་པོ་ཞིག་བཤད་བསྟན་ན་འགོར་འགྲོ་ཡི་འདུག །འོ་ད་ཅུང་
གོང་གི་བར་ནས་སྐད་ཆ་ཞིག་བརྗེད་འདུག་སྟེ། ཅུབ་སྤྱོད་ལ་མཚོན་ན། མཚན་
ཉིད་རིག་པ་ནི་ཤེས་རིག་གི་རྩ་ལག་མང་པོ་ཞིག་གང་ལས་མཆེད་པའི་རྩ་བ་ཡིན་
པ་རེད། རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་
ལ་དཔྱོད་པའི་རིག་གཞུང་ཡིན་པས་རེད།

ང་ཚོས་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་དཔྱོད་པའི་ཅུས་སྤྱོད་དོར་གྱི་བྱུང་
པར་གང་ཡང་དཔྱེ་མི་ཅུང་། དཔེར་ན། སྤྱི་བ་སྤྱི་བྱེད་དམ་མེད། སྤྱོད་བཅུད་

གཉིས་ཀའི་བར་ན་འབྲེལ་བ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་པན་
ཚུན་བར་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། བདེ་སྡུག་གི་འབྲུང་ཆ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མགས་
ལ་དབྱད་པ་ནི་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱད་པ་ཡིན་པས། དེའི་སྐབས་སུ་ཞིབ་
འཇུག་རང་གི་ཐོག་ནས་འགྲོ་བ་ལས། སྒྲང་བར་བྱ་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བའི་དབྱེ་
བ་འབྱེད་མི་རིགས་པ་ལྟ་བུ་རེད།

གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱད་དེ་གྲུབ་དོན་རྟེན་རྗེས། གོམ་པ་གཉིས་པའི་
དུས་སུ། འོ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན། སྒྲང་བར་བྱ་བ་ནི་འདི་
ཡིན་འདུག །དོར་བར་བྱ་བ་ནི་འདི་ཡིན་འདུག་སྟུང་པའི་ཁྱད་པར་དེ་འབྲུང་གི་
རེད། དེ་ལྟར་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ་དང་། བདེན་
དོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། དྲང་བཞག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་
ཡིན་ལ། རུབ་སྒྲིགས་པ་ཆོས་ཆོས་ཉིད་དང་། བདེན་དོན་དང་། དྲང་བཞག་
མགས་ཆ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ནས་འཇིག་རྟེན་བདེ་ཐབས་ཀྱི་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་
མང་པོ་ཞིག་བཅོས་པ་རེད།

དེ་བཞིན་ང་ཆོས་ཀྱང་རིག་གཞུང་བཅོས་ཡོད། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་
ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྤྱི་ཞིང་སྤྱི་བ་ལ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་དབྱད་ཅིང་། དེ་
གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིས་བྱ་འབྲིང་ཡན་ཆད་ལས་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟོད་པའི་རིམ་པ་ཞིབ་
དུ་སྟོན་པའི་རིག་གཞུང་བཅོས་ཡོད་པ་རེད། ཉ་ལས་པའི་ཡག་པོ་རེད། འོན་
ཀྱང་། ང་ཆོད་སྟོན་རབས་མཁས་པ་ལལ་མོ་ཆེ་ནི་ངེས་ལགས་ཀྱི་ལམ་ཉམས་སུ་
ལེན་མཁན་ཡིན་པའི་སྐྱོན་གྱིས། ཁོང་རྣམ་པས་མདོན་མཐོ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་
མཁན་ཆོར་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་རིག་གཞུང་དང་ལྟ་བུ་བྱ་བྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་བཅོས་

ཡོད་པ་མ་རེད། ཅུང་ཟད་རེ་བསྟན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཀྱས་པ་མཛད་མི་འདུག །

འཇིག་རྟེན་འདིའི་རིག་པའི་རྣམ་གྲངས་གང་ཡིན་ཅུང་། དེ་རིག་གཞུང་
མཆན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་ཡིན་མིན་གྱི་ཆད་འཇལ་བྱེད་ནི། རིག་གཞུང་དེའི་ཙ་བ་
ཆོས་ཉིད་དང་བདེན་དོན་ལ་ཐུག་ཡོད་མེད་དེ་ཡིན་པར་སྟམ། ཆོས་ཉིད་དང་
བདེན་དོན་གཞིར་མ་བཟུང་བར། གནས་སྐབས་ཙམ་རེར་གནད་དོན་འཕྲལ་མེལ་
འབྱུང་ཐབས་སུ་བཏོན་པའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེ་དག་ནི་རིག་གཞུང་མཆན་ཉིད་
ཆང་བ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་བྱུང་གི་མ་རེད། དཔེར་ན། ཅུབ་ཚྭ་གས་སུ་དེར་རབས་གྱི་
དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་སྲོལ་གཏོད་པའི་ཤིང་རྩ་བ་དེའི་མཆན་ལ་ཨ་ཏམ་སི་མི་
ཐ(Adam Smith 亚当·斯密)ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཁོང་གིས་«རྒྱལ་དམངས་དཔལ་འབྱོར་
རྣམ་བཤད»བརྗེས་པ་ནས་བཟུང་། ཆོས་ཉིད་གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་ལ་པལ་
པའི་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མཆན་ཉིད་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། དེའི་
གོང་དུ་ཡང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ཚུམ་ཙམ་ཡོད་ན་ཡང་། དེ་
དག་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ས་ཁུལ་རེ་བྱུང་དང་། དམིགས་བསལ་གྱི་དུས་ཚོད་རེས་
ཅན་ཞིག་གི་སྐབས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འདྲ་འགོད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་བརྗེས་སུ་
ཆོས་ཙམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ཁོང་གིས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་སྤྱི་དང་། མི་དང་མིའི་བར་གྱི་འབྲེལ་
བའི་ཆོས་ཉིད་གཞིར་བཟུང་བའི་སྤྱིར་ནས་དཔལ་འབྱོར་འདྲ་འགོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
གཏན་ལ་པལ་བ་ཡིན་དུས། ཆོས་ཉིད་ཙ་བ་བྱས་ནས་བྱུང་བའི་རིག་གཞུང་ནི་
ཡུལ་དུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ནམ་ཡང་རྟོག་རྒྱ་མེད་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་
པར་འདུག །

དེ་ནི་དཔེར་བཞོན་པ་ཡིན། ཁོང་ལྟ་བུར་མཆོན་ན་དཔལ་འབྱོར་རིག་
 པའི་སྲོལ་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་། མ་གཞི་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་
 པ་ཞིག་རེད། འཇམ་སྤིང་འདིའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་སྲོབ་ཆེན་ཆེས་སྡེ་ཤོས་ཀྱི་གས་ཏེ།
 རྩ་རན་སའི་ཕེ་རི་སི་སྲོབ་ཆེན་དང་། དབྱིན་ཇིའི་ཨོག་སི་སྲོར་སྲོབ་ཆེན་སོགས་ནི་
 ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ཆོགས་ཀྱིས་བཅུགས་པ་ཡིན་འདུག །དེ་དག་ཡེ་ཤུའི་བཤད་བྲལ་རྣམས་
 ཀྱི་བྱུར་ནས་ག་ལེར་རིམ་གྱིས་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་ཅིང་། ཨ་ཏམ་སི་
 མི་ཐས་ཀྱང་དབྱིན་ཇིའི་ཨོག་སི་སྲོར་སྲོབ་ཆེན་དུ་སྲོབ་སྤྱོད་ལ་ཐེབས་སྤྱོད་བར་
 མ་ཟད། ཡེ་ཤུའི་ལྟ་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་སྦྱངས་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཁོང་ནི་
 མཆོན་ཉིད་སྲོབ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་གཏན་ཆོགས་རིག་པའི་
 དགེ་ཆུན་ཡང་མཛད་སྤྱོད་ཡོད་པར་འདུག །

མདོར་ན། ཁོང་གིས་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསར་གཏོང་
 མཛད་ཐུབ་པའི་གཞི་ནི་ཁོང་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པར་འབྲེལ་བ་
 དེས་ཅན་ཡོད་ས་རེད། དེ་བཞིན་དུ་དེང་རབས་དམངས་གཙོའི་གཞུང་ལུགས་
 ཀྱི་སྲོལ་གཏོང་མཁན་ཏེ། དབྱིན་ཇིའི་མཁས་པ་འཛོན་ལོ་ཀ(John Locke གཏུ་ལོ་ཀ)
 ལ་མཆོན་ན་ཡང་། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་དག་དཔེར་
 དྲངས་པ་ཙམ་ཡིན། ང་ཆོའི་བསམ་པའི་ནང་དུ། ཡ། གཞན་གྱིས་རིག་གཞུང་
 དེ་ཆོ་གསར་གཏོང་བྱེད་དུས་ནི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱའི་སྟོན་གྱི་གནས་ཚུལ་རྒྱང་
 ཡིན་པས། ད་ཆ་ཁོ་ཆོར་རིག་གནས་དེ་དག་དར་བའི་ཆད་འདི་འདྲའི་མཐོན་
 པོར་སླེབས་ཟིན་པ་རེད། ང་ཆོས་ད་གཞི་ནས་སོ་སོའི་རིག་གཞུང་དང་མཐུན་
 པའི་རིག་གནས་དེ་དག་གསར་གཏོང་གི་མགོ་འཛིན་རྒྱ་ཡིན་ལ་བ་ན་འཕྱི་དགས་

པ་རེད། གཏན་ཏུ་ཇེས་ཚད་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་རེད་སྟེ་མ་ཏུ་འཆར་གྱི་རེད།

དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངས་པའང་མེད་དེ། ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་ཟེར་ན་མི་གཅིག་གི་མི་ཚའི་ཚད་དང་བསྟར་ན་ཏ་ཅང་རིང་པོ་རེད། ལོ་བརྒྱར་སྟོང་པའི་མི་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཏེ་མི་རིགས་ཤིག་གམ། འཕྲོ་བ་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལོ་རྒྱས་བྱང་འཕེལ་ལ་སྦྱར་ན་ལོ་སྟུང་བརྒྱ་བཞི་བརྒྱ་ནི་དེ་ཅུམ་རིང་པོ་ཞིག་མིན།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། ལོ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གཉིས་ཤོད་ཏུ་དཔལ་ཡོན་གྱི་འོད་སྟོང་རྣམས་པར་འཆར་བའི་ལྷང་པ་མང་པོ་ཞིག་ཁ་སང་དེ་རིང་ཤིན་ཏུ་རྒྱད་པར་གྱུར་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེར་ལྷ་མོ་ཐུན་ནག་གི་ཡུལ་ཏུ་བཙེ་བ་འགའ་ཞིག་དེང་རུས་དཔལ་ཡོན་ཆེས་ཆེར་དར་བའི་གནས་སུ་ཆགས་ཡོད་པའི་དཔེ་མང་པོ་ཡོད་པས། རིག་གཞུང་གསར་གཏོད་གྱི་ལས་ཀ་ནི་ད་འཕྱི་དྲགས་པས་སྟོང་པོ་མེད་ཅེས་ལབ་རིགས་པ་ཞིག་མིན། དེས་ན་ང་ཚོའི་མཆན་ཉིད་བཤད་ཟུ་ཁག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་། སྤར་ཡོད་པའི་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམས་གཞག་སྟོན་པའི་རིག་གཞུང་རྣམས་དར་རྒྱས་སུ་སྟུང་ཆོགས་པར་གཏོང་གལ་ཆེ་བར་མ་ཟད། མཆན་ཉིད་རིག་པ་འདི་ལ་ཙ་བ་བྱས་པའི་སྟེང་ནས་འཛིག་རྟེན་སྤྱི་པན་ནམ། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་བདེ་ཐབས་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཕྱོགས་སུ་བྱགས་བསམ་བཞིས་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོར་མཐོང་གི་ཡོད།

གལ་ཏེ་མི་གཞན་གྱིས་ང་ཚོར། བྱིད་ཚོ་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་མཁས་པ་འཕེ་ལྷ་བྱུ་བ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ན། འཛམ་སྐྱིང་འདིའི་སྤང་གི་སི་རི་ཡའི་རྟོག་པ་ལྷ་བུའི་འབྱུང་རྒྱུན་ཅི་ཞིག་རེད། དེ་ཐག་གཅོད་པའི་ཐབས་ལམ་གང་འདྲ་ཡོད་དམ། དེ་བཞིན་ཅུ་བ་ཕྱོགས་སྤྱི་ཚོགས་དཀའ་ངལ་ཕྲད་ཀྱིན་པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་བཅོལ་གྱི་གནད་དོན་

ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བ་སྐྱབས་ན་གོ་ལོག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ང་ཚོ་ལྷ་པ་ནི་བཙམ་ལྷན་འདས་
ཀྱི་འདུལ་བ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། འདུལ་བ་ཅི་བའི་གཞི་ནི་དང་པ་ལ་ཐུག་
ཡོད་ཅིང་། ལྷ་པ་ཡིན་ཕྱིན་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་སྨྱོད་ཀྱི་སྒྲོམ་ལ་གནས་
དགོས་དང་དགོས་རེད།

འོ་ན་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མཆམས་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། བང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ནང་དུ། དང་པ་ཙམ་རྩ་མཆན་དུ་བྱངས་
ནས་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་གཞིར་བྱས་པའི་འཐད་
སྦྱབ་ཀྱི་རིགས་པས་བསྐྱབ་ཅུས་པའི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཡོད་པས་ན། དེ་དག་ནི་
ཚོས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ཀར་པན་པའི་རིག་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་གསུང་གི་
འདུག །དེས་ན། དགོངས་གཞི་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཐུག་ལས་ཅི་ཅུས་རེ་བསྐྱབ་
ཐབས་སུ་འབད་རྩ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སྟམ་གྱི་འདུག །ད་སྐད་ཆ་ཉོག་སོང་། དེ་
ཙམ་བྱེད། ཐུགས་རྗེ་ཆེ། (ཐལ་མོ་རྟེན་སྒྲུ།)

ཡེ་ཤ་མེ་ཕྱ་ཁྱོད་ཕྱི་ལ་ཁྱེད་ཁྱོད་།

ཆུ་ཚོམ་གཞིར་སྒྲུབ།

——མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་པ་ལེ་ཟེ།

རུབ་ཚུགས་ཤེས་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་མཚན་དངོས་སུ་གསལ་བའི་མཚན་
ཉིད་མཁན་པོ་ཐོག་མ་ནི། གནའ་པོའི་ཕྱི་རི་སིའི་སློབ་དཔོན་པ་ལེ་ཟེ་(Thales 泰
勒斯)ེད། ཁོང་ཉིད་གནའ་པོའི་ཕྱི་རིག་གི་ཤར་ཚུགས་ཤོང་བྱིར་ཆ་ལི་ཐ་སི་
(Miletus 米利都)ཏུ། མི་དྲག་འབྱོར་ལྷན་ཞིག་གི་སྐས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས་ཤིང་། ན་
ཚོད་སྤྱིན་སྐང་ནི་ཕྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་585ལོ་ཙམ་ལ་ཁེལ་ཡོད་ཚོད་གདལ། ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་
ཚུས་ཁོང་གི་རིག་གི་ཆེས་ཐོག་མའི་མཚན་ཉིད་མཁན་པོ་དེ་བསྐྱེད་པར་མ་ཟུང་།
སྤྱི་དོན་པ་དང་། ཆེས་རིག་པ། གནམ་རིག་པ་བཅས་ཀྱང་ཡིན་པར་གྲགས་ཏེ།
ཕྱི་རིག་མཛུངས་མི་བདུན་གྱི་གས་སུ་འང་བཤང་གི་འདུག །

ཁོང་གིས། ཕྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་585ལོའི་ཟླ5ཚེས28ཉིན་ཉི་འཛིན་ཡོང་ངེས་གསུངས་
པ་དེ་ཉག་ཉག་དོན་ལ་གནས་པའི་སྟོན་པ་ད་ལྟའི་བར་བྱལ། མཁས་པ་འདི་ཨེ་
རྩིབ་སོགས་ལུལ་གྱུ་དུ་མར་རྒྱ་འབྲལ་གནང་མྱོང་བས། ཨེ་རྩིབ་པའི་སའི་རྒྱ་ཁྱོན་
འཇལ་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་སོགས་ཕྱི་རི་སིའི་ལུལ་དུ་སྟོན་མར་འདྲེན་མཁན་དུ་འང་
གྱུར། ད་དུང་རང་གི་གྲིབ་གཟུགས་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་ཆུང་གི་བར་ཐག་ལ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ། ཨེ་རྩིབ་གཏོར་གཟུགས་མཚོད་ཉེན་གྱི་མཐོ་ཆད་ཀྱང་དེའི་གྲིབ་

མའི་རིང་ཐུང་གིས་དཔགས་པས་ཤེས་པར་གྲགས། ད་ལྟ་ཁོང་གི་བཅའ་མས་ཆོས་
 ཤོག་ལྷོ་གཅིག་ཀྱང་མཇུག་ཏུ་མེད་ནའང་། ཨ་རི་སི་རྟོལ་(Aristle 亚里士多德)ཀྱི་
 གསུང་དུ་ཁོང་གི་མཚན་དང་ལྟ་བུའི་སྐད་ཟུར་ཅམ་གསལ་བ་རེད།

ད་ལྟ་འུ་ཅག་གི་མཐོང་ལམ་དུ། ཁོང་གི་ཞལ་གསུང་དངོས་ནི་ཆོག་
 ཀྱང་གཉིས་ཁོ་ན་ལུས་ཡོད་དེ། “ས་གཞི་ཆེན་པོ་ཚུ་ཡི་ཁ་རུ་གཡེངས་”ཞེས་པ་
 དང་། “འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱན་སྤྱོད་གིས་ཁྱབ་པོ་”ཞེས་པ་གཉིས་སོ། བྱི་མ་འདི་
 རྒྱ་ཡིག་གི་འབྲུང་ལ་ལར་“དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ལྟ་ཉིད་ཁྱབ་པར་གནས་”ཞེས་ཀྱང་བྱུང་
 མོད། འདིར་བཤད་པའི་ལྟ་ནི་རྟོ་མ་(Homer 荷马)ཡི་ལྟ་སྤྱང་ནང་གི་“ལྟ་”ལྟ་བུར་
 གོ་མི་རིགས་ཞེས་སྤྱོད་པར་འདུག བྱིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཁན་པོ་འགའ་རེས་ཆོག་
 དེ་གཉིས་ཀར་བརྗོད་བྱ་བའི་མོ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་ཏེ་བཀལ་བར་བྱེད། ཡང་ལ་ལས་
 ཆོག་དེ་གཉིས་ལ་དོན་བཅུ་མོ་ཅི་ཡོད། ཤིན་ཏུ་ཕྱིར་རགས་ཀྱི་གཏམ་མོ་ཞེས་འཕྲས་
 པའང་བྱུང་ཡོད། གང་ལྟར་ཁོང་ནི་ལྷ་རི་སིའི་རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མང་
 འདིར་མཁན་དུ་མ་ཟད། མ་ལི་ཐ་སིའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོལ་འབྲེད་མཁན་ཡང་ཡིན།

དེ་ཡང་ལྷ་རི་སིའི་རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་རྣམས་ཀྱིས། མཐའ་དང་གུངས་
 དཔོག་དཀའ་བའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འདི་རིགས་སྟོག་མར་གང་ལས་བྱུང་
 བ་ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། དེ་ལ་མཚར་དུ་བརྒྱུང་བརྒྱུང་བ་ལས། རིམ་གྱིས་མཚན་ཉིད་
 རིག་པའི་ཤེས་རབ་སྣ་ཆོགས་སྤྲིན་པར་བཤད་ཅིང་། རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་ལ་
 ཡང་ནང་གསེས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་།

ཁོང་ཅག་གིས། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་འདི་དག་སྟོག་མར་མེད་པ་ནས་ཡོད་
 པར་བྱུར་པ་མི་འདོད་དེ། ཆོས་འདི་དག་ཀུན་གྱི་ཚ་བའི་རྒྱ་ཞིག་གམ་ཚོམ་གཞི་

ཞིག་ནི་རྒྱལ་ནམ་ཡང་གཏན་དུ་གནས་པར་འདོད། ཡང་ན། དངོས་ཀྱི་མེད་པ་
ནས་ཡོད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་མིན་ནི་དེ་འདྲའི་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་བསྟེན་མེད་ཀྱང་
སྲིད། ཕྱིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་འདོད་མཁན་གྱི་ལྷགས་ལ་དེ་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་
རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་ཡོད།

རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཆེས་ངོ་མཚར་སྦྱེ་ཡུལ་ནི།
ཆུ་ནང་དུ་སློག་ཆགས་གསོན་པོ་སྣ་ཚོགས་འཕྲུག་འཕྲུག་དུ་བསྐྱེད་ཀྱིན་པ་དང་། ས་
ནག་པོའི་དཀྱིལ་ནས་འདབ་སྟོང་རྣམ་པར་རྒྱས་པའི་སྒྲོན་ཤིང་སྣ་ཚོགས་སྦྱེས་པ་
དང་། བྱང་མེད་ཀྱི་མངལ་ལས་བྱ་ལྷག་བྱུང་བ་སོགས་ཏེ། དེ་དག་རི་ལྷོ་བྱང་
བ་ཡིན་ནམ་སྟེ་དུ་ཁོང་ཅག་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ཕན་ཚུན་བར་ཚད་པ་རྒྱུན་མི་ཆད་
པར་གྱུར། སྦྱོར་བྱ་དེ་དག་གིས་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་པོའི་བཞོན་པ་དང་མཛེས་
རྒྱལ་ལ་ཞིབ་དུ་བཟླས་རྒྱུ། གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མང་པོ་ཞིག་འཕྱར་སྟོན་གི་
སྟོང་དུ་གནས་པ་ཤིས། དཔེར་ན། སྦྱོང་དངོས་མིན་པའི་རྩལ་རང་ག་པ་དག་གསོན་
ཉམས་ལྡན་པའི་སྦྱོང་དངོས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་གྱིན་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ནས་རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་ལལ་མོ་ཆེས་འཕྱར་སྟོན་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་
དེ་ཀྱན་ཀྱང་ཆ་བའི་རྒྱ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བར་སྟམ་པས། དམ་
བཅའ་དེ་དང་འཕྲུག་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཁས་ལེན་ཡང་སྣ་ཚོགས་བྱུང་སྟེ། སྣ་
རབས་རང་བྱུང་མཚན་ཉིད་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོར་ཆགས། དེ་ཡང་
སྒྲོབ་དཔོན་ཏེ་ལེ་ཟིན། དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་ཆ་བའི་རྒྱལ་ཚོམ་གཞི་ནི་རྒྱ་ཡིན་པར་
འདོད་པས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལས་བྱུང་བར་སྒྲུ་ཞེས་གྲགས།

ད་ཆ་ཁོང་གི་གསུང་རྩིས་གང་ཡང་མི་བཞུགས་སྤྱིར་མཁས་པ་དེའི་ལྟ་གྲུབ་

དཀོན་ལང་ཡིན་འཛིན་དཀའ་བར་ལྟར་མོད། རྩེ་དཀོན་ཀྱན་གྱི་ཆ་གསུམ་རྩེ་ཡོད་
 པ་དང་། གཞུགས་ཅན་གྱི་འཕྱར་ཤོག་ཀྱན་གྱར་རྩེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྩེ་
 གྱིས་དེ་རྩུར་གསུངས་པ་ཡིན་སྲིད་ཅེས་མྱོང་མཁན་མང་། དཔེར་ན། ཨ་ཁི་སི་
 ཉིལ་གྱི་གཞུགས་འདས་རིག་པ་ལས། ཁོང་ལ་འདོད་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལྟར་དོན་
 ཅི། ལྷན་གཤེར་ནི་གཞུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་བརྟུང་རྩལ་ཡིན་པ་དང་། རྩོད་
 གྱར་གཤེར་དབྱགས་ལས་ལྟར་བར་མ་ཟད། གཤེར་དབྱགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་
 པའི་ངང་རྩེལ་བཅས་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་པས་ཡིན་སྲིད། དེ་ནི་འདོད་ཚུལ་དེ་
 འདྲེན་པའི་གཞི་རྩ་ཞིག་ཡིན། གཞི་རྩ་གཞན་ཞིག་ནི་རྩེ་དཀོན་ཀྱན་གྱིས་ལོན་ལ་
 ལྷན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་ཞིང་། ལྷན་དེ་དག་གར་ལས་འཕྱར་བའི་གཞི་ནི་རྩེ་ཡིན་
 པས་སོ། །ཞེས་ངེས་དཔག་སྟུངས་པ་རྩུ་ཏུ་ལོ། །

ཡང་ནམ་པ་གཅིག་རུ་ན། ཁོང་གིས་ཆུ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆུ་ཏུ་བཞེད་
 པའི་ཆུ་མཚན་གཞན་ཞིག་ནི། ཇི་རི་མིའི་ལྷ་རྒྱུད་ཁོད་གྱི་ཆུ་མཚོའི་ལྷ་ས་ལེ་ཏོན་
 (Poseidon 波赛冬)དང་། ཆུའི་ལྷ་ཨོ་ཤེ་འ་ཏ་སི(Oceanus 俄克阿诺斯)སོགས་གྱི་
 གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱིད་ཅེས་ཀྱང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་འདོད་མོད་རྒྱས་
 པར་མ་གླེང་། ད་རུང་། ཁོང་གིས་རང་བྱུང་ཁམས་ཆེན་མོ་ནི་ཆོ་སྤྲོག་ལྡན་ལ།
 འབྲུལ་རྒྱོད་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རུ་བཞེད་ཆུང་ཡང་ཨ་རི་མི་རྒྱལ་གྱིས་གསུང་སྟེ།
 གང་ལྟར་འདི་པས་དངོས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆུ་ལས་བྱུང་ཞིང་སྤྱར་ཡང་ཆུ་ལ་འཕྲེམ་
 པར་སྤྱི་བ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ལྟར་ཡང་སོས་ཏེ། བས་མཁའ་དྲུག་ཤིང་། འོད་གསལ་འདི་མཆོན་
མོ་ཞིག་ཏུ། ཇེ་ལེ་ཟིན་ཏུ་བས་མཁའ་དྲུག་ཤིང་སྐྱེ་སྐྱེ་མཆོག་ལ་ཅེས་ནས་ཐུགས་

བསམ་གཏོང་ཞོར་དུ་ཕེབས་ཆོ། ལམ་ཁར་ཤོག་ཤར་ཞིག་ཡོད་པ་མ་གཟིགས་པས་
ནང་དུ་ལྷུང་། ཚུལ་དེ་མཁར་ཤོང་གི་གཡོག་མོ་ཞིག་གིས་མཐོང་བ་ན། མོས་ཁྲེལ་
དགོད་བྱེད་གྱིན། སྤུང་གི་ལམ་ཡང་མི་རིག་པར། ད་དུང་གནམ་གྱི་གནས་ཚུལ་
ལ་བརྟག་ཁུལ་བྱས་ཞེས་འཇུག།

གཏམ་རྒྱུད་དེ་ལས་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སྒྲིམ་ཆེན་དག་གི་བྱང་ཚས་ཤིག་
མཐོང་ཐུབ་ཟེར་གྱི་འདུག །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མཆོག་གི་ཤེས་རབ་ལྡན་པའི་མཆན་
ཉིད་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མིག་མཐུན་གྱི་བྱ་བ་ཅན་ཅིག་བསྐྱབ་པ་ལ་ནི་སློ་རབ་
དུ་ཅིང་ཞིང་རྒྱལ་བ་འདྲ་མོད། ཤེས་བྱའི་གནས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། གཏིང་ཟབ་པ་
དག་ལ་ཕྱད་དུས་སློ་ཤོས་གྱི་མཐུ་གཞན་ལས་ལྷུང་ཞིང་ཟབ་པའི་རང་རྒྱལ་མཆན་
ཡོད་ཟེར།

དེ་ལྟ་ན། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྤྱིང་སློབ་དཔོན་ཏེ་ལེ་ཟེ་ནི། མཁའ་དབྱིངས་
ལ་བརྟག་རྒྱར་གཡང་དུགས་ཏེ། ཤོག་ཤར་དུ་ལྷུང་མཁར་ཤོག་མ་ཡིན་པས། དེའི་
ཆ་ནས་ཀྱང་ཁོང་ནི་མཆན་ཉིད་རིག་པའི་ཡབ་ཆེན་དུ་བསྐྱགས་པ་དོན་དང་ལྡན།

བགྲང་བྱའི་ཉག་མ་ཉིས་སྟོང་འདས་པའི་རྗེས་སུ། འཇར་མན་གྱི་
མཆན་ཉིད་རིག་པ་མཁར་ཉེ་གེར་(Hegel 黑格尔)གྱིས་གཏམ་རྒྱུད་དེ་གསན་པ་
དང་། ཡུད་ཅམ་ཐུགས་བསམ་བཞེས་རྗེས། “རེད་ཡ། བམ་ཡང་ཤོག་ཤར་དུ་
འཇུལ་ཏེ། མཁའ་དབྱིངས་ལ་མི་ལྟ་མཁན་གྱི་རིགས་ལ་ནི་ཤོག་ཤར་དུ་ལྷུང་བའི་
ཉེན་ཁ་མི་འདུག་ཡང་”གསུངས་སོ། །

འཇམ་མེད་ཚུམ་གཞིར་སྒྲུབ།

——མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་ཨ་ནག་ས་མན་ཏར།

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་611ལོ་ཙམ་ལ། གནའ་བོའི་མྱི་རི་སིའི་ཤར་ཕྱོགས་
ཁོང་ཁྱིར་ཆ་ལི་ཐ་སི་རུ་མཚན་ཉིད་མཁན་པོ་ཨ་ནག་ས་མན་ཏར་(Anaximander
阿纳克西曼德)སྐུ་འབྱུངས། ཁོང་ཉིད་ལང་ཚོའི་འདབ་ལག་རིམ་གྱིས་ཕྱོལ་ཐེས་
གཙུག་ལག་རིག་གནས་ལྷ་ཚོགས་ལ་སྦྱོང་བ་ལུས་སྤངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཏེ་
ལེ་ཟེའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ནན་གྱིས་
བསྐྱབས་སོ། །

འགའ་ཞིག་གིས་ཁོང་ནི་སློབ་དཔོན་ཏེ་ལེ་ཟེའི་གཞིན་ཚན་རུ་གཏོགས་ཀྱང་
ཟེར། ཁོང་རྣམ་གཞིས་དང་། འོག་རུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་མཁན་
པོ་ཨ་ནག་སི་མན་སི་(Anaximanes 阿纳克西米尼)བཅས་ཏེ། ཡབ་སྲས་འདི་
གསུམ་པོ་ལ་ཡུལ་གྱི་མིང་ལས་དྲངས་ནས་ཆ་ལི་ཐ་སི་ལུགས་འདྲིན་པ་ཞེས་གྲགས།
ཁོང་ཅག་གྱང་ནང་གསེས་སུ་དངོས་ཀྱི་ཚུམ་གཞི་འདྲིན་ཚུལ་མི་མཐུན་མོད།
གཟུགས་ཅན་རི་སྟེང་ལ་ཆ་བའི་རྒྱ་ཞིག་གམ་ཚུམ་གཞི་ཞིག་ཡོད་པ་ཐུན་མོང་རུ་
འདོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་གྲུབ་མཐའ་གང་རུ་དར་བའི་གནས་མཚུངས་པ་བཅས་
ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་བསམས་ནས་ཁོང་ཅག་ལུགས་གཅིག་གི་གསུང་སུ་བགྲངས་འདུག །

སྔོན་གྱི་ཚེ་མྱི་རི་སིའི་ཡུལ་རུ་གནས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་

རིག་པའི་བྱུང་མཐའ་མང་པོ་བྱང་འདུག་པ་ནི། རང་རེས་ས་སྐྱ་པ་དང་། རྩ་
ནང་པ། དགའ་ལྷན་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཆོད། གང་ལྟར་ཡབ་སྐུས་དེ་
གསུམ་ནི་ཁྱི་རིག་གི་རང་བྱུང་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་རྒྱང་འདིར་མཁན་གྱི་ཕྱི་མའི་
སློབ་དཔོན་ཏུ་བྱུར་ཡོད་ལ། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་སྐབས་དེའི་ཨེ་ཌ་ལའི་སྟོ་རྒྱུད་
ཏུ་འང་ལུབ་སྟོགས་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ཡབ་ཆེན་ཏུ་བྱུར་པའི་སློབ་དཔོན་འགའ་
ཞིག་བྱུང་མོད། ག་ལེར་རིམ་གྱིས་བརྒྱ་བར་བྱའོ། །

དེ་ལ་ཨ་ནག་སེ་མན་ཏར་ནི། མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ཅུ་མ་ཟད། ས་
བབས་གྱི་རིག་པ་དང་། སྐར་ཆིས་དང་། ཆིས་རིག་སོགས་གཙུག་ལག་རིག་པའི་
སྟོ་མང་པོར་རབ་ཏུ་མཁས་པས། འཇིག་རྟེན་འདིར་ས་བྲ་ཐོག་མར་འབྲི་མཁན་
དང་། ཉི་གྲིབ་ཏུས་ཆོད་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་ཡིན་ཚུལ་གྱི་གསུངས་པའང་ཆེ།
འོན་ཀྱང་དེའི་སྐར་གྱི་ལོ་རྒྱུད་ལྷག་གི་གོང་ནས་ཤར་སྟོགས་སྟབས་གཞིག་གི་ཡུལ་
ཆ་ཆེ་ལོན་(J.Babil 巴比伦)སོགས་ཡུལ་གྱི་གཞན་ན་ཡོ་བྱད་དེ་ཀུན་བྱུང་ཐེན་པའི་
དབང་ཉགས་གནང་ཆེས་རྒྱུ་ཞིབ་པ་ཆོར་སྟོན་རྒྱ་འདུག་པས། དེ་དག་ཁོང་གིས་
གསར་གཏོད་མཛད་ཅེས་པ་ཡུལ་ཏུས་བྲེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་བཞུས་ཏེ་བཞོད་ཆོ་འགྲིག་
སྲིད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་སྤྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་མི་བདེན་པར་མཆིའོ། །

འདི་པས་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་བསྟན་བཅས་«རང་བྱུང་ཁམས་གྱི་རྣམ་
བཤད»བྱ་བ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་། བཤང་བྱ་སྟོང་ལྷག་ཏུ་མའི་ཡོ་རྒྱས་གྱི་འགྱུར་ལྷོག་
ཁྲོད་འཇའ་ལུས་སུ་ཐིམ་སྟེ་ད་ལྟ་ཏུ་མ་ཆོན་མོར་བྱ་རེ་བྱུང་ལས་ལྷག་མེད་ཟེར། དེ་
ནི་ཁྱི་རི་སའི་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་བསྟན་བཅས་ཐོག་མ་དང་། ལྷག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་
པས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱིས་པ་ཆེས་སྒྲ་ཤོས་ཡིན་པར་གསུང་གི་འདུག །

དེའི་སྐར་སྟོབ་དཔོན་ཏེ་ལེ་ཟེས་རྒྱ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཚུལ་གཞིར་བཞེད་པ་
 དེར་རིགས་པས་བརྟག་ན་དབྱེད་མི་བཟོད་པར་མཐོང་ནས། མཁས་པ་འདི་ཉིད་
 སྟོབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་མ་འབྲངས་པར་རང་ལུགས་ཐ་དད་དུ་བཞག །རྗེ་ལྟར་
 ཞེན། རྒྱ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་ཁོད་ཀྱི་གཟུགས་ཤེས་པ་
 གཅིག་ཙམ་དུ་ངེས་པས། ཤེས་པ་གི་ཆོས་གཅིག་ཁོ་ནས་རིགས་དང་རྣམ་པ་ཐ་
 དད་པའི་དངོས་པོ་དེ་སྟེད་ཅིག་རྗེ་ལྟར་བསྐྱེད་ལུས་ཏེ་མི་ལུས་སོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་
 འདི་ཉིད་བཞེད།

དཔེར་ན། གཟུགས་ཙན་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་རྒྱའི་བསྐྱེད་གཞེར་གྱི་རང་བཞིན་
 ལྡན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སའི་སྐམ་པའི་རང་བཞིན་དང་། རྒྱང་གི་གྲང་པའི་རང་
 བཞིན། མའི་ཆ་པའི་རང་བཞིན་སྟགས་ཀྱང་སོ་སོར་ལྡན་པས་ན། དེ་ཐམས་ཅད་
 རྒྱ་གཅིག་དུ་ལས་སྟེས་ཟེར་བ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་མེད་པར་སྟེ། །ཚུལ་དེ་ཙ་
 རི་སི་ཏོ་ལ་གྱི་སྟེ་ལགས་རྣམ་བཤད་ཀྱི་གསལ་ཏེ། དེར་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་
 པ་དངས་སྐབས་སུ། “མེ་དང་། རྒྱང་དང་། རྒྱ་དང་། ས་རྣམས་ལས་ཆོས་གཅིག་
 ཁོ་ནས་ནི་དངོས་ཀུན་བསྐྱེད་མི་ལུས་སོ་ཞེས་སྟགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོ་ན། དངོས་ཀུན་གྱི་རྒྱ་པའི་རྒྱལ་ཚུལ་གཞི་གང་ཡིན་ཞེན། དངོས་པོ་
 ཐམས་ཅད་ངེས་མེད་གྱི་གཞི་ལས་བྱང་བར་འདོད། ངེས་མེད་གྱི་གཞི་ཞེས་པ་
 རྒྱ་རིག་གི་སྐད་དུ་ἄπειρονཞེས་པ་དང་། དབྱིན་སྐད་དུ་apeironངམ་Boundless.
 ཞེས་བྱང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་འཁྱར་དུ་无定དང་། 无限དང་། 无定者དང་། 无限定
 བཅས་དུ་མ་བྱང་མོད། རང་རེའི་སྐད་དུ་ངེས་མེད་གྱི་གཞི་ཞེས་ན་ལེགས་སྟུམ།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། སྐབས་འདིའི་ངེས་མེད་ཅེས་པ་ནི་གཞི་ཤེས་པ་གང་

དུའང་ངེས་བཟུང་མེད་པ་ལ་བྱ་སྟེ། ཏུས་ཀྱི་ཆ་ནས་ངེས་བཟུང་མེད། རྩིས་ཀྱི་ཆ་
ནས་ངེས་བཟུང་མེད། རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་ངེས་བཟུང་མེད་པས་ན་ངེས་མེད་
དེ། འདི་ཡིན་དེ་ཡིན་གྱི་ངེས་པའི་ཚད་ཀྱན་དང་བྲལ་པས་སོ། །དེ་ཡང་ངེས་པ་
མེད་ཅམ་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། ངེས་བཟུང་མེད་པའི་རྩིས་ཤིག་ཏུ་འདོད་པས་ངེས་
མེད་ཀྱི་གཞི་ཞེས་སྒྲུབ་རོ། །

དེས་ན་དངོས་ཀྱན་ཐོག་མར་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་འཛིན་
རྒྱུ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་གནས་ཤིང་། གནས་སྐབས་དེའི་རང་ལ་འདི་
འདིའོ་ཞེས་བྱེ་བྲག་གི་ས་མཆམས་དང་བྲལ་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ལའང་དབྱིབས་
དང་ཁ་དོག་སོགས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཆམ་མ་སོ་སོར་འཛོག་ཏུ་མེད་པར་འདོད་པས།
དེ་ལ་ངེས་མེད་ཀྱི་གཞི་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱན་གྱི་ཚུལ་གཞི་དང་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་
སྟེ། དེ་ལས་དངོས་པོ་རེ་རེ་གྲུས་པ་ནས་དེ་རེ་རེ་ལ་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་ །རང་
བཞིན་སོགས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པ་བྱུང་སྟེ་ཆོས་ངེས་པ་ཅན་དུ་ཆགས་པ་ཡིན་ཟེར།

དེ་ལྟར་ལྷགས་འདིས་ནི། བྱེ་བྲག་གི་ཆོས་གཞན་ལྟར་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་
ངོས་འཛིན་རྒྱུ་མེད་པ་སྟེ། ངེས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་གཞི་ཞིག་
ལས། འདི་ཡིན་འདི་མིན་སོ་སོར་འཛོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་རི་སྟེང་
བྱུང་བར་བཞེད་ཅིང་། དངོས་པོ་རྣམས་ཐོག་མར་གང་ལས་བྱུང་བའི་གནས་ནི་ཐ་
མར་གང་དུ་འཐིམ་པའི་གནས་ཀྱང་ཡིན་དགོས་པས། གཞི་དེ་ནི་ཚད་དང་མཐའ་
མེད་པའི་རྩིས་ཤིག་ཏུ་སྟེ། འོན་ཀྱང་རྩིས་དེ་ལ་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་ །རང་
བཞིན་སོགས་འདི་ཡིན་གྱི་ངེས་པ་མེད་པར་བཞེད་པས། ལྷགས་འདི་ལ་ངེས་མེད་
སྟེ་བ་བྱུགས་པའི་རྒྱུ་མཆམ་དེའོ། །

འདི་པའི་རིགས་པ་ལྟར་ན། རྩ་དངོས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་ཚ་བའི་རྩ་ཡིན་མི་
 སྲིད་དེ། རྩ་ནི་ཚ་བའི་རྩ་བསྐྱེད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེ་བྲག་རྩ་དངོས་འཛིན་
 རྩ་བའི་ངེས་པ་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཤིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་རྩ་མེ་རྩ་ལྟ་
 བུའི་ཚོས་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཡང་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཚ་བའི་རྩ་ཡིན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
 ཉེ། དངོས་པོ་མོ་མོར་རང་བཞིན་དང་ནམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པས། དེ་ཀུན་རྩ་
 བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་སྟུམ་དུ་དགོངས་སོ། །

གང་ལྟར་ལུགས་འདིར་ཚ་བའི་རྩ་ནི་ཆ་གསལ་མ་ཚུང་བའི་རྩ་ཤིག་
 རྩ་འདོད་ཅིང་། རྩ་དེས་ཉག་རྩ་གཡོ་བའི་རང་དངོས་པོ་ཀུན་བསྐྱེད་པར་སྒྲུ་
 རྐྱེད་ཚུལ་ནི། རྩ་དེས་ཐོག་མར་རྐྱེད་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ནས་གང་བ་བསྐྱེད། རྐྱེད་
 གྱིས་གང་བ་ལ་བྱ་སྐྱོང་སྤར་མོས་བཅིངས་པ་ལྟར་རིལ་གྱིས་འཁྱུད་པའི་ཚེ། གང་
 བ་བརྒན་དུ་འཕྱར། བརྒན་ལས་མཁའ་རྒྱུད་བྱུང་། མཁའ་རྒྱུད་གི་ཤུགས་འཕེལ་
 ཚོ་རྐྱེད་བརྟོལ་ཉེ་དབྱིབས་སྒྲུལ་པོ་ལག་གདུབ་ལྟ་བུར་འཕྱུར། གདུབ་བྱ་དེ་དག་
 ཁ་གས་ཉེ་ཁུང་བྱ་དོད། ཁུང་བྱ་ལས་མེ་མཆེད་པ་དེ་ལ་ནི་སྐར་མའི་འཛིག་རྟེན་
 ཞེས་བྱ་བཤོ། སྐར་ཚོགས་དེ་ཕྱིར་རྒྱུད་ཤུགས་གྱིས་དེད་དེ་ས་གཞི་ལ་སྐྱོར་བ་
 བྱེད་པ་དང་། ཉེ་མ་ནི་སྐར་མའི་འཛིག་རྟེན་ལས་རབ་རྩ་མཐོ་བའི་གཞུགས་ཅན་
 དང་པོ་ཉིད་དེ། ཟླ་བ་ནི་གཉིས་པ་དང་། བརྒན་སྐར་དང་རྩ་སྐར་དག་ནི་གསུམ་
 པཤོ། ཁ་གཞི་ནི་དབྱིབས་སྐྱོར་མོ་ནར་ནར་པོ་ཞིག་ཤི། ཐོག་མའི་བརྒན་བསྐྱེད་
 པར་ཐུར་པ་ལས་ས་གཞི་བྱུང་ཞིང་། ལྟག་ལུས་ཀྱི་བརྒན་ནི་མཐའི་རྩ་མཚེ་ཡིན་
 བོ་ཞེས་ཟེར།

ཉེ་མ་ལས་མར་མཆེད་པའི་རྒྱངས་གཞུགས་བརྒན་བཤེར་དུ་ཐུར་པ་ལས་

ཆེས་ཐོག་མའི་སྐྱེ་དངོས་བྱུང་ཞིང་། ཏུས་ཚོད་རིམ་གྱིས་འདས་པ་ན། ཚུ་ནང་གི་
སྐྱེ་དངོས་དག་ཀྱང་སྐྱམ་སའི་ཉེར་དུ་ག་ལེར་གནས་སྤར་ཏེ་སྐྱེས་ཤིང་སྤྱིན་པར་
འདོད། དེ་བཞིན་སྔོག་ལུན་ཀྱན་དང་འདྲ་བར་མི་ནི་སྔོག་མར་ཚུ་ནང་ལས་བྱུང་
བར་སྤྱ། འོན་ཀྱང་འདིས་མི་ཚུ་ནང་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་འཕེལ་
འཇུག་སྤྱི་བའི་ལྟ་བ་དང་འདྲ་བ་མིན།

བྱུང་བྱིན་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐར་ཆ་བའི་རྒྱུའམ་རྩོམ་གཞིའི་
ངོ་མོར་ཐིམ་པ་ན། རྒྱ་དེ་ལས་དངོས་པོ་གསར་པ་སྤར་ཡང་སྐྱེ་ཞིང་སྤྱིན་པས། དེ་
ལྟར་མཐའ་མེད་དུ་འཁོར་བར་འདོད་དེ། དེ་ལ་འཁོར་བར་སྤྱི་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱེད།
ངེས་མེད་ཀྱི་གཞི་རྩོམ་གཞིར་བཞག་པ་ནི་གཞན་སེལ་བའི་རྒྱུའམ་གྱིས་བཞག་པ་ལྟེ།
དངོས་ཀྱན་གྱི་རྩོམ་བའི་རྩོམ་གཞི་ཞིག་ནི་ཅིས་ཀྱང་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་ནས། ངེས་
པ་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རེ་རེ་ནས་དེ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན། ངེས་པ་མེད་པ་ཞིག་
རྩོམ་གཞི་ཅུ་རུང་ཤུགས་ཀྱིས་བྱུང་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ངེས་པ་མེད་པ་ཅན་ནི་ཤུགས་
འདིར་རྩོམ་གཞིར་ཅུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ངེས་མེད་ཀྱི་གཞི་ཉིད་
རྩོམ་གཞི་ཡིན་པར་འདོད་དོ།

སྤྱིས་པ།

ཆེན་པོའི་ཡུང་གི་བྱེལ་ཤུགས་རི་ལས་ལྷེ།

ལྷག་པོའི་གཏམ་གྱི་ངོ་སོ་དགུང་ལས་མཐོ།

ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་གྱ་རྒྱང་ལལ་བའི་ངག།

སྤར་དེས་བཅལ་ན་ཡུངས་འབྱུངས་ཀྱང་ཡང་།

སྤྱད་མཆོག་དགུས་པའི་ཞལ་གྱི་ཆོས་ས་སྟོང་ལས། །
 མ་རིག་ཀྱང་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱུར་གསུངས་ན། །
 རིག་པ་འཆོལ་བའི་ལམ་མཆོག་གསེར་གྱི་བཟ། །
 དཔྱད་ལྡན་སྟེས་སྤའི་ཞབས་ཀྱིས་བཤོམ་པར་རིགས། །
 ཞེས་གྲུང་བཤམ་ལོ། །

2016.6.5ཉིན་གཤིས། རང་ཁྱེད་ཀྱི་ལས་སྐོར་གྱི་ཁྱེད་པོ་དང་།

དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་ནམ་ཅེད།

གཅིག །

འཛམ་གླིང་འདིར་རྒྱས་ཆེན་ལྷ་ཆོགས་ཡོད་པ་དག་བསྐྱེད་སྤྱོད་གཉིས་སུ་
འདུ་སྟེ། ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་དང་། མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་
ནི། །དེ་ལས་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་ནི། ས་རྒྱའི་བཙུ་ལྷ་དང་། ཡེ་
ཤུའི་འབྲུངས་སྐར་ཉིན་དང་། ལ་ཆེའི་སྦྱང་གྲོལ་རྒྱས་ཆེན་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ལུགས་
དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་ནི། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་རྒྱལ་སྟོན་རྣམས་དང་། རྒྱལ་
སྤྱིའི་ངལ་ཚོལ་རྒྱས་ཆེན་དང་། རྒྱག་གཅིག་གྱིས་བའི་རྒྱས་ཆེན་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་མང་
ངོ་། །

དེ་ཡང་དཔལ་ཡོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཆོ། ཆོས་དང་
འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་དང་། མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་གཉིས་ཀ་སྤྱང་ཅི་ཞུ་རྒྱ་ཡོད་
དགོས་པར་སྤངས་སྟེ། ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། མི་རིགས་
གང་དེ་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་འཛོལ་ཞིང་གནས་པའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་རྒྱ་དང་ཀ་འབྲུད་སྟེང་རྒྱས་
བསྐྱེད་ཚུལ་ཅམ་རྒྱ་ཅད། མི་རིགས་དེའི་དཔལ་མཛེས་དེས་གསུམ། ཐབས་
དང་སློ་གྲོས། སྟོང་སྟོབས་དང་མཛེས་བཅེ་སོགས་མཆོད་གྱི་འདུག །དེ་བཞིན་
ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། མི་རིགས་གང་དེས་ཆོ་སྲོག་གི་དོན་
གྱི་རིན་ཐང་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་དེ་ཉིད་རི་ལྷར་ངོས་བབྱང་བའི་ཚུལ་ཏེ། གཏན་

གྱི་འདུན་མར་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། མཐར་ཐུག་དོན་ལ་རྟོན་པའི་ཡིད་
 ཆེས་སོགས་མཚན་རྣམས་པ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་མི་རིགས་ལྟ་བུ་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
 རྣམ་ཆེན་གྱི་སྒྲུག་ལས། ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཆེན་སྲུང་ཅི་མི་བྱ་མཁན་གྱི་
 མི་རིགས་ཀྱང་མཆིས་མོད། ^[1]དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འགན་ཚུལ་དང་ཅུང་ཟད་
 བ་དད་ཏུ་ལྷུང་པར་སྒྲུབ་ཏོ། །

གང་ལྟར་ཤེས་རིག་དར་པའི་མི་རིགས་གཞན་དག་ཇི་བཞིན། རང་ཅག་
 གངས་ཅན་པ་ལ་མཚན་ནའང་། ཆོ་འབྲུལ་སྒྲོན་ལམ་དང་། ས་ག་ཟླ་བ་སོགས་
 ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཆེན་མང་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
 རྣམ་ཆེན་ཡང་ཡོ་སར་དང་། ཞོ་སྟོན་ལྟ་བུ་^[2] ད་ཅུང་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་བྱེ་བྲག་
 ཏུ་རྟ་རྒྱག་མདའ་འཕེན་དང་། ལྷ་ལེན་གར་ཅེད་གྱི་རྣམ་ཆེན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ་
 ཀྱན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རེད། རྣམ་ཆེན་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེ་ཤོས་གང་
 ཞེན། ཆོས་སྒྲུགས་ཀྱི་རྣམ་ཆེན་ཁག་ནི་དད་ར་དང་འབྲེལ་ཏེ་སྲུང་ཅི་བྱ་མཁན་
 མང་བ་དེའོ། །

དེ་ཡང་ཡེ་ཤུའི་འབྲུངས་སྐར་ལྟ་བུ་ནི། ལུབ་སྒྲུགས་པའི་རིག་གནས་དང་རྒྱ་
 འབྱོར་གྱི་ཤན་རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ད་ཆ་འཇམ་མཁྱིང་གྱི་རྣམ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་
 ཟེན་པས། དད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྲུང་ཅི་བྱ་མཁན་ལོས་ཡོད་དེ། གཞན་ཏུ་
 ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཆེན་སལ་མ་ཆེ་ནི་དད་པས་གཞི་བྱས་ཏེ་དགོ་སྒྲུར་སྒྲུབ་

[1] འདི་ནི་གཙོ་པོ་རྒྱ་ནག་སྐམ་སའི་གནས་ཚུལ་ཡིན་གྱི་ཐའི་མཚན་སོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །
 [2] ཞོ་སྟོན་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཆེན་མིན་ཟེར་ན་སྟན་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཀྱང་། དེ་ནི་གཙོ་པོ་དགའ་ལྡན་ལོ་བྱང་གི་གཞུང་
 རྒྱགས་པའི་རྣམ་ཆེན་ལྟ་བུར་མཐོང་བས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན།

པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནས་སྤང་ཅི་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། དང་ལྷན་སོ་
སོའི་སེམས་སྒྲ། ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་དུས་ཆེན་གྱི་ཉིན་མོ་དེ་གཞན་གྱིས་ཆབ་བྱེད་
མི་བྱལ་བའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པས་རེད། དཔེར་ན། བླ་པ་ཆོས་ནི། ས་ག་
ཟླ་བ་དང་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་དག་གི་འདས་མཆོད་ཀྱི་ཉིན་ལ་དགེ་བ་བསྐྱབས་ན་
འཇུག་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས།

དེས་ན་མདོ་སྤང་གི་ཡུལ་ལྱང་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཁ་སང་རྟ་ཟླའི་ཆོས་ཉེར་
ལྷར་བཅིས་ཏེ། རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འདས་མཆོད་ཆོགས་ཀྱི་འདུག །ཆོགས་
བསགས་དགེ་སྦྱབ་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་འདུག །དེ་ལས་གཞན་ཏུ་དྲ་ཐོག་སོགས་སྤྱད་
རབས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་བཞིན་མཁས་པ་སྤྲ་མ་རྗེས་དུན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཚོམ་སྤེལ་མཁན་
ཡང་ཡོད་སྐད་འདུག །འོན་ཀྱང་མདོ་སྤང་གི་ཡུལ་གྱི་ཁྱེད་ཤས་དང་། མདོ་སྤྱོད་
དང་དབུས་གཙང་ལ་མཆོན་ན། ཁ་སང་ནི་ཟླ་དགུ་པའི་ཆོས་ཉེར་དུག་ཡིན་པས་
དགའ་ལྷན་ལུ་མཆོད་ལ་ད་དུང་ཟླ་གཅིག་ཉག་ཉག་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་འདིར་
ངའི་ཡིད་ལ་དྲི་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། ཡང་སྤྱིང་དགའ་ལྷན་ལུ་མཆོད་ག་དུས་ཡིན་
ནམ་ཞེས་པ་དེའོ། །

རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གསལ་གསལ་བའི་ཉིན་མོ་ནི་གཅིག་ལས་གཉིས་ཡོད་
སྤྱིད་ཀྱི་མ་རེད། བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་མཁས་གྲུབ་སྤྲ་མ་ཀྱན་ལའང་དེ་
བཞིན་རེད། དད་པ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་མཆོན་ན། གཅིག་ལས་གཉིས་ཡོད་
མི་སྤྱིད་པའི་དུས་ཆེན་ཞིག་ཐེངས་གཉིས་ལ་བྱུང་ཆོ། ཡང་སྤྱིང་གང་ལ་ཡིད་རྟོན་

དགོས་པ་རེད། དགེ་བ་བྱས་ན་འགྲུར་ཡོད་པའི་ཉི་མ་དེ་གང་ཡིན་པར་ཚི་དགོས་
པ་རེད། དེ་ནི་གནད་དོན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ།

གལ་ཏེ་བྱིད་ཀྱིས། “ཁྱད་ཡོད་པ་མ་རེད། སོ་སོའི་སེམས་ལ་རག་ལས་ཀྱི་
རེད” ཅེས་མགོ་བདེའི་ལན་ཞིག་འདེབས་སྲིད་མོད། དེ་རིང་ཆོས་གཅིག་ཡིན་ན།
སང་ཉིན་ཆོས་གཉིས་ཡིན་དགོས་པ་དང་། སྤུལ་ཟླ་དང་ན་ཟླ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་
ནམ་གཞག་སལ་བ་འདི་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྲིད་དུ། སྐད་ཆ་དེ་ནི་སྤྱིར་པོ་མེད་པའི་
མགོ་སྐྱར་གྱི་གཏམ་ཅམ་སྟེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ན་ཟླའི་ནང་གོངས་པ་ཡིན་ན། སྤུལ་
ཟླའི་ནང་གོངས་པ་མིན་པ་བདེན་དོན་ཉིད་དུ་འདོད་དགོས་པས། གང་བྱས་ཅུང་
ཆོག་པའི་ནམ་གཞག་སྐོར་མི་ཤོང་བ་དེ་དག་གིས་རང་མགོ་མ་སྐྱར་ཞིག །གཞན་
དུ་ན་ལོ་རྒྱལ་སོའི་ཉི་མ་རེ་རེ་དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་དུ་སྤྲས་ཀྱང་མི་ཆོག་པ་ཅི་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་རང་རེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ན་ཕན་ཚུབས་ཆེ་ལུས་ཆོ།
དེ་ནི་སྐར་གཙོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། རྩྱགས་ཞེན་གྱི་གཏམ་དང་། ཁ་སྔོན་མ་ཚུགས་
པའི་ལབ་དོལ་ལྷ་བྱུར་གསུང་མཁན་རབ་དུ་མང་། རོ་མ་བཤད་ན། ཡེ་ཤུའི་
འདས་ལོ་ལྷར་བཅིས་པའི་ཆོས་གྲངས་དེ། ད་ཆ་རང་དབང་ཅན་གྱི་རུབ་རྩྱགས་
རྒྱལ་ཁབ་ནམས་སུ་མ་ཟད་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱིའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཆོས་ལྷ་བྱུར་ཆགས་
འདུག་ཀྱང་། གཅིག་གྱུར་ཆེ་བའི་ཆོས་དེས་མིའི་རང་དབང་ལ་གནོད་རབས་ཀྱི་
སྐད་ཆ་ཅི་ཡང་མ་ཐོས། འོན་ཀྱང་དེ་རིང་དེའི་སྐོར་མི་སྤྱིར་། དེ་ལྷར་ཡིན་པ་ཆ་
ཞེགས། འཇམ་སྒྲིང་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་བོད་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་། དབྱས་གཙང་
དང་ཁམས་རྩྱགས་ཆ་ཆོང་གིས་བོད་ཆོས་གཞིར་བཞག་སྟེ་སོང་ཅུང་། ཨ་མདོ་
པས་རྒྱ་ནག་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་ལར་ཞེན་མ་ཤོར་བ་བྱས་ན་འགྲིག་གི་རེད། ལོ་སར་ནམ་

གཏོང་ནི་རང་མོས་རང་དབང་ཁོ་ན་ཡིན་པ་སྟོན་མེད་རེད།

དེ་རིང་ངས་ལྷ་འདོད་པ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་འི་འདས་མཆོད་ནམ་ཡིན་ཏན་
ཏན་ཞིག་གསུངས་རོགས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་བོད་སོག་གསུམ་དང་། འཛམ་
གླིང་ཡུལ་སྟོགས་སོ་སོར་བཞུགས་པའི་རྗེ་བླ་མར་དད་གུས་ཅན་ཆོའི་སེམས་སུ་དོན་
དག་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ངེས་རེད། དེས་ཀྱང་མི་ཆོད། ས་ག་ལྷ་བ་ནམ་ཡིན་ཡང་
གཏན་ཁེལ་གནང་རོགས། ས་ག་ལྷ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། ལྷ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་
སྟོན་པས་འབྲངས་འདས་ཐངས་གཉིས་རེ་གཉིས་རེ་མཛད་པར་ཁས་བླངས་པ་
ཡིན་པས། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་རྣམ་གཞག་ངོ་ཆོད་གོས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ནི།
རིགས་པའི་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་ཟེར་མཁན་ཆོས་ཁས་ལེན་པའི་གནས་ག་
ལ་ཡོད།

སྟོན་པའི་མཛད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་ཅིང་། འབྲངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་
ཀྱང་མི་མཐུན་པ་མང་བས་གཏན་ཁེལ་བྱ་མི་ལུས་ཟེར་ན། བདེན་དུ་རྒྱགས། བྱུང་
ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ནི་བྱུང་རབས་ཉམས་ཞིབ་པ་ཆོས་མ་ཐེག་ན། བོད་ཀྱི་ཆོས་པ་རྒྱང་
རྒྱང་ཆོས་ཁྱག་ཐབས་ཡོད་རྒྱ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྟོན་ཀྱང་
ཆོག་པའི་འཇའ་ཆོན་ཀྱི་སྟོན་དེར་མི་བརྟག་རོགས། ཁོང་ནི་མི་ལོ་དྲུག་བརྒྱའི་སྟོན་
དུ་ཤ་བྲག་གི་ཕུང་པོ་རང་མཆོན་པ་ཅན་ཞིག་ཏུ་བྱོན་པའི་བོད་མི་ཞིག་རེད། མདོ་
རྒྱུད་གཞུང་ལུགས་ཀྱན་ལ་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་རེད། མི་ཆོ་
ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་རེད། ཁོང་ལ་འབྲངས་
སྐར་གཉིས་ཡོད་མི་སྲིད་ལ། འདས་མཆོད་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་མི་སྲིད་པས། ད་ནི་སྟུ་
མའི་རྒྱུ་ཕུང་ཕུངས་ནས་མི་སྟོན་པར་ཁོང་སྟུ་འདས་པའི་ཉི་མ་ནམ་ཡིན་གསལ་

པོ་གསུངས་རོགས། མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་གསུངས་རོགས།

དེས་ག་ལ་ཆད། གཡུང་བྱང་པོ་ན་དང་། རྟིང་མ། བཀའ་རྒྱུད། རྩོ་
ནང་། ས་སྐྱ། དགེ་ལུགས་སོགས་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་མཁས་གྲུབ་
དམ་པ་ཀུན་ལ་ཡང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ཉི་མ་གཉིས་རེ་གཉིས་རེ་
ཡོད་པར་འདོད་དཀོས་པའི་རང་རེའི་རྒྱན་དེའི་མཆོག་བརྩམས་ན་ལེགས་པས། སྤྲོད་
ཕྱིན་གང་ཡིན་གྱི་ལན་གསལ་པོ་གནང་རོགས།

གསུམ།

རྒྱ་ནག་ཁོང་ཆིས་ལ་ལར་ཞེན་ཆེ་བ་རྒྱམས་ཀྱི་ལུགས་འདི་བདེན་ཆོ། ཞིབ་
པ་གསུངས་དང་། ང་ལྟ་བུ་ཆིས་མི་ཤེས་པ་ཆོའི་འབྲུལ་བ་སེལ་རུས་པར་མ་ཟད།
རྒྱལ་མཆོག་བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་དང་། སྤྲན་རིའི་ཁྲི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། སྤ་འབྱུར་
བརྟན་བདག་མཆོག་། ས་སྐྱ་ཁོང་མ་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་དབང་ཀམ་པ་མཆོག་། རྩོ་
ནང་བརྟན་བདག་རིན་པོ་ཆེ། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཆོས་རྒྱུད་སོ་སོའི་
སྤྲ་ཆེན་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྤེལ་བ་ཏུ་མང་པོས་གྲུང་། ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་
རང་རང་གི་དམ་པ་སྤོན་མའི་འདས་མཆོད་སོགས་ཆི་ནོར་གྱི་སྤྲུག་གནང་ཏེ་
བཞུགས་འདུག་པས། ཁོང་རྒྱམ་པར་ཡང་འབྲུལ་བ་སེལ་རུས་པའི་འབྲེལ་བཤད་
གསལ་པོ་ཞིག་ཞུ་དགོས་འདུག །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།

ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དུས་ཆེན་ཁག་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཞུ། ཅི་བྱེད་སོ་སོའི་
རང་དབང་ཡིན་རྒྱུ་རེད། འོན་ཏེ་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་དུས་ཆེན་ཁག་ནི་དད་པ་
དང་འབྲེལ་ཡོད་པས། དད་པའི་གནད་དོན་ལ་མགོ་སྐོར་གཏན་ནས་མི་བྱང་བ་

བྱིད་ཅག་གིས་ཀྱང་ལོས་མཁུན་རེད། དེས་ན་ལོ་གཅིག་གི་ནང་སྤྲ་མ་གཅིག་ལ་
འདས་མཆོད་གཉིས་ཡོད་མི་སྲིད་པ་ཁོ་པོས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གིས་བསྐྱབས་
ཅུས་ན། གཉིས་ཀའི་ནང་གི་གང་བདེན་བྱིད་ཆོས་གསུངས་པར་འཆོལ།

གོ་ཐོས་སུ། ལོ་ཤས་ཐོན་ལ། ངའི་ཕ་ཡུལ་གྱི་དཔོན་པ་འགས་བོད་ཅིས་
དང་ཁིང་ཅིས་གཉིས་ལས་གང་ལ་གཞི་འཛིན་པའི་གྲོས་ཐག་མ་ཆོད་པར་བརྟེན།
དཔོན་བདག་གི་སྟན་ཏུ་ཞུས་པ་ན། དཔོན་བདག་གི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། སྤྲད་ཕྱིན་
ཁིང་ཅིས་ལྟར་བྱོས་ཞེས་བཀའ་ལན་གནང་བར་གྲགས། གཏམ་དེ་བདེན་ན། མདོ་
སྤྲད་པ་ཆོ་རྒྱ་ནག་ཁིང་ཅིས་ལ་ཞེན་པ་དེ་འདྲ་ཆེ་བར་བསམ་ཆོ། “བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་ནི་རྒྱའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་མཆོན་མེད་པ་
ཞིག་མ་རེད་སྟུམ་མོ། །

ཕྱི་ལོ2016ལོའི་ཟླ11ཆོས་25དང་བོད་ཟླ9པའི་ཆོས་26ཉིན་གྱིས། བཅན་པོ་དྲ་བར་བཞོད།

ཅུ་པ་གར་ཡོད་མི་བརྗེད་པར་གྱིས།

—— བོད་ཅིས་གཅིག་གྱུར་ཐད་དུ་བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་ཀྱན་ལ་ཐུལ་པ།

གཅིག །

ཉིན་ཤས་སྔོན། སུན་གྱིས་དགའ་ལྷན་ལྷ་མཆོད་ཀྱི་དུས་ཆོས་སྐོར་ལ་ཚུམ་
ཐུང་ཞིག་གིས་པ་དེར། དཔྱད་ལྷན་མང་པོས་ཞལ་མཆིད་ཀྱི་མེ་ཉོག་ཅི་དགར་སྒྲོས་
སོང་། ངས་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་དུས་ཆེན་ཁག་གཅིག་གྱུར་མ་བྱུང་བའི་དཀའ་
ངལ་ཅན་ལས་མ་ཞུས་ཀྱང་། ཁོང་ཅག་གིས། བོད་ཅིས་གཅིག་གྱུར་བྱ་རིགས་མིན་
དང་། བོད་པས་ཅིས་གར་གཞིར་འཛིན་རིགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཐད་བསྐྱོད་མཛད་
བྱུང་། ཐུགས་ཁག་གྱང་མེད་དེ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་དགར་མི་དུང་བའི་ཆོས་ཅན་
དུ་བྱུང་འདུག་པས། དེའི་ཐད་ནུན་རྟོག་གི་འཆར་སློ་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྒྲུབ་ཡང་བསྐྱོ་
བར་འདོད་དོ། །

དེར་གི་བོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་གཞིགས་ན། རིག་གནས་ཀྱི་ཐོག་ནས་མི་
རིགས་ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་དང་ཆིག་སྒྲིལ་གྱི་ལམ་འཛུལ་གྱི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་
སྤང་ན། ཅིས་གཅིག་གྱུར་དང་དུས་ཆེན་གཅིག་གྱུར་ནི། བོད་མི་ཀྱན་གྱི་རིག་
གནས་ཀྱི་གཞི་རྩ་གཅིག་པའི་ཚུལ་མཆོད་བྱེད་གལ་ཆེན་ཞིག་དུ་ཆགས་ཡོད་པས།
དེ་ང་ཆོད་སྐྱོང་གཞི་ཞིག་དུ་ཆགས་དགོས་པའི་གནད་ཀྱང་དེར་ཡོད།

འགའ་རིམ། གཅིག་གྱུར་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་སྒྲེར་གཙང་གི་སྒྲོས་ལྟ་བུར་
མཐོང་ནས་མ་དགའ་བ་བྱེད་གི་འདུག་མོད། མི་སོ་སོའི་གཏམ་བཞིན་དང་། དང་
མོས། བསམ་ཚུལ། དགའ་སྟོགས། འཆར་སྤང་སོགས་ནི་གཅིག་གྱུར་གཏན་ནས་
མི་འོས་པ་ཅི་བས་བདེན་མོད། རྒྱུས་བྱ་སྒྲེར་གི་རང་དབང་ལ་དོ་སྟོན་མི་འབྱུང་བ་
སྟོན་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས། མི་རིགས་སྤྱིའི་བྱན་མོང་གི་རོ་བོ་དང་ཆེག་སྒྲིལ་ཡང་
གོང་འཕེལ་གཏོང་འོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ངེས་དོན་གི་སྟོབས་དང་རྒྱས་པ་ཞིག་
གཏན་ནས་འབྱུང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་འོ་སྟོལ་གི་མི་རིགས་འདིའི་བྱན་མོང་གི་རོ་བོ་ནི་ཡི་གེ་དང་། གོམས་
སྟོལ། རིན་ཐང་ལྟ་བུ་སོགས་རིག་གནས་ཁོ་ནའི་ཐོག་ན་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། རྟོད་
མངའ་རིས་ནས་བཟུང་སྤྲད་རྒྱལ་མོ་ཆེ་བ་རོང་གི་བར་གི་གངས་ཅན་པ་རྣམས་
གཞི་གཅིག་དུ་སྒྲེལ་བའི་རིག་གནས་གི་གསེར་ཐག་དེ་དག་ལས་སྤྲོ་པོར་ཆད་དུ་
འདུག་མི་ཅུང་བས། དེ་གཙང་བྱེད་གི་བར་ཆད་སྤྲོ་ཆོགས་ལ་འང་ཆོར་སྤང་སྒྲེན་
པོས་དབྱེད་རིགས་སོ། །དེང་སྐབས་ཨ་མ་དོ་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ཡུལ་དབུས་དང་
ཁམས་སྟོགས་དང་། ཕྱིའི་ཡུལ་གྱི་སོ་སོའི་བོད་རིགས་སྤྱན་རླབས་དང་མི་མཐུན་
པའི་ཆིས་ཤིག་ཆད་མར་འཛིན་བཞིན་པ་འདི་ནི། བོད་གི་ཤེས་རིག་གི་རྩ་ལག་
གཅིག་ལ་གས་ཆག་གཏོང་བྱེད་དུ་འགྱུར་སྲིད་པས། དེ་ལྟས་བཟང་པོ་ཞིག་མ་
རེད་སྟེ།

ཁ་ཅིག་གིས། ཅིས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་མི་རིགས་པའི་རྒྱབ་བྱེད་དུ། བཟོ་
དབུས་གི་གནམ་གཤིས་གི་བར་ཐག་བགངས་པ་ནི་མ་བཟག་པའི་གཏམ་ཅན་རྟེ།
རྒྱའི་རྩོམ་ཁྲིམ་ཆེན་ཁག་ལ་གནམ་གཤིས་གི་བར་བྱ་དང་ཏ་ཅང་ཆེ་བས། སོ་ནམ་

གྱི་རྒྱས་ཆོགས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་ཡིན། དུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགུན་རྒྱས་སུ་འདྲ་
ལོ་རྟོག་སྟེ་ཞིང་། ས་ཚྭ་གས་རེས་འགར་དགུན་རྒྱས་སུ་ཁ་བ་བྱ་གང་ཅམ་རེ་ལྷུང་གི་
འདུག །འོན་ཀྱང་ཁོ་ཆོ་ཀུན་གྱིས་ཆིས་གཅིག་ལ་བྱེད། སྤངས་མི་བདེ་བའི་གནས་
ཚུལ་ཐོས་སུ་མེད་ཅིང་། ཆིས་གང་ལ་གཞི་འཛིན་རིགས་པའི་རྩོད་པའང་མི་གནས་
སོ། །

བོད་དུལ་པལ་མོ་ཆེ་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་ཆ་སྟོན་མིང་སུམ་སྟོང་འཕགས་
པས། བཏོ་དབུས་གྱི་ས་བབས་ནི་རྩ་བའི་ཆ་ནས་འདྲ་བ་ཡིན། དེས་ན་ས་བབས་
གྱི་དབང་གིས་ཨ་མ་དོ་ལ་རྒྱ་ཆིས་འཆམས་སོགས་ནི་གྲ་ཆོམ་གྱི་རག་ཏུ་ཟད།
གནམ་གཤིས་གྱི་མཐུན་ཆ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་བསྐྱེགས་དགོས་ན། དབུས་གྱི་ནག་རྩ་
དང་། ཁམས་གྱི་ཡུལ་ཤུལ། བཏོ་སྟོང་གྱི་མགོ་ལོག་སོགས་རུང་འདྲ་ལ། དབུས་གྱི་
གོང་པོ་དང་མ་དོ་ཁམས་གྱི་རྒྱལ་རོང་སོགས་རུང་འདྲ་བ་ཡིན་གྱི། ཨ་མ་དོའི་ཡུལ་
གྱི་གནམ་གཤིས་དང་། དབུས་གཙང་ཚྭ་གས་གྱི་གནམ་གཤིས་ཞིས་སོ་སོར་དབྱེ་བ་
ནི་བཞག་མི་བཟོད་པའི་རྩུན་ཏུ་མཐོང་། ཆོས་ལྡེ་ཆོ་དབྱར་གནས་ལ་བཞུགས་པའི་
རྒྱས་འགྲིག་མིན་ལ་ཡང་གནས་ལུགས་དེ་ལས་གཞན་མི་དགོས་སོ། །

ཆིས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དགོས་པ་ནི། ལས་གྱིས་རིགས་མཐུན་ཏུ་སྟེན་པའི་སྟུན་
ཟླ་ཀུན་གྱིས་རྒྱས་ཆེན་མཉམ་རྩལ་དང་ལོ་སར་མཉམ་གཏོར་བྱེད་ཐུབ་པའི་དགེ་
མཆོན་དེ་ཡིན་གྱི། སོ་ནམ་དང་འབྲོག་ལས་སོགས་ནི་རང་རང་གི་ཡུལ་ལྗང་གི་
གནས་སྟངས་དང་མཐུན་པར་སོ་སོར་བསྐྱབ་རུང་སྟེ། སུ་ཞིག་གིས་སྟངས་འཛིན་
བྱེད་དམ།

གཉིས།

ལ་ལས། བོད་ཅིས་ལ་གཞན་གྱི་ཤན་ཞུགས་རབས་སོགས་སྤྱིར་སྟེ། རྟགས་
ནས་ཨ་མ་དོའི་བྱེད་སྤངས་དེ་འགྲིག་པར་སྦྱབ་གྱི་འདུག་མོད། མི་རིགས་གཞན་
པའི་ཅིས་གྱི་ཤན་མ་ཞུགས་པའི་ཅིས་ཤིག་སྟེ་ལའང་ཡོད་ཆོད་མི་འདུག་པས། དེ་
ཉིད་མི་རིགས་གཅིག་གིས་ཅིས་གཉིས་ལག་ལེན་བྱེད་འོས་པའི་སྦྱབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་
ཐབས་བྲལ།

དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་གི་སྐར་ཅིས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སྐར་
ལ་ཨ་རབ་དང་ལུབ་སྟོགས་པའི་ཅིས་གྱི་ཤན་སྤྱིར་རིམ་པར་ཐེབས་པར་སྦྱ། སྐར་
རྒྱའི་ཅིས་པ་ཆོས་སྐབས་དང་སྐབས་སྟེ་འཛིན་སོགས་ཅི་ནོར་འབྱུང་བཞིན་པ་
ལ། སྤྱིས་སྟེ་ཅིས་གྱི་རིག་བྱེད་ལ་མཁས་པའི་ཡོ་རོབ་གྱི་ཆོས་སྟེལ་པ་Johann Adam
Schall von Bell 汤若望སོགས་གྱི་དྲིན་ལས་སྐར་ཅིས་ཇི་ལོགས་སྟེ་བཏང་བར་
གྲགས།

དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྱི་ཅིས་ལའང་མྱི་རིག་གི་ཅིས་གྱི་ཤན་ཐེབས་ཚུང་སྟེ།
གཟའ་བདུན། བྱིས་བཅུ་གཉིས། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད། སྤྱི་གཅན་དང་། དུས་
མེ་སོགས་གྱི་གཟུགས་དང་། རྒྱ་སྤངས། དབང་ཐང་། སྐར་འབྲས་སོགས་ཀྱང་
རྒྱ་གར་དང་མྱི་རིག་གཉིས་གཅིག་མཚུངས་རེད་ཅེས་མཁས་དབང་དག་ཆོས་ཀྱིས་
གསུངས་པ་ལྟར་རེད། ཡང་གནའ་བོའི་མྱི་རིག་གི་སྐར་ཅིས་ལའང་ཨེ་ཇིབ་གྱི་ཅིས་
རིག་གི་ཤན་ཞུགས་ཚུང་བ་སོགས་ནི་འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་འཕེལ་ཚུལ་ཙམ་
ལས་མ་འདས་སོ། །

སྤྱིར་མི་རིགས་སོ་སོའི་ཚིས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དེ་ཕན་ཚུན་ལ་ཤུགས་སྒྱུར་ངེ་ལྟར་
 ཐེབས་ཚུལ་སོགས་སུ། ཞིབ་འཇུག་སོ་ན་ལྟར་ལེན་མཁན་ཆོས་དབྱེད་ན་གྲུབ་དོན་
 ལྷ་ཆོགས་ཡོང་སྲིད་ལ་ཡོང་ནའང་འགྲིག་མོད། བོད་པ་ཆོར་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚིས་
 ཤིག་དགོས་མིན་དང་། དགོས་ན་དེ་གང་ལ་བྱ་སོགས་ལག་ལེན་གྱི་ལམ་སྟོགས་
 ཚོད་སྐབས་ནི། ཚིས་རང་ཉིད་གི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུད་བར་དབྱེད་བསྐྱེད་ན་འབབ་ས་མི་
 རག་པའི་སྒྱུར་འབྱུང་བས། གཙོ་བོ་དགག་དགོས་ཀྱི་གནད་ལ་གཞིགས་ཏེ་ལམ་གྱི་
 རིམ་པར་དབྱེད་དགོས་སྟེ།

དེས་ན། ཞིབ་འཇུག་གི་ངོས་ནས་སྤང་ཆོ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་ལ་མ་ལྟོས་
 པར། ལག་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་ནི། ད་ལྟ་བོད་རང་གི་བྱུན་མིན་གྱི་ཚིས་སུ་ཆགས་
 ཤིང་འཇིག་རྟེན་ནའང་བོད་ཚིས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་བོད་ཚིས་སུ་
 འདོད་རིགས་ལ། ཨ་མདོ་པས་རྒྱ་དང་མཉམ་པོར་ཆེ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་ནག་
 སྤྱི་ཙུ་རྒྱ་ཚིས་སུ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པ་དེ་ནི་བོད་ཚིས་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར་འདོད་
 རིགས་སྟེ་མོ། །

གསུམ།

བོད་ལྗོངས་སྤྲུལ་ཚིས་ཁང་གིས་བཏོན་པའི་ལོ་ཐོ་དེ་བོད་མི་ཀྱན་གྱིས་ཆེ་
 འོས་པ་ཞིག་མིན་ཚུལ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ། བཟ་གྱི་ལྟོ་ངོར་བྱོན་ནས་བབས་
 མ་སོང་། རྗེ་རང་བྱུང་བ་ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། མཁས་
 གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ། ལུག་པ་ལྟན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། ལ་ཆེན་རྣམས་སྤྱི། ཐེ་སྲིད་
 སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྐར་ཚིས་རིག་པའི་ཡབ་ཆེན་དག་གི་བཀའ་དྲིན་

ལས་སྒྲིག་པའི་གཙུག་ལག་འོད་པོ་ཆེ་དེའི་རྒྱན་འཛིན་མྱིར་དང་། གཞུང་ས་རང་ལ་
སྒྲིག་ཅིས་ཁང་ཞིག་དགོས་པར་གཞིགས་ནས། ལོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་
རབ་བྱུང་བཙ་ལྔ་པའི་མེ་འབྲུག་(ཁྱི་ལོ1916) ལོར་“བོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་སྒྲིག་ཅིས་འགྲོ་
ཡན་སྒྲིང་”བཙུགས་ཤིང་། དེར་ཅེ་བྱུང་མཁུན་རབ་ལོར་བྱ་དབུ་འཛིན་དུ་བསྐོས་
པས། ཁོང་དང་ཕྱག་རོགས་རྣམས་པའི་བྱུགས་རྩེ་ལས་བོད་ཀྱི་སྒྲིག་ཅིས་གཞིས་ཀའི་
ཐད་ལྷན་འབྲས་བཟང་པོ་བྲུངས་པར་གྲགས།

དེ་ནི་བོད་ཀྱི་དབང་ཐང་ཆེས་མཐོ་པའི་སྒྲིག་ཅིས་ཁང་གཅིག་ལུ་དེ་ཡིན་ལ།
དེའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་འཛིན་མཁུན་ནི་ད་ལྟའི་བོད་ལྗོངས་སྒྲིག་ཅིས་ཁང་འདི་
ཉིད་ལགས་ན། དེ་ནས་བཞོན་པའི་ལོ་ཐོ་དེ་བོད་མི་ཀྲུན་གྱིས་ཅི་ཆོག་ཆོག་མ་རེད་
དམ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཀྲུན་གྱིས་ཅི་ལོས་པ་ཞིག་ད་རུང་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་
འདུག་གམ། དེས་གནས་ཏེ་གོ་མ་མོང་ལགས།

ང་ཆོས། བོད་པའི་གཙུག་ལག་ཀྲུན་གྱི་རྩ་བ་ལྟལ་དབུས་ལུ་ཡོད་ཚུ་ལ་
མ་བརྟེན་པའི་ཐོག་ནས་ཤེས་རིག་གི་རྒྱན་བཟུང་ན། སྐར་ཅིས་ཅམ་རུ་མ་ཟད།
ཕོ་བྲང་གི་རིག་གནས་དང་། ལྷ་དྲག་གི་རིག་གནས། དཔོན་པའི་རིག་གནས།
དམངས་སློབ་རིག་གནས། གར་དང་རོལ་དབྱངས། ལག་ཤེས་བརྗོད་ཆ་ལ་སོགས་
ཡོན་ཏན་རིག་བྱེད་ཐ་དག་རྩ་བ་བརྟན་ལ་ཅེ་མོ་རིང་བ་ཞིག་ཡོང་རེས་ཀྱང་། དེར་
སང་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ལྷན་ཀྱོག་མོར་པ་འདྲ་བ་ཆོའི་ནང་དུ་གནས་སྐབས་རིང་ཚུ་
འབྲི་མཁན་ཁ་ཤས་བྱུང་བ་དང་། སློབ་ལྷན་འགའ་རེ་ཚུགས་པ། ལྷ་ཆོགས་ཅུང་ཟད་
རྒྱས་པ་ཅམ་གྱིས་རྫོམ་པ་སྒྲིལ་ཏེ་རྩ་བ་དང་ཉེ་བ་བརྟེན་ནས། རང་གི་ལྷན་པ་ནི་
བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་རོ་ཆབ་ཡིན་པ་འདྲ་བའི་སོ་ཤེད་རོམ་མཁན་རེ་འགའ་འདུག་

མོད། ཚུལ་དེ་ནི་མཁས་པ་ཐུགས་སྐྱེལ་བའི་གཞི་དང་། བདག་ཉིད་འཕྱང་བའི་
སྣ་འབྲེན་ཞིག་གོ།

ཅུང་ཞིབ་པར་བཤད་ན། རང་གི་དཔལ་ཡོན་གྱི་ཆ་བའི་གནས་ལ་གྲུས་
བཀྱར་ལྷག་པར་ཁྱབ་ནི། བོད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཡ་རབས་གྱི་
སྲོལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉིད་རང་རང་གི་སེམས་གྱི་གནས་མཆོག་དང་འབགས་ཡུལ་དུ་
ཆེ་ཡི་འདུག །རང་གི་དཔལ་ཡོན་གྱི་སྟེ་བའི་གྲོང་ལ་ཡུལ་དབྱས་ཞེས་འབོད་པའི་
ཚུལ་ལ་ཤར་སྟོགས་པ་ཕལ་ཆེར་མཐུན་པ་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་གར་པས་མ་ལྷ་
རྩ་སོགས་ལ་ཡུལ་དབྱས་ཟེར་བ་དང་། རྒྱ་ནག་པས་ལོ་དབྱང་ནས་ཁེ་སྤྱང་བར་
གྱི་ས་ཆ་དག་ལ་ཡུལ་དབྱས་ཟེར་བ་དང་། བོད་པས་ལྷ་ས་སོགས་ལ་ཡུལ་དབྱས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེས་ན་ཡུལ་དབྱས་སོ་སོ་ལས་གྲུས་པའི་རིག་གནས་གྱི་ཡལ་ག་རྣམས་ཕྱིས་
སྟེ་འདབ་ལག་རི་ཅམ་རྒྱས་ནའང་། མི་རྣམས་རང་རང་གི་དཔལ་ཡོན་གྱི་ཆ་བའི་
ཡུལ་དེར་དགའ་གུས་ཆད་མེད་ཅིག་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་དུ་མཛོས་པས།
དེ་གཏོར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། འཛམ་གླིང་སྟོགས་མཐའི་ཁ་ཆེ་པ་
རྣམས་དཀའ་བ་བྱུང་བས་ད་ཀྱིས་མེ་ཁ་དུ་འགོ་བཞིན་པ་དང་། ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་
ནང་པ་རྣམས་རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་དུ་འགོ་བཞིན་པ་དང་། མཐའི་བོད་མི་ཆོས་ལོ་
ཟླ་དུ་མར་རྒྱུག་འཆལ་ནས་ལྷ་སར་འགོ་བཞིན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཚན་
གཅིག་ལ་ཐུག་ཡོད།

འཇར་མན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ཉི་ཤེར་གྱིས་ཀྱང་། “སྟོ་རིག་ཅེས་པའི་མིང་
འདི་ཐོས་ཆོ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་མི་དཔྱད་ལྡན་ཆོའི་སེམས་སུ་བ་ཕྱིམ་གྱི་སྣང་བ་ཞིག་དང་

གིས་སྐྱེ་གསུངས་པ་ལྟར། ལུབ་ཀྱི་གཙུག་ལག་སྤྲོ་བ་ནམས་གནའ་བོའི་རྒྱ་རིག་དང་
རྩ་ལ་ཞེ་ཅིས་སྤྲུག་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། ལོ་རྩི་བརྒྱ་སྟོང་རིང་འཛམ་གླིང་གང་སར་
ཐོར་བའི་ཡ་རུ་དུ་བ་ནམས་ཕྱིར་འཛམས་ནས་སྟོབས་ཤུགས་ཆིག་སྒྲིལ་སྒོས་སྤྲུག་
བསྐྱེས་ཆེན་པོས་འཛིངས་ཏེ། ཨ་རབ་པ་ཚོའི་ལག་ནས་རེ་རུ་ས་ཡིན་ཚུར་འཕྲོག་
དོན་གྱི་གནད་ཀྱན་གྱང་ཤེས་རིག་གི་རྩ་བ་དང་། ལྟེ་བ་དང་། དུལ་དབྱས་ཞེས་
པའི་དོན་དེར་ཐུག་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲའི་དབང་གིས། རྒྱའི་གནའ་བོའི་སྲིད་འཁྱར་རིག་གསུམ་
དར་པའི་ལྟེ་བ་ནམས་ལ། ཁོང་ཚོས་ཀྱང་དུལ་དབྱས་ཏེ། 中原，中土，中州， 华
夏སོགས་ཟེར་ནས་ཅིས་མདང་ཆེན་པོ་བྱེད་པར་མ་ཟད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་
གཞན་ཀྱང་གྱི་སེམས་ནང་གི་དུལ་དབྱས་ཀྱང་དེར་བསྐྱར་འདོད་ཀྱི་ཉམ་པ་ཅན་རེ་
མང་རེད། དེའི་ཆེད་དུ་དྲིལ་སྒྲོག་དང་ལས་ཀ་ཡང་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁྲང་
ལོགས་(内地)ཟེར་བའི་ཐ་སྟད་ཀྱང་གནད་དེ་འདྲར་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་མི་
ཙལ་ཚུང་འགས་རྒྱ་ཅིས་ལ་ནང་ཅིས་ཟེར་ཏེ་ཉ་གོ་མདོག་སྟོན་པར་སྟོང་རྗེ་སྐྱེས།

དེ་ལྟར་བསམ་ཆོ། བོད་རྫོངས་སྤྲུལ་ཅིས་ཁང་གི་ལོ་ཐོ་ཁས་ལེན་མིན་དེ་
ཡང་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ། ཨ་མདོ་པས་བོད་ཅིས་གཤུགས་ནས་
རྒྱ་ཅིས་གཞིར་བཞག་ན། རྒྱ་ཅིས་ཀྱི་སྤྲུགས་ནས་ནི་དུལ་དབྱས་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུར་
ཆགས་མི་འགྲོའམ།

བཞི།

དྲང་མོར་ཞུས་ན། ཅིས་གཅིག་གྱུར་ནི་ཞིན་ཏུ་བསྐྱབས་སྤྲོ་བ་ཞིག་སྟེ། མདོ་

སྤང་གི་དགོན་ཆེན་འགས་པོད་ལྗོངས་སྤྲུལ་ཅིས་ཁང་གི་ལོ་ཐོ་གཞིར་བཟུང་ན་དེ་
ག་ཙམ་གྱིས་འབྲས་པ་ཞིག་རེད།

ཨ་མ་དོ་པ་ཆོས་རྒྱ་ཅིས་གཞིར་འཛིན་རིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་མང་པོ་འབྲུན་
གྱི་འདུག་མོད། རོན་ལ་སོ་སོའི་ལུགས་གྱི་ལོ་ཐོ་ཞིག་ཡོད་མེད་ཀྱང་ཆ་མ་འཚོལ་
ཏེ། ཀུན་ལ་རྒྱག་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་མེད་པ་གཏན་ཁེལ་རེད། སྤྱི་འབྲུམ་དང་སྤྱི་བང་
སོགས་སུ་སྤོལ་རྒྱུ་རིག་གནས་གྱི་རྒྱུན་མཐུག་པས། དེ་དག་ཏུ་སོ་སོས་བརྟོན་པའི་
ལོ་ཐོ་མཆན་ཉིད་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་ཡོད་ལས་ཆེ་མོད་ཞིབ་བླ་མ་ཤེས། ལོ་འགའི་སྤྲོན་
ཏུ་སྤྱི་འབྲུམ་དང་། ཟླ་ལྷིང་གང་རུང་ཞིག་ནས་བརྟོན་པའི་པོད་ཡིག་གི་ལོ་ཐོ་ཞིག་
མཐོང་ཚུང་བའང་འདྲ་མོད་གསལ་པོ་བྲན་གྱི་མི་འདུག །

རང་པའི་ཕྱོགས་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། ལོ་སར་དང་རུས་ཆེན་ནམས་རྒྱ་ཅིས་ལ་
བསྐྱུན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། བཅས་རྒྱུན་ཉིན་རེའི་གཟུང་སྐར་འཕྲོད་སྦྱར་ལེགས་
མིན་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་པོད་ལྗོངས་སྤྲུལ་ཅིས་ཁང་གི་ལོ་ཐོ་ཁོ་ནར་ལྟ་བཞིན་ཡོད།
རང་ལུགས་གྱི་ཅིས་ལས་བྱུང་བའི་ལོ་ཐོ་ཟེར་བ་ཤོག་ལྟེ་ཙམ་ཡང་མེད་ལ། དབྱར་
རུས་རྒྱའི་སྤྱང་ཅིས་གྱི་རི་མོ་ཞིག་དགོན་པ་ཆོའི་འདུ་ཁང་སྒོ་འཕྲོར་བྱ་བ་ཤམས་སྤོལ་
ཡོད་ཀྱང་པལ་ཆེར་པོད་ལྗོངས་གྱི་ལོ་ཐོའི་ཐོག་ལས་བཟུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དགོན་
པར་ཟླ་ལྟག་ཡོད་མེད་ཀྱང་དགེ་བསྐྱོས་དང་མཁན་པོ་སོགས་ལས་སྒྲིམ་གྲོས་བསྐྱར་
ནས་ཐག་གཅོད་གྱིན་པ་ལས་ཅིས་མཁན་ཆོས་ཐག་གཅོད་གྱི་མེད། དེའི་ཕྱིར་ན།
ཅིས་ལུལ་དབྱས་ལ་བསྐྱུན་ཆེ་མཛོ་སྤང་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་ཞིག་
ཉམས་རྒྱུད་ཏུ་འགོ་བའི་སྒོ་དོགས་ནི་གཏན་ནས་མི་དགོས་པར་སྤང་སྟེ། མ་གཞི་
ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལ།

མདོར་ན། ཅིས་གཅིག་གྱུར་ཡོང་མིན་ནི་དུས་ཆེན་གཅིག་གྱུར་ཡོང་མིན་ལ་
 ཐུག་པས་གལ་ཆུང་ཞིག་ཏུ་ཅི་མི་ཅུང་། དུས་ཆེན་རྒྱུ་བ་ནི། མི་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
 ལ་བག་ཆགས་ཟབ་ཅིང་། མཐོང་ཚུལ་ལའང་མདོན་གསལ་དོད་པའི་གོམས་སྲོལ་
 ཞིག་རེད། རྒྱ་མཚན་དེའི་གནད་ཀྱིས། རྒྱལ་ཁབ་འདིའི་ཁྲུང་བཅུགས་སློབ་གྲ་
 རྒྱལ་སྤུ་ཡང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་དུས་ཆེན་རེ་བྱུང་ལ་ངལ་གསོ་གཏོང་བ་ལས་གཞན་
 ཏུ། དྲངས་གསལ་དུས་ཆེན་(清明节)དང་། ལྷ་ཅིག་དུས་ཆེན་(端午节) ལྷ་མཚོད་
 དུས་ཆེན་(中秋节)སོགས་རྒྱའི་གནའ་བོའི་སྲོལ་རྒྱན་དུས་ཆེན་ཀྱན་ལ་ངལ་གསོ་
 བཞག་ནས། བྱིས་པའི་སེམས་དོར་རིག་གནས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐོ་ཡི་འདུག །བག་
 ཆགས་འཛིག་སྤངས་དེ་ནི་ཤེས་རིག་གི་ཆ་བ་ངོས་འཛིན་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱང་བྲིད་ཅིག་
 ཏུ་མཐོང་།

བོད་ལ་མཚོན་ན། དེ་སྟོན་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ངོས་ནས་ཁས་ལེན་པའི་དུས་ཆེན་
 གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་སར་རེད། དེ་རིང་བྱུང་ཆོད་(藏历新年)རེད་
 ཟེར་ནས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་སལ་མོ་ཆེའི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལའང་ངལ་གསོ་ཅུང་
 ཟབ་འཛིག་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་བའི་རྒྱལ་འབྲུར་རེ་སྟོན་ཀྱི་ཡོད་འདུག །ལྟ་ས་
 ཏུ་ཞོ་སྟོན་ལ་ངལ་གསོ་འཛིག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་གི་གནས་ཚུལ་ཙམ་ལས་སྤྱི་
 ལ་ཁྲབ་པ་ཞིག་མ་རེད།

རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ལོ་སར་དུ་ཁས་སྤངས་པ་དེ་ཉིད་
 ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཡུང་བ་འགས་རང་གི་ལོ་སར་ལ་མི་ཅི་བར་རྒྱའི་དབྱིད་སར་དུས་

ཆེན་རོལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། “དེ་རིང་རྒྱ་ལོའི་ཆོས་གཅིག་རེད”ཟེར་ནས་ཁྱུང་རྒྱལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའི་མིང་ལ་གོ་སྐབས་འཛིན་མི་ཤེས་ཟེར་བ་རེད། དེའི་མིང་ལ་སྐབ་ཐང་ཡོངས་སྤྱོད་མི་ཤེས་ཟེར་བ་རེད།

ཐུན་མོང་གི་རུས་ཆེན་གཅིག་པོ་ཡང་དེ་ལྟར་སྤང་མེད་དོར་རྒྱུ། བོད་མི་ཀུན་གྱིས་ཉི་མ་གཅིག་རུ་རོལ་པའི་རུས་ཆེན་ཞིག་གཏན་མེད་རུ་གྱུར་པ་རེད། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རུས་ཆེན་དང་། ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་མིན་པའི་རུས་ཆེན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་རོ། ཉིན་གཅིག་རུས་གཅིག་ལ་མཉམ་རུ་རོལ་པའི་རུས་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་མེད་ན། བོད་ཐམས་ཅད་ཤེས་རིག་གསེར་གྱིས་ཐག་པ་གཅིག་གིས་སྒྲེལ་ཡོད་ཅས་པ་འདྲ་ཁ་གཤམ་ཅོམ་རུ་མ་གྱུར་རམ། སྐབས་རེར་རྩིས་གཅིག་མཐུན་འབྱུང་བ་ནི་དམིགས་བསལ་གནས་སྒྲུབ་ཅོམ་མོ། །

རུས་ཆེན་ལ་རྩན་པ་རག་པས་བྱིས་པ་ཆོར་བག་ཆགས་ཟབ་གྱི་རེད། རུས་ཆེན་ལ་ངལ་གསོ་གཏོང་བས་སྒྲོབ་མ་དང་ལས་བྱེད་ཆོར་བག་ཆགས་ཟབ་གྱི་རེད། རུས་ཆེན་ལ་སྤྱོད་པ་པོ་འཛོམས་པས་ན་གཞིན་པོ་མོ་ཆོར་བག་ཆགས་ཟབ་གྱི་རེད། རུས་ཆེན་ལ་མཆོད་མཇུག་བྱེད་པས་ཐན་ཆོན་ཆོར་བག་ཆགས་ཟབ་གྱི་རེད། རུས་ཆེན་ལ་ནང་མི་འཛོམས་པས་ཀུན་ལ་བག་ཆགས་ཟབ་གྱི་རེད། རུས་ཆེན་ནི་གལ་ཆུང་ཞིག་ལར་ནས་མ་ཡིན་ལ། རུས་ཆེན་མཉམ་རོལ་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆུང་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ། །

ཅི་སྐད་སྒྲིག་པ་དག་ནི། རང་སྤེའི་རིགས་ལ་སློང་ཀར་པའི་གཏམ་ཅོམ་ཡིན་གྱི། བསྐྱད་འཆོལ་བྱིར་དང་ཁུར་སློང་བྱིར་བྱས་པ་མ་ལགས་མོད། དེ་འདྲ་རེད་ཟེར་ཏེ་སྤྱོད་པ་པོ་འཛོམས་པས་ཀུན་ལ་བག་ཆོས་གཅིག་མི་

ཞུ། བཤད་འདོད་པ་ན་མས་ཁྱས་ཟིན་པས་ད་ནི་ཅིས་གཅིག་གྱུར་སྐོར་ལ་ཅི་ཡང་
མི་བྱེད། །ལར་གྲུ་རྒྱུང་འབྱུང་པོ་ལག་ཏུ་བྲེང་གོག་ལས་མེད་པ་ཞིག་གིས་སྤྱི་རྒྱས་
མྱོང་ཁུལ་གྱི་སྦྱོར་བ་འདི། རང་གི་ཁ་སྟབས་ལ་མི་འཆོམས་པའི་བྱབ་རྒྱུང་གི་ལས་
སྤྱོད་ཡོད་ན་དགོངས་འགལ་མེད་པ་ཞུ།

ཕྱི་ལོ་2016.11.30དང་། བོད་རྒྱ་ཆོས་30ཉིན་ལཱ། །བཅན་པོ་དྲ་བར་བཀོད།

སྐྱུ་པར་གྱི་བག་ཆགས་དང་རྗེས་བྲལ།

——སྐྱུ་རིའི་ཁྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་མཆོག་དགོངས་པ་པོན་དབྱིངས་སུ་ཐེམ་པར་གྱིས།

ཁོ་པོར་མཆོན་ན། བཅ་རྒྱུན་སྐྱད་ངན་ཞིག་གོ་མ་ཐག་གྲོ་བྱུར་སེམས་
ལ་འཚུབ་ཆ་ལངས་ཤིང་ཡིད་རབ་རྒྱ་མི་སྦྱིད་པར་འགྱུར་འགོ་བ་ཞིག་ཆགས་
འདུག །དེ་ནི་ད་ལྟའི་ཡུལ་དུས་འདིའི་ཕྱི་ནང་གི་གནས་སྐྱད་ས་མང་པོ་ཞིག་གིས་
ང་དང་དེད་ཅག་གི་སེམས་འོར་བཞག་པའི་ཤུལ་རྗེས་ཤིག་ཡིན་ཆོད། གཅིག་བྱས་
ན། ཁོ་པོ་རང་ཉིད་ལུས་མེད་སྐར་མ་ཡིན་པའི་མངོན་ཉག་གིས་ཤིག་ཡིན་ཡང་སྤིད།

གང་ལྟར་མདང་དགྲང་ས་སྤོད་གྱི་ཆར། གཡུང་དྲུང་པོན་གྱི་བསྐྱེད་བདག་
སྐྱུ་རིའི་ཁྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་ལྟ་བུས་རྗེ་ཡུང་རྟོགས་བསྐྱེད་པའི་ཉི་མ་མཆོག་
གཟིམ་ཁྲིའི་མཐའ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་གཏམ་ངན་ན་བར་སོན་པས། དེ་རིང་ཡང་
ཉིན་གང་པོར་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་བསམ་གཞིགས་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་མར་བྱེད་
དགོས་བྱུང་། དྲང་མོར་ཞུས་ན། སྐྱུ་ལ་ནི་ཁོང་གི་སྐྱུ་པར་རེ་མཇལ་ཚུང་བའི་
བག་ཆགས་ཅམ་མ་གཏོགས། རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་ནམ་ལ་ཆ་རྒྱས་ཆེན་པོ་མེད་
པས། མེད་ཀྱང་ཡོད་མདོག་གི་རྩ་བ་ལ་འབྲལ་མི་འདོད། རྣམ་པ་གཅིག་དུ་ན།
ངས་ཁོང་གི་སྐྱུ་པར་མཇལ་བའི་བག་ཆགས་དེ་ཅམ་ཡང་རྒྱང་རྒྱང་ཞིག་དུ་བཅི་མི་
རིགས་ཏེ། སྐྱུ་པར་དུ་མངོན་པའི་མཁྱེན་བཅེའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་སྐྱུ་མདངས་

དང་། ཐུགས་སློབས་བརྟན་པོ་མངའ་བའི་གཟི་བྱན་དེ་ནི་ཁོང་གི་མཛད་འཕྲིན་
ཀྱན་གྱི་བསྟུས་གཞུགས་སུ་བྱལ་ཡོད་པ་མིན་ནམ།

ངས་ཁོང་གི་སྐུ་པར་མཇལ་བ་མང་ཤོས་ནི། ཁོང་ཉིད་བོད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱུད་
ཁག་གི་སླ་ཆེན་མཉམ་འཛོམས་གྱི་གས་སུ་བཞུགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ངའི་མིག་
དང་ཡིད་ལ་ཆེས་ལྷ་ན་སྟག་པའི་སྐུ་པར་ཡང་རང་རེའི་ཚོས་རྒྱུད་ཁག་གི་སླ་ཆེན་
མཉམ་འཛོམས་གྱི་སྐུ་པར་དེ་ཡིན། རང་རེའི་མི་རིགས་ནི་ཚོས་དད་རབ་ཏུ་བྱ་
བའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིར། ཚོས་ཐུགས་བྱལ་མཐའི་བར་མཐུན་ལམ་འབྱུང་རྒྱ་
ནི་འབྲལ་ཡུན་གྱི་པན་བདའི་གཞི་རྩ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལྷ་ཅི་སྦྲས་རེད། དེའི་ཕྱིར་
ཚོས་ཐུགས་བྱལ་མཐའ་སོ་སོའི་སླ་ཆེན་རྣམས་ཐུགས་མཐུན་ངར་མཉམ་བཞུགས་
མཛད་པའི་རྒྱང་བརྟན་དག་མཇལ་ན། དེ་ལས་ཡིད་སྦྲོ་བ་ཞིག་དངོས་གནས་མི་
འདུག དེ་ནི་ང་ཚོའི་སློབས་པའི་འབྱུང་གནས་ཡིན། དེ་ནི་ང་ཚོའི་རེ་བའི་རྩ་བ་
ཡིན།

ལར་བྱལ་མཐའ་སོ་སོ་ལ་ལྷ་བྱལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལོས་ཡོད་རེད། བྱུང་
རབས་གྱི་ངོས་འཛིན་མི་མཐུན་པ་ཡང་རྣམས་ལོས་ཡོད་རེད། དེ་དག་གཅིག་
བྱུར་ཐུས་ཀྱང་བཟོ་མི་སྲིད་ལ་བཟོས་ནངས་ག་ལ་འགྲིག་ཏུ། རྒྱུས་ཆེན་ལྷ་མ་ཚོའི་
ཤེས་རབ་གྱི་རྩལ་ངོམ་ཏུངས་མི་འདྲ་བ་ལས་བྱུང་བའི་བྱལ་མཐའ་རྣམས་ལོད་
པ་ནི་གངས་ཅན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཟི་བརྒྱན་ཡིན་པ་རེད། གཙོ་བོའི་ནང་གི་
གཙོ་བོ་ནི། ལྷ་རྩལ་མི་འདྲ་བ་དང་། དད་མོས་མི་འདྲ་བ་དང་། བྱལ་མཐའ་
མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལོད་ཆོག་ལ་ལོད་འོས་པའི་དཀྱེལ་ཡངས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་། དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་དབྱངས་གསལ་སོ་བཞིའི་ཉིང་ཁུ་ལྷ་བུའི་ཤེས་རིག་ཡིན་པ་གཅིག་

མཐུན་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་མཛུགས་དེ་རེད།

སྐབས་དང་སྐབས་སུ། རང་རེའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུལ་ཁག་གི་སྤྲེལ་ཆེན་
ནམས་མཉམ་ཏུ་འཛུགས་ནས་ཐུགས་མཐུན་ཞི་སྟོན་དང་པན་ཚུན་གསུང་གིང་
དང་ཞལ་ཅེད་གནང་བཞིན་པའི་བརྟན་དང་པར་མཛུགས་ཡོད་པ་ནི། དེ་འདྲའི་
ཐུགས་དགྲེལ་དང་སྟོང་སྟོང་གི་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་མི་དགའ་གང་
ལ་དགའ། སྤྱན་རིའི་བྲི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནི། ཐུགས་དགྲེལ་དེ་འདྲ་མཆོན་
པའི་སྤྲིངས་ཆ་དེའི་ཐོག་གི་སྐར་མ་འོད་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་ནི་རི་ཁ་བ་ཅན་
པའི་སྤྱེ་བོ་རེའི་སེམས་ཀྱི་སྟོན་མེ་ཞིག་ཏུ་སྤྲོ་ཆོག་ལ། ཁོང་གི་རྒྱལ་མེན་བཞེད་
དགོངས་ཀྱང་རང་ཅག་བོད་མི་རེའི་ཐུགས་བསམ་གྱི་སྟོང་ན་ཐིམ་ཡོད།

ལྷག་པར་བརྗེད་དཀའ་བ་ཞིག་ནི། སྤྱན་རིའི་བྲི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
དང་། དགའ་ལྷན་བྲི་པ་རི་མོང་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ལྷན་བཞུགས་ཀྱི་འདྲ་པར་
ཞིག་གི་འོག་ན། ཁོང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་དེར་གནང་བའི་བཀའ་མོལ་བྱང་ཏུ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། གང་ཞེ་ན། “ངེད་གཉིས་ལས་གཅིག་ནི་བོད་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་
མཐུལ་མཆོམས་ཤར་ཁོག་ནས་ཡིན་པ་དང་། གཅིག་ནི་སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་མཐུལ་
མཆོམས་ལ་དུགས་ནས་ཡིན་པས། དེ་རིང་མཉམ་ཏུ་འཛུགས་པ་དེ་བོད་ཀྱི་སྟོད་
སྤྱད་གཉིས་ཀའི་མཐུལ་མཉམ་འཛུགས་བྱང་བ་ཡིན་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་ཡོད་
གསུངས་ཞེས་གསལ་བ་དེའོ། །

ཆོག་དེ་མཐོང་མ་ཐག་ངའི་ཡིད་རྩོད་བཤད་མི་ཤེས་པའི་དགའ་སྟོན་ཆོར་བ་
བྱུང་མཆོར་ཞིག་སྟེན་སོང་། དངོས་གནས་སྟེན་སོང་། རང་རེའི་གསེར་རི་དྲ་བའི་
དམ་པ་ཁོང་ཅག་མི་ཡུལ་ས་མཐུལ་ཏུ་དེ་ཅམ་བཞུགས་དགོས་བྱུང་ན་ཡང་། ཁོང་

ཅག་གི་བཅེ་བའི་ཐུགས་ནི་ནམ་ཡང་པ་ཡུལ་དུ་ལུས་ཡོད་པ་ཚོར་བྱུང་། པ་ཡུལ་
མི་མང་གི་དྲན་གདུང་དཀྱིལ་ན་ཁོང་ཅག་བཟུང་ཡོད་པ་ཇི་བཞིན། ཁོང་ཅག་གི་
ཐུགས་ན་ཡང་ཡུལ་གངས་ཅན་པའི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀ་ཉར་འདུག་ཡང་།

ལྷག་པར་ཕུན་གྱི་པ་ཡུལ་དང་ཁད་ཤིན་དུ་ཉེ་བའི་མདོ་སྐད་ཤར་ཁོག་ན་
བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་དབུ་བྱིད་འབྲུངས་ཡོད་པའང་སྐྱེ་པར་དེ་ལས་
གསར་དུ་ཤེས་པས། རང་གི་གྲ་དོག་པའི་མཐོང་རྒྱལ་རང་ཉིད་ཀྱང་རོ་ཆོ་དགོས་
བྱུང་། གང་ལྟར་འདྲ་པར་དེ་མཇུག་མ་ཐག །ངའི་སེམས་སྒྲུ་གྱི་མ། ཁོང་རྣམ་
གཉིས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་བཀའ་མོལ་གནང་ས་དེ་རང་ས་རང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཅི་འདྲ་
སྐྱིད་ཡང་སྐྱམ་མོད། ད་ནི་སྤྲན་རིའི་ཁྱི་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་རེ་ཞིག་དགོངས་
པ་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པས། པ་ཡུལ་དུ་ཁོང་གི་གསེར་ལལ་འཁོད་རྒྱ་ནི་རང་
ཅག་གི་ཁྱི་ལམ་ཙམ་དུ་བྱུང་།

དེ་ལྟར་བལྟས་ན་སྤྱིས་མཆོག་ཁོང་ནི། ཁེ་ཕན་ཉི་ཆེ་བ་ཙམ་ལ་ཞེན་པའི་
མི་ཡང་མོ་བྱ་སྐྱེ་འདྲ་བ་དག་དང་གཏན་ནས་མི་མཚུངས་པ་མ་གཏོགས། ཁག་
འགལ་ས་ཞིག་བཙལ་ཉེ་པ་ཡུལ་དུ་ལོག་པའི་འཛིན་ཐང་མེད་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན་
ཉེ་མིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ལ་བསམས་ན་ཡང་། དམ་པ་ཁོང་ནི་རང་རྒྱུགས་ཤེལ་གྱི་
མཆོད་རྟེན་གས་ཆག་མེད་པའི་རིགས་ཡིན་པ་རེད། དམ་ཆོག་རྫོ་རྗེའི་མཐུད་པར་
དམ་ལྟོད་མེད་པའི་རིགས་ཡིན་པ་རེད། དེའི་ཕྱིར་ཁོང་ནི་དོན་ལ་པ་ཡུལ་དང་
ཁ་འབྲལ་ལྗོངས་གཏན་ནས་མེད། རྣམ་ཡང་གངས་རིའི་བྱང་གཞུང་དུ་འཕྱེལ་དང་
བཅས་བཞུགས་ཡོད།

བགང་བྱ་བརྒྱུད་ཅུ་གྲ་དགའི་རིང་། དམ་པ་ཁོང་གིས་མཁས་བཅུན་བཟང་

གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གཡུང་རྒྱུད་པོན་བསྟན་རིན་པོ་ཆེའི་འོད་སྤང་
སྒྱུགས་མཐར་སྒྲེལ་ཏེ། རི་ཁ་བ་ཅན་པའི་དབྱུ་ལ་གསེར་གྱི་ཅོད་པར་བསྟེལ་པར་
མ་ཟད། གཡོ་བ་མེད་པའི་སྒྱགས་གཤིས་བརྟན་པོ་དང་མཛད་མཆོག་བཟང་པོ་
དེས། རེད་ཅག་གྱི་རབས་པའི་སེམས་ལ་མི་ཤིགས་པའི་སློབས་པ་བསྟེལ་ཡོད།
རིན་པོ་ཆེ། སྒྱགས་རྗེ་ཆེ།

ཕྱི་ལོ2017/9/15ཉིན་གྱིས།

ཕྱི་ལུང་ཀླུ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཐར་ཐོར།

— ॐ ह्रीं श्रीं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ཁ་སང་རེས་འཁོར་ནང་རྒྱ་ཡོང་བཞིན་པའི་སྐབས་རེས་ཁོང་གི་དགོས་ཀྱིས་
 སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ལགས་ཀྱིས་ཁ་སང་ཞིག་ཡོང་ནས་“འདྲི་གཟུང་ཉི་མའི་ཉིན།
 རེས་ཁོང་རྒྱ་ཁྲུ་འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་གི་གསུང་འདུམ་འགྲེམ་སྟེལ་གྱི་མཛད་
 མོ་བཟུང་འཆར་ཡིན་པས་ཁྱེད་རང་དེར་ཡོང་རོགས་”གསུངས་མོང་། ར་ལ་མཆོན་
 བ། ཁྲུ་གཤེགས་པ་ཁོང་ཆོང་གི་སྒྲོབ་མའི་གསུ་ལྟ་ཡང་གཏོགས་པས་ཅིས་ཀྱང་
 འཁོ་དགོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་མོང་། མེར་དོན་ཅིག་ཅིག་ཅིག་གིས་ལར་ནས་མ་བཟང་
 བས་རེ་བ་བརྒྱབ་ཐུབ་མ་མོང་། དོན་དེས་མཐས་ཅུང་ཟད་མི་སྤྱིད་ཞོར་ཡིད་ཀྱི་རྩ་
 བོ་སྤྱིར་འདད་གི་སྒོར་རྒྱ་མོང་།

མིར་འདང་གི་གཞུ་མོ་ནང་ལ་འགྲུགས་ཐངས་གཅིག་གིས། མི་མོ་ཉེར་
གཉིས་ཐོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཐར་ཐོར་མང་པོ་ཞིག་སྟེར་གི་དཀྱིལ་ལོའི་རུ་མ་ལའང་
ཤར་བྱུང་བས། དེ་མེས་འོར་ཡལ་མེད་རུ་བརྟེན་པའི་རི་མོ་དེ་དག་གཏམ་གྱི་
ཐེང་བར་བརྒྱ་བར་བྱའོ། །

གཅིག །

ཕྱི་ལོ་1996ལོའི་དབྱར་ཁ་དེར། ཞིགས་པའི་གནས་མཐའ་བཀྲགས་ཅན་ལ་
ཁོ་བོ་སྒྲ་བྲང་ནས་འགྲུལ་འཁོར་རྒྱུ་རོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱད་དེ་རེབ་གོང་ཏུ་འགྲོ་བར་
བརྩམས། ས་ལམ་འབར་འབྱར་མང་པོ་ཅན་ཞིག་ཏུ་སོང་སོང་བ་དང་རྒྱངས་
འཁོར་གྱི་སྒྲོ་དང་སྒྲུབ་ཁུང་གི་སྐབ་ཀ་ནས་སྐྱམ་དྲི་འདྲེས་མའི་ས་རྒྱལ་སྐྱ་ཆ་བ་
ཞིག་ག་ལེར་ནང་ཏུ་འཐིབས་བྱུང་།

གཡས་གཡོན་ན་འཁོར་ཏུ་ག་གིས་ན་བའི་སྐྱག་སྒྲ་དང་བྱིས་པ་ཏུ་བའི་སྒྲ་
སོགས་རེ་མཐོ་རེ་བཅན་ཏུ་བྱུར་པས་དར་ཅིག་ལ་དབྱགས་འཛང་བ་ལྟ་བུར་བྱུར།
ནང་ན་སྐྱག་ལ་ཁད་པའི་གདུང་ཡུས་ཀྱིས་གཅོས་སྒྲུང་དེར། ཕྱི་རོལ་ནས་ཀྱང་ཉི་
འོད་ཆ་མོ་ཞིག་གིས་བསམ་བཞིན་བསྐྱད་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལྱིས་མཁོ་ལ་ཟུག་གཟེར་སྒྲེར་
བ་བརྗེད་ཏུ་མེད། ཆོབ་སྒྲ་ཆག་སྒྲ་དང་བཅས་པའི་རྒྱངས་འཁོར་དེས་ནི་ང་ཆོའི་
དཀའ་ངལ་ལ་ཁ་ཡ་ཅན་ཡང་མི་བྱེད་པར་མཐུན་ནས་མཐུན་ཏུ་བསྐྱོད་སོང་།

རྒྱངས་འཁོར་ནང་གི་གནས་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་གོ་ཞིག་པ་ཞིག་ལ། ཕྱི་རོལ་
གྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་རྒྱ་ལྷ་བའི་དབྱར་གཞུང་ཏུ་ཁེལ་འདུག་པས། ལམ་འགམ་ཏུ་གཡུ་
ཡི་གཞོང་པ་ལྟ་བུའི་སྤང་སྤྲོངས་དང་། མིག་མང་གཙལ་ཏུ་བཀྲམ་པ་ལྟ་བུའི་ནང་
ཞིང་། འདབ་བརྒྱ་ནང་ཏུ་ཏུད་པའི་སེལ་སྤོང་ཆེ་ཆུང་སྐྱ་ཆོགས་བཅས་ཀྱིས་སྐྱེལ་
བསྐྱེད་བྱི་འདུག་པས། ཕྱི་ནང་གོ་ཞིག་གི་འགྲུལ་ལམ་དེ་བརྒྱད་ནས་ཕྱི་དྲོའི་རྒྱ་
ཆོད་གཉིས་ཅན་གྱི་ཐོག་རེབ་གོང་ཏུ་འཕྱོར།

དེ་ཏུས་ངའི་ལོ་ཉེར་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། རོང་བོར་སྐྱེབས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་

པས་མིག་ལ་མ་ལོག་པའམ། གོམས་པའི་བག་ཆགས་མ་འདྲ་བས་ཡིན་ནམ། གང་
ལྟར་ཕྱི་ཡུན་མེད་པའི་ས་འདི་ཅི་འདྲའི་སྐྱོ་ཉམས་ཆེ་བ་ལ་ཨང་སྒྲུབ་པ་མ་གཏོགས་
སྐྱིད་སྤང་ཡེ་མ་ཤར། དགོང་མོར་སྤང་དུ་ཡར་འབྲུམ་མར་འབྲུམ་རེ་བྱས་རྗེས་
གནས་ཆང་ཞིག་རྩ་མལ་བཅས་སོ། །

ཕྱི་ཉིན་སྤྲོ་ཆུ་ཚོད་བརྩ་ཡས་མས་སུ་ཡུལ་དེའི་གྲུ་པ་ཞིག་གིས་རོགས་དན་
བྱས་ལོག་ཤར་ལྷ་བྱང་དུ་མཇུག་ཁ་རག་སོང་། ང་དེར་ཡོང་དོན་ནི། ལྷ་གཅིག་
ཅམ་གྱི་ཚོན་ལ་བདག་གི་དགེ་ཆན་བཀའ་དྲིན་ཅན་ཨ་ཁུ་ལྷོ་བསྐྱར་སྐྱེ་གཤེགས་
པས། ཁོང་གི་དགོངས་རྒྱུ་ལས་སུ་རོང་བོ་དགོན་དང་ཤར་ཆང་ལ་ཁུ་ཉེན་ཞིག་
འབྱུལ་རྒྱ་སྐྱོགས་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། དགེ་སྤྲུག་ཚོའི་རོ་ཆབ་ལྟ་བུར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ་བ་
བྱང་ཆོག །

འཇར་ལ་སྒྲེར་གྱི་མདོན་འདོད་ཉག་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། ང་རེས་གྱི་གོ་སྐབས་
འདིའི་ནང་ཨ་ཁུ་འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་ལ་སྟོན་པོ་ཞིག་མཇུག་ཨེ་ཐུབ་སྒྲུམ་པ་
དེ་ཡིན། ལྷ་མཆོན་ནི་ཁོང་གིས་བསྐྱར་པའི་«ཆོན་རིག་པ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་སྒྲན་ཁུ»ཞེས་པའི་ཚོམ་དེས་ཡིད་ལ་བག་
ཆགས་བཞག་པ་ཟབ་དྲགས་པས་ཡིན་ལ། དེ་དུས་ཨ་ཁུ་འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་
གཤགས་པ་ཆེ་བས་ཀྱང་ལོས་ཡིན། ཁོང་སྟོབ་ཆེན་མཐར་ཕྱིན་རྗེས་ཀྱིས་ཐབ་བབྱང་
ཞིང་བྱ་སྤྲུག་ཡོད་པ་དང་། ལས་གནས་སུ་ཁྱེད་པ་དང་། རྗེས་སུ་དེ་དག་དོར་
ནས་རབ་རྩ་བྱང་རབས་སྐྱོགས་གྱི་སྐྱུང་མང་པོ་ཞིག་ན་བར་ཐོས་ཚུང་བས་མཆོར་
འཇིན་ཅི་བས་ཆེ།

ཤར་ལྷ་བྱང་དུ་སོང་བ་ན། ཤར་ལྷ་བྱང་གསར་བཞེངས་ཡིན་ནམ་བཟོ་

བཅོས་ཀྱིས་བཞིན་པ་ཡིན་གསལ་པོ་མི་དྲན་མོད། སྤྱི་བདེ་གི་སྐོར་ཆེན་གྱི་ནང་ཀྱན་
ན་ཤིང་ཆ་མང་པོ་ཞིག་སྤངས་ཡོད་པ་དྲན། གང་ལྟར་སྤྱི་བདེ་གི་ནང་ཞིག་ཏུ་ཤར་
ཚང་གི་ཡང་སྤྱལ་དང་ཡོངས་འཛིན་ཨ་ཁུ་འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་མཉམ་པོར་
བཞུགས་པའི་མདུན་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན། དེ་ཏུས་ཤར་ཡང་སྤྱལ་ནི་དགུང་ལོ་ཤིན་ཏུ་
གཞོན་པ་ཞིག་རེད། ངས་ཡོང་དོན་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཞུས་ཏེ། བཤེས་གཞིན་
དམ་པའི་དགོངས་ཚུགས་ཀྱི་འབྲལ་རྟེན་བཅས་སྤུལ་ཡང་སྐད་ཆ་སོགས་གང་ཡང་
གསུངས་མ་བྱུང་།

དེ་གྲུབ་རྗེས། ཨ་ཁུ་འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་ནས་ང་རང་ཤར་སྤྱི་བདེ་
གི་ར་སྐོར་བྱར་སྐྱེའི་ཁང་མིག་ཅིག་ཏུ་བོས་བྱུང་བས་ཡིད་ལ་དགའ་ཚོར་རབ་ཏུ་
འཕེལ། ར་པོར་གང་ལུང་ཞོར་ཡ། བྱོད་ཀྱི་རྟི་དགོན་ཆེན་གྱི་ཡིན་ན་སྐད་ཆ་རེ་
འདྲི་རྒྱ་ཡོད་གསུངས་ཏེ་ཐུགས་སྟོད་སྟོད་ངང་ཞལ་བརྟེན་གནང་མགོ་བཙམས་སོང་།

ཁོང་གིས་མཉམ་མ་བཞག་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ནས་ངས་ཀྱང་ཁོང་ལ་
ཞིབ་ཏུ་བཟུས། ཁོང་ནི་སྐྱ་གཞུགས་འབྲིང་ཙམ་ལ་ཞལ་དཀྲུས་ཅུང་ཟད་རིང་ཞིང་
སྤྱན་མདངས་གསལ་ལམ་མེར་འཚོར་བ་ཞིག་རེད། རས་དམར་སྐྱའི་ན་བཟའ་སྤྱུས་
གཙང་ཞིག་མན་བས་འདུག་ན་ཡང་། རས་རྒྱད་སྐྱ་བོར་སོང་ཞིང་གཟན་སྤེ་ཅུང་
ཟད་རལ་ཡོད་པར་བཟུས་ཆེ་ཡང་ཡང་བཀྲས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དཔྱག་བྱུབ་པས།
ཁོང་གི་བབས་ཆགས་ཀྱི་ངང་གཤིས་བྱར་ནས་རྟོགས་བྱུང་།

སྐབས་དེའི་གནས་སྤངས་ནི་དེང་སང་དང་ཐད་དེ་མི་འདྲ། རེབ་གོང་དང་
ར་པ་གཉིས་ཀྱང་ས་ཐག་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་ཚོར་སྣང་ཆེ། ས་ཆ་ཕན་ཚུན་བར་རྒྱས་
ཡོད་ལ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཚོད་མི་ཐུག་པའི་དྲི་བ་མང་པོས་གང་ཡོད། ཞལ་

བཅུ་མང་ཤོས་ཀྱང་ཡུལ་སོ་སོའི་གནས་སྤངས་འདྲི་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་སྒྲོས་མེད་རེད།

ཁོང་གིས་ང་ལ། ཁྱོད་དཔེ་ཆ་བ་ཞིག་ཡིན་མིན། དཔེ་ཆ་ཅི་ཞིག་ལ་བལྟས་
མིན་སོགས་ནས་བཟུང་། ར་ཁོག་དང་གི་རྟི་དགོན་པའི་གནས་སྤངས་མང་པོ་དྲིས་
བྱུང་། ར་པར་འབྲངས་པའི་འཇིགས་མེད་དམ་ཚིག་རྒྱ་མཚོའི་མཚོག་སྤུལ་ཁོང་
ཉིད་དུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་ལོའི་བྱིང་ཆའི་དབང་གིས་སྤྱོད་པའི་སྒྲོམ་སོགས་
དང་། ད་སྐབས་གི་རྟི་དགོན་པའི་ནང་སྤྱོད་ཚིགས་རྟིང་པའི་དགེ་བཤེས་ཆུན་པ་སྤྱོད་
དང་སྤྱོད་བཞུགས། སྤྱོད་གཉེར་པའི་གྲངས་ཀ་ཅི་ཙམ་ཡོད། བྱིད་གཞུང་ཅི་དང་
ཅི་ཡིན། དཔེ་ཆ་གཙོ་བོ་ཅི་དང་གང་ལ་ལྟ་བཞིན་པ་སོགས་མང་པོ་མང་པོ་ཞིག་
དྲིས་བྱུང་། ངས་གང་ཤེས་ལྷག་ལྷས་མེད་པར་ལྷས་པས་བྱགས་མཉེས་ཉམས་ཞེ་
དུག་བསྟན་སོང་།

ཉིན་དེའི་མཇུག་འཛུམས་དེ་ལྟར་གྲོལ། དེ་ནི་སྤྲན་གྱིས་ཁོང་གི་ཞལ་ཚོར་
བའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྲན་ལ་མཚོན་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་
ཞིག་དངོས་སྤྱོད་ཤེས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་ཟེར་གྱུང་ཆོག །

གཉིས།

དེའི་རྗེས་སུ་ལོ་གཅིག་^[1]ཙམ་ལས་མ་འགོར་བར་གི་རྟི་དགོན་པའི་སྤྲན་
འགྲོའི་སྤྱོད་སྤྱིང་གིས་ཁོང་གདན་འདྲན་ལྷས་བྱུང་བས། ང་རང་ཁོང་གི་མཛུན་
རྩ་རོ་བཅར་གྱིས་འཚམ་འདྲི་ལྷས་པར་མ་ཟད། ཉིན་གཅིག་ངའི་སྤྱོད་ཤེས་ཀྱི་ཁོང་
སྤྲན་འཁོར་གསལ་ཚིགས་སྤྱོད་བྱངས། ཞབས་འབྲང་རྩ་ཞབས་དཀར་སྤུལ་སྤྱོད་དང་

[1] ཚུམ་འདྲི་ཐོག་མར་འབྲི་སྐབས་རྩ་ཚོད་ཅུང་ཟད་ནོར་འདུག་པ་ད་རེས་བཅས་ཡོད།

སྒྲུལ་གཞན་ཞིག་འདུག་མོད་མཚན་མ་ཤེས།

སྐབས་དེར། ཁོང་གིས་གཉི་དགོན་པའི་སྡོན་འགྲོའི་སློབ་སླིང་ཏུ་«པོ་ཉ་
གཞོན་ཏུ་དོན་གྲུབ»དང་། «བད་དག་ཕྱེ་མ་ལེབ་གྱི་གཤོག་རྒྱབས»སོགས་ཐ་
སྙད་རིག་གནས་གྱི་དཔེ་བྲིད་མང་པོའི་བཀའ་དྲིན་བསྐྱབས་སོང་ན་ཡང་། ཏུས་
དེར་མཚན་ཉིད་ལྷ་ཆང་ལ་ཆོས་ཐོག་གིས་བྲེལ་བ་ཆེ་ཞིང་། དེད་ཅག་གི་འཛིན་
གྲུའི་ཚུད་པ་«དྲང་ངེས»ལ་ཁེལ་བས་མཚན་ཉིད་སློབ་གཉེར་ཁྱི་སྐང་ལ་སོང་གཤིས་
སློབ་བྲིད་དེ་དག་ལ་འགྲོ་མ་བྱུང་པར་ད་རུང་པངས་སེམས་ཆེ། «ཁོང་གིས་དཔེ་
བྲིད་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་གནང་གི་ཞེས་སློབ་སླིང་གི་དགེ་ཆན་ཆོ་མཁུ་དྲག་པའི་གཏམ་
ཡང་ཡང་སྟོན།

དེ་ནས་དེད་འཛིན་གྲུའི་དཔེ་ཆ་བ་ཆོས། ད་ཅེས་ཁོང་གི་མདུན་ནས་ཁྱེ་
ཅག་གིས་«དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ»ཡི་བྲིད་ཅིག་ཁྱེ་བྱུང་ན་ལེགས་ཚུལ་
གྱི་གོས་ང་ལ་བཏོན་བྱུང་། ང་རང་ཏུས་དེར་འཛིན་གྲུའི་སྟུར་དཔོན་ཡིན་ཕྱིར་
ངེད་ཆོའི་འཛིན་གྲུའི་ངོས་ནས་ཁོང་ལ་«དྲང་ངེས»གྱི་བྲིད་ཁྱེ་རུ་བྱིན་པ་ཡིན།
དེ་ལ་ཁོང་གིས་ད་ཉིན་ཤས་གྱིས་ང་ཕྱིར་འགྲོ་དགོས་པས་ད་ལམ་ཏུས་ཆོད་མི་
འདུག་ཀྱང་། གཞུང་ཆེན་གྱི་བྲིད་ཁྱེས་པ་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པས་དབུ་ཞིག་འཛིན་
ཆོག །ངའི་རེ་བ་ནི་«དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ»དང་«ལེགས་བཤད་སྟིང་པོའི་
འཇུག་ངོགས»གཉིས་སྟེལ་ཏེ་འགོ་རྒྱ་དེ་ཡིན། རྩིས་མར་ང་གདན་ས་འདིར་ཡོང་
སྟེ་དེའི་མཇུག་བསྐྱང་ཆོག་གསུངས་སོང་། དེ་ལ་ཐུན་གྱིས་«རི་ལྷར་དགོངས་པ་
བཞིན་གནང་འོས་»ཞེས་ཁྱེས།

ཁོང་ཉིད་ཤར་ཆང་གི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་པའི་སྟུན་གྲགས་གྱིས་ཡིན་ནམ་

ཆ་མ་འཛལ། གང་ལྟར་སྤྱི་ཉིན་བཤད་བྲིད་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དེད་ཆོའི་འཛིན་
 ལྷ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚད་པར། དགོན་པའི་དགེ་ལྡན་གང་ཆེ་ཆེ་དང་སློབ་གཉེར་པ་
 གང་དྲག་དྲག་པལ་མོ་ཆེ་སླེབས་འདུག་པས་ངའི་སེམས་སུ་དགའ་ཚོར་ཆེ་ཙམ་
 རྒྱུས་པ་བྲན་གྱི་འདུག །“ཁོང་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གསུང་འདི་བྲིད་ནམ་པར་འབྲལ་
 ཐུབ་སོང་ན་པ་ནོར་བུ་ལ་འཕྲོད་པ་ཡིན”གསུངས་ནས་ཉིན་དེར་ཁོང་གིས་སྤྱན་
 ཆབ་མང་པོ་བསེལ་བྱུང་། དབུ་ནས་ལྡེབ་གངས་ཅི་ཙམ་གསུངས་པ་མི་བྲན་མོད་
 མང་པོ་ཞིག་གསུངས་མ་བྱུང་། “ད་རེབ་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་དུ་དབུ་བབྱུང་
 བ་ཙམ་ཡིན། ཐེངས་རྗེས་མར་ཡོང་ནས་མཆུག་རྒྱུད་གི་ཡིན”གསུངས་ཏེ་བཞག་
 སོང་། ཁོང་གིས་སྤྱན་ཆབ་བསེལ་བཞིན་«ལེགས་བཤད་རྟིང་པོའི་འཇུག་དོགས་»
 ལ་ཐུགས་གཅིགས་དཔེ་མེད་མཛད་པའི་ཚུལ་དེས་དེར་བཞུགས་པལ་མོ་ཆེར་ཡིད་
 འབྲལ་ཐེབས་པ་བྲན།

དེ་དང་ཆབས་ཅིག་དུ་ཞུ་མཁན་སུ་ཡིན་བྲན་གྱི་མི་འདུག་ཏུ། ཡང་མི་ཁ་
 ཤས་གྱིས་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་«འཇིགས་བྱེད་རྟོག་བདུན་
 གྱི་འགྲེལ་ཆེན་»གྱི་བཤད་ལུང་ཞིག་ཀྱང་ཁོང་ལ་ཞུས་འདུག་པས། དེད་ཅག་ཉན་
 དུ་ཕྱིན་མོད་དེ་ཡང་སྤྲ་མ་ཇི་བཞིན་དབུ་ཞིག་བབྱུང་ནས་མཆུག་རྗེས་སུ་བསྐྱུང་
 རྒྱ་བྱས་པ་རེད། ཉིན་དེར་རྟོག་བདུན་ཙ་བ་ཡི་ལྷགས་ལུང་ཆ་ཆང་ཞིག་གནང་
 སོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྲན་དོར་ལུས་འདུག་ན་ཡང་ལུང་ཐོ་སོགས་པོར་བྱིན་པས་ཐག་
 མི་ཚད།

སྲོད་དུས་ཤིག་ལ། ཁོང་ཆོས་ར་ནང་དུ་འཛིན་ལྷ་པོ་སོའི་ཚོད་པར་གཟིགས་
 རྟོག་དུ་ཐེབས་བྱུང་། ང་ཆོས་ཚོད་ལྷ་བསྐྱིགས་ནས་ཚོད་པར་གཡེང་ཡོད། ངས་

གྲོགས་པོ་སློབ་བཟང་གྲགས་པ་ལ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་སུ་ནམ་མཁའི་གཞན་
དབང་ལ་ནམ་མཁའ་འདྲིན་པའི་ཆོད་མ་འདྲིན་རིགས་མིན་ཞིག་བཟང་པ་ད་རུང་
ཡིད་ན་གསལ། ཁོང་ག་ལེར་འདྲིན་གྱུ་རེ་རེའི་ནང་མར་ཐེབས་ཤིང་དེད་གཉིས་
གི་འགམ་རུ་རྒྱན་རིང་ཅམ་ལ་གསན་ནས་བཞུགས། རོ་ཤེས་པས་ཡིན་ཆོད་རེད།
དེ་རུས་ལོ་རྒྱུད་ཡིན་པས་མཆར་སྒྲུང་ལྟ་བུས་ཁོང་གིས་རྟགས་གསལ་ཞིག་བཏང་
ན་ཅི་མ་རུང་སྒྲུལ་རུ་རེ་ཆེ་ཡང་མ་བཏང་བར་ཐེབས་སོང་།

དེ་ནས་ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ། ཁོང་ཕྱིར་རང་གནས་སུ་ཐེབས་ལ་ཉེ་
བྱུང་། ཐེབས་ཁར་ཡང་གྲུས་པ་མཐུན་རུ་བཅར་རུས། སྐབས་དེར་ཁོང་སྐྱེས་
ཕྱང་དང་འཕྲད་ཀྱིན་པའི་དཀའ་ངལ་གི་སྒྲོར་སོགས་ཀྱང་ནང་ཆགས་སུ་བྱུར་ཅམ་
གསུངས་པས་ཕན་གྱི་ཡིད་སེམས་ལྗོངས་ཏིག་གེར་བཏང་། དེ་དག་ཞིབ་པར་སྒྲིང་མི་
ཟོ། གང་ལྟར་སྒྲུར་མཇལ་བའི་སྒྲོན་འདུན་དང་བཅས་ཐེབས་སྐྱེལ་ཞུས།

གསུམ།

ཕར་ཆེར་ཁོང་ཐེབས་རྗེས་གི་ཕྱིར་ལོ་ཡིན་ནམ་ག་ཤེད་ཅིག་ལ། ཁོང་
གིས་«ཕར་ཕྱིན་དཔུང་མཛོད»དང་། «དབྱ་མའི་དཔུང་མཛོད»ཅེས་པའི་ལག་བྲིས་
མ་བསྐྱར་དཔར་རུ་བཏབ་པ་པོད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཕན་ལ་བསྐྱར་འདུག་ཅིང་། ཟུར་
རུ་ཕྱག་ཡིག་ཅིག་ཡོད་པའི་ནང་། དེབ་དེ་གཉིས་ཁོང་གིས་བཟམས་པ་ཡིན་པས།
དེ་གའི་དགེ་བཤེས་ཆུན་པ་རེའི་ཕྱག་རུ་སྐུལ་ལ་དགོངས་འཆར་འདོན་འཇུག་
རོགས་ཞེས་མངག་བཅོལ་གནང་ཡོད་པར་བརྟེན། ངས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཨ་ཁུ་ཆོས་
འཕེལ་གྱི་ཕྱག་རུ་སྐུལ་ཏེ་གཟིགས་སུ་བཅུག་ཀྱང་། ཡག་པོ་འདུག་གསུངས་པ་ཅམ་

ལས་དགོངས་འཆར་སོགས་ནི་གང་ཡང་གནང་མ་སོང་བས་རྗེས་ནས་ཕར་ཁོང་ལ་བསྐྱར་བ་ཡིན།

དེའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ་1998ལོར་ཁོ་པོ་ཁྱི་ལུན་དུ་ཚུད། མི་ལོ་གསུམ་གྱི་དུས་ཚོད་འགོར་ཉེ་ཕྱིར་རང་ལྷལ་དུ་ལོག་རྗེས། མང་པོ་མ་འགོར་བར་ཨ་ཁུ་འཛིགས་མེད་ཐོག་མཆོག་སྐྱ་ཆོ་མ་ཟིན་པའི་གཏམ་ངན་དེ་སླིང་ལ་བྱག་བྱང་བས། ཁོང་གི་ལལ་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་ཡང་གཏན་དུ་མེད་པར་གྱུར།

བཞི།

དེ་རིང་ཕྱིར་འདང་རྒྱག་ཐངས་གཅིག་ལ། འདས་ཟིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་དག་ལྷ་ཉིག་བཞིན་རེ་རེ་ནས་སེམས་རོར་གྱིས་བྱང་། རང་ཉིད་ལོ་ན་གཞོན་དུས་གནས་ལཱ་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཞིག་ལ་མཇལ་ཐུང་བུར་བའི་གོ་རིམ་ནི་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན། ཐག་ཉེ་ཞིག་ཡིན་ཡིན་འདྲ་ལ། ཐག་རིང་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཡིན་འདྲ་བའི་འདས་སོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་ནི་བརྗེད་དུ་མེད་པའི་བག་ཆགས་རྩ་ཆེན་ཞིག་དུ་ཉར་ཡོད། ཆོ་རྒྱལ་དུ་སྐྱོམ་ཡོད།

ཁོང་གི་མཆོན་དཔའི་འདབ་ཕྱིར་སྟོ་བྱར་སྐྱ་ན་དར་སྐང་ལ་གངས་རིའི་ཕང་དུ་ཐོར་སོང་བ་དེའི་གྲོང་གུང་སྤོང་བས་མི་འཛད་ན་ཡང་། ད་ནི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འོད་ཟེར་ས་སྟེང་དུ་ཆོང་བར་ལྷས་པ་འདི་གོ་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཟེར་བ་ལས་ཐབས་ཅི། ལྷག་པར་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་ཁྲོད་དུ་གནའ་རབས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་པའི་ནམ་གཞག་དུ་མ་ཡོད་རབས་དང་། རོང་གི་འཛིན་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ལ་པོད་གཅིག་ཡོད་རབས་སོགས་ཐོས་ཚུང་བས། གལ་ཏེ་བདེན་

ཆོ་དེ་དག་ཆོག་དོན་གཉིས་ཆ་ནས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་
སྒྲ་ལྷག་ཏུ་བྱེད་ཆོག་པར་མ་ཟད། རང་རེར་ད་ལྟའི་དུས་སུ་གནའ་དེང་རིག་པའི་
གཞུང་ལུགས་བར་གྱི་གསེར་ཟམ་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཏ་ཅང་མཁོ་བས། དེའི་ཆ་ནས་
ཀྱང་ཁོང་གི་གསུང་འབྲུམ་ལ་རིན་ཐང་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལོས་ཡོད་སྟེ།

ཟ།

ཨ་ཁུ་འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་ནི། དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཨ་
ལགས་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་། ཉན་ཤུལ་མཁྱེན་རབ་འོད་གསལ། ཨ་ཁུ་དཔུང་དག་
བསམ་གཏན། མཁན་ཆེན་ཁྲོ་རུ་ཆོ་རྣམ་སོགས་ང་ཚོའི་མཁས་པ་དྲིན་པོ་ཆེ་དག་
གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁོང་གིས་དགོན་སྡེ་དང་སྒོ་བ་ལྟ་
གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་ཕྱག་ལས་གང་མང་
གནང་ཚུངས་པ་དེ་ལྟ་ན། ཁོང་གི་མཛད་རྗེས་ཀྱང་གངས་ཅན་པ་སྦྱིའི་ཤེས་རིག་
ངོས་ནས་སློང་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་གྱི་ཆོས་དང་གྲུབ་མཐའ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ར་སྒྲོར་
ནང་ལུས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན།

བགྲང་བྱ་བཅུ་ཕྱག་དུ་མའི་སྒོན་ཅམ་ལ། རང་རེའི་ཐོག་དུ་ང་བརྒྱད་ཟེར་
བ་དང་“རིག་གསར་”ཟེར་བ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱུད་དམར་སྒྲ་ཆོགས་བརྒྱད་མར་
དྲག་དུ་ལྷང་བས་མེས་པོས་ལོ་རྒྱུད་ཕྱག་དུ་མར་བསགས་པའི་གཅེས་ནོར་གཙུག་
ལག་རྒྱ་མཆོ་ཆེག་མེད་བཟོས་ཏེ། ལྷ་ཆོས་ཀྱི་དོ་བ་འབྱེལ། མི་ཆོས་ཀྱི་ཐག་པ་ཆད་
པར་ལྷུང། དེ་ནས་སྒོ་བ་མས་སྒྲ་མར་འཐབ་ཚོད་བྱས། དག་ཕྱག་གིས་དག་ཀན་
ཐག་པས་བཀྱིགས། དུ་ཕྱག་གིས་པ་མ་སྒྲོག་ཞུ་བྱས། བཟའ་ཆོ་པན་ཚུན་ལ་ལྷུལ་ལྟ་

བྱེད་ཀྱིན་སྒྲོར་མི་ཤོང་བའི་ཆག་སྒྲིབ་སྒྲོང་ན་ཉམ་ཐག་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐད་མེད་སྒྲོ་ཉམ་
གྱིས་བཟི་བ་ནམས་ནི་ཐང་ག་གོས་སུ་གྱུན། གསེར་སྐྱ་ཐབ་རྩོར་བཅུགས། དཔེ་ཆ་
མེ་རུ་བྱས། བསང་ཙམ་ཟས་སུ་བཟའ་བཞིན། སྤྱི་ཚེགས་གསར་པའི་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་
ཉི་མ་ཤར་མོང་། སྤྱི་ཚེགས་སྟིང་པའི་རྩྭ་ག་བསྐྱལ་གྱི་ཐུན་པ་སེལ་མོང་ཟེར་ཏེ་འུར་
སྐྱ་ཆེས་ཆེས་སྒྲོག་གིན་ཞེ་མེར་བའི་སྒྲོ་ལས་གྱིས་རུས་འདས།

ནམ་ཞིག་འབྲུལ་བ་ལ་འབྲུལ་བར་བཏུས་ཏེ། སྤྱིད་རྩས་རུང་བད་གྲུ་ཡངས་
ཤིག་ཤར་བའི་ཆར། སྐྱ་འདས་གོངས་སུ་མ་ཐུར་པའི་མཁས་པ་ཁག་ཅིག་ལུས་ཡོད་
པ་དེ་ནམས་གྱིས་སྟིང་སྟོབས་ཀྱི་གོ་ཆ་བརྟན་པོ་ལྟར་བཞེས་ཏེ། ཆད་ལ་ཉེ་བའི་
གངས་ཅན་པའི་ཤེས་རིག་གི་དབྱགས་རྟ་ར་ཙམ་པོ་དེ་སྐར་གསོ་ཕྱིར་རལ་བ་
ཤངས་མེད་བྱུང་རུ་བསད་ནས་མདོ་དབྱས་མཐོ་སྐར་གི་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་ཞབས་
གྱིས་བཅགས་ཤིང་དབྱངས་གསལ་གྱི་སྒྲོན་མེ་སྐར། ཤེས་རིག་གི་རྩ་བ་བཅུགས་
པས། ཆེན་པོ་བོད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་ལ་སྐར་ཡང་དབྱགས་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱར་པའི་
བཀའ་དྲིན་དེ་རང་རེས་ནམ་ཡང་བསབ་རུ་མེད་ལ། མཁས་པ་དྲིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་
གི་རིན་ཐང་དང་སྟིང་སྟོབས་ལ་ནི་ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་དང་བསྐྱར་རུ་བསམ་གཞིགས་
གཏོང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མང་རུ་མཐོང་།

མདོར་ན། མཁས་པ་དྲིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་དང་། དེ་དག་གི་ནམ་ཐར་ལ་
ཇེས་སུ་སྟོབ་པའི་ཨ་ཁུ་འཇིགས་མེད་ཐེག་མཚོག་སོགས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་གཙང་མ་
དང་། སྟིང་རུས་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་བཞག་པའི་མཛད་ཇེས་ནི་ང་ཚོ་
ཇེས་རབས་པའི་སྟོ་སྟོབས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་མིག་ལྟོས་ཀྱི་གཞི་མ་ཡིན་པས། ཨ་
ཁུ་ཁོང་གི་གསུང་རྩིས་དེ་དག་ཀྱང་གངས་ཅན་སྟོ་གསལ་གཞོན་ལྷ་ཚོའི་ནམ་དཔྱིད་

ཀྱི་བཅུད་ཏུ་ལྷུང་། བསྟན་འགྲོར་ལེགས་ཚལ་འདྲེན་པའི་བདུད་ཅི་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཏུ་འཁྱུར་བའི་སྒྲོན་འདུན་དང་བཅས།

ཕྱི་ལོ་2018/6/8ཉིན།

“རེབ་གོང་གི་ཁྱིད་འགོག་དོན་རྒྱུན”ལས་འཕྲོས་པའི་གདམས།

སྒྲུང་གཞི།

ཉིན་ཤས་སྔོན། རྩ་ལམ་དུ་འབྱམས་བཞིན་པའི་སྐྱ་ཞིག་གོ་བྱུང་། སྐྱ་དེ་ནི་
བོད་ཀྱི་ལྷ་རིས་པ་ལྷགས་ཅན་ཁྱེད་པ་རབ་བརྟན་ལགས་ཀྱིས་མ་ལྷོ་ལས་
རིགས་ལག་རྩལ་སློབ་གྲྭ་འཆད་བྲིད་ཅིག་གནང་གཏན་ཁེལ་བ་འགོག་ཐབས་སྟ།
ཡུལ་དེ་གའི་ལྷ་བཟོ་ཁག་ཅིག་གིས་ཤོས་མོལ་བཅུས་པའི་སྐྱ་ཞིག་རེད།

སྐྱ་དེ་ལ་ཉན་ཆོ། འཆད་བྲིད་ཅིག་འགོག་ཐབས་ཀྱི་སྒོག་ཤོས་ཤིག་དང་ལས་
ནས་མི་འདྲ། ཤོས་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་སྐངས་པ་དང་། འཛབ་པ་དང་། ཁྲོས་
པ་དང་། སྐྱག་པ་དང་། སྐང་བའི་ངང་རྩལ་ལ་བལྟས་ན། རྩ་མཚོན་གནམ་དུ་
འབྱུང་བའི་བྲི་དམག་གཅིག་གཡང་གཟར་གྱི་བའ་རྩོ་གིལ་བ་བཞིན་ཁོ་ཆོའི་མགོ་
ཐོག་དུ་ཤོར་ཡོང་གི་ལོས་ཡོད་སྟམ་པའི་སྐྱང་བ་ཞིག་ཉྱེར།

དེ་ལྟར་ཁོ་ཆོས་ཕྱི་ཤོས་རྩ་ཆེན་རྩུང་རྩུང་། ཉན་ཤོས་བྱ་བྱ་དྲིལ་དྲིལ་བྱས་
རྒྱུས། གནས་མིན་པའི་རྩས་ངན་ཞིག་བཤམས་ཏེ་སྲིད་གཞུང་ལ་གཏུགས་ནས་
ཁྱེད་ལགས་ཀྱི་འཆད་བྲིད་ལ་བར་ཆད་བཅོས་པས། སློབ་བྱ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་
སྐལ་བཟང་གི་གོ་སྐབས་སྒོགས་འདུག །

དེ་ལས་ཀྱང་ཉང་མང་བ་ཞིག་ལ། དེའི་སྐྱ་ལོགས་སུ་ཟླ་ལིང་གི་ཆོགས་འདུ་
ཞིག་གི་ཉྱེད། ང་རྒྱལ་གྱི་སྐང་བྱ་ཞིག་གིས་སློབ་དཔོན་བཤེས་མང་ཁོང་གི་ཞལ་

ལ་མཚུབ་མོ་བཅུགས་ནས་བཞིགས་དཔོན་བཏང་རབས་ཐོས། དེ་བདེན་ཆོ། ཨ་
ཅི། ཨ་ཅི། དེ་འདྲ་ག་རེ་ཡིན་ནམ། དཔེ་སྲིད་དོན་མེད། ལྷན་ལུགས་རི་མོའི་
སྒྲིལ་འཛིན་མ་མེད། གངས་ཅན་པའི་གཅེས་ནོར་དུ་བཅི་འོས་པ་ཞིག་རང་ཡུལ་
དུ་ཞབས་སོར་འཁོད་ནས་དགོངས་འཆར་གནང་བ་འདི་གོ་སྐུལ་བ་བཟང་སྟེ་
དུ་སེམས་མ་རུས་ཀྱང་། ལོ་ཆུན་བརྒྱུད་ཅུར་ཉེ་བའི་བགྲེས་པོ་ཞིག་སྒྲོ་འགྲམ་ལ་
འགྲུལ་བར་ཐོན་དུས། ཆོག་རྩལ་གྱིས་གཤེ་མི་དུང་བ་ཅམ་ཤེས་ན་ཆོག་པ་ལ་ཨང་།

ཁོང་ལོ་ན་སྒྲིན་ཆེ་བའི་ཁ་སྟབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་མས་དཔུང་བ་རྩེ་ཁྲུལ་
དང་། སྒྲོ་གྲིས་བཅན་སྐད་དོམ་ཁྲུལ་བྱས་པ་ཡིན་ན། དེ་ལས་དོ་ཆ་བ་དང་ཡ་ང་
བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། “རིག་པ་འབྱུང་བའི་ཤོང་ཁྲེར་”གྱི་རིག་གནས་པའི་ཁོག་རྒྱ་དང་
ལེགས་བྱང་ནི་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ག་ལ་འོས་ཏེ་གཏན་མི་འོས། དེ་ནི་གང་ཟག་
འགའ་རེའི་བརྒྱུད་རྒྱུད་ཅམ་ཡིན་པར་སྟོན།

གང་ལྟར་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྐད་ཆ་ཉུང་ཅམ་སྒྲིལ་བར་འདོད་བྱུང་། སྒྱིར་
རང་ཉིད་ལོ་ན་ཆེར་རྒྱས་པ་དང་ལྷན་གཞན་ལ་དགག་ཚུལ་གྱི་བའི་འདུན་པའང་
རི་རྒྱུད་རེད། འོན་ཀྱང་སྒྲོ་བ་ཁྲིད་འགོག་པའི་བྱེད་སྒྲུབ་གྱིས་ཁོ་བོར་ན་རྟུག་གཞན་
ལས་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེར་བས་ཁ་སྟོད་རྒྱུགས་མ་སོང་། སྒྲོ་བ་ཁྲིད་འགོག་པ་ནི་གནད་
དོན་རྒྱུད་དུ་ཞིག་ལར་ནས་མིན་ཏེ། རང་ཅག་གི་རེ་བའི་སྟོང་པོ་ནི་སྒྱིར་བས་
གཞོན་སྒྲིལ་ཆོ་ཡིན་པས། དེ་ཆོར་གནད་དེང་གི་ཤེས་རིག་ལ་འཇུག་པའི་སྐུལ་བ་
འཕྲོག་མཁན་ཐམས་ཅད་ནི་ང་ཆོའི་སྒྲོ་བ་གི་གཤེད་མ་དུ་དོས་འཛིན་པ་ལས་
ཐབས་མེད།

གཅིག །

ཆན་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་གྱིས་“མ་ལྟོ་ལས་རིགས་ལག་ཆལ་སྟོབ་ལྷ”ཏེ་
འཆད་ཁྲིད་ཅིག་གནང་རྒྱ་བྱས་པར། དུལ་དེ་གའི་ལྷ་བཟོ་ཆོ་ཁོང་ཁྲོའི་མེ་མེ་དྲག་
ཏུ་འཕྱུར་དོན་ག་རེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་གནད་ནི་ཆན་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་
གྱིས་རེབ་གོང་གི་རི་མོར་སྟོན་བརྗོད་ཅིག་གནང་ཚུངས་པ་ལ་བྱག་འདུག །

ལར་དང་གི་རུས་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཚུན་ཆད་ལ་དགག་སྒྲུབ་
གི་མཉམ་འཆར་གཏོར་མཁན་མང་ཡང་། “དཀྱུལ་ཡངས་ཆེན་པོས་བཏང་སྟོམས་
སུ་མི་འཛིག་ཀ་མེད་གི་གནས་སྤངས་འདི་ལྟ་ན། རེབ་གོང་གི་རི་མོ་ནི་ཡག་བཅོག་
གི་དབྱེ་ཞིབ་ཙམ་ཡང་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་“གཉན་པོ་གསང་བ་”ཅི་ཞེག་རེད། མ་
གཞི་ཆན་ཁོང་གིས་ཁ་རུ་ཁ་བྱག་གནང་ནས་དགོངས་འཆར་ལྷག་པོར་བསྐྱལ་བ་
དེ་བཀའ་བྲིན་ཞུ་བའི་གནས་ཡིན་ཅུང་། རོ་བསྟོད་དང་ཁྱུ་ལ་གོམས་པའི་
མེམས་ཁམས་ལ་དེ་མ་འཕྲོད་པ་ལོས་ཡིན། ཞལ་གསུང་དྲང་མ་དེ་ནི་ཁོ་ཆོའི་སྤྱིང་
ནད་ཏུ་གྱུར་འདུག །

ཁོ་ཆོས་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་གྱིས་རེབ་གོང་ཏུ་འཆད་ཁྲིད་བྱས་ན། ང་ཆོས་
ཡར་ལངས་རྒྱག་གི་ཡིན་ཞེས་སྲིད་གཞུང་ལ་འཛིགས་སྒྲུབ་རབས་ཟེར། སྤྱི་ནང་
ཏུ་ཡང་སྐད་ཆ་དེ་ཅི་བཞིན་སྒྲུས་འདུག །རོ་ཆོ་མེད་པའི་སྐད་ཆ་རང་རེད།

ཁྲིད་ཆོར་ཡར་ལངས་བྱེད་རྒྱའི་དཔའ་དང་སྟོབས་པ་ཡོད་ན། དེང་སྐབས་
སྟོར་བྱག་རྒྱགས་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མི་ཡུལ་སྟོར་བ་ཆོས། ཁྲིད་ཅག་གིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་
སྒྲུ་ནམས་གི་མཛིང་ལ་ཞོན། པང་ཏུ་འཁྱུད། སྤག་ལ་ལྷིང་ནས་གང་བྱང་འདི་བྱང་

བྱེད་ཀྱིན་པས་མི་ཚད། སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རི་མོ་ཐམས་ཅད་སྤང་ལ་དཀྱིས།
སྤེད་ལ་བཅིངས། ལྷ་མ་མགོར་དཔར། གསང་དོར་ལ་བྱིས་ཏེ་སྒྲིག་གཟུགས་
ཅན་ཏུ་འབྲལ་བ་ཀྱི་འདུག་པས། ལྷ་རིས་པ་ཁྱོད་ཚོས་སྒྲིབ་དེ་ཡར་ལངས་བྱོས་
དང་། ཚོད་པ་རྒྱུ་དང་། བྱིས་ལ་གཏུགས་དང་རྩེས་སྤྱི་རངས་ལྟོ། །མཐེ་
པོང་བྱེད་ཏུ་སྤྱོད་རོ། །དེ་དག་གི་སྤང་ཏུ་ཁྱོད་ཚོས་དཔུགས་རིང་ཞིག་འཐེན་པ་
ཡང་གོ་མ་སྤྱོད་། ཚུ་ལ་སོང་ངམ་ཚོང་ལ་སོང་།

གལ་ལ་ཐུག་ཏུས་མ་མོ་ཁྱང་འཇུག་བྱས་ན་བྱས། ང་ཁྱོད་མེད་པར་རང་
ཅག་པལ་མོ་ཆེས་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པས་ཅང་ཟེར་མི་སྟོབས། འོན་
ཀྱང་། ལྷ་རིས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་དམ་པ་ཞིག་གིས་སྟོབ་བྲིད་ཅིག་གནང་རྒྱ་བྱས་ཆོ།
ཁ་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱ་བ་ལྷ་མི་ཐུབ་ཏུང་། ཡར་ལངས་བྱེད་དགོས་ཟེར་བ་ནི། ཁ་
རོ་ལ་འཁོར་ནས་བྱང་མི་བརྟུང་བར། བྱང་ལ་འཁོར་ནས་བྱང་བརྟུངས་པ་མ་རེད་
དམ།

ལྗོངས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སྤྱ། ཟན་བརྟན་པ་རབ་བརྟན་
ལགས་ཀྱི་སྟོ་བོ་ལགས་ནི་ཁོང་གི་བྱང་སྤྱོད་ལྷ་རིས་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། རྣམ་
བྱ་སྤྱིང་ཁར་ལྗོངས་མཆོག་དང་རྒྱལ་མོ་ཆོ་ཞི་མཇུག་འཕྲད་བྱང་སྐབས་ཀྱི་སྤང་
བརྟན་ལྡེབས་རིས་སྤྱི་འབྲི་མཁན་ཡིན་པར་མ་ཟད། སོ་བྱང་སོ་རྒྱ་ཡར་ཡང་རི་མོ་
སྤྱ་ཆོགས་བཞེངས་པར་མཛད། ཁོང་གིས་སྤྱ་ཆོ་དེར་དངོས་སྟོབ་གཙོ་བོ་བརྟུང་
སྤྱོད་ཀྱིང་གནང་བ་ལས་གཅིག་ནི་ཁོང་གི་རིགས་སྤྱས་ཏེ། ཟན་བརྟན་པ་རབ་
བརྟན་ཀྱི་ཡབ་སྐལ་བཟང་རྣོ་བུ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་སོ་བྱང་
གི་ཤོག་སྟོར་དང་དཔུལ་སྟོར་འཆར་བཞོད་མཛད་པ་དང་། ལྡེབས་རིས་དང་རི་མོ་

སྒྲ་ཆོགས་འབྲི་བཞེངས་མཛད་པས་མི་ཆད། འགོང་ས་བརྩ་གསུམ་པའི་གདུང་རྟེན་
ཆེན་པོ་གསར་བཞེངས་གྱི་ལས་འཆར་འགོད་མཁན་གཙོ་བོ་ཡང་ཡིན་པར་འདུག །

ཡབ་ལྷ་རིས་པ་སྐལ་བཟང་ནོར་བུ་མཆོག་གིས་སློབ་བྱ་གཙོ་བོ་གསུམ་
བསྐྱེངས་པའི་གཅིག་ནི་ད་ལྟའི་རྒན་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་ལགས་ཡིན་པར་འདུག་
པས། ཁོང་ནི་པོ་བྱང་གི་རི་མོའི་རྒྱན་འཛིན་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་དང་། མི་རབས་
མང་པོར་ལས་རིགས་གཅིག་གི་རྒྱན་འཛིན་མཁན་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་བཙེ་
བཀྱར་དང་ཆེ་མཐོང་ལྷག་པ་ཞིག་ཞུ་ལོས་རིགས་ཏེ། དཔོན་པོ་དང་ཕྱག་བདག་
ཁོ་ན་ཕྱག་གི་ཡུལ་དུ་བཙེ་བའི་རྒྱ་གཤིས་ཀྱིས་ཆོས་པ་དག་ལ་ཐབས་ཅི་ཡོད་དེ་
མེད་དོ། །

རྒན་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་ཁོང་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། བོད་ཀྱི་སྤྲུལ་ལྷགས་རི་
མོའི་མཆོན་བྱེད་དུ་བགྱང་འོས་པའི་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་གངས་ཅན་པའི་བརྩད་
དུ་འཛིག་སྐྱོང་བའི་ངས་དོན་གྱི་ལྷ་རིས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཞིག་ཡིན་ཁར། མདོ་
དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སློབ་བྱ་མང་པོ་གསེ་སྐྱོང་གནང་བའི་བཀའ་བྲིན་འཇལ་
དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་རྒྱས་པར་མི་སྤེལ།

སྤྱིར་བཏོད་ལ་མི་རབས་མང་པོར་ལས་རིགས་གཅིག་གི་རྒྱན་འཛིན་
པའི་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཤེས་རིག་གི་སྲོལ་རྒྱན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། ཉི་ཉོང་དང་
རྒྱ་ནག་གཉིས་ལ་དེའི་བྱང་པར་ཡོད་པ་ནི། ཉི་ཉོང་གི་སྲོལ་རྒྱན་ལག་ཤེས་རྒྱ་ནག་
ལས་བྱང་དུ་འཕགས་བྱེད་གྱི་གནད་ཐུག་ས་ཡིན་ཚུལ་མཁས་པ་རྟོ་མེ་ལྷང་(贺卫方)
གིས་ཡང་ཡང་གསུང་གི་འདུག །དེ་ཅམ་གྱི་རིན་ཐང་ལ་ཡང་འདང་རྒྱག་མི་ཤེས་
པ་ཨ་རེ་སྟོ།

གཉིས།

ང་ཚོ་ནི་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མའི་རིང་། མཐོ་སྒང་གི་རི་ཁྱུག་ལྷང་ཁྱུག་རྩ་
ཤུབ་འདྲ་བ་ཚོའི་ནང་ན་ཁ་ཐོར་སེལ་བྱུར་གནས་ཏེ་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་དགེལ་
ལ་སླེབས་དུས། ང་དུང་སྤྱིའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་འབྲུར་འགོས་ཅི་ཡིན་ཏེ་གོ་མེད་པས།
འབྲུར་བ་དེ་ལ་གདོང་རི་ལྟར་གཏོང་དགོས་པའི་སློ་བྱོས་ཀྱི་དཔལ་ཞིག་རྒྱས་པ་
ལྟ་ཅི། རང་གི་སྤྱན་ཟླ་ཕན་ཚུན་བར་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཙམ་ཡང་ཆགས་མ་རྩས་
པར་ལུས་ཡོད་པ་རེད།

ལྷང་ཁྱུག་དེ་དག་དུ་སྒྲང་བ་སྦྱིད་པོའི་ངང་གནས་ཏེ། སྤ་ལུ་དཔོན་ལུ་
འགའ་རེ་ཆེ་རབས་གཉན་རབས་ཀྱི་སྦྱང་སྒྲ་ཚོགས་བསྒྲིགས་ཤིང་། དེའི་རོ་ཡིས་
བཟི་ཞིང་སྦྱོར་བསྐྱད་པའི་མཐར། སློ་བྱུར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆག་འཛིག་སྒྲ་ཚོགས་བརྒྱད་
དགོས་བྱུང་བར་བསམས་ན་ང་ཚོ་ནི་མི་རིགས་ལས་ངན་ཞིག་རེད། ང་ཆ་སྦྱོར་
ངན་སྒོགས་ཤར་ལྟ་བུས་གངས་རིས་ལྷུ་མ་པོར་བསྐྱོར་བའི་འཛིག་རྟེན་འདིའི་རིགས་
གཅིག་སྤྱན་ཟླ་ཕན་ཚུན་བར་སྤྱན་ཟླའི་འདུ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་ཆགས་མགོ་བརྒྱད་
ཞིང་། ལུ་ལྷང་སོ་སོའི་བར་ཕན་ཚུན་རྒྱ་འགྲུལ་དང་ཤེས་རིག་བརྗེ་རེས་ཀྱི་གོ་
སྐབས་ཀྱང་རེ་མང་དུ་འགོ་མགོ་བརྩམས་སོང་།

ཚུལ་དེ་ནི་སྤྱན་ཟླ་མེད་པའི་ལེགས་བྱས་ཆེན་པོ་ཞིག་ལགས་པས། ང་ནི་སྟོང་
སྒྲུང་ལུ་གྲུ་སོ་སོར་མཁས་པ་ཀན་གས་རེ་བྱང་ཞལ་འཆོ་བཞིན་པའི་མཐའ་མཐུག་
གི་གོ་སྐབས་འདི་མ་འཆོར་བར་བྱས་ཏེ། ལུ་གངས་ཅན་པའི་གཙུག་ལག་རིག་
གནས་སོ་སོ་ཉམས་པ་སྒྲར་གསོ་དང་། མ་ཉམས་གོང་འཕེལ་བཏང་ནས་རང་ལོ་

སྤྱི་ལོ་བས་སྤྱིན་པའི་ཐབས་ལ་སྤྱི་ཀུན་ནས་འབད་རིགས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིང་པོ་དབེན་པའི་ལུང་ཁྲག་གི་ཞེན་ཆགས་ཤིག་གིས་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་འདི་བསྐྱགས་ན་དེ་ལས་སྤྱིང་ན་བ་མི་འདུག །ད་རེས་ཀྱི་རེབ་གོང་ལྟ་བུ་ཆོའི་བྱེད་སྤྱངས་དེ་ནི་སྤྱི་གར་གཞན་ཞིག་འདྲེན་པའི་སྤྱི་ལྷས་མ་རེད་དམ།

ལར་གངས་ཅན་པའི་གཙུག་ལག་རིག་གནས་ཀྱི་སྤྱོན་ཤིང་ཆེན་པོའི་ཙ་བ་ནི་ཡུལ་དབྱུག་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། ཙ་བ་དེ་ལས་མཆེད་པའི་ཡུལ་འདབ་སྤྱོད་ཆོགས་རྒྱབ་ལ་དུགས་ནས་ཤར་རྒྱལ་མོ་ཆོ་བ་རོང་གི་བར་དུ་བྱུང་ཡོད་པས། ཙ་བ་གཅིག་པའི་ཤེས་རིག་གི་ཡུལ་འདབ་རེ་རེ་ནི། ང་ཆོའི་སྤྱོད་ཀྱི་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་གོམས་གཤིས་དང་། དམངས་སྤྱོད་སོགས་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་ཆོས་དང་དགེ་མཚན་རེ་ནི་ལོས་ཡོད་མོད། ཙ་བ་གཅིག་ལས་མཆེད་པའི་རོ་བོ་ནམ་ཡང་འདྲར་མི་བྱུང་སྟེ། དེ་དོར་ཆོ་རྒྱ་བོད་གང་དུ་འང་མི་གཏོགས་པའི་ཡ་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆགས་འགོ་བ་ལས་ལམ་གཞན་མེད་དོ། །

རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། ང་ཆོས་ནམ་ཡང་ཡུལ་དབྱུག་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་བཀྱར་བལྟེད་དང་། གུས་ཚི་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། ཡི་གེར་ཕབ་པའི་ཤེས་རིག་གི་ལུང་པོ་ལས་གཞན་དུ། ས་རྩོམ་ཤིང་གསུམ་ཀྱི་བཟོ་སྐྱེན། གསེར་དབྱལ་ཟངས་གསུམ་ཀྱི་རྒྱང་ཙམ། རི་མོ། འཐག་ལས། ཆོས་བྱུབ། རོལ་དབྱངས། གཞས་དང་གར་ཀྱི་བྱེད་བྱུག་སོགས་ཆ་གང་ནས་བསྐྱར་བྱུང་། དབྱུག་ནི་དབྱུག་ཏེ་ཤེས་རིག་དཔལ་ཡོན་ཀྱི་ཙ་བ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེ་མོ་རིང་བ་མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཆེ་པོ་བྱང་གཅིག་སྤྱི་ནང་གསང་གསུམ་

ཀྱི་མངོས་ཐུག་ཁོ་ནས་ཁྱོད་ལ་དྲིས་ལན་བཏབ་ཡོད། དེ་ལས་ཀྱང་མཚར་ཁིང་
དགའ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཅེ་ཙོ་བྱང་ལྟ་བུ་ཞིག་ད་ལྟ་གསར་དུ་བཞེངས་དགོས་
རུང་། དབུས་གཙང་ན་བཟོ་བོས་མོངས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མེད་སྐད་ཐོས།

དེར་བརྟེན་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡུང་སོ་སོའི་ནང་། དབུས་ཀྱི་མཁས་པ་
བགྲེས་སོང་ནམས་གདན་དྲངས་ཏེ་སློབ་བྲིད་མང་ཙམ་གནང་རྒྱ་བྱང་ན། དེ་ནི་
ཆེན་པོ་བོད་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལོ་ལེགས་འབྱུང་བའི་ནགས་ཤིག་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་རབ་
ཏུ་དགའ་འོས་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་། འགའ་རེས་དེ་འགོག་ཐབས་སུ་བྱུལ་
ཤིང་དང་ཉམ་ཤིང་ཅིག་ཆར་ངོམ་གྱིན་པ་ནི། རང་དང་རང་གི་ཡུང་པར་ཤིས་
རིག་གི་ཟུ་གེ་འདྲེན་པའི་ཉེར་བསྟོགས་ཁོ་ན་ལས་ཅང་མ་ཡིན་ནོ། །

ངས་དབུས་པ་ཐམས་ཅད་ཆད་མ་རེད། ཡ་མཚན་རེད། དབུས་པའི་དགེ་
ཀན་ཆོས་ཅི་བཤད་ཁས་ལེན་དགོས་ཟེར་བ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་མིན། དབུས་ནའང་མི་
ལེགས་པའི་ཆ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན། ལྷག་པར་དེང་སྐབས་རང་སྐད་རང་
ཡིག་ལ་དོ་ཁུར་གྱི་ཚྭ་གས་ནས་དབུས་པས་དབུས་ཀྱི་འགན་འཁུར་འཁུར་བྱུང་གྱི་
མེད་པ་མངོན་གསལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟོན་མང་དུ་མཆིས་པ་བདེན། འོན་ཏེ་བོད་
ཀྱི་གཙུག་ལག་རིག་པའི་གཏེར་མངོན་དབུས་སུ་ཡོད་པའི་རིན་ཐང་མི་ཤེས་པ་ནི།
མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་དཔུན་པོ་ཆོ་ཁ་བྱར་ནས་བྱར་ལ་སྟོགས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཁོ་ནར་བདག་
གིས་སེམས།

རྒྱ་མི་ལོར་ཤིང་ཅན་རེ་འགས་ཆོང་གི་ཆེད་དམ། གཡོ་འཕྲུལ་ཅི་ཞིག་གི་
ཕྱིར་དུ། ས་ཆ་ག་གེ་མོའི་རྒྱ་རྩ་དང་། ཡུལ་སྟོགས་ག་གེ་མོའི་རིག་གནས་ཞེས་
བོད་ཀྱི་ཡུང་ཆོན་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་དུམ་བྱར་དུམ་བྱར་བཅད་ནས་ལུང་སྟོག་ལུང་

བསྟོད་ཀྱིས་གནམ་ལ་སྤྱིར་ཆོ། རྒྱུ་པོ་སློ་དམན་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་བདེན་ཏུ་བཟུང་
ཞིང་སྒྲོམ་པ་སྒྲུལ་རྟེ། དབུགས་སྒྲང་ཞོན་ནས་ཐད་འཕུར་བྱེད་ཀྱི་འདུག །འཕུར་
ཀྱིན་འཕུར་ཀྱིན་རང་གི་ཚ་བ་ལས་ཀྱང་རྒྱང་ཏུ་གྱུས་འགོ་ཡི་འདུག་པས། གཟབ་
གཟབ་མ་བྱས་ན་ནམ་ཞིག་འབབ་སའི་གནས་མི་རྟོད་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཡོང་
སྲིད་དོ། །

འེབ་གོང་ལྟ་བུའི་སློག་གྲོས་དེར་ཉན་ན། འགའ་རེས། “ངེད་ཅག་ལ་རྒྱལ་
ཁབ་རིམ་པའི་ལྟ་བུའི་འདི་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་བཞིན་ཏུ། མི་གཞན་ཞིག་ས་འདིར་
ཡོང་བ་ནི་མགོ་ཐོག་ལ་སྒྱུག་པ་བཏང་བ་རེད”སོགས་ཟེར་གྱི་འདུག །སྐད་ཆ་དེ་
དག་གོ་ཡོང་ཏུས། ད་ནི་བོད་མི་ཆོས་ཀྱང་། ཆབ་སྲིད་པའི་གོ་ཐོབ་ལ་མཐོ་དམན་
དགར་བ་བཞིན། ཤེས་རིག་ལྡེ་ཆ་ཆོས་སྤོང་མཁས་པའི་གོ་རིམ་ཡང་སྲིད་གཞུང་
གིས་སྤྱད་པའི་ཆོ་ལོ་ཆེ་རྒྱུད་གིས་དགར་གྱི་འདུག་པར་མ་ཟད། དེ་ཉིད་ཡང་དག་
པ་དང་ཆད་མ་ཉིད་ཏུ་བརྩི་བའི་འདུ་ཤེས་རྩས་པའི་གཏིང་ལ་བྱག་ཡོད་པ་ཤེས་
སོང་། འདུ་ཤེས་དེ་ནི་ད་གཟོད་དོན་དམ་པའི་ཤེས་རིག་དང་སྒྲུ་རྩལ་གྱི་སྲོག་
གཙོད་སྟ་རེ་ཡིན་པས་ཕངས་པ་ལ་ཡང་།

དེ་ཡང་སྒྲུ་རྩལ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། ཆོས་དང་། བསམ་སློ་སོགས་
ཀྱི་རིམ་པ་དང་མཆོག་དམན་ནི། ཚུམ་པ་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་པོ་དག་
གི་རང་ངོས་ཀྱི་སློ་སྦྱོང་དང་། ཤེས་རབ་དང་། སྦྱིང་རྩས་དང་། བརྩམས་ཆོས་
ཀྱིས་ཁ་གྲག་རྒྱ་ཁོན་ཞིག་ཡིན་གྱི། དབང་ཤུགས་ཅན་ཆོས་ཤན་འབྱེད་འོས་པ་ཞིག་
ག་ལ་ཡིན་རྟེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་དག་མཛེས་གསུམ་གྱི་མདུན་ན། སྒྲོར་དང་
ཐབས་ཀྱིས་ཉོས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་དང་ཞིང་ཆེན་རིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་རྩལ་

མ་དེ་དག་ནི་ཐལ་བ་སྤར་མོ་གང་ཙམ་ཡང་མིན་ནོ། །

གངས་ཅན་ལྟ་རིས་ཀྱི་ཉི་ཟླ་ལྟར་གསལ་པའི་སྤྲུལ་མཁྱེན་གཉིས་དང་། གཙང་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོ། ཡར་སྟོང་ནམ་མཁའ་བཟུ་ཤིས། ཀམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩ་རྒྱ་སྐྱེས་པོད་ཀྱི་རི་མོའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་ཕར་ཞོག །རྫོང་རིམ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་སྐད་མ་ཐོས་ན། རིམ་པ་ཅིག་ཅིག་དང་ཉིག་ཉིག་ཅིས་ལག་བྱེད་ཙམ་པོར་རྫོངས་དང་བྱེད་མཁན་དག་ནི། སྐྱ་ཆལ་དང་རང་གི་ཆོ་སྤྲུལ་མཉམ་པོར་སྦྱར་བའི་ཉམས་ལེན་ཅན་མིན་པ་ལྟ་ཅི། བརྩམས་ཆོས་ཀྱི་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་རྒྱན་ཤེས་ཙམ་ལ་ཡང་རྫོངས་ཡོད་པས། རྫོངས་གཉིད་མཐུག་པོ་དེ་ལས་སད་རྒྱ་ནི་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཐོག་མའི་རེ་བ་ཡིན།

རུབ་ཕྱོགས་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། གནའ་རབས་ལྷི་རིག་དང་རོམ་གྱི་སྐྱ་ཆལ་མཁན་པོ་དག་ནས་བབྱང་། ཤེས་རིག་བརྒྱུར་དར་སྐབས་ཀྱི་རི་མོའི་སྒྲིབ་དཔོན་ནམ་གསུམ་དང་། ཉེ་དུས་ཀྱི་ཕྱིན་སེན་མེལ་ཡམ་ལྷན་གྱོ་(Vincent William van Gogh. 梵高)དང་། བཟ་ལོ་པི་ཀ་སོ་(Pablo Picasso. 毕加索)སོགས་སྐྱ་ཆལ་མཁན་པོ་འགའ་ཟླ་བལ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རང་རང་གི་རུབ་པ་མེད་པའི་བརྩམས་ཆོས་ཀྱིས་གོང་མཐོར་བཏེགས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་གྱི། རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་དང་ཁིང་ཆེན་རིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ལོ་མང་པོས་བཀྲགས་སོང་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པའི་གནད་དེ་མཁྱེན་པར་མཛད།

དེ་ལྟར་། སྤང་ཕྱིན་སུ་ཞིག་གིས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་བོད་ཀྱི་རི་མོ་བ་ཞིག་བྱེད་འདོད་ཆོ། ཆོ་ལོ་རྒྱན་མ་དེ་དག་ལ་རྫོངས་དང་བྱེད་རྒྱ་འགོ་བའི་ནད་བཞིན་རིང་དུ་སྤངས་ཤིང་། སེམས་ནལ་དུ་ཕབ་ནས། བོད་ཀྱི་རི་མོའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་

པོ་ལྷ་མ་དག་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གནད་འཛོགས་དང་། འཆར་སྤང་གི་སྒྲིམ་པ་མཆེད་
ས། ཉམས་འཁྱར་གྱི་རྩལ་རོམ་ས་གང་ཡིན་ལེགས་པར་བསམ་དགོས། དཔུང་
དགོས། བསྐྱེད་དགོས།

ཁོང་ཅག་གི་པར་ཅེ་ནས་ཐོན་པའི་རིམ་འོ་འདུ་བྱེད་དེས་བཟོ་བའི་སེམས་
ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཅི་ཞིག་མཆོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེའི་རྒྱབ་
ལྗོངས་སུ། ཆོ་སྤྲོད་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་དཔྱུད་པའི་ཤེས་རིག་གི་ཀ་བ་དང་གདུང་
མ་གང་འདྲ་ཞིག་ལངས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་
ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཆ་གང་དང་གང་ཡོད་པ་སོགས་ཡིད་ལ་ངེས་
པར་བྱའོ། །དེ་ངེས་ན། སྤྲོགས་མཐའི་སྒོ་ལྡན་རྣམས་རོ་མཆར་སྦྱེ་ཡུལ་གྱི་མངའ་
རིས་མཐོ་ལྡིང་གི་རིམ་དང་། བྱ་གཞི་རིམ་སོགས་ཀྱི་མཛེས་སྤྱད་དང་མཆར་
ཉམས་ཀྱང་ཀྱན་གཞིའི་གཏིང་རིམ་དུ་འཇུག་ཡོང་བ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་ཐོག་དུ་འཛོན་ན་འཛམ་གླིང་ཡུལ་སྤྲོགས་གཞན་གྱི་རིམ་འོ་སྒྲིབ་དཔོན་
ཆེན་མོ་དག་གི་བརྩམས་ཆོས་ལའང་རོལ་སྤྱོད་གི་སྐལ་བ་བྱུང་བའི་དེ་ཞེ་རྟེན་
བཟུངས་ན། གཞི་ནས་མྱོད་སྤྱག་ལ་གཤོག་སྤྱོད་སོགས་པ་བཞིན་གསར་ཙམ་གྱི་སྒོ་རིག་
ཐོལ་གྱིས་སྒྲིན་ཡོང་གི་མ་རེད་དམ། དེ་སྒྲིན་ན་ད་གཟོད་གངས་ཅན་པའི་རྒྱན་དུ་
འོས་པའི་ལྷ་རིས་པ་ཆགས་ཡོང་གི་མ་རེད་དམ། དེ་ཆགས་ཆེ་རིམ་པ་ཅིག་ཅིག་
དང་ཉིག་ཉིག་གི་ཆོ་ལོ་ཀྱན་ལས་བཀལ་བའི་རྒྱ་རྩལ་གྱི་ཁིང་ཁམས་སུ་གཞི་ནས་
སྒྲིབས་བྱུང་པ་མ་རེད་དམ།

འེབ་གོང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་། སྤར་གྱི་དུས་རིང་བོ་བླ་མ་ཆོས་པ་
རིན་པོ་ཆེ། དེས་ཐང་འཇའ་མོ་དཔལ་ལྡན་གྱི་མཆོ། སྤར་སྒོ་བཟང་ཤེས་རབ།

ཀ་སར་བྱང་ཆུབ་རབ་གསལ་སོགས་ངེས་པ་དོན་གྱི་ལྷ་རིས་པ་མང་པོ་བྱོན་ཆུང་
བས། ཁོང་ནམ་པས་རི་མོ་འབྲི་བཞེངས་ནི་ཆོས་གྱི་ཉམས་ལེན་ཞིག་དང་སེམས་
གྱི་སྒྲིབ་ཆུང་ཞིག་ཏུ་བསྐྱུང་རབས་གྱི་རྟོགས་བརྩོད་གྱི་སྒྲུ་སྒྲན་ད་ཅུང་འགག་མེད་
པས་ན། དེ་དག་གི་ནམ་ཐར་ལ་རྗེས་སུ་བསྐྱབས་ཤིང་། སྤྱིང་སྤྱོདས་ལ་མིག་སྤྱོད་
བྱས་ན། ད་གཞོད་རེབ་གོང་ལྷ་ཆུལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་རྒྱུག་པོ་དེར་ཡང་ངོ་གཞོད་
མི་དགོས་པ་ཞིག་འབྱུང་སྲིད་པར་ངེས།

དེ་མ་གཏོགས། དམིགས་པ་རྒྱུ་ཆོང་ཁྲོམ་གྱི་ལྷ་སོབ་ནང་དུ་ཉིན་མཆན་
ཀུན་པོར་གཏད་ནས། ལྷ་འདི་བྱིས་ལ་བཀལ་ཆེ་ནོར་འབེལ། རིགས་རྒྱུད་འབེལ།
རྒྱུང་མའི་གཞུགས་མཛེས། དུ་སྤྱག་གིས་རྒྱགས་འཕྲོད། ཆོ་ཐག་རེ་རིང་དུ་འགོ་
སོགས་ལོང་གཏམ་དུ་མས་རྒྱ་སྒྲན་མང་པོའི་སེམས་ཁ་བསྐྱུ་ཐབས་ལ་འབད་ཞོར།
ཐར་གའི་གད་སྤྱིགས་མང་པོས་རྒྱ་ཡུལ་བཀའ་སྟེ་སྐོར་ཁྲག་མཐུག་པོ་ཆགས་ཆོ།
ངོ་སྤྱོད་དུ་རང་ཉིད་བོད་གྱི་རི་མོའི་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་འབྲུལ་
སྤྱང་སྤྱོད། རང་ཉིད་ལྷ་རིས་པ་སྤྱོད་ཆོ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཏེ། ཁ་ནས་གང་
བྱུང་དུ་སྤྱོད་བརྩོད་རྒྱུ་པོ་ཐལ་དྲགས་ན། བཤད་མཁན་ངོ་མི་ཆ་ཅུང་། ཉན་མཁན་
ཆོ་ནམ་རྟོག་རིས་པ་དགུ་བྱ་ཡོང་གི་འདུག །དེ་ནི་ལྷ་མེད་པའི་དྲང་གཏམ་མོ། །

གསུམ།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན། མཁས་པ་གཞན་གྱི་འཆད་བྲིད་འགོག་པ་དང་། སྤྱོད་
མ་ནམས་དགེ་ཆུན་གཞན་གྱི་སར་སྤོབ་བྲིད་དུ་འགོ་རྒྱ་འགོག་པ་སོགས་ནི་རེབ་
གོང་གི་ལྷ་བཟོ་ཆོ་ཁོ་ནའི་གནད་དོན་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། དེ་ནི་བོད་གྱི་མཆན་ཉིང་

བཤད་ཟུལ་ཁག་གི་དགོ་ཆན་མང་པོ་དང་། སློབ་ཆེན་ཁག་གི་དགོ་ཆན་རེ་འགའི་
གོམས་གཤིས་སུ་འཇགས་ཡོད་པར་འདུག་ན། གངས་ཅན་པའི་ཕྱི་རབས་གཞོན་
ནུ་ཚོའི་མདུན་ལམ་ལ་དེ་ལས་གཞོད་ཆེ་བ་ཞིག་གཞར་ཡང་འཛོག་ཏུ་མེད་པས།
ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་འཆོ་བའི་སྦྱར་བ་དེ་རིགས་ནི་སྤྲིག་པ་ཤིན་
ཏུ་ཆབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སློབ་ག་ལ་དགོས།

སློབ་ཆེན་འགའ་རེའི་དགོ་ཆན་ཆོས། ལྟ་ཚུལ་ཐ་དང་པའི་མཁས་པ་གཞན་
འཆད་བྲིད་ཏུ་ཡོང་རྒྱ་བཀག་རབས་ཀྱི་གཏམ་ཐོས་ཚུང་མོད། དེའི་སྟོགས་སུ་ཞིབ་
རྒྱས་མེད། མཚན་ཉིད་བཤད་ཟུལ་ཚོའི་ནང་ཏུ་ནི་དགོ་ཆན་གཞན་གང་ན་འདྲིན་ཁུ་
རྒྱ་འགོག་མཁན་མང་བར་མ་ཟད། ཆོས་སྡེ་རང་ཏུ་བཞུགས་པའི་དགོ་ཆན་གཞན་
ཀྱི་སར་སློབ་བྲིད་ཏུ་འགོ་རྒྱ་འགོག་མཁན་ཡང་བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ཀྱང་
ན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།

སློབ་བྱ་དག་དགོ་ཆན་གཞན་ཀྱི་སར་དཔེ་བྲིད་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི། རང་ཉིད་ལ་
བརྟམ་བཅོས་བྱས་པར་སྡི་བའི་དགོ་ཆན་ཡོད་ལ། གཞན་ལ་སློབ་བྲིད་ཞུས་ན་སློབ་
མ་དེའི་ལེགས་ཆོགས་ཀྱི་ཚ་བ་འཕྱག་པ་རེད་ཟེར་མཁན་དང་། སློབ་བྱ་དེའི་དང་
པ་དམ་ཆོག་ཉམས་པ་རེད་ཟེར་མཁན་ཡང་ཡོད་དོ། །

ལྱིར་ན། སྟོགས་དང་སྟོགས་ནས་ལྟ་ཚུལ་དགོངས་ཚུལ་མི་གཅིག་པའི་
མཁས་པ་སྣ་ཆོགས་གང་ན་ཞུས་ཀྱིས་རིག་གཞུང་འཆད་བྲིད་དང་། བསམ་སློ་
བརྗེ་རིས་བྱེད་རྒྱ་ནི་དེང་རབས་སློབ་ཟུལ་ཆེན་མོའི་སྤྱི་སྟོན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སློབ་བྱ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཟས་མཆོག་ཉིད་ཏུ་ཡང་འགྱུར་གྱི་ཡོད། ལྟ་
ཡངས་པའི་ཤེས་རིག་གི་ཁོར་ཡུག་དེ་འདྲ་ཡོད་ཆོ། ད་གཟོད་རིག་གནས་ཀྱི་མི་བོ་

ཆེ་འཆར་ཡོངས་འབྲུང་བའང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཡིན་པར་འདུག །དཔེར་
ན། ཆོའི་ཡོན་ལེ(蔡元培)སློབ་གཙུག་ཡིན་ཏེ་ཕེ་ཅིང་སློབ་ཆེན་ལྟ་བུ་རེད།

དེར་མ་ཟད། རང་ཅག་གི་སྤྱི་མོའི་ཤེས་རིག་གི་སློབ་རྒྱུན་ཡང་དེ་འདྲ་ཡིན་
པས། རང་རེའི་གཙུག་ལག་རིག་གནས་འདིའི་ཁྲིད་ཏུ་རྒྱ་མཚན་དང་རིགས་པར་
རྟོན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་ཡང་སློབ་རྒྱུན་དེའི་བཀའ་དྲིན་
མིན་ན་ཅི་ཡིན། དཔེར་ན། འཛམ་གླིང་མཛོས་ཕྱེད་རྒྱུན་དུག་མཚོག་གཉིས་སུ་
གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཤོང་འོག་གི་དགེ་ཆན་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་
མྱོང་མཁན་གྱི་སྟུག་ཏུ་མ་ཟད། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁས་པ་དགེ་ཆན་དུ་བསྟེན་མྱོང་
མཁན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད། ད་དུང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་
དཔལ་རྒྱལ་ལྷུ་འཕྲུལ་མཁན་པོར་བཞུགས་སྐབས། རྟེན་གྲིམ་པ་ཡིན་པའི་པཱི་ཏ་ཅེ་རྩ་
གོ་མི་མཚོག་སྤྱི་ཡོན་ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཁོ་ནས་དགེ་འདུན་ཚོགས་ཀྱི་མེར་སྲེང་གིས་
བསུས་ཤིང་། ཏུས་ཡུན་རིང་པོར་རྒྱལ་ལྷུ་འཕྲུལ་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

དེ་བཞིན་གངས་རིའི་སྤྲོང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱི་རབས་ངེས་དོན་གྱི་མཁས་པ་པལ་མོ་ཆེ་
ཞིག་ནི་ཡུལ་སྤྱོད་སོ་སོར་ཕེབས་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་
བསྟེན་མྱོང་མཁན་གྱི་སྟུག་རེད། དཔེར་ན། རྩེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཚོག་དབུས་
གཙང་གི་གདན་ས་པལ་ཆེར་ལ་འགྲིམས་ནས། རིས་མེད་ཀྱུ་བ་མཐའ་སོ་སོའི་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་བརྒྱ་ཕྱག་སྟུག་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ལོ་
རྒྱུས་དྲངས་ན་མི་ཆོད།

ཁོང་རྣམ་པ་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་གདན་ས་མང་པོར་ཕེབས་ཏེ། ལྟ་
བ་མི་མཐུན་པའི་བཤེས་གཉེན་སྤྱི་ཚོགས་བསྟེན་ཏུང་ལགས་ཚོགས་ཀྱི་ཚ་བ་འཕྱུག་

རབས་མི་གསལ་ཞིང་། དད་དམ་ལ་གཡོ་བ་ཤོར་རབས་མ་ཐོས་པས། ང་ཚོས་
དགེ་ཆན་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་བསྐྱེན་མི་རུང་བའི་“ལེགས་ཚོགས་ཀྱི་བྲིམས་”དེ་ལྟས་
བཟོས་པ་རེད། རང་གི་དགེ་ཆན་དང་ལྷ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་མཁས་པ་གཞན་དག་
དག་ཅུ་ལྟ་དགོས་པའི་“བསམ་སྒྲིའི་སྒྲིག་”དེ་ལྟས་བསྐྱེན་པ་རེད།

དངོས་གནས་བྱས་ན། སློབ་བྱ་ཚོར་མཁས་པ་གཞན་གྱི་ལེགས་བཤད་གོ་
རུ་མི་འབྱུག་མཁན་རྣམས་ནི། དོན་དངོས་ཐོག་རང་ལ་ཡིད་རྟོན་མུ་ཅེ་ཅམ་ཡང་
མེད་མཁན་གྱི་རིགས་དག་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སློབ་མའི་ཡིད་འཕྲོག་
ཏུ་དོགས། རང་ལ་མཁྱེན་ཡོན་རྒྱུང་བའི་རྒྱབ་བརྗོད་ཏུ་དོགས། རང་གི་བསྐྱེན་
བཀུར་དམའ་རུ་འགྲོ་བར་དོགས་པས། མེ་རྟོག་ཁ་བཞད་པ་ལྟ་བུའི་གཞོན་ནུ་ཚོར་
རྣམ་དཔྱད་གོང་འཕེལ་རུ་འགྲོ་བའི་སྐལ་བ་རེ་རེ་བཞིན་འཕྲོག་གི་ཡོད་པ་རེད།
མི་ཚོ་འཕྲོ་བཞུག་ཏུ་གཏོང་བྱེད་གྱི་འཆིང་རྒྱ་རྩ་ཚོགས་བསྐྱེན་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

དེ་བས་ན། སྤང་བྱིན་དགེ་ཆན་ཚོས་རང་སེམས་ལ་རང་གིས་བརྟག་སྟེ།
རང་ཁོ་ནའི་བསྐྱེན་བཀུར་ཆེད་རུ་སློབ་བྱ་མང་པོའི་མིག་བཀལ། རྩ་བ་བཀལ།
ཡིད་བཀལ་པའི་སློབ་བ་བརྩམས་པར་འགྲོད་སེམས་བསྐྱེན་བཞིན། སློབ་བྱ་ཚོར་
མཁས་པ་གཞན་གྱི་ལེགས་བཤད་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བའི་སྐལ་བ་བཟང་ཕྱིན་ན་ནི། ཨེ་
མ་རྟོ་དེ་ལས་དགའ་བ་ཅི་ཡོད།

ཅིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན། དཔྱད་ལྡན་གཞོན་ནུ་རྒྱ་སེར་ཀུན་ནས་
འཕགས་བོད་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། ཤར་རུབ་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་
གི་མཛད་པ་རྣམ་ཐར་ལ་རྗེས་སུ་བསྐུལ་ཏེ་སློབས་པ་ཆེན་པོས་རང་ཐག་རང་
བཅད་གནང་ནས། རིག་གཞུང་གི་དགོངས་ཚུལ་མི་གཅིག་པ་དང་། མཁས་བྲའི་

གནས་མི་འདྲ་བ་དང་། མཚན་ཉིད་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་བཞེན་ནས། གཟིགས་སྐྱབས་བྱེད། མོས་སྐྱབས་གཟུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་དུ་ན་ང་ཚོའི་རེ་བ་ཅན་གྱི་གཞོན་ནུ་མང་པོ་ཞིག་ལྷན་གྱི་ཉི་མས་བསྐྱམས་པ་བཞིན་ཟད་པར་འགྱུར་འགོ་ལ། བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའང་སྐྱམ་ཟད་ཀྱི་མར་མེ་བཞིན་འཆི་བར་འགྱུར་འགོ་བས། དེ་ནི་ལེགས་ཚུགས་ཀྱི་རྩ་བ་སྤང་རྩལ་ཞིག་མིན་པར་ལེགས་ཚུགས་ཀྱི་རྩ་བ་བཅོམ་རྩལ་ཡ་ང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་པར་མངོན།

དེ་ཡང་སློབ་གྲྭ་ཁག་དང་། མཚན་ཉིད་བཤད་གྲྭ་ཁག་གི་དགེ་ཆུན་ཡོད་ཚད་དེ་འདྲ་རེད་ལུས་པ་མིན། ལུགས་དཀྱུལ་ཆེན་པོ་དང་། གྲྭ་ཡངས་པོ་དང་། ལྷག་བསམ་གཙང་མས་དུ་སློབ་སྦྱོང་བཞིན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལེན་སྐྱོལ་ཆང་མའི་བཀའ་དྲིན་རི་བོ་ལས་ཀྱང་ལྷ་བས། ཁོང་ནུམ་པའི་སྐྱོ་ཆོ་བརྟན་པའི་སློན་ལམ་སྦྱང་ནས་ལྷོ། །

ཕྱི་མཇུག་2018ལོའི་ཟླ7པའི་ཚེས7ལ་བྲིས། རྫོང་མིག་འཕྲིན་སྒྲིགས་སུ་བཞག་པ།

དཔེ་སྟོན་དབྱེ་གཏམ་ཐར་སྟོན།

«དགོན་མེད་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱེ་ཐིག»བསྐྱགས་རྒྱུ་།

ཤོགས་མཚོག་དང་རྒྱུ་ལགས་ཀྱིས་བཅམས་པའི«དགོན་མེད་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱེ་ཐིག»ཅེས་པ་ན་ནིང་འགྲེམ་སྤེལ་གྱི་སྐབས་དང་བསྟུན། ཤོགས་པོ་ཞིག་གིས་ཡུལ་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཁོ་ཐོར་སྐྱེས་སུ་བསྐྱར་བ་ལག་ཏུ་འབྱོར་ཏེ་ཡུན་རིང་འགོར་གྱང་། རང་ཉིད་གནས་ངེས་མེད་ལྟ་བུས་རྒྱ་ཏུ་ཡར་མར་འབྲམས་པ་དང་། ཁོམ་པ་བྱུང་བུས་ཚོམ་ཡིག་ཐན་ཐུན་རེ་བྱི་རྒྱར་གཡེངས་པ་སོགས་ཀྱིས་བུས་ཚོད་ཡོད་ཚད་བྱིར་པས་ཤོགས་པོའི་བཅམས་ཚས་ནི་བམ་ལྷོག་ཅམ་ལས་ཞིབ་ལྷ་མ་ལུས་པར་ད་བར་བྱ་ལུས་ཤིང་། ཤོགས་པོ་ཁོང་གི་དཔེ་དེབ་དེ་ལ་དཔྱད་ལྡན་ཚོས་བསྐྱགས་པ་བརྗོད་པའི་གཏམ་ཅི་རིགས་སྤར་ནས་ན་བར་རྒྱང་ཞིང་། ལྷག་པར་ད་ལོའི་ལོ་གསར་སྤྱ་གཞུག་ཏུ་སྤན་རང་ལྷ་སར་ཡོད་དུས། ཤོགས་བྱང་སྐར་ལགས་ཀྱིས་གྱང་། “«དགོན་མེད་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱེ་ཐིག»ཅེས་པ་དེ་དཔེ་ཡག་པོ་འདུག ལྷག་ཞེན་དེས་དམངས་གཙོའི་དོན་ལ་གོ་བ་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་ལོན་འདུག ཁོང་ལ་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ས་རེད”ཅེས་སྤན་ལ་གསུངས་པས། ཡི་རངས་དང་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ན་ཡང་རང་གིས་ཞིབ་བྱ་བསྐྱག་རྒྱ་ཕྱི་ཕྱིར་འབྱངས་ཤིང་།

ཉེ་ཆར་ཁོམ་སྐབས་ཤིག་དང་བསྟུན་ཏེ་ཞིབ་བྱ་བསྐྱགས་པ་ན། དེབ་འདིའི་ནང་དགོན་མེད་འཛིན་སྐྱོང་སྐོར་ལ་གཞུང་ལུགས་དང་ཉམས་སྦྱང་གཉིས་

ཀའི་ཚུགས་ནས་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་ལྟ་ཚུལ་མང་པོ་བརྟེན་འདུག་པར་མ་ཟད།
གང་བརྟེན་པའི་བསམ་ཚུལ་ཕལ་མོ་ཆེ་གནད་ལ་ཁེལ་ཁིང་སྦྱབ་བྱེད་བཅའ་པ་
དང་། ཆོག་སྦྱར་གོ་སྒྲ་ཁིང་དག་སྦྱོས་གཙང་བ་བཅས་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ལྡན་པས་རབ་
ཏུ་སྟོབས་ལུང་།

ཆེ་ས་ནས་སྤྱིང་ན། ད་ལྟའི་གནས་སྤངས་འོག་ཏུ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གནས་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཆོན་བྱེད་ཐུན་མོང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་
དུས། དེའི་རྒྱན་ཡང་དག་པར་གནས་མེད་ཡང་མི་རིགས་སྤྱིའི་ཆེ་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་
ཡོད་པ་བསྟོན་མེད་ཡིན་པས། བོད་པའི་སྒྲུབ་རིག་གནས་ཀྱི་ཉེ་བ་ལྟ་བུའི་
དགོན་སྡེ་རྣམས་སུ། ཆོས་ཁོ་ན་ཅམ་གྱིས་མི་ཆད་པར་བོད་པའི་ཤེས་རིག་སྤྱིའི་
འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་ལེགས་པར་གནས་ན་སྟམས་པའི་རེ་འདུན་
ནི་རང་རིགས་སྤྱི་བོ་སྟོབས་ལྡན་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་ཡོད་པར་འདུག །

བྱེད་ཐབས་ཏུ་བབས་ན། དགོན་སྡེ་སོ་སོར་འཛིན་སྐྱོང་སྤྱིག་འཇུགས་ལེགས་
པོ་ཞིག་ཡོད་མེད་ནི། དགོན་སྡེ་དེ་དང་དེར་བཞུགས་པའི་རབ་བྱུང་པ་རྣམས་ཀྱི་
མི་ཆེའི་མཉུན་ལམ་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་ཡོད་པས་ན། དགོན་པའི་འཛིན་སྐྱོང་
ལེགས་བཅས་ཀྱི་གནད་དོན་ནི་གཙོ་བོ་དགོན་པ་ཆོས་སྤྱིང་འོས་པ་དང་སྤྱིང་
དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ན་དར་རྒྱུད་ལགས་ཀྱིས་དགོན་སྡེའི་འཛིན་
སྐྱོང་ལེགས་བཅས་ཀྱི་ཐད་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལྟག་བརྟེན་བྱས་པ་ནི་རང་འགན་རང་
འཁུར་གྱི་བགྱི་བ་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་འོས་པ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས།

སྤྱིར་བཏང་ལོ་ངོ་འདི་དག་གི་རིང་ལ། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེའི་འཛིན་སྐྱོང་གི་
ལམ་སྟོགས་ཐད་མཐའ་དབུས་ཀྱི་དཔྱད་ལྡན་ཆོས་རང་རང་གི་དགོངས་ཚུལ་ལྟག་

པོར་སྐྱུ་མ་པའི་གཏམ་ཅི་རིགས་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ལྱུར་མོད། ཁོ་མོ་ལྷ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་
པའི་སྐྱོན་མིན་ན། «དཔོན་ཤེའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱུ་ཐིག»ནི། དཔོན་ཤེའི་
འཛིན་སྐྱོང་དོ་དམ་གྱི་དོ་བོ་དམངས་གཙོའི་ལམ་དུ་འགྲོ་དཔོས་པའི་རྒྱ་མཆན་
དང་། མོང་ན་རི་ལྷར་འགྲོ་བའི་རྒྱལ་མོགས་སྐྱུ་མ་ལུག་ནས་ཆ་ཆོང་བ་ཞིག་གིས་
པའི་ཚོམ་དེབ་གྱི་ཐོག་མ་ལྷ་ལྷར་སྐྱུང་།

དེ་པ་འདི་ཏུ། རུབ་ལུགས་དམངས་གཙོའི་ལུགས་སྒྲིལ་དང་དེའི་ཐུབ་ཀྱི་
 རིན་ཐང་ལྟ་བུ་སྟགས་གནད་བརྩམ་ཤིག་རོ་སྒྲིབ་བྱས་ཆེས། དེའི་ནང་ཏུ་དཔེ་ན་
 མེད་འཛིན་སྒྲིབ་ཁྲིད་ཚུར་འདྲན་འོས་པའི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་གསལ་བར་བཤོད་
 དེ། དེ་དག་འདུལ་བ་ལུང་གི་ཤེས་བྱེད་དང་བཅས་པན་ཚུན་ལེགས་པར་སྦྱར་
 འདུག །འདི་ལྟར་ནང་པའི་ཆོས་མེ་ཞིག་གི་རྩ་དོན་མི་འཛར་རྒྱ་གཞི་བྱས་པའི་
 མེད་། རུབ་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྒྲིལ་གྱི་ལེགས་ཆ་རང་ལ་འཛམ་པ་རྣམས་ཚུར་
 དངས་ནས་འཛིན་སྒྲིབ་དོ་དམ་གྱི་སྒྲིག་འཇུགས་མཛན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་ཚུགས་
 ཐབས་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོས་འདོན་པ་ནི། བང་པའི་ལྷ་གུབ་ཀྱི་གནད་དེས་པ་དང་། དེང་
 རབས་དམངས་གཙོའི་འགྲོ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་ངོས་ཟིན་པ་གཉིས་ཀ་མ་འཛོམས་ཆོ་
 མི་གང་བྱུང་གིས་ལས་སྐྱེ་པར་འཛིན་རྒྱ་ཞིག་ལར་ནས་མིན་པ་རེད།

དེའི་མིར་ན་དཀོན་མེའི་འཆོ་གནས་དང་། དཀོན་མེའི་འཛིན་སྐྱོང་སྤྲུགས་
ལ་དོ་ཁུར་བྱེད་པའི་སློག་མཁན་ཆོར་དཔེ་དེ་བ་འདི་མཆོམས་སྦྱར་གྱི་རྩལ་དུ་
བསྐྲུགས་མཆན་ཀྱང་དུ་ཞིག་གི་བར་བྱའོ།

གཅིག་ །དགོན་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་བོད་བསྐྱར་དགོས་པའི་སྒྲུ་མཆན།

བོད་ཀྱི་དགོན་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་དོ་བོར་བསྐྱར་རིགས་ཞེས་
པ་ནི། བོད་ཀྱི་དགོན་ཕྱེད་ཡོད་ཚད་ལ་མ་ཡིན་པར་དགོན་ཆེན་རྒྱལ་ལ་ཡིན་ཚུལ་
དེབ་འདིར་བྲིས་པ་ནི་ཞིབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་རྟེ། སྐབས་ཕྱི་རྒྱུད་པ་ཅན་དག་འདུན་
ཞལ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བྱ་ལས་མི་བཞུགས་པ་རྒྱལ་ལ་མཆོན་ན། སྐད་ཆ་འདི་
ནི་དགོས་མེད་ཀྱི་སྤྱིང་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ལས་ཆེ།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཆོས་ཕྱེ་ལ་སྐབས་ཕྱི་རྒྱུད་པ་ཅན་གྱི་རིགས་ཤིག་དང་། བཤད་
སྐབས་གཉིས་ཀ་ལྷན་ཞིང་མཆན་ཉིད་བཤད་སྒྲུ་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་རིགས་ཤིག་རྟེ།
གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དགོན་ཕྱེ་མང་སྤྱོད་རིགས་སྤྱེ་མ་ཡིན་ལ། རིགས་སྤྱེ་མ་
དག་ནི་གནས་དཔེན་པར་ཆགས་ཡོད་ཅིང་དག་འདུན་གྱི་ཞལ་གྲངས་ཉུང་ཉུང་
རེད། ཆོས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་ཆོ་ནི་རིགས་བྱི་མ་ཡིན་ལ། རིགས་བྱི་མ་རྒྱལ་མང་བྱིར་
དང་ཁད་ཉེ་སར་ཆགས་ཡོད་ཅིང་དག་འདུན་གྱི་ཞལ་གྲངས་མང་པོ་རེད། དེས་ན་
དགོན་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་དགོས་ཟེར་བ་ནི། རིགས་
བྱི་མ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་སྤྱོད་ཡོད་པར་འདུག །

རིགས་བྱི་མ་རྟེ། མཆན་ཉིད་བཤད་སྒྲུ་ཡོད་པའི་དགོན་ཕྱེ་ཁག་ནི་སྒྲུ་གྲངས་
མང་ཞིང་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བས། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤན་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་། གཙུག་
ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་ཚུལ་དུ་གནས་དགོས་པ་དང་། སྤྱིར་བྱིར་དང་ཁད་ཉེ་
བྱིར་འདུ་འཛི་མང་བ་བཅས་ཀྱི་དབང་གིས། དེ་དག་ལ་འཛིན་སྐྱོང་དོ་དམ་གྱི་
སྤྱིག་འཇུགས་ཆད་ལྷན་ཞིག་མེད་ཆོ། བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་དང་གང་ཟག་སྤེར་གཉིས་

ཆར་གནོད་ཆབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མངོན་སུམ་རེད།

དཔེར་ན། དེང་སྐབས་པོད་ཀྱི་ཆོས་ལྷེ་ཆེ་ལག་འགའ་རེ་ནི། “ཁྱ་སྤུལ་
མཁན་གསུམ་སོགས་མི་སྒྲིལ་བ་རེ་བྱུང་གི་མངའ་ཐང་རྒྱ་སྐྱེད་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་ལག་ཆ་ཙམ་དུ་སོང་སྟེ། བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་
དག་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གོལ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་པར་སྒྲུང་།”ཞེས་ཅི་
སྐད་སྒྲུལ་པ་ལྟར་ལས་མ་འདས་པས། དེ་ནི་དུས་སྐབས་འདིར་དགོན་ལྷེ་འཛིན་
སྐྱོང་ལེགས་བཅས་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོའང་ཡིན་པ་རེད།

ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེང་སྐབས་པོད་ཀྱི་དགོན་ལྷེ་འགའ་རེར། འཛིན་སྐྱོང་
དོ་དམ་གྱི་ལམ་ལུགས་མ་ལེགས་པའི་རྒྱུ་ཁོ་ནས། དགེ་འདུན་མང་པོའི་མཁུན་
ལམ་ལ་བར་ཆད་འབྱུང་བཞིན་པ་དང་། ཐོས་བསམ་སྒོལ་གཉེར་ལ་འགལ་རྒྱུན་
འབྱུང་བཞིན་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་རྒྱ་འདུག་པ་འདི་ལྟ་ན། རྒྱལ་
བའི་བསྟན་པ་ལ་སྤྱིར་ནས་ག་ཆ་མཁན་དུ་ཁས་འཆེ་བ་དག་གིས་ནི། མི་ཆེན་ཆོའི་
ངོ་སྤྱུང་ཁོ་ན་བྱེད་པའི་“ངོ་བཟང་”གི་རྒྱལ་ལུགས་བཅས་མ་དེ་ཐལ་དོང་དུ་གཡུགས་
ནས། གནད་དོན་འཆོལ་རུས་པ་དང་། གནད་དོན་ཆེད་རུས་པ། གནད་དོན་
ཐག་གཅོད་རུས་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་ཁ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་
པ་ཅི་ཙམ་ལབ་ཀྱང་དོན་ལ་རང་ཁོ་ནའི་ཁ་པོར་མཐེབ་མོ་འདྲ་བོ་སྤྱང་མཁན་གྱི་
སྤྱང་གོག་ཙམ་ལས་ཅི་ཡང་མིན།

གྲོགས་ལགས་ཀྱི་དེབ་འདིར་ཡང་། “དགོན་ལྷེ་དག་གི་ལས་སུ་བྱ་བའི་
གཙོ་བོ་སྟེ། མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཉམས་ལེན་ལྡན་པའི་དགེ་
འདུན་མང་པོ་སྐྱེད་སྲིང་བྱེད་ཐུབ་མིན་གྱི་གནད་འགག་ནི། དགོན་པ་དེ་གར་ཆོས་

རིག་ལ་སློབ་སྦྱང་གི་ཁོར་ཕྱག་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་མེད་དང་། འདུལ་བའི་
བཅས་མཆོམས་གཞིར་བཞག་པའི་སྟེང་ཕྱལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་
དགེ་འདུན་པའི་ནང་གི་མཉམས་ཤིག་ཚུགས་ཡོད་མེད་བཅས་ལ་ཐུག་པ་རེད། ཅེས་
ཏེ། དགོན་ལྷེ་ཞིག་ལ་འཛིན་སྦྱང་གི་ལམ་སློབ་ཆོད་ལྡན་ཞིག་ཡོད་ཆུ་གང་ལས་
ཀྱང་གལ་ཆེ་བར་སྦྱས་པ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད།

དེས་ན། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་དགོན་ལྷེ་ཆེ་ཁག་ཆོའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་
གཙོ་བོ་ནི། ལྷ་མང་ལ་ཀུན་སྦྱོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་རྒྱག་རྒྱ་དེ་མིན་ལ། ཡར་མར་དུ་
ཆོས་ཆོགས་མང་པོ་འཆོགས་རྒྱ་དེའང་མ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་
བ་གཞིར་བྱས་པའི་ཐོག་དེང་གི་ཕྱལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་འཆོམ་པའི་འཛིན་སྦྱང་
དོ་དམ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཆོད་ལྡན་ཞིག་ཚུགས་རྒྱ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཅེ་བའི་གནད་འགག་
དེ་བསྐྱབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། དགོན་པའི་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཀུན་མཐུན་སྤྱོད་སྤྱོད་
འཁོར་ཅུས་པས། ལྷ་མང་གི་ཀུན་སྦྱོང་དང་། སློབ་སྦྱང་དང་། ཉམས་ལེན་སོགས་
ཀྱང་ཞིང་ས་བཟང་པོའི་རྩ་གྲུ་བཞིན་ག་ལེ་ག་ལེར་སྦྱེ་སྦྱོབས་འཕེལ་རིས་པར་སྦྱུལ།

ཆོས་ལྷེ་ཆེ་ཁག་ཆོ་ལ་དེ་འདྲའི་མཆོན་ཉིད་ཆོང་བའི་སྤྱིག་འཇུགས་ཤིག་
མེད་པར། དབུ་བྲིད་མི་གཅིག་གིས་བཟའ་དཔོན་གྱི་ཚུལ་དུ་དབང་སྦྱར་བྱས་
ན་ནི། ལས་ཀ་སྤྱོད་ཀུན་གྱི་གསེང་ན་གང་ཟག་གཅིག་ཆོད་མར་འཛིན་རྒྱ་
དང་། དེའི་མངའ་ཐང་ལོངས་སྦྱོང་རྒྱས་ཐབས་གཙོ་བོར་བཞག་ཡོད་པ་ལས།
བཟུན་པ་སྦྱི་དང་དགེ་འདུན་མང་གི་མདུན་ལམ་གཙོ་བོར་བཞག་མེད་པའི་སྦྱོན་
རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ་ནི་ཡར་བལྟས་རྒྱར་ཤར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད།

ལར་དགོན་ལྷེའི་དབུ་བྲིད་ཆོའི་ནང་ན་བཟུན་པར་ཤ་ཆ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་

མི་འདུག་ཟེར་བ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། དགོན་བདག་གཟིགས་རྒྱང་ཅན་རེ་བྱུང་གིས་ནི།
ལྷག་བསམ་གཅང་མའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དགོན་པར་བཤད་སྐབ་ཀྱི་བཏུན་པ་རྣམས་
དག་ཅིག་དར་ཆེད་སྒྲོབ་གཉེར་གྱི་ལམ་ལུགས་ལེགས་བཅས་བྱས་ཤིང་། རྒྱལ་ས་
ཀྱི་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་གདན་དྲངས་པས། ད་ཆ་ལུ་ལྷགས་སོ་སོའི་
སྒྲོབ་གཉེར་པ་མང་པོ་པད་མཆོར་ངང་བ་འདུ་བ་ལྟ་བུར་འལྱར་བཞིན་པའང་།
རེ་བྱུང་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་མིན་ནམ། རེ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལྷེ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པས་
དམངས་གཙོའི་འཛིན་སྐྱོང་ཆེད་ལྡན་ཞིག་གི་ལམ་དུ་ངེས་པར་ཐེབས་རིགས་པ་
ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྔ་གཞུག་ཅམ་ལས་དཀའ་ཁག་སྔ་ཆོགས་ལ་འབྲུད་ངེས་པ་
གདོན་མི་བཟའ་བར་སྟམ།

གང་ལྟར་ད་ནི་པོད་རྒྱུ་དང་ལྷག་པར་མདོ་ཁམས་ཀྱི་དཔོན་ཆེན་རྣམས་
མི་གཅིག་རེས་དབང་བསྐྱར་ཡོད་པའི་ལམ་སྲོལ་འདི་རེས་པར་ལེགས་བཅས་
བྱས་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པར་དགོ་འདུན་མང་གིས་སྲོས་ཀྱི་
སློ་ནས་དབང་བསྐྱར་རྒྱའི་ལམ་དུ་མི་འགོ་ཀ་མེད་ཡིན་པ་ནི། དེབ་འདིའི་ཚུལ་པ་
པོའི་གཞི་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ལ། རུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སྤྱ་གཞོན་རིགས་པ་སྟེ་
བ་མང་པོའི་སེམས་ཀྱི་སྐྱ་དབྱངས་ཀྱང་ཡིན་པར་འདུག །རྒྱ་མཆོན་དེ་ལྟ་ན། པོད་
ཀྱི་དཔོན་སྡེ་ཆེར་འཛིན་སྐྱོང་དོ་དམ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཡག་པོ་ཞིག་ཚུགས་ཐབས་སྟེ།
སྲོགས་པོ་ཁོང་གིས་རུས་ཐོག་ཆར་བ་ལྟ་བུའི་བརྩམས་ཆོས་འདི་འདྲ་ཞིག་གིས་པ་
ནི་བརྟན་ལ་ཞབས་འདེགས་སུ་འགོ་བའི་ལེགས་བྱས་གཙང་མ་ཞིག་དུ་ཁོ་པོས་སྡིང་
ནས་སེམས་སོ། །

གཉིས། དགོན་མེ་བྱ་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པའི་དམངས་གཙོ་འབྲུང་རིགས་ཚུལ།

ཡང་། “རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་དམངས་གཙོའི་རོ་ལོ་ཚང་མ་དགོན་པའི་ནང་
 ཚུགས་མི་རིགས་པ་ཉན་ཉན་ཡིན་མོད། དམངས་གཙོའི་རྩ་བའི་རྐང་འཇུགས་ས་
 དང་མཐར་གྱི་དགོས་དོན་སྤྲོད་ས་ནི། རྒྱལ་བྱ་སྤེར་རེ་རེ་རང་དབང་འདྲ་མཉམ་དུ་
 བཟུང་བའི་རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཁྲིམས་བཅོས་
 ཤིང་། ཁྲིམས་གྱི་འོག་དུ་མི་ཡོད་ཚད་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར། དགོན་པའི་
 ནང་དུ་འང་དགེ་འདུན་པ་ཀྲུག་གི་གཞི་རྩའི་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་དུ་ལྟ་བའི་བསམ་
 གྲོས་རྩ་བ་བྱས་ཏེ། དགེ་འདུན་པ་རེ་རེའི་ལྷགས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྦྱོང་བྱེད་
 པའི་«བཅའ་ཡིག»ཅིག་བཅོས་ཤིང་། «བཅའ་ཡིག»དེའི་ཐོག་དུ་གྲུ་པ་ཐམས་ཅད་
 འདྲ་མཉམ་རང་དབང་གིས་འཆོ་བའི་ལམ་ལྷགས་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་ཅིག་ཚུགས་
 ཆོག་པ་རེད།”ཅེས་བརྗོད་འདུག །

དགོན་མེའི་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོ་ལམ་དུ་བསྐྱོད་དགོས་ཟེར་ན། འགའ་
 རེས། དམངས་གཙོ་ཞེས་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་སྤྱི་ལ་ཡིན་པས་ཆོས་མེ་ཞིག་དུ་ག་ལ་
 འོས། ཆོས་མེ་ཞིག་དུ་དམངས་གཙོ་རང་དབང་གི་ལམ་སྤྱོད་འཇུགས་དགོས་ཟེར་
 པ་ནི། དགོན་མེ་ཁྲིམ་པའི་སྤྱི་ཆོགས་སུ་བསྐྱར་དགོས་ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ་ལོགས་
 གྱི་ཁྲུག་ཀ་བྱེད་མཁན་འདུག་པ་ལ། དེ་བ་འདིའི་ནང་དེ་འདྲ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་
 ས་མཚམས་མ་འདྲེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་བསྐྱོན་པ་རབ་དུ་ལེགས།

ཡང་འགའ་རེས། དགོན་པའི་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་
 དགོས་པར་སྤྲོ་མཁན་ནི། ལྟ་ལོག་པ་རེད། བསྐྱར་བཞིག་རེད། རང་ཉིད་ཐོས་

བསམ་སྒྲོལ་གཉེར་ལ་མི་དགའ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དགོན་མེད་སྤྱི་གཞི་གཏོར་འདོད་
པ་རེད་སོགས་སྤྱིར་རྒྱུ་འོས་པའི་གཏམ་སྤྲོ་ཚོགས་སྒྲོག་པར་བྱེད། འོན་ཏེ། དེ་སྐད་
སྤྱི་བ་པོ་ཁ་ཅིག་ནི་དགོན་མེད་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་དུ་ཕྱིན་ཆོ་རུ་གི་ཁོ་
པམ་ཉི་ཆོ་བ་འགའ་ཞིག་འཚོར་དུ་དོགས་པའི་འཇིགས་སྤང་གིས་སྐད་རན་སྤྲོ་ཚོགས་
ཤོར་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་གཤིས་དྲང་དྲགས་ཏེ་གཞན་གྱིས་དེ་སྐད་སྤྱི་བ་
མོས་ཙམ་ནས་དངོས་འབྲེལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་རེད་སྤྲོ་མ་གྱི་ཡོད་ཆོད་རེད།

དེའི་ཕྱིར་《དགོན་མེད་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱེ་ཐིག》ཏུ། དེ་འདྲའི་མཐའ་
གཉིས་ཀ་སོ་སོར་འབྲུལ་སེལ་གྱི་གཏམ་དང་བཅས། དགོན་མེད་འཛིན་སྐྱོང་
དམངས་གཙོའི་ལམ་དུ་བསྐྱོད་དགོས་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་བཟོ་བཅས་
རྒྱལ་དགོས་པའི་དོན་དང་། འདུལ་བའི་གཞི་ཆའི་དགོངས་པ་བཅས་དགོས་པའི་
དོན་དང་། དགོན་མེད་ནི་བྱིས་པའི་ཚོགས་མེ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་དགོས་པའི་དོན་སོགས་
གཏན་ནས་མིན་པར། དགེ་འདུན་རྒྱལ་སྤྱོད་མཐུན་ཞི་ལྟོད་ཀྱི་རང་འཆོ་ཞིང་
གནས་པའི་ཁོར་ཡིག་ཅིག་བསྐྱར་ཆེད་དང་། བསྐྱར་པའི་སྤྱིར་པོ་རྒྱལ་པར་དག་
པ་ཞིག་འཛིན་པའི་ཐབས་སྟུ། ཆོས་མེ་ཁག་ལའང་མིའི་རང་བཞིན་དང་མཐུན་
པའི་དོ་དམ་གྱི་ཐབས་ཚུལ་ལེགས་པོ་ཞིག་བསྐྱར་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ཚུལ་རྒྱས་
པར་བཤད་འདུག །

སྤྱིར་བཏང་། བོད་མི་རིགས་སྤྱི་ལ་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྒོལ་ཚུགས་ཚུལ་
དང་། ཆོས་མེ་ཁག་ཏུ་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྒོལ་ཚུགས་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་བྱུང་
ཡོད་དེ། ཆོས་མེ་ཁག་ལ་མཚོན་ན། ཆོས་འདུལ་བའི་གཞི་ཆའི་བཅས་མཚམས་
དང་དེའི་རྒྱབ་ཀྱི་རིན་ཐང་ལྟ་བུ་བ་ནི་བསྐྱར་དུ་མེད་པའི་གཡུང་དྲུང་གི་ཆོས་ཤིག་

ཏུ་བཏྲ་འོས་ལ། བོད་མི་རིགས་སྤྱི་ལ་ནི་དེ་འདྲའི་ཆ་རྒྱུན་ཕྱོད་ཏུ་འགྲོ་མི་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ། དགོན་མེའི་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོར་བརྒྱུར་པའི་ལམ་གསུམ།

བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱིང་ན། «དགོན་མེའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཐུག་གི་
ནང་། དགོན་མེའི་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་དངོས་ནི། ངའི་
གོ་བ་ལེན་ཚུལ་ལྟར་ན་ཅ་བ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་འདུག །

གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། གཅིག “དགོན་པའི་བྲིམས་བཟོ་ལྟར་ཚོགས་སམ།
བཅའ་ཡིག་བཟོ་བའི་ལྟར་ཚོགས་ཤིག་གཟུགས་རྒྱ་དེ་རེད། ལྟར་ཚོགས་དེའི་འགན་
ནི་ནང་པའི་གཞི་ཅའི་ལྟ་བུ་དང་། འདུལ་བའི་དགོངས་པ་ཟང་གཞིར་བྱས་ཏེ།
དང་གི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ། དགེ་འདུན་སྤྱིའི་ཐུགས་མོས་དང་
འཆོམ་པ། བཤད་སྐྱབ་ཀྱི་བསྟན་པ་འཕེལ་བའི་མཐུན་རྒྱུན་ཏུ་འགྲོ་བ། དགོན་པའི་
འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞི་ཅར་འཛིན་འོས་པ་བཅས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ལྟར་པའི་བཅའ་ཡིག་
གས་སྤྱིག་བྲིམས་ཚད་ལྟར་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་འགན་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་བཅའ་
ཡིག་ཚད་ལྟར་ཞིག་མེད་ན་ནི་འཛིན་སྐྱོང་ཡང་མིང་ཅམ་ལས་མེད་པ་རེད”ཅས་
པ་དེའོ། །

ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྤེལ་ཞིག་ལ་མཚན་ཉིད་ལྟར་པའི་བཅའ་ཡིག་གས་བྲིམས་
ཡིག་ཅིག་ཡོད་པར་ཆགས་ཤིང་། དེས་དབང་འཛིན་པའི་དབང་ཆ་ལ་ཚོད་འཛིན་
དང་། དགེ་འདུན་མང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་སྤྱད་སྤྱོད་བྱས་པ་ཞིག་བྱུང་ན། གཞི་ནས་
དགོན་མེའི་འཛིན་སྐྱོང་དེ་གང་ཟག་གི་དབང་རྒྱར་ནས་བྲིམས་ཀྱི་དབང་རྒྱར་ཏུ་

འཕྲིན་པ་ཡིན་པས། དེ་ནི་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་ཆ་བ་ཡིན་པ་རེད།

ཆོགས་པ་ཞིག་ཇི་སྲིད་གང་ཟག་གི་དབང་སྒྲུབ་ཡིན་པ་དེ་སྲིད་དུ། དེའི་
ནང་སྒྲེར་གཙོད་དང་དྲང་བཞག་མིན་པའི་གནས་སྟངས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད། དབང་འཛིན་པ་རང་གིས་བཅའ་ཡིག་གམ་སྒྲིག་བྲིམས་
ཤིག་བཟོས་ཏེ། གཞན་དག་དེའི་མངའ་འོག་དུ་བཅུག་པའང་སྒྲེར་གཙོད་གྱི་
ལས་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དམངས་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་འགལ་ལ་ཆོས་འདུལ་བའི་
དགོངས་པ་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས། དེ་འདྲའི་སྒྲིག་བྲིམས་ཚད་ལྡན་ཞིག་བཟོས་རྗེས། དེ་ལག་སྟར་
བྱེད་མཁན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་། འཛིན་སྐྱོང་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་པའི་
འཕྲུལ་མིའི་ཆོགས་པ་ཞིག་དང་། ལྟ་ཞིག་སྒྲིག་བྲིམས་དེ་དང་འགལ་ན་དེར་སྟངས་
འཛིན་བྱེད་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་གསུམ་སོ་སོར་མང་མོས་གྱི་ལམ་ནས་རང་
ཁྱེད་བར་བཅུགས་ན། གཞི་ནས་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་དང་མཐུན་པའི་འཛིན་
སྐྱོང་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཆགས་སྲིད་པའི་གནས་ལུགས་གསལ་པོ་བཤད་འདུག་སྟེ། “དེ་
སྟར་དགོན་པའི་དོ་དམ་གྱི་དབང་ཚད་ཆ་གསུམ་དུ་བཞགས་ཏེ། ལྷེ་ཆ་སོ་སོའི་
ལས་གྱི་སྡེ་མོ་པ་རྣམས་དབང་གི་ཆ་ནས་གཅིག་འོག་ལ་གཅིག་མི་འདྲུ་བར་གྱུར་
ཆོ། བན་ཚུན་སྟངས་འཛིན་གྱི་རྣམས་པ་ཤུགས་ཆེན་ཐོན་པས། དབང་འཛིན་པ་
སུས་ཀྱང་དབང་ཆ་ལོག་སྟོང་དང་། བཅན་དབང་སྒྲེར་གཙོད་བྱ་རྒྱུའི་ལམ་ཁ་རང་
བཞིན་གྱིས་འགག་འགྲོ་གི་རེད”ཅེས་པ་ལོ། །

སྟགས་གཅིག་ནས་བལྟས་ན། དགོན་མེད་ཁག་ནི། ཆོས་སྟོད་ཀྱི་བྱ་བ་སྦྱབ་
པའི་སྟེ་གནས་ཡིན་པས། དེའི་ནང་དང་པ་དག་སྒྲུབ་ཆ་བ་བྱས་པའི་བྱ་གཞག་

མང་པོ་ངེས་པར་ཡོད་ངེས་ཡིན། འོན་ཀྱང་འཛིན་སྐྱོང་དོ་དམ་གྱི་ལས་ཀ་ནི་དད་
འདུན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་གཞག་གི་ཁོངས་ནས་ལོགས་སུ་བཀར་ཏེ། ཚོགས་ཕྱེ་
ཟུར་བསྐོས་གྱིས་སྒྲུབ་པོ་རང་ག་བའི་ལྷགས་སུ་བ་མལ་བའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྐྱབས་ན། སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡག་པོ་ཡོང་བར་
མ་ཟད། ཚོས་སྦྱོང་གྱི་བྱ་བའང་ལེགས་པར་འཕེལ་བ་དང་། སྤྲོས་བར་གྱི་དད་
དམ་མི་འབྱུར་བ། དད་ཀྱས་གྱི་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཆེན་མང་པོ་འབྱུངས་ཐུབ་
པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་མང་པོ་འབྱུང་ངེས་པ་རེད།

དེ་ལྟར་མིན་པར་དད་པའི་ཡུལ་དང་དབང་འཛིན་མཁན་གཉིས་ཀར་མི་
གཅིག་བཞག་ཅིང་། དབང་འཛིན་པ་ངེས་གཞན་གྱི་དད་པ་བེད་སྤྱད་ནས་འཛིན་
སྐྱོང་དོ་དམ་གྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབས་ན། ཡུད་ཅམ་ལ་ཕན་ཅུང་ཟད་རེ་སོགས་པའང་
ཡིད་མཛད་སྤྲུགས་སུ་ཤིན་ཏུ་མི་ལེགས་ཏེ། རང་གི་དད་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཏུ་ཁ་གཏོང་
དགོས་ཐུག་པ་དང་། སྤྲོས་བར་འགལ་བ་འབྱུང་སྒྲ་བ་དང་། ཚོས་ལ་མ་དད་
པ་སྤྱི་བའི་རྒྱར་འགོ་བ་དང་། ཚོས་སེམས་མེད་པའི་གྲ་པ་མང་པོ་འབྱུང་བ་སོགས་
གྱི་དགག་བྱ་དང་བཅས་པ་ཀུན་གྱིས་སྐྱོང་བས་བྱུབ་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ། དམངས་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་སྤྱིང་པོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ནི། སྤྱིས་བྱ་
སྤྱོར་རེ་རེའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ལྷུང་སྦྱོབ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་པས། ཚོགས་པའི་དོན་བྱ་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐག་གཅོད་པལ་ཆེར་མང་སྤྱོད་ལ་བསྐྱན་དགོས་ངེས་ཀྱང་། དེ་དང་
ཆབས་ཅིག་ཏུ་མང་སྤྱོད་དང་ལྷ་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཏུང་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལ་
ནི་ངེས་པར་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ལྷགས་དེ། དགོན་ཕྱེད་འཛིན་སྐྱོང་
ཁྲིད་ཏུ་འང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ཞེས་དཔེ་དཔེ་འདིར་ཡང་ཡང་བཤད་འདུག་པ་

ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད།

གལ་ཏེ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་དེ་འདྲིའི་འཛིན་སྐྱོང་ཞིག་བྱུང་ཆོ། འཛིན་སྐྱོང་དོ་དམ་གྱི་ཆ་ནས་གཞན་ལས་བྱུང་ཏུ་འཕགས་པར་འགྱུར་བར་མ་བཟད། དཀྱུལ་ཡངས་པའི་སློབ་གསོའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་སྟབས་ལས། བསྟན་འགྲོར་ཕན་བདེ་བསྐྱབ་རྒྱས་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམ་དཔྱད་ཅན་མང་པོ་འབྱུངས་པའི་ཁྱེད་སྐུ་ལས་ཀྱིས་འགྲུབ་འོང་གི་རེད།

རྒྱ་མཚན་ནི། སློབ་གསོའི་ཁོར་ཡུག་ཇི་ཅུམ་གྱི་དོག་ན། སློབ་མའི་རྣམ་དཔྱད་གྱི་འཆར་སྐོར་དེ་ཅུམ་སློག་ཏུ་ཚུད་པ་ཡིན་པས། ཁོག་རྒྱ་རྩ་རྩ་ལས་ཕྱ་བའི་སློབ་གསོའི་ར་བ་དག་ལས་ནི། གཞུང་ཆོག་སློ་འཛིན་བྱས་ཡོད་མཁན་རེ་དང་། བྱངས་འདྲན་རོ་བྱང་བྱུང་མཁན་རེ། རྟགས་གསལ་ཁ་བྱང་ཏུ་སོང་ཡོད་མཁན་རེ་མི་སྐྱེ་བེད་བ་ག་ལ་ཡིན་མོད། དངོས་པོའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་སར་བཅར་སྟབས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རྣམ་དག་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་བཞིན་ཏུ་དགོན་ངེས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐག་བཅད་པ་ཞིག་རེད།

བཞི། དགོན་སྡེ་དམངས་གཙོར་སྒྱུགས་པའི་དགེ་མཚན་གཞན་ཞིག །

“སྟག་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ། སྟག་མར་དགོན་སྡེ་དག་གི་འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ཏུ་སོང་ན། ཆོས་ཀྱི་དད་པ་དང་བསམ་སློབ་དེ་རང་དབང་དམངས་གཙོའི་རིག་གནས་དང་འགལ་མེད་ཏུ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཕན་གྱི་ངང་ནས་འགྲོ་སྟབས་པའི་བརྟུན་རྟགས་འབྲུལ་མེད་ཅིག་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེ་ནི་ཕོད་པའི་སྐྱེ་ཆོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་རང་དབང་དང་དམངས་གཙོའི་སྐྱུགས་ལ་རྟོགས་པ་སང་

རྒྱ་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་བསམ་སྒོ་སྒྲིན་པའི་ཐབས་སམ་སྒོ་མཆོག་ཏུ་ཡུར་པ་ཞིག་ཏུ་
འཇུག་ཀྱང་སྤྲོད་ཅེས་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་མོད་ཡིག་ཆོགས་ལ་འཇིགས་པས་
རེ་ཞིག་བཞག་པ་ཡིན།

མདོར་ན། དེབ་འདིའི་ནང་རི་ལྟར་བྲིས་པ་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
བདེན་པ་དང་། དོན་ལ་གཞིལ་བ། ཡང་དག་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུས་པ་གཏན་ནས་
མིན་མོད། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་རིང་ཏུ་གནས་པར་འདོད་པའི་ལྟ་
བསམ་གཙང་མ་ཅན་དག་གི་སྣང་ངོར། དེབ་འདིས་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དགོས་
པའི་གནས་གལ་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཞིག་ལུང་རིགས་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་བསྟན་
ཡོད་པར་བརྟོན་ཏུ་མེད་པར་སྟུམ།

དེབ་འདི་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ཇེས། གྲོགས་པོ་ཁོང་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ཆེན་
ཁག་ལ་སློབ་སྦྱང་གི་མང་གཞི་ཤིན་ཏུ་ལྷགས་པར་མ་ཟད། དུལ་ཏུས་འཇུག་ཐོག་
གི་ཆོས་ཉིད་གྱི་ཐོག་ནས་མ་འོངས་པར་རྒྱང་ལྷ་ཐུབ་མཁན་གྱི་ན་གཞོན་རེ་བ་ཅན་
ཞིག་ཡིན་པའི་ངས་ཤེས་རིང་དྲག་ཏུ་བྲིན་པས། ཁོང་དང་ཁོང་ལྟ་བུ་ནམས་བྲི་ནང་
གི་བསམ་སྦྱོར་ནག་པོའི་བར་ཆད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པར་བསྟན་འགྱོར་སྒྲན་པའི་བྱ་
གཞག་གང་མང་བསྒྲུབ་ཐུབ་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཁྱེད་དང་ལྟན། ཁོང་གི་བརྟམས་
ཆོས་«དགོན་སྡེའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་གྱི་སྐྱུ་ཐིག»ཀྱང་། བོད་གྱི་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་
འཛིན་སྐྱོང་དམངས་གཙོའི་ལམ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་ས་བོན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འཇུག་
ཐུབ་པའི་སྒྲོན་འདུན་སྟོང་ནས་ལུའོ། །

2017-7-27-ཉིན། བཅན་པོ་དྲ་བར་བཀོད།

བྱང་སྐར་ལགས་ཀྱི་དེབ་གསར་བསྐྲགས་ཆེས།

ཅང་མ་འགོར་བའི་ཚུན་ཞིག་ལ། གྲགས་བྱང་སྐར་དང་ཁོང་གི་སྐྱ་ཟླ་འཇམ་
དབྱངས་སྦྱིད་གཉིས་ཀས་སོ་སོའི་བརྩམས་ཆོས་གསར་པ་སྟེ། «དབང་ཆར་ཆད་
འཛིན་དང་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་སྦྱོབ»དང་། «ཐོབ་ཐང་དང་བདེ་ཐང་»གཉིས་ཀ་གསོལ་
རས་སུ་བསྩལ་བྱུང་། ལུས་པ་རང་ཉིད་རང་དབང་དམངས་གཙོའི་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་
ཆེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཕྱིར་སླེབས་པ་དང་ཚུན་མ་བྱས་ཏེ་«དབང་ཆར་ཆད་འཛིན་
དང་ཐོབ་ཐང་སྤྱད་སྦྱོབ»ཅེས་པ་རགས་ཙམ་བསྐྲགས་ཆེས། དེར་བསྐྲགས་མཚན་
ཐུང་བྱ་ཞིག་ཀྱང་འཁྲི་འདུན་སྦྱོར་སོང་།

གཅིག །དེབ་དེའི་དགོས་སྟེན་ཆོས་བཞི།

དེབ་འདིའི་ནང་གི་འགྱུར་ཚུལ་ཁ་ཤས་སྐར་ནས་ཐུན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་
སོན་པའི་སྐལ་བ་ལྡན་མྱོང་ནའང་། སྐར་མ་མཇལ་བའི་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་
སྤང་། རེ་རེ་བཞིན་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བརྩམས་ཆོས་ཤ་སྟག་ཡིན་པར་འདུག་པས།
ལོ་རྒྱུ་པ་ཁོང་གིས་བསྐྱར་བྱ་གདམ་གསེས་ལེགས་པོ་གནད་ཡོད་པ་ནི་དེབ་འདིའི་
ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་སྟམ།

དེབ་དེབ་འདི་ལ་བཏུས་ཆེས། ངའི་སེམས་སུ་དཔེ་ཆ་ཞིག་ལ་ཚུན་འགྲོའི་
གཏམ་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་ཆོ། དེ་ནི་དཔེ་དེབ་གང་དེའི་དོན་གྱི་སྒྲོ་མོ་འབྱེད་པའི་

ལྷོ་མིག་ལྷ་བྱ་ཞིག་རེད་ཡང་སྐྱམ་པའི་ངེས་ཤེས་རྟུང་རྟུང་བ་ཞིག་བྲངས་བྱུང་སྟེ།
བྱང་སྐར་ལགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་སྔོན་འགྲོའི་གཏམ་མཐུ་སྐྱོང་གཞི་ཐེངས་གཅིག་
ཞིབ་མོར་བསྐྱགས་པས། དཔེ་དཔ་དེའི་བརྗོད་བྱ་དང་། དགོས་པ། ཉིང་དགོས།
འབྲེལ་བ་བཅས་གསལ་པོར་རྟོགས་བྱུང་།

དེ་དག་གང་ཞེན། རང་དབང་ཅ་བར་ཐུར་པའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་
ལུགས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ནི་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ལ། ཆེད་བྱ་བའི་སྟོག་
མཁན་གྱིས་རང་དབང་དང་དམངས་གཙོའི་དོན་ཡང་དག་པར་ཁོང་རྩ་རྩུབ་རྩུ་
ནི་འདིའི་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་། གངས་ཅན་པའི་སྔོངས་སུ་རང་དབང་གཞིར་བྱས་
པའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྟོན་ཞིག་ལེགས་པར་རྩུགས་རྩུ་ནི་འདིའི་ཉིང་དགོས་
ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་འདིའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་
ནོ། །

དེ་ལྟར་དགོས་སྟོབས་ཆོས་བཞི་པོ་རོས་ཟིན་ན་ནི། དཔེ་དཔ་འདིའི་སྐྱ་
གཞུག་གི་རྩོམ་ཡིག་སོ་སོའི་བརྗོད་བྱ་སྟེའི་ཁོག་ལེགས་པོར་འབྲུབས་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ།
རྩོམ་པ་པོ་ཁོང་གིས་བསྐྱར་བྱའི་རྩོམ་ཡིག་གདམ་གསེས་རི་ལྟར་བྱས་པའི་ཅ་དོན་
ཡང་རགས་ཅམ་ཏ་གོ་ཐུབ་སྟུང་། དེས་ན་«སྐྱོང་གཞི»དེ་ནི། དཔེ་འདིའི་བསྐྱར་
བཅོས་ལུས་རྣམ་གཞག་ཡིན་འདུག་པས། «སྐྱོང་གཞི»དང་འབྲེལ་ནས་སྐད་ཆ་
ཁ་ཤས་སྟེ་བར་བྱའོ། །

གཉིས། བསྐྱར་བྱ་འདེམ་སྤངས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས།

ལུང་ཡོ་རོབ་ལས་བྱུང་བའི་དེང་རབས་དམངས་གཙོའི་ལམ་སྟོན་ལ། ཤེས་

རིག་གི་སྐོལ་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཡོ་རོབ་སྤྱིར་བཏགས་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱུ་ཏེ།
དབྱིན་ཇི་ཉེ་བ་བྱས་ནས་དར་བའི་དམངས་གཙོའི་སྐོལ་རྒྱུ་དང་། ཡོ་རོབ་སྐམ་
སའི་སྐོལ་རྒྱུ་ཏེ། ལྷ་རིན་སི་ཉེ་བ་བྱས་ནས་དར་འཕེལ་བྱུང་བའི་དམངས་གཙོའི་
སྐོལ་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད།

དེ་གཉིས་ལས་སྐམ་སའི་སྐོལ་རྒྱུ་ནང་དུ་སྐྱེས་བྱ་སྐྱེར་རེ་རེའི་རང་དབང་
སྤྱིར་པོར་འཛིན་པའི་ཚད་ཀྱི་ལ་འབྱུར་ལྡན་གྱི་བྱང་མ་ཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།
ལྷགས་དེའི་དམངས་གཙོ་ནི་དུས་ད་ལྟའི་བར་བདེ་ལྷག་ངང་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་
ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐོལ་རྒྱུ་མི་མའི་བྱང་རབས་ནང་དུ་ནི། སྐབས་
དང་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་སོགས་སྤྱི་བམ་པོ་ཆོའི་ཆེད་དུ་ཅི་ཡང་
བྱེད་ཆོག་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་འཛུབ་ངེས་མེད་དུ་ཁྱིད་ཚུངས་སྤྱི་བམ་པོ་སྐྱེར་གྱི་ཐོབ་
ཐང་ལ་ཉམ་ཆག་ཐེབས་པའི་དུས་ཆེད་ཀྱང་ཐེངས་འགའ་བྱུང་ཚུངས་ཏེ། དཔེར་
ན། ལྷ་རིན་སའི་གསར་བཞེ་ཆེན་མོའི་སྐབས་དང་། འཇར་མན་ན་ཅི་ཤོག་ཁག་
གི་སྐབས་དང་། ལྷ་ཅུ་ལུའི་དམར་པོའི་གསར་བཞེའི་སྐབས་ལྟ་བུའོ། །དུས་དེ་དག་
གི་སྐབས་སུ་འང་ཁ་ནས་དམངས་གཙོ་དམངས་གཙོ་བཟུང་གི་ཡོད་ཅུང་། དེ་ནི་དོན་
ལ་དམངས་གཙོ་རྒྱུས་མར་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བསམས་ནས། ཁོང་གིས་དབྱིན་ཇི་དང་ཨ་རིའི་ལྷགས་ཀྱི་
དམངས་གཙོ་ནི་དོན་དམ་པའི་ལེགས་ལམ་ཉིད་ཡིན་གྱི། ཡོ་རོབ་སྐམ་སའི་ཤེས་
རིག་ལོ་རྒྱུས་ཁོང་གི་སྐོབ་དཔོན་ཅུ་སོ (Jean-Jacques Rousseau, 让-雅克·卢梭)
ལྟ་བུ་ནི། དམངས་གཙོ་རྒྱུས་མའི་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པོ་ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་སྤྱོད་སྤྱོད་
ལ་དོགས་ཐོན་གནང་དགོས་ཞེས་«སྤྱིར་གཞི»ཅུ་སྐུས་འདུག །དེབ་འདི་རྒྱུར་སྐབས་

ཀྱང་ལོ་ལྔ་པ་ཁོང་གིས་རང་ལུགས་དེ་དང་མཐུན་པ་ཤ་སྟག་གདམ་གསེས་ཀྱིས་
བསྐྱར་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས།

ད་ཆ་ནི་ཡོ་རོབ་སྐམ་སའི་རྒྱལ་ཁབ་དག་ཏུ་འང་དབྱིན་ཇིའི་མཁས་པ་འཛོན་
ལོ་ཀ (John Locke, 约翰·洛克)ཡི་ལྟ་གྲུབ་དང་མཐུན་པའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་
ལུགས་དར་ཡོད་ནའང་། སུར་གྱི་སྟོལ་རྒྱུན་ཤེས་རིག་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ན། ཡོ་རོབ་
སྐམ་ས་དང་སྤྱིང་ཕན་གཉིས་ཀར། སྤྱིད་གྱི་ལྟ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་དང་། བྲིམས་
གྱི་རྒྱུད་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས། གསར་བཟུང་འཕེལ་སྤྱོད་ཀྱི་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སོགས་ཙོ་
ཙོ་དང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཤེས་རིག་གི་སྟོལ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་སྟུང་བ་
ཡོངས་གྲགས་རེད།

དེའི་ཅ་བ་ནི། ལུབ་ཡོ་རོབ་སྤྱིང་གི་རྒྱས་རབས་བར་མའི་མཆུག་ཏུ་ཤེས་
རིག་བསྐྱར་དར་གྱི་ལས་འགུལ་བྱུང་ཆེས། སྟོབ་དཔོན་ཏེ་ཁར་ཐ (René Descartes
勒内·笛卡尔)ཡི་འཕྲིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས། ཡོ་རོབ་སྐམ་ས་ཏུ་ཆེས་དཔག་གཙོ་
ཙོར་འཛོན་པའི་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དར་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། འཛོན་ལོ་ཀ་སོགས་
ཉམས་སྦྱང་སྟེ་བའི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་པོའི་འཕྲིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས། ཡོ་རོབ་
སྤྱིང་ཕན་རུ་ནི་མངོན་སུམ་གཙོ་ཙོར་འཛོན་པའི་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དར་རྒྱས་བྱུང་
བ་ལ་ཐུག་ཡོད་ཚུལ་མཁས་པས་སྟེ། ལུགས་དེ་གཉིས་ལ་སྐམ་སའི་དཔྱད་པའི་རིང་
ལུགས་དང་། དབྱིན་ཇིའི་ཉམས་སྦྱང་རིང་ལུགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ་དེ་དག་གི་སྐོར་
རྒྱས་པར་གཞན་རུ་འཆད་པར་བྱའོ། །

ཤེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། ཁོང་གིས་འདྲིར་ཡོ་རོབ་སྐམ་སའི་སྟོབ་དཔོན་རེ་
འགའི་དམངས་གཙོའི་ལྟ་དགོངས་ཡང་དག་པ་མེད་ཞེས་སྟེས་པ་ཅམ་ལས། སྤྱིར་

བཏང་ཡོ་རོབ་སྐམ་ས་ཆེན་མོ་རུ་མཚན་ཉིད་དང་། སྐུ་ཅུལ་སོགས་འོད་སྟོང་
 རྩོགས་བཅུར་འཕྲོ་བའི་ཤེས་རིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་རྒྱ་བཞད་པའི་གཟི་མདངས་
 ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་མིན་ནོ། །

གང་ལྟར་ད་ནི་རང་རེའི་ཡུལ་རུ་འང་། རུབ་རྩོགས་ཤེས་རིག་འདི་དང་
 འདིའོ་ཟེར་བ་དང་། རུབ་ལྷགས་དམངས་གཙོ་འདི་དང་འདིའོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་
 རགས་བཤད་དང་བམ་བཤད་རྒྱང་རྒྱང་གིས་འདའ་བའི་རྒྱས་ཆོད་ཡོལ་རན་པས།
 བྱི་བྲག་རྒྱ་རུབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ངོས་ཟེན་པའི་ཐོག་ནས། རང་དབང་
 དམངས་གཙོའི་སྐོར་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲུལ་མ་མཛད་འདུག་པ་དེ་
 ཡང་དཔེ་དེབ་འདིའི་ཁྱད་ཆས་ཤིག་གོ། །

གསུམ། གནའ་དེང་བྱང་འབྲེལ་ཕན་བདེའི་ལམ་རྒྱ་བསྐྱར་བ།

དེང་རབས་དམངས་གཙོ་ནི། རིག་གནས་ཀྱི་སྔོལ་རྒྱན་མི་འདྲ་བ་སྐྱ་ཆོགས་
 རྒྱང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་དཀྱིལ་ཡངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པའི་ལམ་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་པར་
 བརྟེན། ང་ཆོ་བོད་རང་གི་སྔོལ་རྒྱན་རིག་གནས་དང་དེང་རབས་དམངས་གཙོ་
 གཉིས་ཀྱང་མེ་ཆུ་ལྷ་བྱ་ཞིག་མིན་པར་མ་ཟད། སྤུ་མོའི་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕྲོ་
 རྒྱངས་དེ་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་སྤུ་མོའི་སྲིད་ལྷགས་སོགས་ལ་སྟོས་ཏེ་དེང་རབས་
 དམངས་གཙོ་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཁྱད་ཆས་འདུག་ཅེས་ཀྱང་«སྤྱིང་གཞི»ལས་བསྟན་
 འདུག །

དེ་ནི་ཁོང་གིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་སྔོལ་རྒྱན་ལ་
 བསྐྱར་རྒྱ་བསྐྱོད་པ་ལས་རྟེན་པའི་གྲུབ་དོན་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས། སྤུ་མོ་«བདག་

དཔེ་ཆོགས་»འཕྱི་སྐབས་ཀྱི་ཁོང་དང་ད་ལྟའི་ཁོང་གཉིས་པོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ལ་ལྟ་སྟངས་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པ་དེ་ནི། དཔེ་དཔེ་འདི་ལས་མཐོང་བའི་གནས་ཚུལ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། ཤེས་ཡོན་ཅན་ཞིག་ལ་མཚོན་ན། གཞལ་བྱའི་གནས་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་དཔྱད་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་གོ་རིམ་ནི་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལ་འབྱུར་ལྷོག་འགོ་བའི་གོ་རིམ་ཞིག་སྟེ། ཆོ་སྟོད་སྣང་ཀྱི་ལྟ་བ་མི་འདྲ་བ་ནི་འཛམ་གླིང་ཚྭགས་མཐའི་མཁས་པ་སྤྱིའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུབ་པའི་དོན་གྱི་མཛེས་སྤྱད་ཅིག་གོ།

མི་འགའ་རེས། ལོ་རྒྱུད་དུས་ཅི་ཞིག་སེམས་ཤིང་སྤྲོས་ན། ཆོ་གང་བོར་དེ་ལྟར་སེམས་ཤིང་སྤྲོ་དགོས་སྟེ་མ་གྱི་འདུག་ལ། ད་དུང་དེ་ནི་རང་ཚུགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནད་ཅིག་ལ་ཐུག་པར་འདོད་ཀྱི་འདུག །བསམ་ཚུལ་དེ་ནི་བྱིས་པ་ལས་ཀྱང་བྱིས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔྱད་པ་མ་རྒྱུགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་གང་སྤྲོས་པ་ནས་ཆོ་གཅིག་ལ་སྤྲོ་རྒྱ་ཡིན་ཆོ། དཔྱད་པ་རྒྱུགས་པའི་ཆེད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྱུར་བ་ལྟར་བྲངས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱའམ། དཀའ་བའི་གནད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ནི་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལ་འབྱུར་ལྷོག་གཏོང་ཆེད་མ་རེད་དམ།

དེའི་ཕྱིར་ན། རྒྱ་མཚན་ལ་ངས་པ་རྟེན་དེ་ལྟ་ཚུལ་འབྱུར་བ་ནི་མཁས་པའི་དོན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་མཐོང་བས་མ་ཡིན་པར། སྤྲོ་འཛིགས་དང་གཞོན་ལྷགས་ལ་མགོ་བསྐྱར་ནས་ལྟ་ཚུལ་འབྱུར་ཡོད་མདོག་སྟོན་པ་ནི་ཕྱར་མའི་བྲན་གཤིས་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་མི་ནོར་རྒྱ་གལ་ཆེའོ། །

ད་ཆ་གཞོན་སྤྱོད་ཆོའི་ཁྲོད་དུ་རང་གི་སྲོལ་རྒྱན་རིག་གནས་ལ་དགག་པ་གཏོང་མཁན་སྣང་ནས་ཤ་མོ་བཞོལ་བ་ལྟར་རྗེ་མང་རྗེ་མང་ཡིན་སྐབས། བྱང་སྐར་ལགས་ནས་བསྐྱར་དུ་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱན་ཤེས་རིག་ལ་འོས་འཚམ་གྱི་གདེང་འཛིག་

གནང་བཞིན་པ་དེ་ནི་གཟུ་པོའི་རང་མདངས་ཉིད་དུ་མཐོང་སོང་།

ལར་ད་ལྟའི་བོད་ལྷལ་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྤྲུལ་མི་ཆེན་གྱི་བླ་པ་རེར་
ཕོག་ཐུག་བཏང་ཆོ་དཀའ་ཁག་སྣ་ཆོགས་ལ་གཏོད་པ་བདེན་མོད། སྤྲུལ་རྒྱན་གྱི་
ཆོས་དང་རིག་གནས་སོགས་ལ་དགག་པ་ཅི་ཙམ་བཏང་རུང་གཞོན་ཤུགས་ཆེར་
མི་འབྱུང་བ་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང་པས། བྱང་མྱེད་ལགས་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་
གནས་ལ་ལྟ་སྟངས་སྤར་དང་མི་འདྲ་བར་བྱུར་པ་ནི། གཞོན་ཤུགས་སོགས་ཀྱིས་
གཏན་མིན་པར་རང་གིས་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་བགྱིས་པའི་བྱུང་དོན་ཉིད་
ཡིན་པ་རབ་དུ་རྟོགས་སྟེ།

དེབ་འདིའི་ནང་ཁོང་གིས་བསྐྱར་པའི་ཚུམ་ཡིག་རྣམས་ལ་བལྟས་
ནའང་། དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་བྱད་ཆོས་མང་པོ་ཞིག་བསྟན་འདུག་
པ་དེ་ཆོའི་ཐོག་ནས་སྟོག་པ་པོའི་སེམས་སུ། ལུབ་སྟུགས་པའི་དམངས་གཙོའི་ལམ་
ལུགས་ཟེར་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་རང་གི་སྤྲུལ་རྒྱན་རིག་གནས་གཏོར་བྱེད་ཅིག་རེད་
མི་འདུག་སྟམ་པའི་ངེས་ཤེས་ཤིག་ཏན་ཏན་སྟེ་བྱུང་གི་རེད་སྟེ། ཡང་གཅིག་
བཤད་ན། ལུབ་ཀྱི་དེང་རབས་དམངས་གཙོ་དང་བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཤེས་རིག་
གཉིས་དབྱེད་མི་འཛིན་པ་དེ་ནི། ལོ་རྒྱུ་པ་ཁོང་ཉིད་དམངས་གཙོ་ཤེས་མཁན་
ཙམ་མ་ཡིན་པར། དམངས་གཙོ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་
མཆོན་བྱེད་ཅིག་ཀྱང་རེད་སྟེ།

དེ་ལྟར་ལུབ་ཡོ་རོབ་ཀྱི་མཁས་དབང་འཛོན་ལོ་ཀའི་སློ་སྟོན་གྱི་དཔལ་ལས་
སྤྲིན་པའི་ལམ་ལུགས་དེ་ཉིད། བོད་རང་གི་གནའ་རབས་ཤེས་རིག་དང་གཞོན་
མེད་ལྟན་གཅིག་གནས་སུབ་པའི་ངེས་ཤེས་དེའི་ཐོག་ནས། སྤྲེས་བྱ་སྤྲེར་རེ་རེའི་

རང་དབང་ཚུ་བར་བཟུང་བའི་དམངས་གཙོ་ལམ་ལུགས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་
 ཞིག་གངས་རིས་རྒྱུ་པོར་བསྐྱར་པའི་འཛིག་རྟེན་འདིར་བྱང་ན་ཅི་མ་རུང་སྐྱམ་
 པའི་རེ་བ་དེ་ནི། དཔེ་དཔ་འདིའི་མགོ་ནས་མཐུག་བར་བསྐངས་པའི་གཟུགས་
 མེད་ཀྱི་གསེར་སྤྲད་དེ་རེད། ང་ཚོས་གསེར་སྤྲད་གང་དེའི་མཛེས་སྤྱད་མཐོང་
 བའི་སྐོ་ནས་དཔེ་ཆ་འདི་བཟུགས་ན། ཚུམ་ཡིག་རེ་རེ་བཞེན་ཏུ་གསེར་སྤྲད་དེ་
 ལ་བརྒྱས་པའི་ལུ་ཏིག་འོད་ཆེན་རེ་རེ་ཡིན་པའང་ཚོར་བྱལ་པ་ལྟ་བུ་སྤྲོས་སོ། །

བཞེ། རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྩལ་སྤྲོགས་རིག་གནས་ནང་འབྲེན་བྱེད་རིགས་ཚུ་ལ།

ལ་ལས་འདི་སྐད་དེ། ཚུམ་འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཡིག་ལས་བསྐྱར་པ་ཡིན་
 འདུག་ན། རྒྱ་ཡིག་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྩལ་སྤྲོགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཚུར་བསྐྱར་བྱལ་
 བམ་ཞེས་ཀྱང་དོགས་པ་སྐྱོང་སྤྱིད། དེ་ཡང་མཁའ་པ་འགའ་རེས། མ་གཞི་ནས་
 ཡིག་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་དོན་པན་ཚུན་“བསྐྱར་”རྒྱ་གཏན་ནས་མེད་པར་བཞེད་
 དེ། ཡི་གེ་སོ་སོའི་བྱུ་མིན་གྱི་བྱང་ཚོས་རང་མཚན་པའི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན་ནི་
 འདོད་ཚུལ་དེ་ལའང་གནས་ལུགས་ཤིག་ཏན་ཏན་ཡོད་ངེས་རེད། དེ་འདྲའི་གུ་
 དོག་མཐའ་བཟུང་ན། རྩལ་སྤྲོགས་རིག་གནས་ནི་རྒྱ་ཡིག་ནས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་
 བྱལ་པ་ལྟ་བུ། དབྱིན་ཡིག་དང་ཕྱ་ཡིག་དང་འཇར་མན་ཡི་གེ་སོགས་ལས་ཀྱང་
 བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་མི་བྱལ་སྟེ། མ་གཞི་ནས་“བསྐྱར་”མི་བྱལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་ཀྱང་འཇམ་གླིང་གྱི་འགྲོས་ལ་བལྟས་ཆོ། ཡི་གེ་རིགས་སོ་སོའི་ནང་དོན་
 བར་བསྐྱར་ཚུར་བསྐྱར་བྱེད་པ་ནི། འགྲོ་མའི་ཤེས་རིག་ལོ་རྒྱུས་སྤེང་གི་གནས་ཚུལ་
 དཀྱུས་མ་ལས་ཀྱང་དཀྱུས་མ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པས། ཡིག་རིགས་གཞན་དག་གི་

དོན་རྒྱུ་མཐུན་པོ་དེ་ཡིག་ཏུ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞུགས་པ་བཞུགས་མི་རུས་ཀྱང་པལ་ཆེ་བ་བཞུགས་རུས་
ཞེས་མི་སྤྱི་ཐུ་མེད་ཡིན་པ་འདྲ།

ལྟ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ནི། རྒྱ་ཡིག་ལས་ཀྱང་རྒྱུ་ཕྱོགས་རིག་གནས་བོད་ཡིག་
ཏུ་བཞུགས་རུས་པ་སྤྱི་གཞུག་ལ་དགོས་ཏེ། དེར་སང་རྒྱ་ནག་པ་ཚོ་རྒྱ་འབྲོར་ཆེ་བས། ཕྱི་
ཡིག་སྤྱི་ཚོགས་ཤེས་མཁན་གྱི་མཁས་པ་རང་རེ་ལས་ལྟ་བུ་བཟུགས་གིས་མང་བ་
གསལ་སྤྱོད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེས་མི་ཚད་ཕྱི་སྤྱིར་གི་སྐད་གྲགས་ཆེ་བའི་གཙུག་
ལག་སྤྱོད་ཆེན་ཁག་ཏུ་སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་མོར་གྱུར་པའི་སྐམ་སའི་རྒྱ་རིགས་མང་པོ་
ཡོད་ལ། མའེ་ལུ་དང་ཏོང་ཀོང་སོགས་སུ་ནི་མཁས་པ་རྒྱུ་མ་ཟད་ལུ་མ་
མི་དཀྱུས་མ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱི་ཡིག་ཕྱི་སྐད་ཤེས་ཀྱི་འདུག །

དེས་ན་ཕྱི་ཡིག་ཕྱི་སྐད་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བའི་རྒྱ་རིགས་མཁས་པ་ཚོས་རྒྱུ་
ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་འབྱུར་གྱི་སྤྱི་ཀ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ལོས་ཆོག་
སྟུང་པས། དེ་བོད་ཡིག་ཏུ་ལེགས་པར་བཞུགས་ན་རྒྱུ་ཀྱི་ཤེས་རིག་ནང་འདྲེན་ཏུ་
འབྱུར་བའང་གདོན་མི་ཟེ། །

ཚུལ་དེ་ནི། གནའ་བོའི་སྤྱི་རིག་གི་གཙུག་ལག་གཞུང་ལྷགས་མང་པོ་ཕྱིས་
སུ་ལ་ཤིང་ཡི་གེ་དང་ཨ་རབ་ཡི་གེ་སོགས་སུ་བཞུགས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡང་དབྱིན་
ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག་སོགས་སུ་བཞུགས་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་། དེ་བཞུགས་གནའ་བོའི་
རྒྱ་གར་གྱི་གཞུང་ལྷགས་བཟུན་བཅོས་རྒྱུ་མཐུན་ལེགས་སྤྱོད་ནས་བོད་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་
པ་དང་། ཕྱིས་བོད་ཡིག་ནས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པ་སོགས་ཀྱང་མང་ཏུ་འབྱུར་
བཞུགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ད་ཅུང་། གཞུང་འགའ་རེ་རྒྱ་ཡིག་ནས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་
ཞིང་དེ་བོད་ཡིག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། དབྱིན་ཡིག་ནས་འཇར་མན་ཡི་གེར་བཞུགས་

ཞིང་དེ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་པ་དང་། བོད་ཡིག་ནས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་ཞིང་དེ་
 རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱང་བྱུང་དང་འབྱུང་ཐུས་ཡིན་པ་ལྟར་རེད།

རྒྱ་རིགས་ལོ་རྒྱུ་པ་དེ་ཚོས་ལུབ་ཀྱི་རིག་གནས་ག་ལ་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་ནག་སྐྱམ་
 ས་ལ་དམངས་གཙོ་མ་དར་བའི་ཕྱིར་སོགས་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ནི་ཡོངས་སུ་ཐ་
 དད་པའི་གནས་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་པ་ཤེས་སྤྲོ་བས། ལུབ་སྟོན་པའི་གཙུག་ལག་
 བསྟན་བཅོས་རྣམས་ནི་དབྱིན་ཡིག་དང་། རྒྱ་ཡིག །འཇར་མན་ཡི་གེ་སོགས་ལས་
 བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་རིགས་པས་མི་ཚད། རྒྱ་ཡིག་དང་། ཉིན་ཡིག །ཉི་ཉོང་ཡི་
 གེ་སོགས་ཤར་སྟོན་གྱི་ཡི་གེ་དག་གི་སྟོན་ནས་ཀྱང་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བྱུང་བ་
 སྟོས་མེད་ཡིན་ནོ། །

ལ། ས་མིང་མི་མིང་སྐྱབས་བྱེད་སྤྱངས་ཀྱི་ཁྲུང་ཚོས།

ད་དུང་། བྱང་སྐར་ལགས་ནི་མི་ཉ་ཅང་ཞིབ་ཚགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱས་
 ཡོད་ཀྱན་ལ་གསལ་བ་ལྟར་ཏེ། དཔེ་དེབ་འདི་གཅིག་སུ་མི་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལ་
 བསྐྱར་པ་དེ་ཁོ་ནས་ཀྱང་ཁོང་གི་གཟབ་ནན་གྱི་རང་བཞིན་དཔོག་ཐུབ་པ་རེད། དེ་
 བཞིན་དཔེ་དེབ་འདིར་བཀོད་པའི་མིང་ཚིག་ཤར་སྐྱར་རྣམས་ལ་བལྟས་ན། ལྷག་
 ཏུ་ཁོང་གི་སྤྲ་ཞིབ་དང་ནན་ཏན་གྱི་རང་ཚུལ་དེ་ཡིད་གཡོ་བ་ཞིག་འདུག །སྤྱིར་ད་
 ལྟའི་ང་ཚོའི་འབྱུར་རྩོམ་རྣམས་ལ་མཚོན་ན། ས་མིང་དང་མི་མིང་གཅིག་ཀྱང་མེད་
 པ་དེ་ནི་ཀྱང་གྱིས་སྤྱིང་བཞིན་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད། དེའི་གནད་
 ཐུག་ས་གཙོ་བོ་ནི། ལོ་རྒྱུ་པ་ཚོས་སྤྱི་འབྱུར་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལ་ཁྱུངས་མི་གཏུག་
 པ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཐ་སྐད་སྐྱབས་བྱེད་པའི་ངེས་སྟོན་ཞིག་མེད་པ་དེ་རེད།

བྱང་སྐར་ལགས་ལ། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ས་མིང་དང་མི་མིང་
ནམས་སྐྱུར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རིས་སྒོལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པར་སྤང་བས། ཁོང་དང་
ལོ་སྤྱི་པ་རྒྱུ་ཆོ་རིང་སོགས་ཀྱིས་གཞན་མིང་སྐྱུར་བྱེད་སྐབས་ལ་ལོ་སྤྱིའི་ལས་
སྒྲུབ་ལུགས་པའི་ན་གཞོན་ཆོས་དོ་སྤང་རེ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སྟེ། རྒྱུར་ན་ས་
མིང་དང་མི་མིང་ཚུན་ཆད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་ཆོག་མཛོད་སོ་སོར་བྱང་བ་ནམས་ལ་
གཞི་འཛིན་རིགས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ། ཆོག་མཛོད་དུ་མ་བོན་པའི་ས་མིང་དང་མི་
མིང་ནམས་ཀྱི་ཐད་ལོ་སྤྱི་པ་ཆོས་པ་ན་ཚུན་གྱི་འགྱུར་ཚུལ་ལ་བལྟས་ཏེ་ཅི་ལུས་ཀྱིས་
གཅིག་གྱུར་ཆགས་ཐབས་སུ་འབད་རྒྱ་རབ་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །མདོར་ན། བྱང་སྐར་
ལགས་ཀྱིས་བསྐྱུར་པའི་དེབ་འདི་ཉིད། གློ་ལྡན་སྐྱེ་བོ་རབ་ཏུ་མང་པོའི་ཡིད་ལ་
རང་དབང་དང་དམངས་གཙོའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐུ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་
པའི་ས་བོན་དུ་འགྱུར་བར་སྟོན། །

2017-2-8ཉིན་གྱིས། བཅན་པོ་དྲུ་བར་བཞོད།

ཁྱ་གར་གྱི་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱུ་གར་«སངས་རྒྱལ་»ལ་མཇལ་བ།

གཅིག

ཁྱ་གར་གྱི་མུ་འབྲེལ་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱུ་གར་«སངས་རྒྱལ་»ཞེས་པ་འདི་ནི།
སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱ་ཆེའི་བྱང་བ་བརྗོད་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་ལྷན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་ལུགས་སུ་མ་བརྗོད་པར་རང་ཅག་སྐྱེ་བོ་ཐ་
མལ་བའི་ངོར་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་བའི་བྱང་རབས་ལ་གཞིར་བབྱང་ནས་བཅོས་པ་ཞིག་
རེད། འདིའི་ལྟུང་གཞུང་འཕྲི་སྐབས། བརྟན་འཕྲིན་རྒྱུ་གར་གསར་བཅོའི་
དགོས་མཁོ་ལ་དམིགས་ཏེ། མཛད་ནམ་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་སུ་འཕྲི་སྟོན་ཅུང་ཟད་
བགྱིས་ཡོད་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཀྱང་། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་རིམ་རྣམས་
མདོ་ཐེ་ཆད་ལྷན་དག་དང་མཐུན་པར་མ་ཟད། དེང་གི་བྱང་རབས་སྐྱ་པ་ཚོས་
ཞིབ་འཇུག་བགྱིས་པའི་གྲུབ་དོན་དང་ཡང་ཐག་ཉེ་བས། འདི་ནི་སྟོན་པའི་མཛད་
ནམ་མཚན་ཉིད་ཆང་བ་བརྗོད་བྱུང་བའི་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱུ་གར་ཞིག་ཏུ་
བཅིས་ན་ཆོག་པར་མཐོང་ངོ་། །

འུའུ་ང་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱུ་གར་འདི་ནི། མི་སྣ་
གཙོ་བོ་རྒྱལ་སྐུ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ཐོག་མར་སྐྱབས་ལུ་མས་པ་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་
ཡུམ་འདས་པ། མ་མ་སྐྱེ་དགའི་བདག་མོས་གསོ་སྦྱོང་གནང་བ། རིག་པའི་གནས་
བཅོ་བརྒྱད་ལ་བསྐབས་པ། རྒྱུའི་རིགས་སྐུ་རྣམས་ལས་ཤེས་རྩལ་གྱིས་རྣམ་

པར་ཀླུ་བ། གྲགས་འཛིན་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཤིང་སྤྲས་འབྲུངས་པ། ཡབ་ཀྱིས་
ཐབས་བརྒྱ་རྒྱས་སྟོང་གིས་བཀག་ཀྱང་མ་ཁོག་པར་རབ་ཏུ་བྱང་ནས་དཀའ་ཐུབ་
སྟུང་པ། དཀའ་ཐུབ་ལས་བཞེངས་ནས་འོ་ཐུག་གསོལ་བ། གནས་མཆོག་དོ་རྩེ་
གདན་ཏུ་མདོན་པར་རྒྱགས་པར་སངས་རྒྱས་པ། གང་ཟག་རིགས་སོ་སོ་ལ་ཐུགས་
བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པ་བསྟུན་པ། སྤྱ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་
བཅས་ཀྱི་བྱང་རིམ་མཐར་ཆགས་སུ་གསལ་བ་ཞིག་རེད་འདུག །

དེ་ཡང་ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱའི་ཤོང་ཏུ། རི་བོ་ཉི་མ་ལའི་ཉེ་འགམ། རྒྱ་
གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱང་ཕྱོགས། ཡུལ་མེར་རྒྱའི་ཤོང་བྱིར་ཏུ་འབྲུངས་པའི་
རྒྱལ་སྤྲས་དོན་གྲུབ་ཅེས་འབོད་པ་ཁོང་ལ། ལྷན་སྦྲེས་ནས་བྱང་པར་འཕགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཅིག་མངའ་བས། རང་གི་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་སོན་པའི་ཆོས་ཀྱན་གྱི་
དེ་ཉིད་ཤེས་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་དྲགས་པོས་རྒྱན་ཏུ་བྱི་བ་སྤྲ་ཆོགས་འདྲི་བར་བྱེད།
ཁོང་གིས། ག་ལེ་ག་ལེར་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་རེ་རེས་སྤྱག་བསྐུལ་མི་འདྲ་
བ་རེ་རེ་འདྲན་ངེས་པ་དང་བྲོས་ཀྱང་ཐར་ས་མེད་པའི་མི་ཆོའི་སྤྱག་བསྐུལ་རེ་རེ་
གཟིགས་ཤིང་མུངས་པས། ཡང་སྟིང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཅིའི་སྤྱིར་བྱང་ངམ་ཞེས་
པའི་བྱི་བ་དེ་རང་དང་གཞན་ལ་ཡང་ཡང་བྱིས་སོ། །

ཁོང་གིས་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ཅིང་དབྱང་ཏུས། སྟེ་ཆ་ན་འཆིའི་ལྷགས་སྟོག་གིས་
བཅིངས་ཤིང་། དགའ་སྟོ་ཆགས་སྤང་གི་ཐག་པས་བསྐྲུམས་པའི་སྟེ་པོ་རྣམས་ལ་
དོན་གྱི་རང་དབང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། རྟོགས་འཕྱོར། མངའ་ཐང་། དག་
གཉེན། བརྩེ་དུང་། རྒྱལ་པམ་སོགས་ནི་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གིས་རང་ལ་བཟོས་
པའི་སྦྱ་མའི་ཚུད་ར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡུན་གྱིས་གཟིགས་པས། ས་སྟེང་གི་སྟེ་པོ་

ཤེས་རབ་སྒྲིང་པོར་བྱས་པའི་གསུང་གི་བདུད་ཅི་གང་ལ་གང་འཆམ་དུ་བསྟུལ་པ་
བཅས་ནི་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱས་གར་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་འདུག་པས། སོ་སོས་ག་
ལེར་ཐུང་བར་འཆལ།

གཉིས།

ད་ཆ་འཇམ་སྒྲིང་ཤར་རུབ་ཀྱན་དུ། རྒྱེ་བོ་མཐའ་དག་ཕྱིའི་བྱང་བྱིང་གི་
འདུ་བྱེད་སྣ་ཆོགས་རྩལ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲིང་ན་གྲོག་མ་བཞིན་འདུར་བའི་གོམ་འགྲོས་
སྤར་ལས་ཀྱང་རེ་མཁྱོགས་སུ་སོང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས། བསམ་བཞིན་དང་བསམ་
བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ངང་ལ། མི་དང་མིའི་བར་ལའང་ཁེ་ཕན་དང་། སྐར་སེམས།
འགྲན་རྩོད་སོགས་ཀྱི་ཅིག་པ་རེ་མཐོར་སོང་སྟེ། བན་རྩུན་བར་དོན་དམ་པའི་
མཇུག་བཟེ་དང་། སེམས་ཁུར། གདུང་སེམས་སོགས་ནི་ཁད་དང་ཁད་ཀྱིས་སྤུབ་
དུ་བྱིན་པས། འཕྲུལ་ལས་དར་བའི་ཆེ་མོར་སོན་ཞིང་ཕྱིའི་ཕུན་ཆོགས་ཆེས་ཆེར་
རྒྱས་པའི་ལུང་པ་རྣམས་སུའང་མི་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་ཁེར་རྒྱང་དང་། རེ་དོགས། ཡིད་
གཉིས། ཞུམ་སྤང་། ངལ་རུབ་བཅས་ཀྱིས་གཙོས་ཏེ། སེམས་ལ་ཁེན་ས་མེད་པར་
སྒྲིང་ཁོང་སྒྲིང་ལྟང་ངེར་འཆོ་དགོས་པའི་ཆད་དུ་ཡོད་པར་ཐོས། ཏུས་དང་གནས་
སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ། ལོ་ངོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་ལ་བྱོན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུས་
ཆེན་དམ་པ་གང་དེའི་སྐྱ་ཆའི་འོད་སྤང་དང་། གསུང་གི་བདུད་ཅིར་ལེགས་པར་
རོལ་ན། དེས་བྱིད་ལ་སྤྲ་ན་མེད་པའི་ཞི་ལྟོད་དང་སྟོབས་གདེང་གི་དཔལ་ཞིག་
བསྟུལ་གནང་ཡང་སྲིད་དོ། །

བྱད་པར་རང་རེ་གངས་ཅན་པ་ལ་མཆོན་ན། མི་གངས་སྤྱིའི་བརྒྱ་ཆའི་མང་

ཤིས་ནི་རྟོན་པ་བྱ་རམ་ཤིང་པའི་རིང་ལུགས་ལ་བཙས་མིན་གྱི་དང་པ་བྱེད་མཁན་
ཡིན་པས། རྟོན་པའི་མཛད་རྣམ་ལེགས་པོ་འདིར་ཅིས་ཀྱང་མཛལ་རིགས། མ་
གཞི་སྤྱི་ཞིག་ཆོས་ལ་དད་མིན་དང་ཆོས་ལུགས་གང་ལ་དད་མིན་སྟགས་ནི་གང་
ཟག་སྐྱེར་སོ་སོའི་རང་དབང་ཡིན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ། བོད་མི་པལ་མོ་ཆེ་ནང་ཆོས་
ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་དད་ཀྱང་། རང་ཉིད་གང་ལ་དད་པའི་ཆོས་དང་། ཆོས་དེ་གསུང་
བ་པའི་མཛད་རྣམ་རགས་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཁོ་པམ་སྐྱེ་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཡིན་པ་རེད། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་རབས་དང་། རྣམ་ཐར། སོ་རྒྱུས་སྟགས་
ཀྱི་སྐྱེགས་བམ་ཆེན་པོ་དེ་དག་བསྟགས་མི་རུས་ཆོ། བརྟན་འཕྲིན་རྒྱས་གར་འདི་ལ་
ཞིབ་ཏུ་ཐེངས་ཤིག་གཟིགས་དང་། ཁྱེད་ཉིད་གང་ལ་དད་པའི་སྤུབ་པ་མཆོག་
དེའི་ལེགས་མཛད་བཟླ་ཤིས་ཀྱི་རི་མོ་རགས་ཙམ་ཞིག་མིག་དང་ཡིད་ལ་འཆར་
རུས་པར་འཕྱར་དེས་སོ། །

१५५।

བརྟན་འཕྲིན་རྫོགས་གར་འདི་འི་རིན་ཐང་གལ་ཆེ་ཤོས་གཞན་ཞིག་ནི། འདི་
ལས་གནའ་པོའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྤྱུལ་གོམས་གཤིས་དང་། ཆོས་ལུགས་དང་མོས།
མིང་དོན་གྱི་གནས་སྤངས། རྒྱ་ཆོགས་གྱི་ཁྱད་ཆོས། རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ། འཇིག་
རྟེན་ལྟ་ཚུལ་སོགས་མཐོང་ཐུབ་པ་དེ་ཡིན། བཅས་རྒྱུ་རྒྱ་ནག་གི་གནའ་པོའི་རྒྱལ་
རབས་ལྟ་ཆོགས་གྱི་བརྟན་འཕྲིན་རྫོགས་གར་དང་། རྫོག་བརྟན་སོགས་མིག་དང་
ན་བར་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་ཁྱེ་ཅག་ལ་མཆོད་ན། སུའི་བསམ་འདུན་རྒྱལ་པོའི་
ཐུགས་ལ་མི་འགོ་ན་དེའི་སྤྲོ་སྤྲོད་ཅིག་ཉིད་ལ་འཕྲོག་འགོ་བ་དང་། སྤྲོས་ལ་

དབང་པའི་སློན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་མདུན་སར་འཇགས་སྤང་གིས་
མིག་བྱང་ཀུན་གུ་གུ་གུ་གུ་བཞིན་སྤྱོད་དགོས་པ་དང་། མོ་བྱང་ནང་གི་ཚོད་རྟོག་
ཐམས་ཅད་མི་མདོན་པའི་རྩ་འཁུལ་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ལས་མཐོང་ཡུལ་དུ་གཏན་
ནས་མདོན་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། འབྱོར་ཐུག་དབང་ཐང་ནི་སྤྱོད་པོ་ཀྱན་གྱི་དོན་དུ་
གཉེར་བྱ་ཡིན་པོས་པ་ལྟ་བུའི་མཐོང་རྒྱལ་དང་བག་ཆགས་ཤིག་བཞོས་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་བརྟན་འཕྲིན་སློབ་གར་འདིའི་ནང་མདོན་པའི་གནའ་པོའི་རྒྱ་
གར་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི་དེ་དང་ཡོངས་སུ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་གྱི་སྤྱོད་ཤུགས་
དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་ཟུམ་གཅིང་གི་བསམ་རྒྱལ་ལ་མདོན་སྤུལ་དུ་སྟོན་
བའི་གནས་ཚུལ་རྒྱན་ལྡན་ཡིན་པ་དང་། ལྟས་བྱིན་གྱི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀས་རྒྱལ་
པོ་ཟུམ་གཅིང་གི་རེ་འདུན་ལ་ལྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་རྩ་ཚིགས་བརྣམས་ཀྱང་སྟོན་མི་
འཕྲོག་པར་མ་ཟད། ནང་མིའི་འགལ་ལྷ་ནི་ནང་མིའི་མཛའ་སེམས་ཀྱི་ངོས་ནས་
མ་གཏོགས་ནི་ཐབས་གཞན་མེད་པའི་ངང་རྒྱལ་ཞིག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་བསྟན་
འདུག །ལྟག་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་གཉིས་ཀས་རྒྱལ་འབྲན་བཞིན་པའི་སྐབས། རྒྱལ་པོ་
ཟུམ་གཅིང་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀ་རྒྱལ་དུ་དོན་གྲུབ་གྱི་ཕྱོགས་དང་། ལྟས་བྱིན་གྱི་
ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་ལྟས་བྱིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མདོན་གསལ་དུ་འབྱུང་པའི་ངང་
རྒྱལ་སྟོན་རྒྱན་ལྡན་ལས་ཀྱང་རྒྱན་ལྡན་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་
རབས་རྣམས་སུ་རྩ་བ་ནས་མཐོང་དུ་མེད་པའི་ལྟ་མོ་དང་བ་འདྲེན་པ་ཞིག་རེད།
དེ་བཞིན་ཡུལ་དེའི་སྤྱོད་འཛིན་ལྟ་བ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་། མཚོད་སྤྱིན་གྱི་ཚོག་
འཇག་ཉེན་བྱེད་པོ། དཀའ་ཐུབ་པ། སྤྱིབ་སྦྱོང་བ་སོགས་ཟབ་ས་སྤྱོད་ལྟ་མོ་
དག་ནི་དེ་ལས་ཀྱང་བསམ་གཞིགས་རྩ་ཚིགས་འདྲེན་པའི་པོ་ཉ་ལྟ་བུར་གྱུར་སོང་།

ལར་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་དུ་འང་གཉའ་ནི་དང་། གཏུག་རྩུབ། གཡུལ་
 འཕུག །བཅན་འཇུག། སྐར་གཅོད་སོགས་མི་འདུག་ཟེར་བ་གཏན་ནས་ག་ལ་ཡིན་
 ཏེ། འདིའི་ནང་དུ་འང་རིགས་རྒྱུད་དབྱེ་འབྲེད་དང་། བུད་མེད་ལ་བརྟན་བཅོས།
 ཉམ་རྒྱུད་ལ་གཉའ་གཞན་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མང་དུ་གསལ་བ་ལྟ་བུའོ། །འོན་
 ཏེ་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་བཅུ་དྲུག་གི་གནས་སྐངས་དང་། ཤུའི་དཔོན་
 རིགས་པན་རྒྱུ་བར་གྱི་གནས་སྐངས་དང་། རྒྱལ་སློན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། རྒྱལ་
 སྲིད་དང་མཐུན་ན་འདོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། ཆོས་དང་སྲིད་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་
 བ་སོགས་ཚུགས་ཟུར་སོ་སོ་ནས་བལྟས་ཆོ། རྒྱལ་བོའི་དབང་ཆ་ཆད་ཅན་ཡིན་པ་
 དང་། དབང་ཤུགས་ཀྱི་གོང་ན་དད་མོས་ཡོད་པ། དཔལ་མཛེས་ཀྱི་སྒྲིང་སྟོབས་
 གླ་ཅུ་བཟུགས་པ། ཤེས་རིག་སློ་སྦྱོང་གཅིགས་ཆེར་འཛིན་པ། ཆོས་རིག་ཀྱུ་བ་
 མཐའ་ལྷ་མང་ཡོད་པ། ཆོས་རིག་ཀྱུ་བ་མཐའ་ཁག་གིས་ཀྱང་ཚོད་པའི་རིགས་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་བཅར་ཤ་གཅོད་པ་མ་གཏོགས། ལེགས་ཉེས་ཐམས་
 ཅད་གོང་མས་སླ་ནས་ཆེག་ཆོད་དུ་ཁ་ཆོན་མི་གཅོད་པ་དང་དཔག་ཤུགས་ཀྱིས་
 ཐག་མི་གཅོད་པ་བཅས་ཀྱི་ཟ་ཟུར་ནས་སྤྱི་མཐུན་ལམ་ལུགས་དང་། རང་སྲིད་
 རང་རྒྱུད་། ལྟ་བུ་མཉམ་གནས་སོགས་ཀྱི་རྟགས་མཆན་མང་པོ་ཞིག་རིམ་པར་
 མཇལ་ཡོང་བས། ལོ་ངོ་ལྟ་སྟོང་གི་ཤེས་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་སྐད་པའི་གནའ་
 བོའི་ཤར་ཚུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ལར་བསྟོས་ན། གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་ནི་དོན་དམ་
 པའི་དཔལ་ཡོན་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཤིག་ཡིན་པའི་བདེན་པ་གསལ་ལེར་རྟོགས་བྱུ་བ།
 དེ་བཞིན་གོང་ཁྱེར་དང་སོ་བྱང་གི་བཟོ་བཏོད། ཁང་པའི་ནང་གི་སྒྲིག་
 ཆས་སྟེ་ཆོགས། དུལ་སྟོལ་ཆོ་ག །གཞས་དང་ཞབས་བྲོ། རོལ་མོའི་བྲེ་བྲག་དུ་

མ། གྱོན་ཆས་དང་རྒྱན་ཆ་སོགས་ནི་རིམ་ཐོག་བཟུངས་ཤིང་ཉན་ན་དེ་ཙམ་ཡིད་དུ་
འོང་ཞིང་ན་བར་འཛིབས་པར་སྤང་སྟེ། གཅིག་བྱས་ན་ཡོད་ཚད་རང་ཅག་དང་
ཐག་ཉེ་བས་ཡིན་གྱང་སྲིད། གང་ལྟར་བརྟན་འཕྲིན་རྒྱས་གར་འདིར་བཟུངས་ཟེས།
ང་ཚོའི་སེམས་ལ་“ཉི་མ་ལ་ཡའི་པར་རྒྱུར”ཀྱི་ཤེས་རིག་དང་། གོམས་སྟོན། རིན་
ཐང་ལྟ་བུ་སོགས་ནི་རིམ་ཐོག་ཐག་ཉེ་ཡང་སྟམ་པའི་དྲན་ཚར་ཞིག་དབང་མེད་དུ་
སྒྲིལ་བར་སྟམ་མོ། །

ཕྱི་ལོ་2017ལོའི་ཟླ6ཚེས13ཉིན་དང་གུས་ཆེན་པོས་བྲིས་པ་དགེའོ། །བཅན་པོ་དྲ་བར་བཀོད།

སྒྲིབ་སྒྲིབ་བ་ཚོགས་མཐོང་གཏམ།

——ཨ་ཁུ་དཔེ་ཚོགས་ལས་«གནའ་སྒྲིབ་དཔེ་ཚོགས་»ཀྱི་མགོ་བརྒྱུད།

གཅིག

དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་2017ལོའི་སྟོན་ཁར། «ཨ་ཁུ་དཔེ་ཚོགས་»ཀྱི་ལས་ཀའི་དབུ་
འཛིན་བཅན་པོ་གསེར་བ་ལགས་ནས་འབྲེལ་ཡོད་དགེ་ཆན་ཞིག་ལ་གྲོགས་དན་
བཅོལ་ཏེ། བྱེས་བཞུགས་མཁས་དབང་ནམ་མཁའི་ཚོར་བུ་ལགས་ཀྱི་མཁུན་
སར་«ཨ་ཁུ་དཔེ་ཚོགས་»གཟིགས་འབྲེལ་དང་སྤྲུགས། སྤྲད་མར་བོད་ཀྱི་བྱིས་སྐྱེང་
གསར་ཚོ་མ་སོགས་ཀྱི་སྤྲུགས་སུ་ཕན་ངེས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་གནང་བའི་རེ་འདུན་
ཞུས་པ་ན། མཁས་དབང་ཁོང་གིས་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྲུལ་མཆོད་པའི་སྟོག་
ཆགས་ཀྱི་སྐྱེང་མང་པོ་ཞིག་ཁོང་ཅག་ལ་མཆོམས་སྦྱོར་གནང་འདུག །

ཁོང་གིས་ཇི་ལྟར་མཆོམས་སྦྱོར་མཛད་པ་བཞིན། «ཨ་ཁུ་དཔེ་ཚོགས་»ཀྱི་
ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཚོས་ཀྱང་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱེང་དེ་དག་ཞིབ་ཏུ་བཞུགས་པ་
ན། བོད་མི་རང་གི་རྟོག་པའི་འཆར་སློ་བྱུན་མོང་མེན་པ་དང་། ངག་གི་རིག་བྱེད་
ཀྱི་མཛོས་ཉམས་ཐེང་ཏུ་བསྟར་བའི་ཚོམ་ཡིག་དེ་དག་གིས་ཡིད་སྟོགས་ནས། དེ་
ནམས་དཔར་སྐྱེད་འབྲེལ་སྟེལ་བྱས་ན་རང་རིགས་གཞོན་ཏུ་ནམས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲུལ་
ངེས་སྟམ་ཏུ་ཡིད་ལ་ཤར་བས། ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་སྤྲུག་ཏུ་བྱངས་སོ། །

འོན་ཀྱང་མ་ཕྱི་ཕལ་ཆེར་དབྱ་མེད་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཁར། ཡི་གེར་ཞབས་
 ཏྲོག་ངན་པས་འབྲུ་མི་གསལ་བར་ལྟར་པ་དང་། སྤང་ཡིག་མང་བ་བཅས་ཀྱི་
 དབང་གིས་ཡི་གེ་གཏག་རྒྱར་དཀའ་ལས་མི་རྒྱུང་བ་ཙམ་ཕྱད་པར་སྤྱ། གང་ལྟར་
 དཀའ་བ་ལྟར་ལེན་གྱི་འབད་བཅོན་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུང་ཡིག་རྙིང་པ་དེ་ཀྱན་ཅིས་
 འཁོར་དུ་ཕབ་པར་མ་ཟད། འདབ་ཆགས་ཀྱི་རབ་བྱེད་དང་། རི་དྲགས་ཀྱི་རབ་
 བྱེད། གཅན་གཟན་གྱི་རབ་བྱེད། འབྲུ་སྤྱན་གྱི་རབ་བྱེད་བཅས་ཁག་བཞིར་བགོས་
 བས། བར་བརྟུག་རི་མོ་དང་བཅས་བྱུབ་པར་བྱས་ཏེ། «གནའ་རྒྱུང་དཔེ་ཆོགས་»
 ཞེས་བཏགས་པའི་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཉིད་སྟོག་པ་པོའི་སྤྱན་སྐར་ཕུལ་པ་རེད་འདུག །

ཀྱན་གྱིས་མཁུན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། “དཔེ་ཆོགས་འདི་ནི་སྟོབ་འབྲིང་སྟོབ་
 མ་གཙོར་བྱས་པའི་པོད་ཕུག་གཞོན་ནུ་ཆོར་དམིགས་པའི་སྟོག་དེབ་ཅིག་ཡིན་མྱོར།
 མ་དཔའི་ནང་དུ་ཡིག་རྒྱོན་དང་ཡི་གེ་ཆད་ལྷག་བྱུང་རིགས་རྣམས་ཐད་ཀར་བཅོས་
 ཤིང་། ཆོས་ལུགས་བྱུབ་མཐའ་འཐེན་འཁྱེར་གྱི་སྐད་ཆ་དང་། ཕོ་མཆོག་མོ་དམན་
 ཀྱི་དམོད་ཆོག་རེ་བྱུང་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདོར་ལེན་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྤང་
 རེ་བྱུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་བྱུང་རིམ་ལ་ཡང་རྫོན་འཕྲི་དང་བཟོ་བཅས་ཏྲོག་ཙམ་རེ་
 བཏང་ཡོད་པ་ལགས་ན། འདི་ནི་གཞོན་ནུའི་སྟོག་དེབ་ཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལས་གནའ་
 རྒྱུང་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་སོགས་སུ་ནི་འཛིན་མི་འོས་སོ” ཞེས་སྤྲིག་
 མཁན་རྣམ་པས་ནན་གྱིས་གསུང་བཞིན་འདུག་གོ།

གཉིས།

དཔེ་ཆོགས་འདི་སྤྲིག་མཁན་གྱིས་རེ་སྤུལ་བྱས་པ་ལྟར། གོགས་བེའུ་བརྒྱ་ལྟ་

མོ་སྐྱབས་དང་གུས་པ་གཉིས་དཔེ་ཚོགས་འདི་ལྷན་དག་གི་ལས་སྒྲུབས་དགོས་
བྱུང་བར་བརྟེན། གུས་པས་ཀྱང་གནའ་སྐྱེད་དེ་ཀུན་ཞིབ་སློག་ཐེངས་གཅིག་གི་
སྐལ་བཟང་མངོན་དུ་བྱས། དེ་ཡང་«བྱ་སྤྱེལ་གཏམ་རྒྱུད»དང་། «སྒོམ་ཆེན་དང་
རྩ་ཅིག་གི་གཏམ་རྒྱུད»སོགས་ཡོངས་སྒྲུབས་པ་རེ་བྱུང་ཞིག་སྤར་བསྐྱབས་ཐོང་
བ་མ་གཏོགས། གཞན་པལ་མོ་ཆེ་ནི་སྒོན་ཆད་མཐོང་ཐོས་ཀྱི་ཡུལ་ཙམ་དུའང་ཡུར་
མ་ཐོང་བ་ཤ་སྟག་རེད།

སློག་ཆགས་ལ་སྐྱར་བའི་གནའ་སྐྱེད་དེ་དག་ག་ལེར་བསྐྱབས་དུས། ཟད་
མི་ཤེས་པའི་སེམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཚད་མེད་ཅིག་ཐོང་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཆོག་ཙལ་གྱི་
མངོས་པ་དེ་ཡིན་པར་སྣང་སྟེ། དབྱངས་གསལ་སོ་བཞིའི་སྐྱེད་བར་བྱང་ཆུབ་པའི་
མེས་པོ་ཆོའི་ཆེམས་སྒོ་ལས་བཞད་པའི་གཏམ་གྱི་མེ་རྟོག་གི་ཐེང་བ་ནི། སྤངས་
གཙང་གངས་རྩ་ཤང་ཤང་བཞུར་བ་དང་། མངའ་རིས་སྐྱ་སྟན་ལྷང་ལྷང་དགོལ་
བ་ལས་ཀྱང་ན་བར་སྟན་ཞིང་ཡིད་ལ་འཛེབས་སོ། །

ལར་དེར་གི་ཆར། རང་རེའི་མི་རབས་འདིའི་སྐྱ་དང་རྟོག་པའི་འཕྲོ་འདུ་
ཐམས་ཅད་ལ་གནས་མིན་པའི་“སིམ་འཕྱལ་”ཞིག་ཐེབས་ནས། གཞོན་ཅུ་ལས་
དང་པོ་པ་རྣམས་ལྟ་ཅི། བོད་ཚྭ་འབྲི་མཁན་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་
ཡང་བོད་སྐད་གཙང་མས་གཏམ་རྒྱུད་བྱང་དུ་ཞིག་འཆད་པའི་རུས་པའང་མེད་པ་
མཐོང་ཆོས་སྒྲུབ་པ་འདི་ལྟ་ན། ཆོག་གི་ཙལ་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་གནའ་སྐྱེད་དཔེ་
ཚོགས་འདི་ནི་སློབ་འབྲིང་སློབ་མ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་དབྱངས་
ཤིང་ཞེན་པའི་སྟེ་བོ་རྒན་གཞོན་བར་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་བསྐྱག་འོས་པའི་
བརྩམས་ཆོས་གལ་ཆེན་འབའ་ཞིག་དུ་སྟོམ།

བོད་ཀྱི་མི་རབས་གསར་པའི་ཁྲོད་དུ། སྤྱི་ལེགས་ངག་གི་ཡིན་ཏན་ནི་ཉིན་
རེ་བཞིན་ཟླ་བ་མར་ངོའི་དཔེ་རུ་འཕྱར་བཞིན་པར་མ་ཟད། དེ་ལས་ཀྱང་ཡིད་སྤྱི་
བ་ཞིག་ནི། སྐད་ཆའི་མངོས་པ་མངོས་པ་རུ་ངོ་མི་འཕྲོད་པའི་མི་ཚོགས་ཤིག་ངང་
གིས་འཕེལ་ཏེ། ཁོ་ཚོས་“སྐད་བརྗོད་ནི་འཕྱར་ཐོག་གི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན”ཟེར་
བའམ། “ང་ཚོ་ལ་འང་དེང་རབས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཞིག་གྲུབ་དགོས”ཟེར་བ་སོགས་འདྲ་
ཆགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྟར་སྤང་མང་པོར་ཁག་འགའ་གིས། བོད་སྐད་ཀྱི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་བརྗོད་ཚུལ་དང་། ཉམས་འདོན་སྤངས། ཐུན་སྤྱོད་ཚུལ། ཚལ་ངོ་མ་
སྤྱོད་སྤྱོད། དཔེ་དོན་སྤྱི་ལྟངས་བཅས་ལ་བསམ་བཞིན་དང་བསམ་བཞིན་མ་ཡིན་
པར་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བཞིན་པ་དེའོ། །

སྤྱིར་ན། དུལ་རུས་ཀྱི་འཕྱར་བ་དང་། འཆོ་བའི་གོམས་སྒྲིལ་གྱི་འཕྱར་བ།
མི་རིགས་རང་གི་བསམ་སྒྲུབ་འཁྱེར་སའི་འཕྱར་བ་བཅས་དང་འགྲོགས་ནས་བོད་
ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་ཡང་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པའི་འཕྱར་བ་ཞིག་ག་ལེར་འགྲོ་སྤྱོད་
པ་ནི་ཅིས་ཀྱང་བདེན་ངེས་མོད། བོད་སྐད་དྲངས་མའི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་མ་
ཞུགས་པའི་གང་ཟག་འགའ་རེས་གཞན་སྐད་བོད་སྐད་རུ་བརྟུན་ནས་ལྷབ་ལྷིབ་
སྤྲོ་ཆོགས་བྲིས་པ་དེ་རིགས་ནི། བོད་ཀྱི་དེང་རབས་སྐད་ཆ་མ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཉིད་
ལྟར་འཕྱར་བའི་བོད་སྐད་གསར་པ་ཡང་མིན་པས། གནད་དེ་ཅིས་ཀྱང་ཤེས་གཤམ་
ཆེ་ཞེས་ཞར་ལ་ཐལ་ལོ། །

གསུམ།

དེ་ནས་«གནད་སྤྱོད་དཔེ་ཆོགས»འདི་ལས་མཐོང་བའི་ལྟ་མོ་གཉིས་པ་

ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རེད་སྟེ། ཐུང་བྱང་སྒྲོག་ཆགས་ལ་སྐར་ནས་སྐར་ཚུ་
འབྲི་བའི་སྒྲོལ་ལྷགས་ནི་ཤེས་རིག་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལྷང་སོ་སོར་དར་བ་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན། རུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པར་ཐུ་རན་སའི་ཡུལ་མི་དགུས་མའི་ཁྲོད་
ནས་རིམ་གྱིས་མཆེད་དེ། ལོ་ངོ་བརྒྱན་བརྒྱའི་རིང་རུ་རུབ་ཡོ་རོབ་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་
ཤུགས་སྐྱེན་ཐེབས་སྤྱང་བའི་ལ་མོ་ལེ་ཆའི་གྲུམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་མང་ངོ་། གྲུམ་རྒྱུད་
དེ་ནི། རུས་རབས་དེའི་ཡོ་རོབ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། ཚས་དཔོན། སློན་ཆེན། སྤྱི་
དྲག་ཁི་སེར་བཅས་ཀྱི་བར་རུ་ལྷགས་པའི་འགལ་འདུ་རྟོག་ག་ཆ་པོ་རྣམས་རུང་
འགྲོའི་འཇིག་རྟེན་ལ་སྐར་ནས་འཆད་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པས། དེ་ནི་སྐབས་
དེའི་ཡོ་རོབ་སྤྱི་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། ཚས་ལྷགས། རིག་གནས། སྤྱི་མས་ལྷགས།
ཡུལ་སྒྲོལ་བཅས་ཀྱི་བྱར་སོ་སོ་མཐོང་ཐུབ་པའི་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཀྱང་ཡིན་པར་ཐོས། སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་གྲུམ་རྒྱུད་ངོ་མཚར་ཅན་དེ་ལྟ་བུར་མཆོན་
ན། དམངས་ཁྲོད་རུ་སྟོན་དག་གི་རྣམ་པས་ཐོར་བྱར་གནས་པ་རྣམས་ཕྱིས་སུ་ཐུ་
རན་སའི་བྱང་མེད་ཚུམ་པ་པོ་ཨ་ལའེ(Jeanne Leroy Alai 阿来)ཡིས་བཅོས་སྒྲིག་
གནང་བ་ནི། ད་ལྟའི་རྒྱ་འབྱར་མ་«ལ་མོ་ལེ་ཆའི་གྲུམ་རྒྱུད་»ཅེས་པ་འདི་ཡིན་
པར་འདུག །

ད་རུང་། ཁ་ན་ཏའི་རི་སྤྱོད་སྒྲོག་ཆགས་རི་མོར་འབྲི་མཁན་གྲགས་ཅན་
སེར་ཏོན(Ernest Thompson Seton 西顿)ཀྱིས་བསྐྱམས་པའི་«རི་སྤྱོད་སྒྲོག་ཆགས་ཀྱི་
གྲུམ་རྒྱུད་»དང་། འོ་རྟེལ་ཚུམ་པ་རིག་གཞེངས་རྟགས་བཞེས་སྤྱང་མཁན་གྱི་དབྱིན་
ཇིའི་ཚུམ་པ་པོ་ཁིབ་ལིང(Rudyard Kipling 吉卜林)གིས་བསྐྱམས་པའི་«རྟགས་ཁྲོད་
ཀྱི་གྲུམ་རྒྱུད་»ལྟ་བུས་མཆོན། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་སོ་སོར་སྒྲོག་ཆགས་ལ་

སྤྱི་བའི་བྱིས་སྤྱང་གྲགས་ཅན་ཤིན་ཏུ་མོད་པས། ཚུམ་ལུས་དེ་ནི་འཛམ་གླིང་གིས་
རིག་གི་གཏེར་མཛོད་ཆེན་མོའི་ནང་གི་རིན་ཆེན་བུམ་བཟང་ཞིག་ཡིན་པ་བསྟོན་
ཏུ་མེད།

དེ་བཞིན་རང་རེའི་«གནའ་སྤྱང་དཔེ་ཚོགས»འདི་ལ་མཚོན་ན་ཡང་། རི་
སྤང་ནགས་གསུམ། རྩ་བྲག་རྩ་གསུམ། མཁར་ཞིང་ལྷག་གསུམ་སོགས་ལུལ་མི་འདྲ་
བ་སོ་སོར་གནས་བཅས་པའི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་སྤྱང་བརྟན་
གསལ་པོར་བྲིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། གནམ་ལ་འཕུར་མཁན། བྲག་ལ་ཉལ་མཁན།
རྩ་ལ་རྒྱལ་མཁན། ས་ལ་འཕྱལ་མཁན་གྱི་སྟོག་ཆགས་དེ་རིགས་ཀྱི་སྤྱང་ཉེ་བའི་
ནམ་འགྱུར་དག་མཐོང་ལམ་དུ་ཁ་ལེར་ཤར་ཆོ། དཔལ་ལྷན་ས་ཆེན་པོའི་དགྲིལ་
འཁོར་འདི་ནི་རང་རེ་མིའི་རིགས་གཅིག་ལུ་བྲིས་གཞིས་ཅམ་མ་ཡིན་པར། ཡི་
གར་འོང་བའི་སྟོག་ཆགས་མང་པོ་ཞིག་གི་བྲིས་གཞིས་ཀྱང་ཡིན་འདུག་ན། མིའི་
རིགས་དང་སྟོག་ཆགས་དེ་དག་ནི་སྤྱི་མཐུན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱན་མཆེད་མིན་
ན་ཅི་ཡིན་སྟུང་པའང་ངང་གིས་སྟོལ། །

དཔེ་ཚོགས་འདིའི་གཏམ་རྒྱུད་པལ་མོ་ཆེས་ནི། འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་པའི་
རང་བཞིན་དང་། འདྲ་འབྲལ་ངེས་མེད་ཀྱི་སྤྱང་རྩལ། ཆོ་རབས་གཏན་གྱི་གནད་
དོན་བཅས་བསྟན་འདུག་པས་ན། གཞན་གང་ཞིག་གི་བསམ་གོམས་དང་རྒྱུ་
འབྲེལ་གྱིས་ཆོ་གང་པོར་བཟའ་བཏུང་ཚོལ་སྤྱོད་དང་། སྤྱི་དོན་ཅིག་ཁོ་ནའི་
འདམ་དུ་བྱིང་བའི་དེང་གི་བོད་མི་མང་སྟོགས་ལ་མཚོན་ན། བོད་ཀྱི་མེས་པོ་གོང་
མ་ཆོའི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དང་། མི་ཆོའི་ལྟ་ཚུལ། ཆོ་སྟོག་གི་ལྟ་ཚུལ། རིན་ཐང་
ལྟ་ཚུལ་སོགས་གསལ་བའི་སྤྱང་རྩལ་འདི་རིགས་ལ་དགའ་མས་དང་སྤྱི་སྤྱང་ཏིལ་

ཅམ་མེད་ཁར། ལྷོག་སྟེ་ཁྲིལ་དགོད་ཀྱི་གཞི་ཅམ་དུ་འཛིན་ལས་ཆེ་ཡང་། མེས་
པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཛེས་སྤྱུག་དེ་རིགས་འཛེམ་སྤྱིང་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་སྒྲོམ་དུ་བཞག་
སྟེ་བསྟམས་ན་ནི་ངོ་མཆར་འདྲེན་པའི་ལྟ་མོ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་སྲིད་སྟམ་མོ། །

ཡང་འདིའི་ཁོངས་སུ། «བྱ་སྤེལ་གཏམ་རྒྱུད»ལྟ་བུ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་
དོན་དཔྱུས་མ་སྟོན་པའི་སྤྱང་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཆིས་ཏེ། «བྱ་སྤེལ་གཏམ་རྒྱུད»
ནི་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་གི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བྱ་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་ཚོད་རྟོག་གི་ཚུལ་
དུ་བྲིས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་འདུག་པས། རང་ས་འཆར་བར་དོགས་ཤིང་འཛིགས་
པའི་བྱ་རིགས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་དང་། གཞན་ས་བཅན་གྱིས་འཛིན་འདོད་པའི་
སྤྱུ་ཆན་གཞོན་བར་མ་སོ་སོའི་གཤིས་ཀ་དང་། གནད་དོན་ལ་བསམ་སྟོན་གཏོང་
ཚུགས། འབྲུལ་སྤྱུགས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་སྟངས་སོགས་ཡོངས་སུ་མི་འདྲ་བའི་རང་
ཚུལ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་མིག་དང་ཡིད་ཡུལ་དུ་མཛོན་ཡོང་ཆོ། གོར་བོད་དམག་
འབྲུག་གི་བྱང་བར་རྒྱུས་མངའ་ཟབ་པའི་དོ་རིང་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་ལགས་
ཁོ་ཀྱིས། རྟོག་པ་པོ་དག་ལ་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་སྣ་མང་དག་
ཅིག་གི་རང་གཟུགས་རྒྱུན་པར་བསྟན་འདུག་ཨང་སྟམ་པ་ཞིག་དུན་ཡོང་།

གང་ལྟར་དེ་འདྲའི་ཚོག་དང་དོན་གྱིས་སྤྱད་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི།
གངས་ཅན་པའི་ཤེས་རིག་པ་སྤྱའི་དགའ་ཚལ་ཁོད་དུ་འདབ་ཤིང་ལྷུག་པོར་གྲོལ་
བའི་མེ་ཏོག་རྐང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐེ་མི་ཆོམ་ན། རང་རིགས་སྟོན་གསལ་གཞོན་
ཅུའི་ཚོགས་ཀྱན་ཀྱང་ལྟ་ན་སྤྱུག་པའི་མེ་ཏོག་འདིའི་བསུང་ཞིམ་བདུད་ཅིའི་དཔལ་

ཁ༤། «བྱ་སྤེལ་གཏམ་རྒྱུད»ཚོམ་པ་པོ་ཁོང་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གཤགས་ཚུལ་ལྟར་བཞོད།

ལ་ལོངས་སུ་སྤྱད་དེ། དེ་ལས་ཐོབ་པའི་ལེགས་ཚོགས་ཇི་སྟེད་མཆིས་པ་དེ་དག་
དབྱངས་གསལ་སོ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱལ་པའི་མཐར་ཡལ་ཉམས་པ་མེད་པའི་
རྒྱ་ཁྱེད་འགོ་བར་གྱུར་ཅིག །

ཕྱི་ལོ་2018ལོའི་ཟླ10ཚེས11ཉིན་དབུས་ལྷ་ཁྱེད་ཀྱི་མིས།

འཕྲུལ་ཚིམ་གཞན་མཐོང་མི་ཤོད་།

ནང་ལ་སེམས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་སྒྲང་།

ཚཱ་མཁན། མར་ཀ་ཟ་ཀུར་ཟླ་ལྷ།

ཟུར་མཁན། ལྷོ་ཤེས་རབ།

ཉེ་ཆར། རོ་དེབ་གསར་གཏོང་པ་མར་ཀ་ཟ་ཀུར་ཟླ་ལྷ(Mark Zuckerberg 马克·扎克伯格)ལགས་ལ་རིགས་གྱི་སྤྱི་ཚོ་ཞིག་འབྲངས་པའི་དུས་མཚུངས་སུ། རོ་དེབ་གྱི་མ་ཀར་ལས་བརྒྱ་ཆ99%ལྷིན་པར་གཏོང་བྱ་ཡིན་ཚུལ་བསྒྲགས་ཏེ། ཁོང་དང་སྐུ་ཕྱུམ་གྱི་མཚན་བཏགས་པའི་ཐེབས་ཚ་ཁང་“ཁྱིན་ཟ་ཀུར་ཟླ་ལྷ”ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས། དེ་ནི་བྱིས་པའི་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་སྤང་སྤྱོད་གྱི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་སྤྱི་ཚོར་འཚར་ལོངས་གྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ན་ཕྱག་པ་ཞིག་བསྐྱུན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་། ཏུ་གྲོགས་མང་པོའི་སེམས་སུ། ལས་ཀ་དེ་ནི་ཁྲལ་ལ་གཡོལ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་པ་སྐྱེས་པས། དེ་ལ་ཁོང་གིས་ལན་འདི་ལྟར་བཏབ།

ཉིན་ཤས་སྡོན་ང་རང་ཨ་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། སྐབས་དེར་ང་དང་ངའི་ནང་མི་ཚོར་འཇོམ་གླིང་སྤྱགས་མཐའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས་བྱུང་བས། སེམས་པ་སྤྱོད་བས་ཁེངས་སོང་། འོན་ཏེ་བྱ་ནག་གི་གྲོགས་པོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གིས་ནི་

ང་ལ་དོགས་པ་ཟོས་པའི་ནམ་འགྱུར་སྟོན་གྱི་འདུག །རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཏེ། གཅིག་
ངས་ཅིའི་ཕྱིར་བྱ་མོ་སྟེ་འབྲས་མི་ལགས་པ་ཞིག་ཕྱིས་ཐབ་རྩ་བསྐྱོས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་
དང་། གཉིས། ངས་ཨ་སྟོར་རྩལ་ཕྱིར་450ཞལ་འདེབས་སུ་ཕུལ་བ་ནི་དབྱ་ཁལ་ལ་
གཡོལ་བའི་ཆེད་རྩ་མིན་ནམ་ཞེས་པ་དེ་རེད།

འདི་ལ་ལན་གྱི་དགོས་པ་མ་མཆིས་ཞེས་དགའ་ཉེ་དག་སྟེ། ཁོང་ཅག་གི་
བསམ་ཚུལ་ངས་ཤེས་གྱི་ཡོད། ཁོང་ཅག་གི་བསམ་ཚུལ་ནི་རྒྱ་ནག་པ་ཁྱོད་ཅི(庄
子)ཡི་ཞལ་ལས། “དབྱར་གྱི་འབྲུ་ལ་འབྲུག་རོམ་སྟེང་ཐབས་བྲལ།” “ཁྱོན་པའི་སྤུལ་
བར་རྒྱ་མཚོ་ཇི་ལྟར་འཆད།”ཅེས་པ་དེ་ལོ། །ད་རུང་ཁོང་ནམས་ཀྱིས། འཇིག་རྟེན་
ལྟ་ཚུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན། འཇིག་རྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་རྩ་མཐོང་ངེས་ཞེས་
ཀྱང་སྟེ་ཡི་འདུག །ཁོང་དག་གིས་རྒྱ་ནག་པ་ནམས་མིག་ལམ་རྩ་མ་བཞག་པ་ག་
ལ་ཡིན་ཏེ། ངས་འགྲེལ་བཤད་ཇི་ལྟར་བརྒྱབ་རྩལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་གྱི་མ་རེད་སྟེ།
པའི་ཐུགས་ཁལ་བྱང་བས་རེད།

ངའི་སེམས་སུ། ད་ཆ་ནི་བླ་ཆུགས་ཀྱི་རྩལ་རབས་དང་དན་གངས་ཆེན་
མོའི་རྩལ་རབས(大数据时代)ལ་སྟེབས་ཟིན་པས། ང་ཚོས་ལག་རྩལ་གསར་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དགུན་རྩལ་བརྒྱད་མ་ཚུང་བའི་“དབྱར་འབྲུ”ལའང་དགུན་གྱི་བྱོ་བ་ཚུང་
རྩ་འཇུག་ཆོག་ཅིང་། རྒྱ་མཚོ་མཐོང་མ་ཚུང་བའི་ཁྱོན་སྤུལ་ལ་ཡང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་
སྟོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཆོག་སྟེ། ད་ལྟ་ནི་ལག་རྩལ་པོ(技术男)ཡི་རྩལ་
རབས་ཡིན་པས། ལག་རྩལ་པོ་ནི་ཐབས་ཤེས་སྟེ་ཆོགས་ཀྱིས་གང་ཡོད།

དེར་བརྟེན། དོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀར་ཡང་ལན་ཞིག་འདུལ་འདོད་སྟེ།
ཞར་རྩ་དོགས་པ་གཞན་ཁ་ཤས་ལའང་ལན་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁྱོད་

གྲིས་རྒྱངས་འཁོར་ཐིག་པོ་མི་ཉོ་དོན་ཅི་དང་། ལྷན་ཏུ་སྟོང་ཐུང་དེ་གཅིག་ཕུ་གྱོན་
དོན་ཅི་ཡིན་སོགས་ལཱ། །

དྲི་བ་དང་པོ། ངས་བྱང་མེད་མི་སྤྱད་པ་ཞིག་དང་ཆང་ས་རྒྱག་དོན་ཅི་ཡིན་
ཟེར་གྱི་འདུག །དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཅི་ཞིག་ལ་མཛེས་མ་དང་། ཅི་ཞིག་ལ་མི་མཛེས་
པ་ཟེར་བ་དེ་སྤྱིར་བར་བྱ།

ཁོ་བོར་མཚོན་ན། འཛོ་སྤྱོད་ལྡན་པའི་བྱ་མོ་སྤྲོ་ཚོགས་ལ་ཐུག་འཕྲད་གྱི་གོ་
སྐབས་ཏ་ཅང་མོད་པོ་རེད། ཡིན་ཡང་མཛེས་མ་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་དག་གི་སེམས་
ནི་ཤེལ་སེམས་(玻璃心)ཡིན་ཁར། ལྷ་གཅིག་ཡིན་རྒྱུ་ཅན་དང་། གཅེས་ལངས་
མ་ཤ་སྟག་རེད། དེ་འདྲའི་བྱ་མོ་དག་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་པ་ལྷ་ན་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡོད་
ནའང་། སེམས་མི་ཡག་ལ། རྒྱུ་ཤེས་ཀྱང་མི་གཅང་ངོ་། །

ད་དུང་། ཕྱི་ལོ་གྱི་མཛེས་པ་ནི་ལོ་ཚོད་རིམ་གྱིས་སྤྲིན་པའི་གོ་རིམ་ནང་
རྒྱད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ནང་སེམས་ཀྱི་མཛེས་པ་ནི་ན་ཚོད་སྤྲིན་ཆོ་ཆེ་ལེགས་སུ་
འགོ་བ་རེད། ཚུལ་དེ་ནི་ལཱ་སྲུང་ལམ་(Wall Street华尔街)ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་རིག་
པ་མཁན་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་ལ། ངས་ཀྱང་རྟོགས་པས། ལྷན་ཏུ་རྒྱད་སྟ་བའི་དངོས་
པོ་ཆེས་ཆེན་ཏུ་འཛིན་གྱི་མེད།

དེས་ན། བདག་ནི་ཆུང་མ་ཁྱིན་ལགས་གྱི་ཅི་ཞིག་ལ་དགའ་བ་ཡིན་ཞེ་
ན། མིའི་ངོ་མདངས་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་མདོག་སྟེ། ཁོ་མོའི་གདོང་ལ་རྟག་ཏུ་ཞི་
འཇུག་གྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པ་རེད། རང་ཉིད་སྤྲུམ་མ་ཆགས་ཐེས་སུ་ཡང་། ལྷས་
ལ་མངལ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གྱིས་སོ་སོའི་གཟུགས་བྱང་འགྱུར་བཞིན་པར་ཁོ་མོས་དོ་
སྤྲོད་བྱེད་གྱི་མི་འདུག །སྤར་བཞིན་བབ་ཆགས་པའི་ཆས་གོས་གྱོན་པའི་ཁར། ངོ་

ལ་མངོས་ཚས་ཀྱང་བཟོ་ཡི་མི་འདུག །

དེ་ལྟ་ན་འང་ཁོ་མོ་སྐྱིད་སྤང་གིས་འཚོ་བཞིན་པ་ངས་གསལ་བོར་ཚོར་གྱི་
ཡོད་ལ། སྐྱེ་བོ་གཞན་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བཞིན་པ་རེད། ང་ནི་ཁོ་མོའི་བབ་
ཆགས་གཞུང་དྲང་ལ་དགའ་བ་ཡིན། ཁོ་མོ་བཙེ་བ་ཆེ་ཞིང་སློབས་པས་ཕྱག་པར་
དགའ་བ་ཡིན། མདོར་ན། ཁོ་མོའི་ཡོད་ཚད་ལ་དགའ་བ་ཡིན། ཁོ་མོ་དང་མཉམ་
དུ་ཡོད་ཚེ། ཏ་ཅང་སློ་སྤང་ཆེ་ཞིང་། ཤིན་ཏུ་བག་ཤེབས་པོ་དང་། ལྷོད་ལྷོད་པོ་
རེད།

ངས་ནི། ཁོ་མོས་ངའི་བཟའ་ཟླ་བྱས་པ་དེ་ཁ་དྲག་མཐོ་སྟེག་རེད་སྐད་ཅིག་
ལ་འང་བསམ་གྱི་མེད། ཁོ་མོ་ནི་བསྐྱེན་མཁས་ཆེ་ཞིང་སློ་བྱོས་དང་ལྡན་ཏེ། ཁོ་
མོ་ཏ་མེར་ཏ་གཙུག་ལག་སློབ་ཆེན་གྱི་གསོ་རིག་སླིང་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ།
ཏ་མེར་ཏ་འི་བྲིམས་ལུགས་སླིང་དང་། གསོ་རིག་སླིང་། ཚོང་རིག་སླིང་བཅས་ནི།
འཛམ་སླིང་འདྲིའི་དབྱེད་ལྡན་སློབ་བྱ་ནམས་ཞུགས་འདོད་ཀྱི་འདུན་མ་དྲག་ཏུ་
འཕྱར་བའི་གནས་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གཤེད་ཏེ་མཐོ་སྟེག་ཅིག་བྱས་སོང་ཟེར་
ན། མོ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱད་པ་དེ་ནི་ངས་ཁ་དྲག་མཐོ་སྟེག་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན།

གཉེན་སྒྲིག་ནི་ལྷམ་ཆ་གཅིག་དང་མཚུངས་པས། ཀླང་པར་འཚམ་མིན་
ཡང་ལྷམ་གྱོན་མཁན་ཁོ་ནའི་རྟོགས་བྱ་ཞིག་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཚོས་མོ་རང་བྱ་
མོ་མདོག་ཉེས་ཤིག་ཏུ་མཐོང་ན་འང་། ང་ལ་ནི་ཁོ་མོ་མངོས་མ་ཞིག་ཏུ་སྤང་བར་
མ་ཟད། མོ་སོར་འཚམ་ཤོས་ཀྱི་མངོས་མ་ཞིག་ཏུ་འང་སྤང་གི་འདུག །

ད་དུང་ཞོར་དུ་སྒྲ་རྒྱུར། ལུ་མོ་ལ་ལའི་མིག་གིས་གཞན་གྱི་ཞན་ཆ་འབའ་
ཞིག་ལས་ལགས་ཆ་མི་མཐོང་། དེ་དག་ལ་མཚོན་ན། བདེ་སྐྱིད་ནི་རྒྱང་ནས་

ཀྱང་དུ་བྱེད་འགྲོ་ཞིང་། བདེ་སྦྱིད་དང་ལས་འབྲེལ་ཆད་འགྲོ་བ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་
ན། རང་ལ་སེམས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་ལས་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ད་ནི་བྲལ་ལ་གཡོལ་ཐབས་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་དག་བཤད་ན། ངས་ཞལ་
འདེབས་སུ་སྤུལ་བ་དེ་དག་རྒྱ་སྐྱོར་ལ་བསྐྱར་ཆོ་པལ་ཆེར་སྐྱོར་དུང་ཕྱིར་2800ཙམ་
རེད། དེ་ནི་ད་ལྟའི་ཆོང་རའི་གོང་ཐང་ཡིན་གྱི་དོན་དངོས་ཐོག་དེ་ལས་མང་སྤྱད་
ལ་ཉུང་ཡང་སྤྱད། དེ་ནི་ཆོང་རས་ཐག་གཅད་རྒྱ་ཞིག་རེད། རེད་ཅག་གིས་སྤུལ་
བའི་དདུལ་དེས་ཐེབས་ཆ་ཞིག་བཅུགས་ཏེ་སློབ་གསོ་དང་འཕྲོད་བསྟེན་སྟོན་གས་
ལ་མ་ཆ་བཏང་བ་ཡིན། བྱིས་པ་མ་སྐྱེས་ཡར་སྤོན་དེད་གཉིས་སྟུན་ཁང་ལ་ལྟ་
སྐྱོར་དུ་བསྐྱོད་པ་ན། གསོ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་སྟོན་ལ་རང་གི་རྒྱས་ཤུགས་འབུལ་
འདོད་སྟེས་བྱང་། སྟུན་བཅོས་ལག་ཆལ་འཕེལ་རྒྱས་གྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ཏེ། མ་
འོངས་པའི་ལོ་བརྒྱའི་ནང་དུ་རིམས་ནད་ཇི་སྟེད་མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོན་འགོག་
དང་། མགོ་གཞོན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་བཅོས་མིན་ཞིག་ངའི་སེམས་གཏིང་ལ་བཅངས་
ཡོད།

ད་ལྟ་མི་ནམས་སྤྱིར་ནད་དང་། འབྲས་སྐྱུན། གྲིབ་ནད་སོགས་གྱིས་འཆི་
བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། ནད་དེ་དག་བཅོས་ཐབས་གྱི་ཐད་ལ་ང་ཚོའི་རྒྱས་པ་ལྟར་
དུ་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་ཆོག་གི་རེད། ལུ་མ་མོ་དང་རེད་གཉིས་གྱི་སེམས་སུ། སོ་
སོའི་བྱིས་པ་འདུས་པའི་བྱིས་པ་ཀྱན་པོས་ནད་གྱི་སྟུག་བསྐལ་ཚུང་མ་དགོས་པ་
ཞིག་བྱང་ན་སྟུམ་དུ་འཆར་བས། དམིགས་འདུན་དེ་མངོན་འགྱུར་ཡོང་སྟེད་མ་
ཆ་གཏོང་རྒྱའི་འགན་འཁུལ་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱང་།

སི་ལི་ཀོ་ན་ལུང་པ་(Silicon Valley硅谷)ནུ། “འཛིག་རྟེན་ལ་འབྲུར་བ་གཏོང་
 རྒྱ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་ཁ་གཡང་ཙམ་མིན་པར། དང་མོས་ཤིག་དང་སྟོབས་
 རྒྱགས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པས། ང་ཚོའི་སྤྱད་པ་ལས་མ་ཡང་། སོ་སོའི་འབད་འབྲུངས་
 ལ་བརྟེན་ནས་སྟོབ་གསོ་དང་སྤྲོན་བཅས་ཇི་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན། འཛིག་རྟེན་
 གཅིག་ཏུ་སྤྲོལ་ཞིང་སྤྱི་ཆོགས་ལ་དྲིན་ལན་འཇལ་རྒྱུ་ཡིན། ཡང་ན་འཛིག་རྟེན་ལ་
 འབྲུར་བ་བཏང་སྟེ། རྒྱུ་པོ་ཀུན་ལ་སྤར་ལས་ལྟ་ན་སྤྱད་པའི་འཛིག་རྟེན་ཞིག་
 བཞེང་འདོད་པ་དེའོ། །ད་དུང་། ངས་ཆས་གོས་ཅི་ཞིག་གྱུར་པ་དང་། རྒྱངས་
 འཁོར་ཅི་ཞིག་བསྐྱོར་པའི་གནད་དོན་དེ་བཤད་ན། ངས་ཐལ་མདོག་ཅན་གྱི་སྟོང་
 ཐུང་སྤྱ་མེད་སྤྱ་ཁ་གཅིག་མང་པོ་ཞིག་ཉོས་ཡོད། རང་གི་འཆོ་བ་ཇི་ཙམ་སྟོབས་
 བདེ་ན་དེ་ཙམ་ལེགས་བསམ་གྱི་འདུག །བྱ་བ་ཅག་ཅིག་མང་པོའི་ཆེད་སེམས་ངལ་
 བྱེད་མ་དགོས་ན་ལེགས།

ང་ལ་རྒྱངས་འཁོར་གསུམ་ཡོད། ངས་རྒྱན་དུ་འགྲོ་སྟོང་བྱེད་དགོས་པ་
 རེད། སྤར་ཨ་སྐྱོར་ཆིག་ཁྲི་དུག་སྟོང་རི་བའི་རྒྱངས་འཁོརFIT本田 飞度ཞིག་
 བསྐྱོར་བ་ཡིན། དེའི་གོང་པལ་ཆེར་རྒྱ་སྐྱོར་འབྲུམ་གཅིག་ཙམ་རེད། ད་དུང་
 རྒྱངས་འཁོརvolkswagen-golf大众高尔夫ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཨ་སྐྱོར་ཆིག་ཁྲི་
 བརྒྱད་སྟོང་ཙམ་སྟེ། རྒྱ་སྐྱོར་ཆིག་འབྲུམ་ཆིག་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་ཙམ་གྱི་རིན་ཡིན། ངས་
 ཉོས་པའི་རྒྱངས་འཁོར་གོང་ཆེ་ཤོས་ནི་Acura-tax 讴歌TSXཡིན། དེ་ནི་ཨ་སྐྱོར་
 ཐུམ་ཁྲི་ལྔ་རྒྱ་སྐྱོར་ཉོས་འབྲུམ་གྱི་རིན་རེད། རོ་དེ་བ་ཆོང་རར་ཞུགས་ཆེས་དེ་ཉིད་
 ངས་volkswagen-gti大众GTI ཞིག་ལ་བཞེས། དེ་ཡང་ཨ་སྐྱོར་ཐུམ་ཁྲི་ རྒྱ་སྐྱོར་
 ཉོས་འབྲུམ་ཙམ་གྱི་རིན་རེད། ངའི་ལྟ་ཚུལ་ལ། རྒྱངས་འཁོར་ནི་སྤྱི་ལ་འདྲན་གྱི་

ལག་ཆ་ཙམ་ཡིན་པས། དེའི་སྤྱིང་དངུལ་མང་པོ་བརྒྱག་དགོས་དོན་མེད་པར་
བསམ་གྱི་འདུག །

ངའི་ལྷས་ཐོག་ཕྱི་ལ་པོ་ན་ཆོང་རྟགས་གྲགས་ཙན་གྱི་རིགས་གང་ཡང་མེད།
བདེ་ཞིང་རན་ན་དེ་གས་འགྲིག་པར་སྒྲམ་གྱི་ཡོད། རྒྱས་ཤོམ་ཆེན་པོས་རང་ཉིད་
བརྒྱན་དགོས་དོན་ག་རེ་རེད། རྒྱས་ཤོམ་ཆེ་བའི་རྒྱན་ཆ་ཞིག་དགོས་ཆོ། རང་གི་
ལྷ་དང་པ་དང་བཅེ་དུང་ཡིན། རྒྱའི་གནའ་མིས་བཤད་སྟུང་བ་ལྟར། “མིས་རྒྱ་ལོ་ར་
བཀོལ་བ་ལས། རྒྱ་ལོ་ར་གྱིས་མི་བཀོལ་མི་དུང་།” དེ་ལྟར། ཁོ་པོས་ནི་ཆོང་རྟགས་
གྲགས་ཙན་གྱི་རྩིས་སྟེག་གི་མེད། དེ་ནི་སྤྱིང་པོས་སྤྱིང་ཞིང་། རྒྱ་མཚན་དང་བྲལ་
བ་ཞིག་གོ།

ནང་ལ་སེམས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་ཞིག་
སྤང་བ་ཡིན་པས། འཇིག་རྟེན་ནི་མངོས་ཤིང་སྤྱག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་
གནང་རོགས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཉིད་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྲལ་ཆོ། ལྟ་ན་སྤྱག་པའི་འཇིག་
རྟེན་ཞིག་འོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བ་མེད་ལ། མངོས་སྤྱག་ལུན་པའི་མི་ཆོ་ཞིག་
སྟེལ་རྒྱའི་སྐལ་བ་འང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

2016.4.3ཉིན་བཅའ་དྲར་བཀོད།

བྱ་དེ་དང་བྱ་སྒྲིབ་གཉིས་ལས་སྒྲིབ་ལ་གང་གྲུབ་པ་རེད།

ཚུམ་མཁན། གུ་ཁྱུ་གོ་ལེན།^[5]

ཐུར་མཁན། སྒྲིབ་ཤེས་རབ།

བྱ་དེ་སྒྲིབ་ལ་གྲུབ་པ་རེད་དམ། བྱ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ལ་གང་ཅེ་ན། བལྟས་ན་
སྒྲིབ་ལ་འདྲ་བའི་དྲི་བ་འདིས་མི་ཡོད་ཚད་ལན་མེད་ཏུ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། འཇིག་
རྟེན་^[6]ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དྲི་བ་འདྲ་དོན་ལ་དེ་དང་ཉ་ལམ་མཚུངས་སོ། །

ང་ཚོས་དེའི་སྒྲིབ་ལ་རུང་ཟད་བཟོ་བར་བྱ།

བྱིད་ཀྱིས་ལས་ཤེས་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱིད་ཀྱིས་བྱ་དེ་སྒྲིབ་ཏུ་གྲུབ་པ་རེད་ཟེར་ན།
འོ་ན་བྱ་དེ་གང་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ངས་འདྲི་ངས་ཡིན། ཡང་བྱིད་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་
ལ་གྲུབ་པ་རེད་ཟེར་ན། ངས་སྒྲིབ་བཞིན་སྒྲིབ་པ་གང་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་འདྲི་
ངས་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ན་ལན་དེ་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་བརྩེ་མི་རིགས་སོ། །གཅིག་
བྱས་ན། བྱིད་ཀྱིས་འཕེལ་འཕྱར་རིག་པའི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བཤད་བསྒྲིབ་ཏེ། སྒྲིབ་
ཆགས་གང་ཞིག་འཕེལ་འཕྱར་བྱུང་ནས་བྱ་དེ་རུ་ཕྱར་སྐབས། དེའི་སྒྲིབ་ཡང་བྱ་
སྒྲིབ་ཏུ་ཕྱར་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་རུས་མཉམ་ཡིན་པ་ལས་སྒྲིབ་ཕྱི་དེ་བྱེ་

[5] 周国平

[6] འཇིག་རྟེན། 宇宙

བ་མི་འབྱེད་ཟེར་ཤས་ཆེ། མི་མང་ཆེ་བས་དེ་སྐད་སྤྲི་ཡི་འདུག །

དོན་དངོས་ཐོག་ལན་དེ་ནི། གནད་དོན་མཐུན་ཏུ་ཅུང་ཟད་དེད་པ་ཙམ་
ལས་མ་འདས། བྱ་དེ་ལ་འགྲུར་ཁ་མའི་སྒྲིག་ཆགས་(དཔེར་ན་བྱ་ག་གི་མོ་ལྟ་བུ)
དེར་མཆོན་ན་ཡང་། དེ་འདྲའི་བྱ་སྒྲིག་ལ་གྲུབ་པ་རེད་དམ། དེ་འདྲའི་བྱ་དེའི་
སྒྲིག་སྒྲིག་ལ་གྲུབ་པ་རེད་ཅེས་པའི་དྲི་བ་དེ་འབྱུང་གི་རེད། དེ་ལྟར་རིགས་པས་
མཐུན་ནས་མཐུན་ཏུ་དེད་དེ་ཆེ་ཤིང་ལ་ཐུག་གི་བར་ཏུ་དེད་ན་ཡང་། རས་སྐར་
བཞིན་དེ་འདྲའི་ཆེ་ཤིང་དེ་སྒྲིག་ལ་གྲུབ་པ་རེད་དམ། ཆེ་ཤིང་དེའི་ས་བོན་སྒྲིག་ལ་
གྲུབ་པ་རེད་ཅེས་འདྲི་ངེས་སོ། །ཡང་རིགས་པས་དེད་ནས་སྤྱང་དགར་བ་^[7]ལ་
བཞེན་ནས་སྤྱེ་རྒྱུད་འཕེལ་དགོས་པའི་སྤྱང་རྒྱུད་མའི་སྤྱེ་དངོས་^[8]ལ་གཏུགས་ན་
ཡང་། རས་སྐར་བཞིན་སྤྱང་རྒྱུད་མའི་སྤྱེ་དངོས་དེ་སྒྲིག་ལ་གྲུབ་པ་རེད་དམ།
དེའི་དགར་བ་སྒྲིག་ལ་གྲུབ་པ་རེད་ཅེས་འདྲི་ངེས་སོ། །ཆོས་ཅན་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་
གང་ལ་སྐྱར་ཡང་། དྲི་བ་ནི་སྐར་གྱི་དྲི་བ་ཁོ་ན་སྟེ། དྲི་བའི་ངོ་བོར་འགྲུར་བ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་སོང་མི་འདུག་ན། ར་ཆོ་སྐར་ཡང་བྱ་དེ་བྱ་སྒྲིག་གི་དཔེའི་སྟེང་ཏུ་འབབ་
པར་བྱའོ། །

དྲི་བ་དེའི་དཀའ་གནད་གཙོ་བོ་ནི། ར་ཆོས་སྒྲིག་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཐོག་
མའི་བྱ་དེ་ཞིག་མི་རྟོག་ལ། བྱ་དེ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཐོག་མའི་བྱ་སྒྲིག་ཞིག་ཀྱང་མི་
རྟོག་པ་དེ་རེད། དེས་ན་བྱ་དེ་དང་བྱ་སྒྲིག་གི་འཁོར་སྐྱོད་ནང་ནས་ར་ཆོས་ཐོག་
མ་ཞིག་རྟོག་གི་མི་འདུག །ཡང་། ཐོག་མ་ཞིག་མེད་ཟེར་ན་ནི་སྟིང་པོ་མེད་པའི་

[7] སྤྱང་དགར་བ། 细胞分裂

[8] སྤྱང་རྒྱུད་མའི་སྤྱེ་དངོས། 单细胞生物

གཏམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། བྱ་དེ་ཆེས་ཐོག་མ་ཞིག་མེད་ལ། བྱ་སྒྲིབ་ཆེས་ཐོག་མ་ཞིག་
ཀྱང་མེད་ན། ད་ལྟའི་བྱ་དེ་དང་བྱ་སྒྲིབ་དག་རིམ་ལྔར་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།

འཇིག་རྟེན་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དྲི་བ་ཡང་། ཆོས་ཅན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ལ་ཁ་སྐར་བའི་ཐོག་ཏུ་གོང་གི་དཀའ་གནད་དེ་བསྐྱར་སྒྲོས་བྱས་པ་རང་རེད།
དཀའ་གནད་ཀྱི་འབྱུང་ཚ་ནི། ང་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཞིག་ཁས་ལེན་ཐབས་མ་
བྱུང་བ་ལ་ཐུག་ཡོད་དོ། །གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་ན། ཐོག་མ་
དེ་གང་གིས་བསྐྱེད་པ་རེད་ཅེས་པའི་དྲི་བ་དེ་ལ་གདོང་མི་གཏོང་ཐབས་མེད་ཡིན།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པོའམ་ཡང་ན་ཆོས་གཞན་ཞིག་
ལྟ་བུ་གང་ཁས་སྲུངས་ཅུང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་སྤྱོད་ལ་དུ་ཐོག་མ་གཞན་
ཞིག་ཡོད་པར་ཁས་སྲུངས་པར་སོང་བས། ཁྱེད་ཀྱིས་གང་ཁས་སྲུངས་པའི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཐོག་མ་ཡང་ཐོག་མ་མིན་པར་གྱུར་པ་རེད། ཡང་། འཇིག་རྟེན་ལ་ཐོག་མ་
མེད་ཅེས་སྒྲིབ་ཆོ། འཇིག་རྟེན་འདིའི་དངོས་ཀྱན་ལ་ཐོག་མའི་རྒྱ་ཞིག་མེད་པར་
ཁས་སྲུངས་པ་ཡིན་པས། རྒྱ་དེ་འདྲ་ཞིག་སྒྲིབ་དུ་མ་སོང་ན། དེའི་འབྲས་བུའི་ཆོས་
དག་རིམ་ལྔར་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ།

དེའི་བར་ནས་རང་ཅག་གི་བསམ་མ་སྒོ་འགལ་འདུའི་དྲ་བར་རྒྱུད་འགོ་ཡི་
འདུག །ཁན་ཟི(Immanuel kant 康德)ཡིས་དེ་ནི་འགོ་བ་མའི་ནམ་དུས་དེ་ཀྱིས་
སེལ་མི་ཐུབ་པའི་དཀའ་གནད་ཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་གཏན་སྒྲིབ་
གཉིས་ཀྱི་འགལ་བ་^{༡༩}ཞིས་ཀྱང་བཏགས་འདུག །འོན་ཀྱང་། མཚན་ཉིད་རིག་པ་
མཁན་ལ་ལས་ཁོང་གི་བཞེད་རྒྱུ་ལ་བཀག་སྟེ། དཀའ་རྒྱུག་དེ་ནི་ང་ཆོད་བསམ་སྒོ་

^{༡༩} གཏན་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འགལ་བ། 二律背反

གཏོང་ཚུགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འཁྲུལ་བ་ཞིག་ཡིན་ཟེར། དཔེར་ན། ཟུ་འབྲས་ཀྱི་
ཐུབ་ལུགས་དུས་མ་ཤིག་གི་འགྲོས་དེ་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཆེན་མོའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་
བཀའ་པ་དེ་ནི་དབྱད་པ་གཏོང་ཚུགས་ནོར་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྒྲུའོ། །

ལྷ་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་དག་པ་རེད། གང་ནོར་བ་རེད། བྱིད་ཀྱིས་
སྐར་ཡང་བྱ་དེ་དང་བྱ་སྒོང་གཉིས་ཀའི་ཐོག་ཏུ་བསམ་སྒོ་གཏོང་རོགས། དེ་རྗེས་
གཞི་ནས་དབྱད་གཏམ་སྤེལ་རོགས་ཞེས་བདག་གིས་བྲུའོ། །

ཚངས་པའི་སྒྲ་དང་རི་ལྷན་འབྲལ་ཚུལ།^[10]

ཚུམ་མཁན། ར་སལ།^[11]

ཚུམ་མཁན། སློ་ཤེས་རབ།

ཚངས་པའི་སྒྲ་ལྟ་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་གང་ཡོད་པ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་ནད་ཅིག་
ཡིན་པ་རེད། སྤྱི་ནད་དེ་དང་རིང་དུ་འབྲལ་འདོད་ཆེ། དེ་ལ་གཞན་ལས་བྱུང་
པར་འཕགས་པའི་སྒྲ་སྟོབས་ཤིག་མི་དགོས་ཏེ། འོག་དུ་རིགས་ལམ་སྲ་བ་འགའ་
ཞིག་སྟོན་པར་བྱ་ཞིང་། དེས་བྱིད་ཉིད་ཚངས་པའི་དབང་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
འཆར་བར་ཁས་ལེན་མི་རུས་མོད། བྱིད་ཉིད་རོ་ཆ་ཉ་བའི་འབྲལ་བ་རགས་པ་
དག་ལས་ལྷོག་ཐུབ་པར་ངེས་སོ། །

གལ་ཏེ་གནད་དོན་གང་ཞིག་བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐག་གཅོད་རུས་པ་ཞིག་
ཡིན་ཆེ། རང་གིས་དངོས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དཔེར་ན། ཨ་རི་སི་རྟོལ་^[12]གྱིས་བྱུང་
མེད་གྱི་སོ་གངས་པོ་ལས་ཀྱང་རོ་སྟམ་དུ་ནོར་བ་ལྟ་བུ་རེད། མ་གཞི་ཁོང་གིས་ནོར་
འབྲལ་དེ་འདྲ་བསག་མི་འོས་ཏེ། བརྟག་ཐབས་ནི་ཤིན་དུ་སྒྲ། རང་གི་བཟའ་ཟླའི་

[10] «ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ལྷན་ཚོམ་ལེགས་བརྒྱུས»ལས་དྲངས།

[11] ར་སལ། 1872_1970དཱིན་ཇིའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་དང་། ཚེས་རིག་པ། གཏན་ཚོགས་རིག་པ་མཁན་ཞིག་ (ཕྱི་
ལོ1950ལོར་ནོ་རྟེལ་ཚོམ་རིག་བྱ་དགའ་ཐོབ། བཅའ་སྟོན་ཚོས་གཙོ་བོར་«མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞི་རྒྱུད་ཆོས་ཉིད»དང་། «རུབ་
ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བྱང་རབས»དང་། «སློབ་གསོའི་རྣམ་བཤད»སོགས་བཞུགས།

[12] ཨ་རི་སི་རྟོལ་ ཕྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་384 ཕྱི་ལོ་སྟོན་གྱི་322གནད་པོའི་ཆེ་རིག་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་མཁན་དང་། ཚན་རིག་པ་ཞིག །

སོ་མེད་ལན་གཅིག་བརྩིས་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲུས་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཁོང་གིས་དེ་འདྲ་
གནང་མི་འདུག རྒྱ་མཚན་ནི་ཁོང་མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པས་རེད།

རང་གིས་ཤེས་ཡོད་པར་རྣོ་ཡང་དོན་ལ་ཤེས་མེད་པ་ནི། རང་ཅག་སྐྱེ་བོ་
རེ་རེ་འཇུག་སྒྲ་བའི་གོ་ལ་ལམ་ཆབས་པོ་ཆེ་ཞིག་ཡིན། ངས་ཀྱང་ཀང་ནི་སྤྲོ་ལ་བྱ་
སྒོར་གཟུགས་བཟའ་རྒྱུ་དགའ་ངེས་སུ་སྒྲུམ་ཡོད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གཞན་གྱིས་
དེ་ལྟར་སྒྲ་བ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སོ། །འོན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ངས་ཀང་གི་གོ་མས་གཤིས་ངོ་
སྒྲོད་པའི་ཚུལ་ཞིག་དངོས་སུ་བྲི་དགོས་ཆོ། ཀང་ཞིག་གིས་བོ་བ་ཞིས་རྒྱ་མེད་པའི་
ཟས་དེ་ལོངས་སུ་སྦྱོད་བཞིན་པ་དངོས་སུ་མཐོང་ན་མ་གཏོགས། དེ་འདྲ་ཡིན་པའི་
ཁ་ཆོན་གཙང་མི་རུང་ངོ་། །གང་ལྟར་ཨ་རི་སི་ཏོ་ལ་གྱིས་ནི་གཟབ་ནན་གནང་མི་
འདུག །གནའ་རབས་དང་། རུས་རབས་བར་མའི་ཚུལ་མཁན་ཆོར་ཏ་རི་ཏ་རི་
དང་མེ་སྤྲོ་གྱི་སྒྲོར་ལ་བདེན་བདེན་འདྲ་ཆགས་མང་དུ་སྒྲ་རྒྱ་ཡོད་ན་ཡང་། ཁོ་
ཆོ་སྤྲོས་ཀྱང་། དེ་གཉིས་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ཁ་ཆོན་གཙང་
མི་རིགས་སྒྲུལ་དུ་སེམས་མི་འདུག །

ཡང་དོན་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ནི་ཆོར་སྒྲུང་ཙམ་གྱིས་ཐག་གཙང་རུས་པ་ཞིག་
མིན་པས། གལ་ཏེ་བྲིད་གྱིས་མི་གཞན་དག་དང་འདྲ་བར་དོན་བྱ་དེ་རིགས་གྱི་
ཐད་རང་གི་ཁེ་འདོད་ཟུ་ཚུགས་གྱིས་འཛིན་གྱི་ཡོད་ཆོ། རང་ཉིད་ཚྭ་གས་ཞེན་གྱི་
དབང་དུ་སོང་བ་ངོ་འཕྲོད་པའི་ཐབས་རེ་འགའ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་། གལ་ཏེ་བྲིད་
གྱིས་རང་དང་མི་མཐུན་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་གོ་མ་ཐག་འཛིག་པ་བཟོ་བའི་གི་ཡོད་
ཆོ། དེ་ནི་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཅིག་མེད་པ་བག་ལ་ཉལ་^[13]དུ་

[13] བག་ལ་ཉལ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ནམ་རྒྱུན་མདོན་དུ་མི་འབྲུང་ཞིང་། ཕྱིད་རུས་མི་

ཚོར་བཞིན་པའི་རྟགས་ཤིག་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་མི་ཞིག་གིས་2ཐོག་དུ་2 བསྐྱ་ཚོ་5ཡིན་
 ཞེས་ཟུ་ཚུགས་ཀྱིས་སྣ་བའམ། འབྲགས་སྤྱིང་ནི་ཐིག་དམར་ལ་ཁེལ་ཡོད་ཅེས་སྒྲུས་
 བ། རང་ཉིད་ཚེས་རིག་དང་ས་བབ་ལ་ཚོངས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་གཏོགས། མྱིང་
 ཇི་སྒྲུམ་པ་ཅམ་ལས་ཁོང་ཁྱོ་སྒྱེ་མི་སྤྱིད། སྤ་མར་ཁོང་ཁྱོ་བ་བ་ནི་ཁོང་གི་བསམ་
 ཚུལ་དེས་བྲིད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་ལ་གཡོ་འགྱལ་བཏང་བས་རེད།

ཚོང་པ་རྩ་དྲག་ཆེ་ཤོས་དག་ནི། རྟོགས་གཉིས་ཀར་རྒྱ་མཚན་འཐད་ལྡན་
 འདྲེན་རྒྱ་མེད་པའི་གནད་དོན་དག་ཡིན། དཔེར་ན། མནར་གཅོད་ནི་ལྟ་རིག་
 གི་བྲབ་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་ཚེས་རིག་གི་བྲབ་ཁོངས་སུ་མཐོང་དུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
 ཚེས་རིག་གི་གནད་དོན་ནི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནད་དོན་དང་། ལྟ་རིག་གི་གནད་
 དོན་པལ་ཆེར་ལྟ་སྦྱོང་གྱི་གནད་དོན་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་དུས་ནམ་ཡིན་
 དུང་། རང་དང་འགལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ལ་འཆིག་པ་བྱ་འོང་བའི་ཆོ་གཟབ་
 གཟབ་བྱས་ན་མ་གཏོགས། བརྟག་ཅིང་དབྱད་དུས་རང་གི་འདོད་ཚུལ་དེར་རྒྱ་
 མཚན་མེད་པ་པལ་ཆེར་རང་གིས་ཀྱང་ཉ་གོ་ཡོང་བ་རེད།

གང་ཐུང་དུ་ཁ་ཚོན་གཅོད་པའི་ལམ་དང་འབྲལ་ཐབས་ཡག་ཤོས་ནི། རང་
 ཉིད་གནས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ར་བ་ལས་གཞན་པའི་མིའི་བསམ་ཚུལ་ཤེས་ཐབས་
 སུ་བཙོན་རྒྱ་དེ་ཡིན། ང་རང་གཞོན་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྤྱ་རན་སི་དང་། འཇར་
 མན། ཨི་ཏ་ལི། ཨ་རི་བཅས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དུ་ཡུན་རིང་པོར་བསྐད་ཐོང་ལ།

གསལ་བའི་སེམས་ཀྱི་འཇུར་ལྟོག་ཅིག་ཡིན། རྒྱ་རྩོད་ཀྱིས། སེམས་མདོན་དུ་ཐུར་པའི་གོ་རིམ་ལ། སེམས་མེད་པ་དང་། བག་
 ལ་ཉལ་དང་། སེམས་ཏེ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཡོད། སེམས་མེད་པ་དང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱན་མཐུད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ལ་བག་ལ་
 ཉལ་ཞེས་བཏགས་པ་རེད།

དེས་ཀྱང་དོག་མཁེགས་འཛིན་གྱི་ཤུགས་རེ་ཆུང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ཕན་ཐུགས་ཆེ་བར་ཁོ་
 བོས་སེམས། གལ་ཏེ་བྲིད་རང་ས་ཐག་རིང་པོར་རྒྱ་འབྲུལ་མ་ཅུས་ཀྱང་། ཉུ་ཚུལ་
 མི་མཐུན་པའི་སྒྲེ་བོ་གཞན་ལ་འགྲོགས་འདྲིས་ཅུང་ཟད་བྱེད་ཐབས་དང་། སྤྱིད་
 གྱི་ཉུ་བ་མི་མཐུན་པའི་ཆགས་ཤོག་སོགས་བསྐྱག་རྒྱུར་འབད་དགོས། གལ་ཏེ་བྲིད་
 གྱི་བསམ་རྩོམ་མི་དེ་དག་དང་ཆགས་ཤོག་དེ་དག་ནི་ཉམ་ཤེད་ཆེ་བ་དང་། བྱད་
 མཚར་པོ་དང་། ཞེ་མེར་བ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་། ཅིས་ཀྱང་དུན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དེ་
 དག་གི་སྒྲུང་རྩོམ་བྲིད་ཀྱང་དེ་རི་བཞིན་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་གཉིས་
 ཀའི་ཉུ་ཚུལ་ལ་བདེན་པའི་ཆ་རེ་ཡོད་ངེས་པས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཡོངས་སུ་ནོར་
 བ་ནི་མི་སྤྱིད། དེ་ཉུར་བསམ་སྒྲོ་བཏང་ན། དབྱད་པ་གཟབ་ནན་ཡོང་རྒྱུར་ཕན་
 པ་ཆེ་ལོ། །

གང་ཟག་ལ་ལ་དུན་འཆར་སྒྲིན་པོ་ཡོད་པས། ཁོང་ཅག་ལ་མཚོན་ན་ཐབས་
 ཡག་ཤོས་ནི། རང་དང་ཉུ་ཚུལ་འགལ་བ་ཅན་ཞིག་ལ་ཚོད་གྱི་ཡོད་པར་ཆ་བཞག་
 བས་རང་གིས་རང་ལ་བཤོ་སློང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་གཞན་ལ་བཤོ་སློང་དངོས་
 སུ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ལྷག་ཏུ། ལུལ་དུས་ཀྱི་ཆོད་བཀག་མེད་པས་སོ། །བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོ་གན་རྟེན་ནི་ཉུ་ཕྱགས་ལམ་དང་། བྱ་གཟིངས་སོགས་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱི་རིགས་ལ་
 ཐུགས་མ་རངས་པ་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་ཉུར་ན་ཐོན་ལས་གསར་བརྗེ་པལ་ཆེར་མི་
 ལེགས་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད། བྲིད་ནི་ཉུ་ཚུལ་དེ་འདྲ་དངོས་སུ་འཆང་བའི་མི་ཞིག་
 དང་ནམ་ཡང་འཕྲད་མི་སྤྱིད་དེ། ཅུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་ནི་སྒྲེ་བོ་པལ་མོ་
 ཆེས་དེང་རབས་ལག་རྩལ་མཐའ་དག་དགེ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཤིག་ཤིག་ཅིག་ཏུ་
 བརྒྱུད་ཡོད་པས་སོ། །

གལ་ཏེ་བྱིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་རྒྱགས་ཆེ་བའི་བསམ་ཚུལ་དེར་འཐད་པ་ནི་
ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཤེས་པར་འདོད་ན། ཐབས་ཡག་ཤོས་ཤིག་ནི། གན་
རྟེན་^[14]དེར་རབས་ལག་ཚུལ་ལ་དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་དག་ཡིད་ལ་འཆར་
བར་བྱས་ཏེ། རང་གི་རྒྱབ་བྱེད་ནམས་རྒྱགས་སྤུབ་མིན་བརྟག་དགོས། ངས་ནི་
སྐབས་དང་སྐབས་སུ་བརྒྱལ་བརྟག་དེ་འདྲ་ཡིད་ལ་སྒྲོམ་ཆོ་སྨར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་འབྱུར་
འགོ་བའི་སྐབས་མང་པོ་འདུག །ལན་རེར་སྨར་གྱི་ལྟ་ཚུལ་མི་འབྱུར་བྱུང་། ཡིད་
ངོར་སྒྲོམ་པའི་ཚུགས་སྨར་དེར་རྒྱ་མཚན་ཡག་པོ་དེ་འདྲ་འདུག་ཨང་སྟེ་དུས། རང་
ཉིད་མཚན་སྒྲོམ་གྱི་ང་རྒྱལ་ཞི་འགོ་ཡི་འདུག །

མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལྷག་པར་འཕེལ་བྱེད་གྱི་བསམ་ཚུལ་དག་ལ་ནི་ཅིས་ཀྱང་
དོགས་ཐོན་བྱེད་དགོས། སོ་མོ་སུའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སོ་མཚན་དང་སོ་མཚན་གི་ཚུགས་
ཞེན་གནས་པར་མ་ཟད། ཚུགས་གཉིས་ཀར་ཟད་དུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་རེ་འདྲེན་
རྒྱ་ཡོད། གལ་ཏེ་བྱིད་རང་སོ་ཞིག་ཡིན་ཆོ། སྟན་ངག་པ་དང་ཚན་རིག་པ་པལ་
ཆེར་སོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱིད་ཀྱིས་སྒྲུ་ཆོག་ལ། བྱིད་རང་བྱུང་མེད་ཅིག་ཡིན་ཆོ། ནག་
ཉེས་ཅན་པལ་མོ་ཆེ་སོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དྲངས་ཏེ་ཤགས་ལན་འདེབས་ཆོག །དེ་
ནི་ཤན་འབྱེད་ཐབས་མེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་མོད། རང་ཅིས་ཆེ་དྲགས་
པའི་དབང་གིས་མི་པལ་མོ་ཆེས་ངང་ཚུལ་དེ་མཐོང་མི་རུས།

ང་ཆོ་འཇམ་སྤིང་འདྲིའི་རྒྱལ་ཁབ་གང་གི་ཡིན་ན་འདྲ། ང་ཆོ་ཀུན་གྱི་ཡིད་
ངོར་རང་གི་མི་རིགས་ནི་མི་རིགས་གཞན་ཀུན་ལས་མཚན་ཡིན་སྟེ་པ་ཞིག་རང་

[14] གན་རྟེན། 1869-1948རྒྱ་གར་གྱི་རང་དབང་ལས་འབྲལ་གྱི་དབུ་བྱིད་ཡིན། “འཆོ་མེད་བསྟན་མེད་ཀྱི་སྒྲོལ་བཞོད། རྒྱ་གར་
རྒྱལ་དམངས་ལྷན་ཆོག་གི་དབུ་བྱིད་ཡུན་རིང་གནང་། “བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱི་ཆེ་བ་ཐོབ།

བཞིན་གྱིས་གནས་འདུག །མི་རིགས་སོ་སོར་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆ་རེ་རེ་བགྲང་རྒྱུ་ཡོད་
མོད། ང་ཚོས་སོ་སོའི་རིན་ཐང་ལྟ་ཚུལ་བཅས་ཏེ། སོ་སོའི་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་
དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་ལེགས་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོན་ཐབས་ལ་འབད་དེ། ཉེས་པའི་ཆ་
དག་ནི་སློང་རིན་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་འགོ་བ་ཡིན། གནད་དོན་དེའི་ཐད། སློ་
ལུན་གཟུར་གནས་ཆོས་ངེས་པར་ཁས་ལེན་སྲིད་པ་ནི། དེ་ལ་འབྲུལ་མེད་བདེན་
པའི་ལན་འདིའོ་ཟེར་བ་ཞིག་སྤུ་ལའང་སྟོན་རྒྱུ་མེད།

ང་ཚོས་མིའི་རིགས་ལས་ཐ་དད་པའི་སློག་ལུན་མཁས་པ་གཞན་ལ་བསྟོ་
སླང་བྱེད་ཐབས་མེད་པའི་རྒྱུ་གྱིས། མིས་མི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ང་ཆེ་ང་བཅས་
དེ་འགྲིག་མིན་གྱི་གནད་དོན་ནི་ཐག་གཅོད་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། བདག་གིས་ཤེས་
གསལ་ལྟར་ན། ང་ཚོ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་མི་མཆོག་འཛིན་གྱི་ང་རྒྱལ་དེ་ནི་བའི་
ཐབས་ཡག་ཤོས་ནི། རྒྱན་དུ་རང་གིས་རང་ལ་གསལ་བཏབ་སྟེ། མཐའ་མེད་པའི་
སྟོང་ཁམས་ཆེན་པོའི་བྱ་བུར་རྒྱུ་བྱ་ཞིག་ཏུ་གནས་བཅས་པའི་གོ་ལ་རྒྱུང་རྒྱུང་
གང་ཞིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤོད། མིའི་རིགས་ནི་ས་བཅད་དུ་མ་སྤུ་གཅིག་ཙམ་ཡིན་པས།
གཅིག་བྱས་ན། སྟོང་དབྱིངས་ཁམས་ཆེན་པོའི་ཡུལ་གཞན་དག་ཏུ་གནས་པའི་སློག་
ལུན་ནམས་ང་ཚོ་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཆད་ནི། ང་ཚོ་དང་རྒྱུ་མེད་ལེབ་^[15]ཀྱི་
བར་ཐག་ལས་ཀྱང་རིང་བ་ཞིག་མིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་དེ་རེད།

[15] རྒྱུ་མེད་ལེབ། རྒྱུ་གནས་པའི་རྒྱུ་མ་ལེབ་འདྲ་བའི་སློག་ཆགས་སྤྱིའི་མིང་།

དབྱང་ཐུང་།

བརྗོད་བྱར་གནས་ལུགས་ཆེ་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་ལ་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་པ་གཉིས་ནི་ཚྲུང་
ཡིག་འདིའི་ཐུང་ཆོས་གཙོ་བོ་རེད། ཚྲངས་པའི་སློ་དང་ཇི་ལྟར་འབྲལ་ཚུལ་གང་ཡིན་ནམ་? དེ་
ཆོག་གཞན་ཏུ་བརྗེས་ན། རྗོད་དང་བྱ་བའི་བདེན་པ་ཇི་ལྟར་མཐོང་དགོས་ཞེས་པ་རེད། དེ་ནི་
མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། ང་ཚོ་མི་
རེ་རེ་འཆོ་བའི་ནང་འཕྲད་གྱིན་པའི་གནད་དོན་ཆུང་ཏུ་ཞིག་ཀྱང་རེད།

ཚྲངས་པའི་སློ་ལྟ་ཆོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནད་ཅིག་ཡིན་པས། ནད་
དེ་ལས་འགོ་ལ་བའི་ཐབས་ཡིག་ཤོས་ནི་ནད་ཀྱི་རྩ་བ་ངོས་ཟིན་རྒྱ་དེ་རེད། ཚྲུང་པ་པོའི་དགོངས་ཚུལ་
ལྟར་ན། ཚྲུང་པའི་སློ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་སྤྱོད་གཉིས་ཀར་མཚན་ན་ནད་དེའི་རྩ་བ་ཡིན་
པ་རེད། དེ་སྤྱི་ཏུ་མངོན་ལྟར་ནི། རང་ཉིད་ཉེ་བར་འཛིན་པ་དང་། སོ་མོའི་དབྱེ་བ་ཉེ་བར་འཛིན་
པ་དང་། མི་རིགས་ཉེ་བར་འཛིན་པ་དང་། མིའི་རིགས་ཉེ་བར་འཛིན་པ་སོགས་ཏུ་མ་ཡོད། གང་
ལྟར་“ང”་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་ཏུ་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་སྤྱི་གྲིས། སྤྱི་གྲིས་ཞེན་གྱི་དབང་ཏུ་མི་འགྲོ་བར་
བྱང་བཞག་གི་སློ་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་རང་ཉིད་ལ་ལྟ་མི་རྩུས་པ་རེད།

དེ་དང་རིང་ཏུ་འབྲལ་བའི་ཐབས་ནི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་ཡུལ་ལ་དབྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན་
པས། ཚྲུང་པ་པོས་ཀྱང་། “བརྟག་པའི་ཉམས་སྦྱང་”དང་། “དཔལ་རྟགས་ཚད་ཐུབ་”གཞི་རྩར་
འཛིན་དགོས་པར་ནན་གྱིས་བསྟན་འདུག །ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་དབྱེད་པ་ཟེར་ན། རང་
གི་ཞེ་འདྲོད་ཅམ་གྱི་དབང་ཏུ་མི་འགྲོ་བར། སྦྱང་བ་དང་། རྒྱ་མཚན་དང་། དཔལ་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དེ་རེད།

དེའི་ཐོག་ཏུ་རང་དང་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་པོར་ལེགས་པར་ཉན་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཏེ། ཚན་

རིག་གི་བདེན་པ་ནི། བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དང་། རྟོག་ཕྱགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་སོགས་ལ་བརྟུན་
བསྟོ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། རྒྱལ་ལོན་བྱེད་པ་དང་། ཁོག་རྒྱ་བསྐྱོད་པ་
དང་། ཆོད་དཔག་བྱེད་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་ཉན་རྒྱ་སོགས་ནི། རང་ཁོན་ཆད་མར་
སློམ་པ་དང་། ཤེས་ཆད་ཀྱིས་མི་འདད་བ་སོགས་བཅས་ཐབས་སུ་ཕན་པ་སླ་ལྷག་ཏུ་ཆེ།

དེའི་ཐོག་ཏུ་རང་ཆོར་སྤང་བའི་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་བྱ་བ་ཀྱན་རྟོག་འཛིང་
ཆེ་བ་དང་། གཏན་ཁེལ་དཀའ་བ་ཞིག་ཏུ་ངོས་ཟིན་དགོས་ཏེ། ཚུམ་པ་པོས་གསུངས་པ་ལྟར།
གནད་དོན་འགའ་ཞིག་ནི་མ་གཞི་ནས་ཐག་གཅོད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གནད་
དོན་ལ་ལའི་ཐད་བདེན་པའི་དྲིས་ལན་འདི་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་མེད་པ་རེད། དེ་འདྲའི་ཁེངས་
སྤང་དང་། གཟུབ་ནན་གྱི་སྟོན་ནས་རང་ཉིད་དང་མིའི་རིགས་མཆོག་དང་ཕྱལ་དུ་སློམ་པའི་ར་
རྒྱལ་གྱི་མགོ་གནོན་རྒྱ་ནི་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

ཆོག་གི་སྦྱོར་བ་སྤེལ་སྤངས་དང་། བརྗོད་བྱ་མདོན་པར་སྟོན་སྤངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ནི། ཚུམ་
འདི་སྐྱོང་མོལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་དོ་སྤང་བྱེད་རིན་ཆེ། སྦྱིར་བཏང་བཤད་ན། ཚུམ་
ཡིག་དང་དེ་སྟོག་པ་ནི་ཚུམ་མཁན་དང་སྟོག་མཁན་བར་གྱི་སྐྱོང་མོལ་ཡིན་པ་རེད། ལྷག་པར་
ཚུམ་ཡིག་འདིའི་དབུ་ནས་མཆུག་བར་དུ་གང་ཟག་གཉིས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཅེས་བོས་ཡོད་པར་
མ་ཟད། རང་གི་བརྒྱུད་རིམ་དང་། ཉམས་སྦྱང་དང་། བརྟག་ཐབས་སོགས་དང་མོར་འབྲུལ་
ངི་ལྟར་བསགས་ཚུལ་སྐྱོང་བས། ཚུམ་པ་པོའི་ཐད་ནས་རང་གསལ་བར་མདོན་པར་བྱས་འདུག །
དེས་ན་རང་དང་བྱེད་གཉིས་གདོང་དང་གདོང་ཐུག་པའི་ཞལ་བརྩ་ཡི་ཚུལ་ལྷག་ཏུ་གསལ་བར་
བྱས་པ་དེས། གོ་ཁའི་སྐྱོང་མོལ་ལྟ་བུའི་མཛའ་བརྩེ་དང་། སེམས་ཐག་ཉེ་བ། བྱིས་དྲོད་ཆོར་
ཐུབ་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་འདུག །

ད་ཅུང་། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོག་མང་པོ་སྤེལ་སྤང་པ་ཡང་ཚུམ་འདིའི་ཁྱད་

ཆོས་ཤིག་སྟེ། ཚུམ་པ་པོས་འདིའི་ནང་“གལ་ཏེ”ཞེས་པ་ཐེངས་བརྒྱུ་ལ་ཆོག་མགོར་སྒྱུར་འདུག །ད་
ཅུང་། “གཅིག་བྱས་ན་”ཟེར་བ་དང་། “ཆ་བཞག་ན་”སོགས་ཀྱང་མང་པོ་བྱིས་འདུག་པས། དེ་ནི་
སྟོག་མཁན་ལ་འཆར་སྟོ་སྟོ་ཆོགས་འདྲིན་པར་ཕན་སྐབས་ཆེ་བར་མ་ཟད། ཁོང་གི་འཆད་པའི་
ཡོན་ཏན་ནི་འགྲུགས་ཤུགས་ལྡན་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་མཇལ་བྱུང་པོ། །

ཚུངས་ཞིང་ལཱའི་མཉམ་སྒྲིག་བསྐྱབ་གཞི་ལས། མཐོ་འབྲིང་གི་«སྐད་ཡིག»དེ་བ་ལཱ་པའི་ཚོག་བཞོད།

འབྲུང་ཚུག་ཁྱོད་ཀྱི་བསམ་གཞིགས།

མེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས།

ཚུམ་གྱི་འགན་འཁུར་བ། བང་མེས།

མདུན་ཤོག་རྩམ་འགྲུབ། ཞལ་ལོང་།

ལར་གཞི་གྱི་འགྲུབ། ཞལ་ལོང་།

ལར་རྒྱན་འབྲེམ་ཁྲུལ། གྲང་གོའི་ཤེས་རིག་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།

དེབ་ཆད། 787mm × 1086mm 1/16

དཔར་ཤོག 12 དཔར་གྲངས། 0001-8500

ལར་གཞི། 2019ལོའི་ལྷ་པར་ལར་གཞི་དང་པོ་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།

དཔེ་རྒྱགས། ISBN 978-988-8612-53-6 རིན་གོང་། མཚན། 28.00

ལྷ་མོ་འགྲུ་བྱེད་པ། ལང་མོ།
མཐུན་ཤོག་ལྷ་མོ་འགྲུ་བྱེད་པ། ལྷ་མོ་འགྲུ་བྱེད་པ།

འཕྱར་ཤོག་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་བྱང་གཞུང་ནས། །
རང་ཤེར་ཞེན་པའི་ཕྱགས་ཀྱིས་ཡིད་བསྐྱེད་ཏེ། །
ཡན་དུ་རེ་ནས་དཔྱད་ཅིང་སྒྲུས་པའི་གཏམ། །
སློལ་ན་ཆོག་པ་ལ་ཕུལ་པའི་གྲོས་མགོ་ཅིམ། །

ISBN 978-988-8612-53-6

9 789888 612536

定价:28.00